

# שאלות ותשובות בחסידות ברסלב

אוסף שאלות ותשובות אקטואליות  
העוסקות בכל תחומי החיים

אמונה

זוגיות

חינוך

בריאות

פרנסה

אקטואליה

שמחה

ועוד

חלק כ"ח



הַכְּתָבַת לְהַשִּׁיג אֶת הַסֵּפֶר הַזֶּה  
וְכָל סֵפֶרֵי אֲדָמוֹ"ר מוֹהֲרַ"ן מְבַרְסֶלֶב זי"ע  
וְסֵפֶרֵי תַלְמִידָיו הַקְּדוֹשִׁים

\* \* \*

בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל  
יְבֵנְאֵל  
עִיר בְּרֶסֶלֶב בְּגָלִיל

\* \* \*

בְּאֶרְצוֹת הַבְּרִית  
מִתִּיבְתָא הֵיכַל הַקֹּדֶשׁ - חֲסִידֵי בְרֶסֶלֶב

42nd st. 1129

Brooklyn N.Y. 11219

\* \* \*

יוֹצֵא לְאוֹר עַל יְדֵי

מוֹסָדוֹת 'הֵיכַל הַקֹּדֶשׁ' חֲסִידֵי בְרֶסֶלֶב בְּאֶרֶץ וּבְחוּ"ל  
שְׁעַל-יְדֵי עֲמַתַּת 'יִשְׁמַח צְדִיק - קַהֲלַת בְּרֶסֶלֶב בְּגָלִיל'  
בְּנִשְׂיאוֹת כ"ק מוֹהֲרַא"ש זְצוּק"ל - הַצְּדִיק מִיְבֵנְאֵל  
רַח' רַבִּי נַחֲמָן מְבַרְסֶלֶב 1, ת.ד. 421 יְבֵנְאֵל, 15225  
טֶלְפוֹן רַב קוֹי: 04-6656666 - פֶּקֶס: 04-6656655  
דְּאָר אֶלְקָטְרוֹנִי: [info@breslevcity.co.il](mailto:info@breslevcity.co.il)  
אֶתֶר אִינְטֶרְנֶט: [www.breslevcity.co.il](http://www.breslevcity.co.il)

\* \* \*

לְהַזְמִינַת סֵפֶר זֶה וְהַפְּרָכִים הַקּוֹדְמִים:  
'בְּרֶסֶלֶב סְנַטְר' - הַמְּרֻכָז לְתַשְׁמִישֵׁי קִדְשָׁה וְיודֵאִיקָה  
הַגָּדוֹל בְּצֶפוֹן  
04-6650050

# תֵּכֵן הָעֵינַיִם

- טו..... **הקדמה**
- ג' תקנ"ג.** יש לי חלישות הדעת, האמונה שלי נחלשה, ונמאס לי לצאת לשדוכים..... יז
- ג' תקנ"ד.** האם יש מקורות בספרי ברסלב לחשיבות למוד התלמוד הירושלמי?..... יט
- ג' תקנ"ה.** אני ובעלי סובלים מבעיות בריאותיות, וגם השלום-בית שלנו מערער. מה עושים?..... כ
- ג' תקנ"ו.** איך זוכים לרכוז וכנות הלב בתפלה?..... כג
- ג' תקנ"ז.** מה אפשר לעשות עם אנשים שמפריעים בבית הכנסת בזמן התפלה וקריאת התורה?..... כו
- ג' תקנ"ח.** אני מקנאה בכל הסובבים אותי. איך אני יכולה לעקר מעצמי את המדה הרעה הזו?..... כח
- ג' תקנ"ט.** האם למוד מתוך ספר 'קצור לקוטי מוהר"ן' גם נחשב ללמוד 'לקוטי מוהר"ן'?..... ל
- ג' תקס.** מהי הדרך הנכונה להשתמש עם מדת העזות דקדשה?..... לב
- ג' תקס"א.** לאחרונה יש לי קשיים בפרנסה ואני מרגיש שהכל תקוע. מה השם רוצה ממני?..... לד
- ג' תקס"ב.** האם המקור לפתגם "אם לא רוצים לסבל קצת - אזי סובלים הרבה" נמצא בדברי רבנו?..... לו

**ג' תקסג.** רַבְּנוּ דְּבַר בְּגִנּוֹת הַתְּעַנְיּוֹת וְהַסְּגוּפִים, אֶךְ צְדִיקִים אַחֲרֵים  
כֵּן נִהְגוּ כִּף. מַה הַדְּרָךְ הַנִּכְוָנָה?.....לט

**ג' תקסד.** יֵשׁ לָנוּ בְּעִיּוֹת רַבּוֹת בְּשְׁלוֹם-בֵּית, וְכַעַת אֲנַחְנוּ פְּרוּדִים.  
הֵאֵם יֵשׁ טַעַם לְנִסּוֹת לְחַזֵּר לְהִיּוֹת בְּיַחַד?.....מ

**ג' תקסה.** שְׁמַעְתִּי שְׂצִיּוֹן רַבְּנוּ הַמְּכַר לָנוּ הַיּוֹם לֹא נִמְצָא עַל קִבְרוֹ  
הָאֱמֵתִי שֶׁל רַבְּנוּ. הֵאֵם זֶה נְכוּן?.....מב

**ג' תקסו.** בְּכָל פַּעַם עוֹלוֹת בֵּי מַחְשָׁבוֹת שְׁמִזְכִּירוֹת לִי אֶת הָעֶבֶר שְׁלִי.  
אִיךְ מֵתַגְבְּרִים עַל הַמַּחְשָׁבוֹת הָאֵלוּ?.....מה

**ג' תקסז.** הִלְכְּתִי לְהַתְּבַדֵּד בְּלֵילָה, וּבְסִיּוֹם הַהַתְּבַדְּדוֹת רָאִיתִי  
חַתּוּל. הֵאֵם יֵשׁ בְּזֶה סִיּוֹן רַע?.....מז

**ג' תקסט.** מִדּוּעַ אִם רַבְּנוּ סָרְגָה כֶּפֶה עֲבוּרוֹ כְּשֶׁהִיְתָה בְּהַרְיוֹן, הֲרִי  
נִהוּג שְׁלֵא מְכִינִים לְתִינוּק דְּבָרִים מְרֹאשׁ?.....מט

**ג' תקסט.** אֲנִי וּבֵת-זוּגִי רוֹצִים לְהַתְּחַתֵּן, אֶךְ הַהוֹרִים רוֹצִים שְׁנַחֲכָה  
עַד שִׁישִׁיגוּ אֶת הַוּצָאוֹת הַחֲתָנָה. מַה עוֹשִׂים?.....נ

**ג' תקע.** אֲנִי מְלֵא בְּמַחְשָׁבוֹת כְּפִירָה שְׁמַצִּיקוֹת לִי מְאֹד וְלֹא נוֹתְנוֹת  
לִי מְנוּחַ. אִיךְ נִפְטְרִים מֵהַמַּחְשָׁבוֹת הַטּוֹרְדוֹת הַלְלוּ?.....נב

**ג' תקעא.** בְּעִיר שְׂאֲנִי גַר יֵשׁ 'רַב' שְׁמֹדְבֵר בְּגְלוֹי נִגְד רַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ  
וְנִגְד חֲסִידוֹת בְּרִסְלָב. מַה אֶפְשֶׁר לַעֲשׂוֹת?.....נב

**ג' תקעב.** הֵאֵם אָדָם שֶׁחָטָא וְחָזַר בְּתִשּׁוּבָה שְׁלֵמָה יְכוּל לְהִיּוֹת  
מֵהַלֵּם "ד-וּא" צְדִיקִים שֶׁבְּדוֹר?.....נד

**ג' תקעג.** אִיךְ זֹכִים לְקַדְּשֵׁת הָאֲכִילָה? וְלִמָּה זֹכִים עַל יְדֵי אֲכִילָה  
בְּקַדְּשָׁה?.....נט

**ג' תקעד.** הַיְלָדִים שְׁלִי מְאֹד מְשַׁעֲמִים. הֵאֵם אֲנִי יְכוּלָה לְתֵת לָהֶם  
לְצַפּוֹת בְּסִרְטִים חֲרָדִיִּים?.....סא

- ג' תקעה.** מיִשְׁהִי שְׁעוֹבֶדֶת אֶתִי מִצִּיקָה לִי וּפּוֹגַעַת בְּתַדְמִית שְׁלִי.  
הָאֵם כְּדַאי לִי לַעֲזֹב אֶת הָעֲבוּדָה?..... 10
- ג' תקעו.** רַבְּנוּ הַפְּלִיג בְּמַעֲלַת מַחִיאוֹת הַכַּפִּים בְּזִמְן הַתְּפִלָּה.  
לָמָּה בְּדִיּוּק הַכּוֹנֵנָה?..... 10
- ג' תקעז.** הָאֵם יֵשׁ עֵינַי שְׁלֵא לַכְּרֹךְ אֶת הַגְּרָטָל עַל הַשְּׂרוּוֹל שֶׁל  
הַחֲלִיפָה בְּזִמְן שְׁמֹנִיחִים תְּפִלִּין?..... 10
- ג' תקעח.** יֵשׁ לִי קִשְׁיִים בְּפִרְנֶסָה וְאֲנִי לֹא מַצְלִיחָה לְמַצֵּא אֶת בֶּן-זוּגִי.  
מָה עָלַי לְתַקֵּן?..... 10
- ג' תקעט.** אֲנִי מְרַגִּישָׁה שְׂאִינְנִי רֹאאָה לְמִסַּר שְׁעוּרֵי חֲזוּק לְנָשִׁים.  
הָאֵם לְהַפְסִיק?..... עא
- ג' תקפ.** אָמְרוּ לִי שֵׁיִשׁ הַרְּבָה אֲנָשִׁים שֶׁהִשְׁתַּגְּעוּ אַחֲרַי שְׁקָרָאוּ  
בְּכַתְּבֵי בְּרִסְלָב. הָאֵם זֶה נֶכּוֹן?..... עד
- ג' תקפא.** מִיִּשְׁהוּ הַצִּיעַ לִי הַלּוֹאָה לְכֶסֶף הַחֹבוֹת שְׁלִי, אֶךְ אֲנִי חוֹשֵׁשׁ  
שְׂאֲסַתְּבֶךָ עִם הַשּׁוּק הָאֶפְרָ..... עו
- ג' תקפב.** שְׁמַעְתִּי שֶׁתְּקַנְתֶּם אֶת 'לְמוּד הַתּוֹסֵפֶתָ הַיּוֹמִי'. מָה הָעֵינַיִן  
בְּלְמוּד תּוֹסֵפֶתָ?..... עח
- ג' תקפג.** אֲנִי רוֹצֵה לְלַמֵּד אֶת כָּל הַש"ס, אֶךְ מִתְּלַבֵּט בְּאִיזָה אֶפֶן  
לַעֲשׂוֹת זֹאת..... פ
- ג' תקפד.** מָה צְרִיכָה לַעֲשׂוֹת אִשָּׁה כְּדֵי לִהְיוֹת מְקַרְבֶּת לְרַבְּנּוּ?..... פג
- ג' תקפה.** הָאֵם אָבִיו שֶׁל הַרְּמַב"ם - רַבִּי מִיִּמּוֹן, אָכֵן קְבוּר לִידוֹ?..... פז
- ג' תקפו.** שְׁבַרְתִּי אֶת הָאֶצְבַּע, וְהַרְּוֹפְאִים חֲלוּקִים בְּדַעְתָּם הָאֵם  
לְבַצֵּעַ נְתוּחַ אוֹ לֹא. מָה לַעֲשׂוֹת?..... פח
- ג' תקפז.** הָאֵם אֶפְשָׁר לְקַיֵּם אֶת עֵינַי וְדוּי הַדְּבָרִים לְפָנַי הַתְּלִמִּיד  
חֶכֶם גַּם בְּאִמְצָעוֹת מְכַתְּבֵי?..... פט

**ג' תקפת.** אָנִי סוֹבֵל מִבְּעֵיּוֹת שְׁקִשׁוּרוֹת לְעִכּוֹל וְלִמְעִים. הָאֵם זֶה בְּגִלְל עֲוֹנוֹת מִסִּימִים? ..... צא

**ג' תקפט.** אֵיךְ מְקִימִים אֶת הָעֶצֶה שֶׁל 'מְלִי דִשְׁטוֹתָ' הַלְכָה לְמַעֲשֶׂה? ..... צב

**ג' תקצ.** הָאֵם לְכַבֹּדוֹ הִיָּה קֶשֶׁר עִם הָרַב מְרַדְכֵי אֱלִיהוּ זְכָר צְדִיק לְבָרְכָה? ..... צד

**ג' תקצא.** רַבְּנוּ אָמַר שְׂאָסוּר לְאָדָם לְתֵת לְחֵבְרוֹ סִפִּין בְּמִתְנָה. מָה הַסִּבָּה? וְהָאֵם הוּא הַדִּין לְגַבֵּי סֵט סִכּוּ"ם? ..... צה

**ג' תקצב.** אַחֵי הַגְּדוֹל נִפְל לְאַמוּנוֹת כּוֹזְבוֹת. הָאֵם אָנִי צָרִיךְ לַעֲנוֹת לוֹ עַל שְׂאֵלוֹת הַכְּפִירָה? ..... צו

**ג' תקצג.** כְּתַבְתֶּם שֶׁלְפָעִמִּים כְּאֲשֶׁר מְנַשְׂאִים אָדָם יוֹתֵר מְדִי, גּוֹרְמִים לוֹ בְּזֵה בְּזִיוֹן. לָמָה הַתְּכַוֵּנְתֶּם? ..... ק

**ג' תקצד.** אָנִי שְׂקוּעַ בְּחֹבוֹת עַד הַצְּוָאר, וְקִשָּׁה לִי לְהֶאֱמִין שֵׁישׁ אֹרֶךְ בְּקִצָּה הַמְּנַהֲרָה. ..... קא

**ג' תקצה.** בְּבֵתִים אַחֵרִים יֵשׁ שְׂמַחַת חַיִּים וְשִׁלוֹה, וְאֵלּוֹ אֶצְלָנוּ - עֲצָבוֹת, מְרִיבוֹת וּמַצַּב רוּחַ רַע. לָמָה? ..... קב

**ג' תקצו.** הָאֵם זֶה נִכּוֹן שְׁכָל הַיְהוּדִים שֶׁנִּסְפּוּ בְּשׂוֹאָה הָיוּ גְּלוּלִים שֶׁל אֲנָשֵׁי דוֹר הַמְּדַבְּרִי? ..... קג

**ג' תקצז.** אָנִי רוֹצֵה לְהִתְחִיל לְלַמֵּד בְּסִפֵּר 'לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן'. מָה הַדְּרָךְ הַנִּכְוֵנָה לְלַמֵּד אוֹתוֹ? ..... קד

**ג' תקצח.** קִשָּׁה לִי לְהִתְמַיֵּד בְּלַמּוּד תּוֹרָה וּבְהַתְּבַדְּדוֹת. מָה הָעֶצֶה? ..... קה

**ג' תקצט.** מֵאִזְ הַלְכָה הַטְּרָאוֹמֵתִית שֶׁעֲבַרְתִּי אָנִי מִפְּחָדֵת מְאֹד, וְאֵינִי מוֹכְנָה נְפִשִׁית לְהַרְיוֹן נוֹסֶף. ..... קיב

- ג' תר.** בְּעָלֵי סוֹבֵל מִבְּעִיּוֹת שְׁנֵה הַפּוֹגְעוֹת בְּתַפְקוּד הַיּוֹמִיּוֹמִי. הָאֵם  
יֵשׁ מָה לַעֲשׂוֹת בְּעֵינַיִ?..... קיג
- ג' תרא.** לִפְנֵי כַּמָּה חֲדָשִׁים הִתְעַבְּרָה בִּי נִשְׁמָה, וּמֵאֵז אֲנִי לֹא שׁוֹלֵט  
עַל הַמַּחְשְׁבוֹת שְׁלִי. אָנָּה עֶזֶר לְנַפְשִׁי הַחוּלָה!..... קיד
- ג' תרב.** אַחֵי מֹשֶׁךְ מִחֻשְׁבוֹנֵי עֲשָׂרִים אֶלֶף דּוֹלָר לְלֹא רְשׁוּתִי, וְכַעַת  
הוּא מִתְחַמֵּק מִמֶּנִּי..... קיז
- ג' תרג.** מִיִּשְׁוֵה-הַטְּרִיד אוֹתִי בְּזִמְנֵן הָעֲבוּדָה וְאֲנִי חוֹשֵׁשׁ שֶׁהוּא מְנַסֶּה  
לְהַכְשִׁיל אוֹתִי. מָה עָלַי לַעֲשׂוֹת?..... קיט
- ג' תרד.** אֲנִי רוֹצֵה לְהַצְטַרֵּף לְנִסְיַעַת נָשִׁים מְאָרְגָנֶת לְאוֹמֵן, אֲךָ אֵין  
לִי מֵאִיפָה לְשַׁלֵּם אֶת הוֹצָאוֹת הַנְּסִיעָה..... קכג
- ג' תרה.** כִּכָּר שְׁלֹשׁ שָׁנִים אֲנִי עוֹשֶׂה מְאָמְצִים לְהָרוֹת - לְלֹא הַצְלָחָה.  
הָאֵם כִּדָּאֵי לִי לַעֲשׂוֹת הַפְּרָיָה חוּץ גּוֹפִית?..... קכד
- ג' תרו.** מִדֵּי כַּמָּה יָמִים אֲנִי חוֹלֵם עַל נְחָשִׁים. מָה דַּעְתְּכֶם עַל  
חִלּוּמוֹת כָּאלֹ? וְהָאֵם כִּדָּאֵי לְהִתְיַחַס אֵלֵיהֶם?..... קכו
- ג' תרז.** אוֹמְרִים שְׁמִי שְׂרוּצָה תְּאוֹמִים - שִׁיתְּפַלֵּל בְּקִבְרָם שֶׁל רַבֵּי  
אֲמִי וְרַבֵּי אֲסִי. הָאֵם זֶה נִכּוֹן?..... קכח
- ג' תרת.** הַשְּׁבוּעַ נְפֻטָר בְּפִתְאוּמִיּוֹת חֶבֶר שְׁלֵנוּ. מָה הַמְסָר עֲבוּרָנוּ?..... קכט
- ג' תרט.** הַרְבֵּנִית שֶׁל הַמְשַׁדְּקֵת שְׁלִי מַעֲכָבֶת אֶת הַחֲתָנָה שְׁלֵנוּ  
בְּתוֹאֲנוֹת שׁוֹנוֹת. מָה נִתֵּן לַעֲשׂוֹת?..... קלא
- ג' תרי.** לִפְנֵי שְׁאֲנִי וּבְעָלֵי חֲזָרְנוּ בִּתְשׁוּבָה נִכְשְׁלָנוּ בְּאֶסּוֹר נִדָּה  
וּבַחֲלוּל שִׁבְתָּ. אֵיךְ מִתְקַנֵּים אֶת הַכֹּל?..... קלד
- ג' תריא.** הוֹרִי נִתְנוּ לִי דִירָה בְּמִתְנָה, וְאֲנִי חוֹשֵׁשׁ שֶׁאֵם אֶקְבֵּל אוֹתָהּ  
יְהִיהֶ עָלַי דִּין בְּשָׂמִים..... קלו

- ג' תריב.** בָּנֵנו הַתְּאֵבֵד, וּמֵאֵז עוֹלָמְנוּ חָרַב בְּעֵדְנוּ וְנִעְלַם לָנוּ כָּל הַטַּעַם מֵהַחַיִּים. אִיךָ מִתְחַזְקִים אַחֲרֵי טְרַגְדִּיהָ כִּזֹּ?.....קלט
- ג' תריג.** כָּבֵר כֶּמֶה שְׁבוּעוֹת אֵין לִי מִצַּב רוּחַ, וְאֲנִי מִרְגִּישׁ עֲצָבוֹת גְּדוֹלָה שְׁעוֹטְפֶת אֶת כָּלִי.....קמב
- ג' תריד.** אֲשֵׁתִי פְתָחָה לִי תִיק בְּרַבְנוֹת וּבְמִשְׁטָרָה, הֶרְבַּנִּים מְכַרְיָחִים אוֹתִי לְהַתְגַּרֵּשׁ וְהַמִּשְׁטָרָה רוֹצָה לַעֲצֹר אוֹתִי. מָה עוֹשִׂים?.....קמג
- ג' תרטו.** בְּעָלִי מִחֲנֹךְ בְּתִלְמוּד תּוֹרָה, וּבְאַסְפֶת הַהוֹרִים הוּא מְקַבֵּל לְשִׂיחָה אִישִׁית אֶת אִמּוֹת הַתְּלִמִּידִים. הָאֵם יֵשׁ בְּכֶךָ בְּעִיָּה?.....קמה
- ג' תרטז.** גְּלִיתִי שְׂאֲשֵׁתִי מֵאֲהָבָת בְּמִנְהַל שְׁלֵה. מָה עוֹשִׂים?.....קמז
- ג' תריז.** רַבְּנוּ אָמַר שְׁבַכְדִּי לְהִיּוֹת בְּעַל הַשְּׂגָה צְרִיכִים לְהִיּוֹת בְּקִי בְּגִמְרָא, פְּרוּשׁ רֶש"י וְתוֹסְפוֹת. מָה הַכּוֹנֵנָה?.....קמח
- ג' תריח.** הָרַב שֶׁל בְּעָלִי יַעֲץ לוֹ לְהַתְגַּרֵּשׁ מִמֶּנּוּ, וּמֵאֵז אֲנִי שְׁבוּרָה וּמְמַטְטֶת.....קמט
- ג' תריט.** מְאִסְתִּי בְּחַיִּי, וְאֲנִי מִתְחַנְנֶת שֶׁהָרַב יִתְפַּלֵּל עָלַי שְׂאִמּוֹת בְּקָרוֹב.....קנא
- ג' תרכ.** מָה הַמְּקוֹר לְמִנְהַג אֲכִילַת פְּרוֹת מִיְבָשִׁים בִּט"ו בְּשִׁבְט?.....קנד
- ג' תרכא.** יְדוּעַ שָׂרֵב הַמְּצוּוֹת מִיעֲדוֹת לְגַבְרִים. מְדוּעַ הַגְּבָרִים זֹכִים יוֹתֵר מֵהַנְּשִׂים?.....קנה
- ג' תרכב.** לְמִרוֹת שְׂאֵנִי מִתְפַּלֵּל, לוֹמֵד תּוֹרָה, וּמְנַסֶּה לְחַזֵּק אֶת עֲצָמֵי בְּעֲצוֹת שֶׁל רַבְּנוּ - אֲנִי מִרְגִּישׁ רִיקְנוּת וְחֶסֶר סְפוּק.....קנח
- ג' תרכג.** אֲנִי עוֹשֶׂה מַעֲשִׂים טוֹבִים וּמִשְׁתַּדֵּל לְהַתְחַזֵּק, אָךְ אֵינִי מְצַלִּיחָה בְּשׁוּם תְּחוּם. מְדוּעַ?.....קסא



**ג' תרכד.** אֵיךְ יִתְכַן שְׂאֵדָם הוֹלֵךְ לְצַדִּיקֵי אֶמֶת, וְהֵם אוֹמְרִים לוֹ  
בְּמִפְרָשׁ שְׂיִקְרָה מִשְׁהוּ, וְהַדְּבָר לֹא קוֹרֵה?.....קסג

**ג' תרכה.** הָאֵם זֶה נֶכּוֹן שֶׁרַבְנוּ אָמַר שְׁלַעֲתִיד לְבוֹא כָּלֵם יְהִי־חֲסִידֵי  
בְּרִסְלָב וְכָלֵם יִנְהַגוּ כְּדַעַת הָרַמְבַּ"ם?.....קסו

**ג' תרכו.** הָאֵם יֵשׁ עֵינָן לְאֶכֶל בֵּט"ו בְּשֶׁבֶט דְּוָקָא פְּרוֹת מִתּוֹצֵרֶת  
הָאֶרֶץ? וְמָה לְגַבֵּי פְּרוֹת שְׂאֵינָם מִשְׁבַּעַת הַמִּינִים?.....קסז

**ג' תרכז.** הַיְלָדִים שְׁלָנוּ רָבִים בְּבֵית וּבֵית־הַסֹּפֵר וְגוֹרְמִים לָנוּ צַעַר  
גָּדוֹל. מָה נִתֵּן לַעֲשׂוֹת?.....קסט

**ג' תרכח.** אָנִי וְאִשְׁתִּי לֹא מְרַצִּים מִתְּפִקוּד הַמְּלֻמָּד שֶׁל בְּנֵנוּ. הָאֵם אָנוּ  
צָרִיכִים לְפָנוֹת לְמַנְהֵל וְלְדוֹחַ עַל כָּךְ?.....קעא

**ג' תרכט.** אָנִי לֹא מִסְפִּיק לְלַמֵּד אֶת כָּל סֵדֵר הַלְמוּד שֶׁקִּבַּעְתִּי לַעֲצָמִי,  
וְזֶה גוֹרֵם לִי לְהִשָּׁרֵר. ....קעד

**ג' תרל.** הָאֵם יֵשׁ אֶסוּר לְקַרְא בְּעִתּוֹנִים חִלּוּנִיִּים?.....קעה

**ג' תרלא.** קְרָאתִי בְּסִפְרֵי חֲסִידוֹת שֶׁכָּל הָעוֹלָם נִבְרָא בְּאוֹתִיּוֹת  
הַתּוֹרָה. מָה הַכּוֹנֵנָה?.....קעט

**ג' תרלב.** לְאָבִי הִתְרַחַשׁ נִסְרְפוּאֵי. הָאֵם מִתֵּר לְפָרְסָם זֹאת בְּרַבִּים אוֹ  
שְׂצָרִיכִים לְחַשֵּׁשׁ מַעֲיִן הָרַע?.....קפא

**ג' תרלג.** הָאֵם זֶה נֶכּוֹן שֶׁבְּזָה שְׂמִפְצִים כָּרְף אַחַד שֶׁל 'שׁו"ת  
בְּרִסְלָב', זֶה כְּאֵלוֹ שְׂמִפְצִים לַעֲשֶׂרֶת אֲלָפִים אִישׁ?.....קפב

**ג' תרלד.** אָנִי מִתְמוּדָד בְּכָל יוֹם עִם מְלַחְמָה פְּנִימִית בֵּין הָאֲמוּנָה  
לְכִפְיָרָה. אָנָּא, עֲזֹר לִי!.....קפה

**ג' תרלה.** כְּתוּב בְּמִסְכַּת סוֹטָה: "בְּעִקְבוֹת הַמְּשִׁיחַ הַגָּלִיל יִחַרְבּ."  
לְמָה הַכּוֹנֵנָה?.....קפט

**ג' תרלו.** כָּל הַזְמַן אֲנִי שָׁרִי בַּפְּחָדִים וְדֹאגוֹת בְּלִי שׁוּם סִבָּה. מַה גֹּרֵם לִי אֶת זֶה?..... קצב

**ג' תרלז.** אֲנִי מְרַגֵּשָׁה שְׂאֵנִי לֹא מְמַלְאָה כְּרֹאֵי אֶת תְּפִקִּידִי כְּאִמָּא וְכֹאשָׁה, וְזֶה גֹרֵם לִי עֲצָבוֹת וְחֶסֶר בְּטַחֲוֹן..... קצה

**ג' תרלח.** רִבְנוּ אֶמֶר שֶׁהוּא וְאֲנִשְׁוִי הֵם בְּבַחֲיַנֵּת "וְדַע מַה שֶׁתְּשִׁיב לְאֶפִּיקוֹרוֹס". מַה הַכּוֹנֵה?..... קצז

**ג' תרלט.** הָאֵם זֶה נֶכּוֹן שֶׁלְאַחַר פְּטִירַת רִבְנוּ הֵלֶךְ רַבִּי נֶתַן לְ'אוֹהֵב יִשְׂרָאֵל' מֵאִפְסָטָא וְקִבֵּל אוֹתוֹ לְרַבּוֹ?..... קצט

**ג' תרמ.** אִיךָ יִתְכַּן שֶׁלְאַשָׁה יֵשׁ בְּעַל טוֹב וְאוֹהֵב שְׂבוֹתָן לָהּ הַכֹּל, אִךְ בְּכָל זֹאת הִיא חוֹשֶׁבֶת עַל גְּבָרִים אַחֲרֵיהֶם?..... רא

**ג' תרמא.** אֲנִי רוֹצֵה לְנִסֵּעַ לְאוֹמֵן בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, אִךְ מִכּוִּיִן שְׂאֵנִי בָּא מִחֲסִידוֹת אַחֲרֵת - אֲנִי חוֹשֵׁשׁ..... רב

**ג' תרמב.** מִצְבֵּי הַכֶּלְכֵּלִי דְחוּק. הָאֵם כְּדֹאֵי לִי לְקַחַת הַלְוָאָה מִהַבֶּנֶק אוֹ לְמַכֵּר אֶת הָאוֹטוֹ?..... רו

**ג' תרמג.** בְּעָלִי מִתְרַשֵּׁל בְּקִיּוּם הַמְצוּוֹת. אִיךָ אֲנִי יְכוּלָה לְפַעַל שֶׁהוּא יִתְחַזֵּק?..... רט

**ג' תרמד.** הַצִּיעוּ לִי לְהַכְנִס כְּשֶׁתֶּרֶף וּלְנַהֵל רֶשֶׁת חֲנִיּוֹת מְצַלִּיחָה מְחֻזָּקֶת בְּבַעֲלוֹת שֶׁל גוֹי. מַה דְּעַתְכֶם בְּעֵינַיִן?..... רי

**ג' תרמה.** אֲנִי אֲשֶׁה קֶשֶׁת יוֹם וְנִמְאָס לִי לְחַיּוֹת. בְּבִקְשָׁה תְּחַזֵּק אוֹתִי כִּי אֵין לִי כֶּבֶד כְּחָ!..... ריב

**ג' תרמו.** אֲנִי מֵאֵד רוֹצֵה בֵּן זָכָר. מַה עָלַי לַעֲשׂוֹת כְּדִי לְזַכּוֹת בְּכָרְךָ?..... ריד

**ג' תרמז.** רַב מְקַבֵּל הוֹרָה לִי לַעֲרֹף כְּפָה תְּקוּנִים, אִךְ אֵינִי יְכוּל לַעֲמֵד בְּמָה שֶׁהוּא מְבַקֵּשׁ..... רטז

- ג' תרמח.** אָנִי וְאַשְׁתִּי מִתְלַבְּטִים בֵּין הַשְּׁמוֹת 'עֲדִיאֵל' וְ'דָוִד'. מַה  
 דַּעְתְּכֶם עַל הַשֵּׁם 'דָּוִד עֲדִיאֵל'?..... רכא
- ג' תרמט.** בְּזִמְנֵי הָאֲחֵרוֹן הַתְּחִלְתִּי לְהַקְפִּיד עַל טְבִילַת מְקוּהַ מְדֵי יוֹם,  
 וַיֵּשׁ לִי כְּמֵה שְׂאֵלוֹת בְּעֵינַי..... רכג
- ג' תרנ.** קָרָאתִי בְּסִפְרֵים שְׁלֹפְעָמִים כָּל הַמְצוּוֹת וְלִמּוּד הַתּוֹרָה שֶׁל  
 הָאָדָם הוֹלְכִים לְסִטְרָא אַחְרָא. מַה הַכּוֹנֵה?..... רכו
- ג' תרנא.** כָּבֵר שָׁנִים אָנִי סוֹבֵל מְאֹד מֵאַשְׁתִּי, וְאַנִּי מְרַגֵּשׁ שְׂאֵין מְנוּס  
 מִגְרוּשֵׁין..... רכח
- ג' תרנב.** יֵשׁ לִי הֶרְבֵּה חוֹבוֹת קִטְנִים. הֲאֵם כָּדָאִי לִי לְקַחַת הַלּוֹאָה  
 גְּדוֹלָה כְּדִי לְפָרַע אֶת כָּל הַחוֹבוֹת בְּבַת אַחַת?..... רלא
- ג' תרנג.** מַה הָעֵינַיִן בְּחִלְקַת הַחוֹבְרוֹת בְּרַחוּבוֹת וּבְצִמְקֵיתִים?..... רלב
- ג' תרנד.** יֵשׁ לִי פְתִיל קֶצֶר, וְכִשְׂאֲנִי כּוֹעֵס אָנִי לֹא שׁוֹלֵט בְּעַצְמִי. אִיךָ  
 מִתְגַּבְּרִים עַל מַדַּת הַכּוֹעֵס?..... רלה
- ג' תרנה.** כְּמֵה מֵהָאֲנָשִׁים שֶׁחֲשַׁבְתִּי לִי־יָדִים הִפְכוּ אֶת עוֹרָם  
 וּמְדַבְּרִים עָלַי מֵאֲחוֹרֵי הַגֵּב..... רלח
- ג' תרנו.** מֵאִזְ שֶׁחֲזַרְתִּי בְּשֵׂאלָה יֵשׁ בְּתוֹכִי מִלְחָמָה פְּנִימִית שֶׁלֹּא  
 מְנַיְחָה לִי..... רמג
- ג' תרנז.** חָמִי מְבַקֵּר אוֹתִי בְּצוּרָה מְשִׁפִּילָה וּמְסִית אֶת אִשְׁתִּי נִגְדִי.  
 מַה אֶפְשֶׁר לַעֲשׂוֹת בְּנִדּוֹן?..... רנא
- ג' תרנח.** הִבְלִיתִי עַל עַצְמִי סֹדֵר לְמוֹד מְלֵא וְגִדּוּשׁ, וְקִשָּׁה לִי לְהַחֲזִיק  
 בּוֹ לְאֶרֶךְ זְמַן. מַה הָעֲצָה?..... רנג
- ג' תרנט.** הֲאֵם לְלִמּוּד תְּרַגּוּם הַזֶּהר יֵשׁ אוֹתָהּ חֲשִׁיבוֹת כְּמוֹ לְמוֹד  
 סֹפֵר הַזֶּהר?..... רנה

**ג' תרס.** כְּתוּב שְׁיִישׁ אֲנָשִׁים שֶׁהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ כּוֹעֵס עֲלֵיהֶם, וּמֵצֵד שְׂנֵי כְּתוּב שֶׁהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ אוֹהֵב גַּם אֶת הַרְשָׁעִים. אִיךָ זֶה מְסַתְּדֵר?...רנו

**ג' תרסא.** רַבְּנוּ אָמַר שְׂאָדָם צָרִיךְ לְהִיּוֹת עֹקֶשׁוֹן גָּדוֹל בְּעַבּוּדַת הַשֵּׁם. כִּיצַד זֶה מְסַתְּדֵר עִם זֶה שְׂאָסוּר לְדַחֵק אֶת הַשְּׁעָה?...רנט

**ג' תרסב.** הָאֵם יֵשׁ בְּעִיָּה לְתַלּוֹת בְּבֵית תְּמוּנָה עִם שֵׁם הַיְי"ה אוֹ שֵׁם אֱלֹקִים?...רסא

**ג' תרסג.** אִיךָ אֶפְשָׁר לְאָלֵל זֵיתִים מִבְּלֵי לְהַנְזֵק מִשְׁכָּחָה?...רסב

**ג' תרסד.** קֶשֶׁה לִי לִכְנֹן אֶת כָּל הַכּוֹנֹת בְּקִרְיַאת שְׁמַע. מָה הָעֶקֶר שְׂצָרִיכִים לִכְנֹן?...רסג

**ג' תרסה.** לְאַחַר עֶשֶׂר פְּגִישׁוֹת הַחֲלֻטִּי שֶׁהִשְׁדּוּף לֹא מֵתַאִים וְנִתְקַנּוּ אֶת הַקֶּשֶׁר. הָאֵם עָלֵי לְבַקֵּשׁ מִהַבְּחוּר 'כְּתַב מַחִילָה'?...רסה

**ג' תרסו.** יֵשׁ לִי רַגְשׁוֹת עֲזִים לְגַבִּי יְדִיד שְׁלִי, אֵךְ הוּא לֹא מְעַנֶּינִי בְּקֶשֶׁר רְצִינִי. מָה אֲנִי אֲמוּרָה לַעֲשׂוֹת?...רסו

**ג' תרסז.** הָאֵם זּוֹג מְשֻׁדְּכִים יְכוּלִים לְטַיֵּל יַחַד בְּרַחוּב אוֹ שְׁיִישׁ בְּזָה חֶשֶׁשׁ לְעֵין הָרַע?...רסז

**ג' תרסח.** לְצַעֲרִי הָרַב אֲנִי נִכְשָׁל בַּפְּגָם הַבְּרִית. הָאֵם עָלֵי לְהַפְסִיק לְהִיּוֹת חֲזָן וְלִמְסַר שְׁעוּרֵי תוֹרָה?...רסח

**ג' תרסט.** אִיךָ הִבִּיאוּ אֶרְצָה אֶת הַכֶּסֶף שֶׁל רַבְּנוֹ? וְהָאֵם נִשְׁאַרוּ עוֹד מִחֻפְצָיו?...רעג

**ג' תרע.** אֲנִי וְאִשְׁתִּי רּוֹצִים לְהִתְקַרֵּב אֶל רַבְּנוֹ וְלִלְכֹת בְּדַרְכָּיו, אֵךְ לֹא מִצְלִיחִים לְהַבִּין אֶת מַה שֶׁכְּתוּב בְּסִפְרֵינוּ.....רעה

**ג' תרעא.** הָאֵם אֲנִי יְכוּל לְהַעֲסִיק בַּחֲנוּתִי אִשָּׁה כְּמוֹכֶרֶת?...רפ

**ג' תרעב.** כְּתַבְתֶּם שְׁלֹמוֹד הַתּוֹסֵפֶתָא מְקַרְבַּת אֶת הַגְּאֹלָה. מַה מֵיַחַד בְּלִמּוּד זֶה יוֹתֵר מִשְׁאֵר הַלְמוּדִים?..... רפב

**ג' תרעג.** לְפָנַי שְׁחַזְרֵנוּ בְּתִשׁוּבָה נוֹלְדוּ לָנוּ שְׁנַי יְלָדִים וְקָרָאנוּ לָהֶם 'בְּדָב' וְ'נַעֲמָה'. הָאֵם הַשְּׂמֹת טוֹבִים?..... רפג

**ג' תרעד.** אִיךְ מִשְׁתַּלְבֵּת הַהִשְׁגָּחָה הָעֲלִיוֹנָה עִם הַנְּהַגַת הַטְּבַע?..... רפד

**ג' תרעה.** אָנִי מַעֲשֵׂן סְמִים קְלִים, וְזֶה עוֹזֵר לִי לְהַרְגֵעַ. הָאֵם זֶה נָכוֹן שֶׁרַבִי נַחֲמֵן הַתְּנַגֵּד לְכַרְךָ?..... רפו

**ג' תרעו.** קִשָּׁה לָנוּ מְאֹד בְּעֵינַי הַפְּרִנְסָה. אִיךְ מִתְחַזְּקִים לְמֵרוֹת הַמִּצָּב?..... רפט

**ג' תרעז.** הָאֵם זֶה שִׁיךְ שֶׁרַב רֵיק יַחֲזִק נָשִׁים רַוְקוֹת?..... רצא

**ג' תרעת.** יֵשׁ אֲנָשִׁים הַנּוֹהֲגִים לֹמֵר אוֹ לְכַתֵּב עַל אֶחָד מֵהוֹרֵיהֶם שֶׁנִּפְטְרוּ "הַרִינִי כְּפָרַת מִשְׁכָּבו". מַה הָעֵינַי בְּזֶה?..... רצד

**ג' תרעט.** כָּל הַצְּדִיקִים אָמְרוּ שְׂאִין עֲנֵג בְּעוֹלָם כְּמִתִּיקוֹת הַתּוֹרָה. אִיךְ זוֹכִים לְכַרְךָ?..... רצה

**ג' תרפ.** יֵשׁ שִׂיחָה מְרַבֵּנוּ בְּעֵינַי מֵאֲמַר חֲז"ל 'כִּיצַד מְרַקְדִין לְפָנַי הַכֶּלֶה'. הָאֵם תּוֹכְלוּ לְהַסְבִיר לִי אוֹתָהּ?..... רצט

**ג' תרפא.** חֲז"ל אָמְרוּ 'טוֹב שֶׁבְּרוּפְאִים לְגִיהֲנוּם'. מִדּוּעַ הֵם הַתְּבַטְאוּ כָּךְ?.. שא

תְּפִלָּה לְשִׂמְחָה..... יח.

תְּפִלָּה לְהִנְצֵל מִמַּדַּת הַקְּנָאָה..... כט.

תְּפִלָּה לְמַעֲבַר..... סו.

תְּפִלָּה לְזוּג לְבַחֲוֶרָה..... ע.

תְּפִלָּה לְצֵאת מֵהַחֹבוֹת וְקִטְנוֹת הַמַּחִין..... קג.

תְּקוּן הַכָּלְלִי..... שיג.

## הַקְדָּמָה

הַסֵּפֶר הַזֶּה הוּא הַחֵלֶק הָעֶשְׂרִים וְשִׁמּוֹנֶה בְּסִדְרַת 'שְׂאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת בְּחִסְדוֹת בְּרֶסֶלֶב', וְבוֹ מוֹפְיעוֹת שְׂאֵלוֹת וּתְשׁוּבוֹת בְּנוֹשְׂאִים שׁוֹנִים וּמְגֻנָּים, הַנוֹתְנוֹת מֵעֵנָה לַתְּהִיּוֹת וּסְפִיקוֹת שֶׁל מַתְקָרְבִים חֲדָשִׁים לְדַרְכָּה שֶׁל חִסְדוֹת בְּרֶסֶלֶב, וְכֵן לַתְּלִמִּידִים וְתִיקִים, אֲשֶׁר מְעִינִים לְדַעַת אֶת דַּעְתּוֹ שֶׁל רַבְּנוֹ הַקְּדוֹשׁ, רַבִּי נַחֲמָן מְבַרְסֶלֶב ז"ל, וְאֶת הַדְרָךְ שֶׁלְמוֹד אוֹתָנוּ.

הַשְּׂאֵלוֹת, שֶׁהִגִּיעוּ מִכָּל רַחְבֵי הָעוֹלָם, נִשְׁלַחוּ לְלִשְׁכַת כְּבוֹד קִדְשֵׁי מוֹהֲרָא"ש זְצוּק"ל – הַצַּדִּיק מִיְבִנְיָאֵל, אֲשֶׁר הִשִּׁיב עֲלֵיהֶן בְּאֶפֶן אִישִׁי. הַתְּשׁוּבוֹת אוֹצְרוֹת בְּתוֹכָן עֲצוֹת נוֹרְאוֹת וְנִפְלְאוֹת בְּעִבּוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אִיךְ לְהַחֲזִיק מֵעֵמֶד בְּכָל מָה שֶׁעוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, מִקְטָן וְעַד גְּדוֹל, בְּרוּחַנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת, וְאִיךְ לְהַתְמוּדָד עִם כָּל בְּעִיּוֹת הַחַיִּים בְּזֶה הָעוֹלָם.

מֵאַמְצִים גְּדוֹלִים נַעֲשׂוּ עַל מְנַת לְהַגִּישׁ לְקוֹרְאִים אֶת הַסֵּפֶר בְּאֶפֶן מְהֻדָּר וְאִיכוּתִי, וּבְלִבְנוֹ תְּקוּהָ, שֶׁכָּל מִי שִׁיקְרָא בְּסֵפֶר הַזֶּה, יִהְיֶה וְיִחְיֶה אֶת עֲצָמוֹ מְאֹד, וְיִמְצָא תְּשׁוּבָה גַם לְשְׂאֵלוֹתָיו הַפְּרֻטִּיּוֹת, כִּי לְמֵרוֹת שֶׁהַמְּכַתְּבִים נִכְתְּבוּ בְּאֶפֶן אִישִׁי לְשׂוֹאֵל, מִיְעָדִים הֵם לְכָל אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל.

על-ידי שאתה נוטל עצת מהרב, על-  
ידי-זה תזכה לישועה.

(ספר המדות, אות עצת, סימן ה')

אי אפשר לבוא לאמונה אלא על-ידי  
אמת... ואי-אפשר לבוא לאמת אלא  
על-ידי התקרבות לצדיקים, וילך  
בדרך עצתם.

(לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן ז')



# שאלות ותשובות בַּחֲסִידוֹת בְּרֵסְלֵב

## ג' תקנג.

**יש לי חלישות הדעת, האמונה שלי נחלשה, ונמאס לי לצאת לשדוכים**

**שאלה:**

**מאת שיר: לכבוד מוה"רא"ש שלום!**

תמיד שמרתי נגיעה, אבל בתקופה האחרונה יש לי נפילה חזקה - לא בגלל שקשה לי לשמר, אלא בגלל שיש לי חלישות הדעת ונמאס לי כבר מהשדוכים, בפרט שבשדוך האחרון הכל היה כבר כמעט סגור, ואז המשדוך פוצץ הכל. האמונה שלי נחלשת, אני מרגישה רחוקה ושהלב שלי נמצא כבר במקום אחר. ברור לי שהכל נסיונות, אבל קשה לי מאד. מה עלי לעשות?

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר בשלח, ה' שבט ה'תשע"ד.

שלום רב אל שיר תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

כל הבעיות שלך זו בעיה אחת - שאף לא שמחה ועליזה, כי אם תמיד היית במצב רוח טוב, שמחה ועליזה, והיה לך בטחון עצמי, אזי לא היית מתבלבלת משום דבר בעולם. את צריכה לדעת כי למצא בן זוג זה לא הולך כל כך קל, אבל כדי למצא בן זוג הבחורה צריכה להיות תמיד שמחה ובמצב רוח עליז, ולא להשבר משום דבר, ושתמיד יהיה לך חיוך על הפנים, ואז תמצאי חן בעיני כל רואיך, כי השמחה זו ההצלחה של אדם, כמו שאמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות

שמחה חלק ב' סימן א') מי שהוא שמח תמיד - על ידי זה הוא מצליח, ולכן אם את רוצה להצליח בחייה, תשתדלי עם כל הכחות להיות רק בשמחה, ואף שאני יודע שזה מאד מאד קשה לך להגיע לשמחה מרב הבלבולים שעוברים עליך וכו' וכו', עם כל זאת תכריחי את עצמך להיות בשמחה, ותראי שתהיה לך הצלחה בחיים.

ראי להתפלל בכל יום אליו יתברך תפלה זו כדי שתזכי להיות בשמחה, והרגע שתהיי בשמחה - תבנה לך האמונה בו יתברך, והבטחון העצמי שלך יעלה, ואז בקלות תוכלי למצא בן זוג:

רבוננו של עולם! זכני להיות בשמחה תמיד, ואזכה להרגיש את השמחה באיברי ובגידוי ובכל טפי דמי, עד שהשמחה תגיע לרגלי, שאזכה לרקד בכל יום מרב שמחה על גדל החסד שעשית עמדי, שנבראתי מזרע ישראל, ואני יכולה לקיים את מצוותיך. אנא, אבי שבשמים, רחם עלי והרחק ממני את העצבות והעצלות, וזכני לדבר בכל יום עם אחרים משמחה, ואזכה לשמח את אחרים, ועל ידי זה גם אני אזכה לשמח, ובזכות השמחה אזכה להכליל בך לגמרי, עד שלא אראה לפני עיני רק את אמתת מציאותך תתברך, איך שאתה מחיה ומתהוה ומקיים את כל הבריאה כלה. וזכני לאמונה ברוחה ומזככת שאזכה לדעת בידעיה ברוחה שאתה נמצא ואין בלעדך נמצא, ועל ידי זה תמחל לי על כל עוונותי, ותמשיך עלי שפע שלא אצטרך שום טובות מבשר ודם, אלא תפרנסני מידך המלאה לבד, ועוד אזכה לתת צדקה לזולת, ולעשות חסד עם כל בר ישראל, ואזכה להכליל בך מעתה ועד עולם, אמן סלה.

הקדוש ברוך הוא יעזר לך שתהיי תמיד שמחה ועליזה, ויהיה לך בטחון עצמי, ואז תראי שבקלות תמצאי את בן זוגך השיך לשרש נשמתך, והכל יסתדר לך על הצד הכי טוב.

זכרי היטב שאסור להשבר משום דבר, כי מנסים את כל אחד

בְּנִסְיוֹנוֹת קָשִׁים וּמָרִים וְכוּ', וְעָקַר גְּדֵלֶת בַּר יִשְׂרָאֵל כִּשְׁהוּא זוֹכֵה לְהַחְזִיק מֵעֵמֶד וְלֹא נִשְׁבֵּר מִשׁוֹם דָּבָר, אֲדַרְבָּה, תָּמִיד לּוֹקַח אֶת הַכֹּל בְּקִלּוֹת, וְכֹל זֶה תְּלוּי רַק כְּפִי הַבְּטָחוֹן הָעֲצָמִי שֶׁאֵת צְרִיכָה לְקַנּוֹת לְעֲצָמָּהּ.

**הַמְּאַחַל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...**

## **ג' תקנ"ד.**

**הָאֵם יֵשׁ מְקוֹרוֹת בְּסִפְרֵי בְּרִסְלָב לְחֻשִׁיבוֹת לְמוֹד  
הַתְּלִמוֹד הִירוּשָׁלַמִי?**

**שְׂאֵלָה:**

**מֵאֵת אָבִי:** שְׁבוּעַ טוֹב לְכַבוֹד כְּבוֹד קִדְשֵׁי מוֹהֲרָא"ש שְׁלִיט"א. רֵאשִׁית, בְּרִצּוֹנִי לְהוֹדוֹת לָכֶם עַל הַתְּשׁוּבוֹת וְהַדְּבוּרִים הַמְּחֻזְקִים, וְלֹאחַל לָכֶם רְפוּאָה שְׁלֵמָה. בְּמִסְגֵּרַת הַלְמוּדִים אָנִי צָרִיךְ לְהַכִּין עֲבוּדָה בְּנוֹשֵׂא "הַתְּלִמוֹד הִירוּשָׁלַמִי בְּתוֹרַת בְּרִסְלָב". אֶהְיֶה אֹסִיר תּוֹדָה אִם הָרַב יוּכַל בְּבִקְשָׁה לְהַפְנוֹת אוֹתִי לְמְקוֹרוֹת בְּסִפְרֵי רַבְּנוּ בְּעִנִּין לְמוֹד הַתְּלִמוֹד הִירוּשָׁלַמִי, לְסִפּוּרִים בְּנוֹשֵׂא, וְכֵן לְכַתֵּב לִי מַה מְעַלֵּת הַלְמוּד בְּתִלְמוּד הִירוּשָׁלַמִי. תּוֹדָה רַבָּה!

**תְּשׁוּבָה:**

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר בְּשִׁלַח, ה' שְׁבָט ה'תשע"ד.

**שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל אָבִי נְרוּ יְאִיר**

**לְנִכּוֹן קְבִלְתִּי אֶת מַכְתָּבָּךְ.**

אֵין מִשְׁהוּ מִיְחַד לְרִשְׁם אוֹדוֹת תְּלִמוּד יְרוּשָׁלַמִי בְּתוֹרַת בְּרִסְלָב, אֲלֹא רַבְּנוּ ז"ל רָצָה שֶׁנִּלְמַד אֶת הַכֹּל, בְּבִלִי יְרוּשָׁלַמִי וְתוֹסֵפְתָא, שְׂבָזָה אָדָם בּוֹנֵה לְעֲצָמוֹ בִּי"ת נִצְחִי, וְאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן חֶלֶק

א' סימן רי"ד) שתלמוד עולה כמספר לילי"ת שהיא הקלפה המחטאת את האדם בפגם הברית, וכשאדם לומד תלמוד הוא מבטל את הקלפה הזו.

והנה שונה הוא התלמוד הירושלמי מתלמוד בבלי, כי תלמוד ירושלמי נכתב בקצור רב יותר מתלמוד בבלי, וכן על פי רב זה בשפה ארמית, ותלמוד ירושלמי יש על כל סדר זרעים, מה שאין כן בתלמוד בבלי - אין על כל סדר זרעים, וכפי הידוע סדר את התלמוד הירושלמי האמורא רבי יוחנן שהיה מגדולי האמוראים בארץ ישראל, והיה גר בטבריה, ושם חברו את הירושלמי, ותהלה לאל אכשר דרא שעכשו יש המון פרושים חדשים על התלמוד הירושלמי שמקרכים מאד את הלמוד לכל מי שרק רוצה ללמד, ויש כבר פרושים קלים מאד מאד שזה רבות בשנים לא היה, ותלמוד ירושלמי נעשה כבר מפרסם בעולם הישיבות למי שרוצה ללמד.

ידוע ממקורות נאמנים שהיתה גמרא הן בבלי הן ירושלמי על ששה סדרי משנה, אלא שבמשך הגליות נאבדה.

יעזר הקדוש ברוך הוא שתצליח בדרךך, ונשמע ונתבשר בשורות משמחות תמיד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תקנה.

**אני ובעלי סובלים מבעיות בריאותיות, וגם השלום-בית שלנו מערער. מה עושים?**

**שאלה:**

**מאת מרים:** אני חולה בדלקת פרקים קשה מאד המלווה בהמון המון כאבים, כל התרופות לא עוזרות לי, ובאפן תמיד

יש לי כאבים אַימים שלא נרָגעים. כל יום שְׁעוֹבָה, עוֹבֵר עלי בקָשִׁי רב.

בנוסף, יש לי המון בְּעוֹת עם בעלי - כל הזמן הוא מתְעַצֵּב עלי וְתָמִיד אֲנִי לא בְּסֹדֵר בְּשִׁבְלוֹ. כל הזמן אֲנַחְנוּ רַבִּים וְאֵת כל התְּסֻכּוֹלִים שְׁלוֹ הוא מוֹצִיא עלי. אֲנִי מְנַסֶּה לְהַבְלִיג, אָבֵל הוא מוֹצִיא אוֹתִי מְדַעְתִּי, וְלַצֶּעֱרִי, גַם אֲנִי צוֹעֶקֶת עָלָיו.

גַם הוא סוֹבֵל מְבֻעָוֹת בְּרִיאוֹתִי קָשׁוֹת - סֹפֶרֶת, בְּעוֹת בְּלֵב, אִי סְפִיקַת כְּלוֹת, וְלִכֵּן אֲנִי מְנַסֶּה לְהַבִּין אוֹתוֹ וְלִהְתְּחַשֵּׁב בוֹ - אַךְ אֵין הַדְּדוּת מְצֵדוֹ, וְהוא אַךְ פֶּעַם לֹא מְבִין אוֹתִי! מֵאֵד קָשָׁה לִי עִם מֵדַת הַקְּמָצָנוֹת שְׁלוֹ: אֲנִי רוֹצֶה לְהַדְּלִיק אֶת הַמְּזֻגָן אוֹ אֶת הָאוֹר - וְהוא לֹא מְרַשֶּׁה לִי, וְכִשְׁאֲנִי מְדַלְּקָה - הוא תִּכְרַךְ מְכַבֵּה לִי, וְכֵל זֹאת לְמָרוֹת שְׁתָּמִיד אֲנִי סוֹבֵלֶת מְקוֹר בְּגִלְל דְּלִקַּת הַפְּרָקִים שְׁלִי.

אֲנִי בּוֹכָה הַמּוֹן, לֹא יוֹדַעַת מַה לַעֲשׂוֹת אִתּוֹ וְעַם הַמְּצַב שֶׁבוֹ אֲנִי נִמְצָאִים, וְזִקְוָקָה לְבִרְכָה וְעֶצָה. בְּתוֹדָה מְרַאשׁ.

### תשובה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר בְּשִׁלַּח, ה' שְׁבַט ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם רַב אֶל מְרִים תְּחִיָּה

לְנִכּוֹן קְבִלְתִּי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

כָּל כֶּךָ חֵבֵל שֶׁהַכְּנַסְתָּם אֶת הַגִּיהֶנֶם לְתוֹךְ הַבַּיִת שְׁלָכְם, דָּוִד הַמֶּלֶךְ אוֹמֵר (תְּהִלִּים צ') "יָמֵי שְׁנוֹתֵינוּ בָהֶם שְׁבָעִים שָׁנָה וְאִם בְּגִבּוֹרֹת שְׁמוֹנִים שָׁנָה", וְאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהַר"ן חֶלֶק ב' סִימָן ס"א) שֶׁהַשְּׁבָעִים שָׁנָה פּוֹרְחִים כְּמוֹ רְבַע שָׁעָה, וְהַחֲמִים כָּל כֶּךָ קָצָרִים כְּצֵל עוֹבֵר, כְּמוֹ שְׁאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּרֵאשִׁית רַבָּה פְּרָשָׁה צ"ו סִימָן ב') כְּצֵל יָמֵינוּ עַל הָאָרֶץ וְאֵין מְקוּוָה, וְהַלּוֹאֵי כְּצֵלוֹ שֶׁל כֶּתֶל אוֹ כְּצֵלוֹ שֶׁל אֵילָן, אֶלֵּא כְּצֵלוֹ שֶׁל עוֹף בְּשָׁעָה שֶׁהוא עָף, דְּכִתִּיב (תְּהִלִּים ק"ד) "כְּצֵל עוֹבֵר".

"ואין מקוה" - ואין מי שיקוה שלא ימות, הכל יודעים ואומרים בפיהם שהן מתים.

ובמקום להפך את החיים לגן עדן, אזי רב רבם של בני האדם מהפכים את החיים לגיהנם עוד בחיים חיותם. אנחנו נמצאים פה בזה העולם לזמן קצר, וצריכים לראות שבזמן הזה שאנחנו נמצאים פה בזה העולם להכיר את הקדוש ברוך הוא, כי זו תכלית הבריאה - שנזכה להכירו יתברך מכל פרט ופרט שאלו המצוות שנתן לנו הקדוש ברוך הוא, כי כל המצוות צריכות להביא את האדם לאמונה פשוטה בו יתברך, כמו שכתוב (תהלים קי"ט) "כל מצותיך אמונה"; כל המצוות צריכות להביא את האדם לאמונה, וכשיש לאדם אמונה - כל החיים שלו מתהפכים לאשר והוא נהנה בכל רגע מהחיים, כי כשמחזירים בעצמם אמונה פשוטה בו יתברך, אזי מתקנים את המדות, כי מדת הסבלנות שהיא אריכות אפים תלויה במדת האמונה, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קנ"ה) וכן מדת הקמצנות באה לאדם רק מחמת חסרון אמונה, כי המאמין האמתי שמאמין שהכל ממנו יתברך, וכל מה שיש זה ממנו יתברך, אזי הוא לא יהיה צר עין, אלא ישתדל להיות טוב עין, ולא יחסר לו שום דבר.

ולכן את ובעלך צריכים לשנות את הגישה שלכם אל החיים, כל כך חבל שאתם חיים את החיים שלכם בחיי מרירות וכו', חיים של מחלקת ומריבות וכו', חיים של צעקות וצרחות בבית וכו', חיים של קטטות וכו', האם זה נקרא חיים? זה נקרא גיהנם עלי אדמות וכו', ועל כן אתם צריכים להשלים ביניכם ולהתחיל להנות מהחיים ולעזר אחד לשני, וכך תהפכו את הבית שלכם לגן עדן, כי ימינו כל כך קצרים, הנה אנחנו כאן והנה אנחנו כבר יוצאים מכאן, ולכן חבל מאד לחיות חיים מרורים ומדפאים וכו' וכו', ותאמינו לי שאם תשלימו ביניכם ותתרבה האהבה ביניכם, אזי תהיו שניכם בריאים, כי המחלות והחלאים רעים באים רק מחמת קטנות המחזין וכו',

וְחֶסֶד הָאֱמוּנָה וְכוּ', שְׁמִמִּילָא בַּא מְזַה חֶסֶד שְׁמַחָה, שְׁמֶשֶׁם נּוֹבַעַת  
הַקְּמָצְנוֹת וְהַצָּרוֹת עֵינַי וְכוּ' וְכוּ'.

יְעֹזֵר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁתַּמִּיד יִשְׂרוּ בֵּינֵיכֶם הַשְּׁלוֹם וְהַאֲהָבָה  
וְתִהְיֶינָה שְׁנֵיכֶם בְּרִיאִים, וְתַעֲזְרוּ אֶחָד לַשֵּׁנִי, וְתִבְיִנּוּ אֶחָד אֶת הַשֵּׁנִי, וְאִז  
הַשְּׂכִינָה תִשָּׁרֶה בְּתוֹךְ בֵּיתְכֶם.

הַמְּאַחַל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

## ג' תקנו.

### איך זוכים לרכוז וכונת הלב בתפלה?

#### שאלה:

**מאת מרדכי:** שלום. בחצי השנה האחרונה קבלתי על עצמי  
להתפלל את התפלות הקבועות בכונה, ולהשתדל להיות  
כמה שיותר מרכז בתפלה, אף לצערי, אני לא מצליח, ובמשך  
כל התפלה אני מהרהר בדברים שמטרידים אותי. איך זוכים  
לרכוז וכונת הלב בתפלה?

#### תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר בשלח, ו' שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל מרדכי נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ל') שכל המחשבות זרות  
באות באמצע התפלה לבלבל לו את כל התפלה, כי באמת שלמות  
התפלה הוא שאדם יקשר את המחשבה אל מה שהוא מדבר, ורק  
זה נקרא "תפלה בכח", כי צריכים כחות עצומים לקשר את המחשבה  
אל הדבור, כי כל המחשבות זרות הן הן העברות שלו, וכמו שכתב

מוהרנ"ת ז"ל (חיי מוהר"ן סימן תק"צ): פעם אחת היה קובל איש אחד  
 לפני רבנו ז"ל איך שקשה לו מאד להתפלל, כי המחשבות זרות  
 מבלבלין אותו מאד, והשיב לו רבנו ז"ל: מקבלין זאת לכפרת עוון  
 - "נעמט מען דאס אהן פאר א כפרת עוון", וחיך קצת. וקצת היה  
 נראה פונתו בזה, כי הלא באמת אלו המחשבות הם בעצמם עוונות,  
 ועל פן חיך קצת. אך אף על פי כן בודאי כל דבריו אמת וצדק,  
 כי על כל פנים בזה שאין מהרהר אחריו יתברך חס ושלום, ויודע  
 שבודאי השם יתברך רוצה לקרבו ולקבל תפלתו, רק שעוונותיו גרמו  
 לו כל אלו המחשבות הבאין לבלבלו, ויש לו צער מזה ובורח מהם  
 בכל כחו, יכול להיות בודאי שזה בעצמו נחשב לו לכפרת עוון,  
 עד שאם היה זוכה להתנהג בזה בתמימות ובאמת כראוי, כבר היו  
 עוונותיו נמחלין על ידי זה בעצמו, ואז ממילא היו מסתלקין ממנו כל  
 המחשבות זרות, וכעין שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות י"ב): העובר  
 עברה ומתבייש בה - מוחלין לו על כל עוונותיו.

הרי שלף לפניך, שכל אלו המחשבות זרות שנכנסות לאדם  
 באמצע התפלה - הן שחרית, הן מנחה, והן ערבית - זה החטאים  
 שלו, כי מכל חטא ועוון שאדם חוטא נגדו יתברך, בורא קלפות  
 ומשחיתים והם המסבבים אותו, ומהם נמשכות כל המחשבות זרות  
 בעת התפלות הקבועות שאדם מתפלל - שחרית, מנחה וערבית,  
 עד שיכולה לעבור כל התפלה ולא יכון שום דבר, רק המח מחשבה  
 חושב בדבר אחד, והדבור אומר וטוחן את תבות התפלה וכו', וזה  
 מציאות שיש אצל כל אחד, והוא כל כך שקוע בעניניו ובמחשבותיו  
 עד שלא שם לב שהוא בכלל לא מכוון למה שהוא אומר, עם כל  
 זאת צריכים למסר את נפשו פשוטו כמשמעו לקשר את המחשבה  
 לדבור, וצריכים על זה כחות עצומים, כי מרב עוונותיו הוא מסובב  
 עם קלפות ומשחיתים שהם עוונותיו, שנעשו כמו עננים שמכסים  
 את עיני השכל וכו'.

ואמר רבנו ז"ל (לקיטת מוהר"ן חלק ב' סימן קכ"ב) לענין המחשבות



זרות שבתפלה, וכבר ידוע שכל מחשבה ומחשבה היא קומה שלמה, ואמר, כשהאדם עומד ומתפלל כסדר ואינו משגיח על המחשבות זרות, ועל ידי זה הוא מנצח אותם ומעבירם ממנו, כי אין צריכין להסתכל עליהם כלל, רק לילך כסדר בתפלתו ולבלי להביט לאחוריו כלל, ועל ידי זה ממילא יסתלקו ממנו, ובין כך בדרך הלוכו בתפלתו הוא מפיל אותם, לזה חותף יד, ולזה חותף רגל, וכיוצא בזה בשאר האיברים. פרוש: כמו למשל בענין מלחמה, כשצריך לילך ולעבר בין הרבה רוצחים ואורבים, וכשהוא גבור ועובר ביניהם, אזי בדרך הלוכו הוא מפיל אותם, כי לזה חותף יד בדרך הלוכו ומפילו, ולזה חותף רגל וכו' וכו' וכיוצא בזה, כן הוא ממש בענין התפלה - שכשמתפללין כסדר התפלה, ואין משגיחין על המחשבות זרות, ודוחין אותם ומפילם, אזי בדרך הלוכו בתפלתו הוא חותף לזה יד ולזה רגל וכו', כי כל מחשבה זרה היא קלפה, והיא קומה שלמה, וכשמתגבר להתפלל כסדר ולבלי להסתכל עליהם, אזי הורג אותם או חותף מהם איברים איברים.

אדם צריך רק לומר את תבות התפלה, ולקשר את המחשבה לדבור, ועל ידי זה דיקא, אם יתמיד בזה לקשר את המחשבה אל הדבור, ולא יסתכל על המחשבות הזרות הבאות אליו, על ידי זה הוא מבטל אותם לגמרי וזה שיך בין בתפלה - לחשב מה הוא מתפלל, ובין בתורה - לחשב מה הוא לומד, כי גם אז באות אליו מחשבות זרות שהן הן הקלפות שברא מחמת עוונותיו, ולכן גלה לנו רבנו ז"ל את כל הענין של שיחה בינו לבין קונו, שיש בזה מעלה נוראה ונפלאה מאד, יותר מהתפלות הקבועות, כי (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן צ"ו) כי מעלת השיחה בינו לבין קונו, אין לתאר ואין לשער כלל, כי על תפלות ותחנונות ובקשות הסדורות מכבר, כבר יודעין מהם כל המחבלים והמקטרגים, והם אורבים על הדרך של אלו התפלות, מחמת שיודעים מהם מכבר. כמו למשל על הדרך הכבושה, הידוע ומפרסם לכל, שם אורבים רוצחים וגזלנים תמיד, מחמת שיודעים מדרך זה כבר, אבל כשהולכין בנתיב ודרך חדש שאינו נודע עדין,

שם אינם יודעים לארב שם כלל. כמו כן, לענין השיחה בינו לבין קונו - שאדם מרגיל את עצמו לדבר אל הקדוש ברוך הוא בשפת האם שלו, יש בזה מעלה נוראה ונפלאה מאד, מה שאין בשלשת התפלות הקבועות, כי השיחה שמדבר האדם מעצמו בינו לבין קונו, הוא דרך חדשה ותפלה חדשה, שהאדם אומרה מלבו מחדש, על כן אין המקטרגים מצויים כל כך לארב, ואף על פי כן הזהיר רבנו ז"ל מאד גם על אמירת שאר תחנונות ובקשות; לא מבעיא שצריך להתפלל את השלש תפלות הקבועות בכל יום - שחרית, מנחה וערבית, אלא עליו להרבות באמירת תהלים, וכן לומר תפלות מספר לקויטי תפלות, ושאר תפלות שתקנו הצדיקים.

הקדוש ברוך הוא יעזר לנו שנזכה לצית את רבנו ז"ל, ועל ידי זה יהיה לנו מח מחשבה נקי בעת התפלה, ויכונן רק את תבות התפלה, ויכנס בתוך התבות של התפלה, שזה מה שרבנו ז"ל פרש (לקויטי מוהר"ן חלק א' סימן ט' וסימן קי"ב) שתבת נח זה תבת התפלה - שצריכים להכנס בתוך תבת התפלה, ועל ידי זה נצלים מהמבול שהוא המחשבות זרות שבאים לאדם לבלבל את מח מחשבתו, כי הבלבולים והמחשבות זרות שיש לאדם, אמר רבנו ז"ל (לקויטי מוהר"ן חלק א' סימן מ"ד) הם נקראים מבול, שמבלבלים את תפלתו של האדם. המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תקנז.

**מה אפשר לעשות עם אנשים שמפריעים בבית הכנסת בזמן התפלה וקריאת התורה?**

**שאלה:**

**מאת אפי:** מה אפשר לעשות עם אנשים שמפריעים בבית הכנסת בזמן התפלה וקריאת התורה, וכמה שהגבאים

מבקשים מהם, מתחננים אליהם וצועקים עליהם שיפסיקו - הם ממשיכים להפריע?

### תשובה:

בעזרת השם ויתברך, יום שלישי לסדר בשלח, ו' שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל אפי נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

מבאר בזהר (תרומה קל"א:) ומאן דאשתעי בבי כנישתא - ווי ליה דאחזי פרודא, וי ליה דגרע מהימנותא, ווי ליה דלית ליה חולקא באלהא דישראל דאחזי דלית ליה אלהא. ולא אשתכח תמן ואנהיג קלנא בתקיפא עלאה [ומי שמדבר בבית הכנסת - אוי לו שמראה פרוה, אוי לו שגורע מהאמונה, אוי לו שאין לו חלק באלקי ישראל, כי מראה שאין אלוך והוא אינו נמצא שם, ולכן הוא לא מפקד ממנו ונוהג בבזיון בתקוון העליון שלמעלה], ולצערנו הרב כלנו נתפסנו בזה, ואין אף אחד נקי מזה וכו', וצריכים לשים שלט בבית הכנסת ולרשם את חמר העוון של אדם המדבר באמצע התפלה, כי הוא מזלזל בשכינה.

לדגמא, להבדיל אלף אלפי אלפים ורפי רכבות הבדלות וכו' וכו', אדם עומד לפני נשיא של מדינה או לפני מלך, עד שנתנו לו רשות להגיע אליו, וסוף כל סוף הגיע אליו ומדבר אתו, היעלה על הדעת שפתאום יכנס איזה עבד מלכלך וכו', והוא יפסיק לדבר עם נשיא המדינה או עם המלך ויתחיל לדבר עם העבד המלכלך הזה? הלא את ראשו יהיה חביב, על אחת כמה וכמה באין ערך כלל - בשעה שמתפללים אל הקדוש ברוך הוא, שהוא מלך מלכי המלכים המחיה ומתהוה ומקים את כל הבריאה כלה, ובאמצע התפלה אליו מפסיקים ומדברים כל מיני דברים בטלים ושקרים, האם זה לא בזיון מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא? ואת זה צריכים להחדיר בהסברה בדרך חביבה ונעימה, כי כך אמר החכם מכל אדם (קהלת ט' י"ז) "דברי

חכמים בנחת נשמעים", ואי אפשר ללכת ביד חזקה, רק בהסברה ברוח טובה, כי רק ככה פועלים.

הקדוש ברוך הוא יעזור שלכל הפחות אנחנו לא נדבר באמצע התפלה, ונכבד את בית הכנסת שהוא משכן השכינה, וכמוכא בזהר (נשא ק"ו.) על הפסוק (שמות כ"ה ח') "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" - "ועשו לי מקדש" סתם, דכל בי בנישתא דעלמא מקדש אקרי. המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תקנח.

**אני מקנאה בכל הסובבים אותי. איך אני יכולה לעקר מעצמי את המדה הרעה הזו?**

**שאלה:**

**מאת יהודית:** שלום וברכה לכבוד הצדיק. יש לי בעיה רצינית: מדת הקנאה שלי מגברת מאד ואני מקנאה בכלם - בחברות שלי, במשפחה שלי, ובכל מי שמסביבי. איך אני יכולה לעקר מעצמי את המדה הרעה הזו?

**תשובה:**

בעזרת השם ותברך, יום שלישי לסדר בשלח, ו' שבט ה'תשע"ד.

שלום רב אל יהודית תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

אני מרחח להגיד לך שמדת הקנאה זו המדה הכי מגנה שרק יכולה להיות, וזה הורס את האדם לגמרי, כי רב הצרות שבני אדם סובלים זה רק מחמת קנאה - כל אחד חושב שלזולת הולך יותר טוב ממנו, ודבר זה נמצא ביותר אצל נשים, כמאמרם ז"ל (מגלה י"ג)

אין אשה מתקנאה אלא בירך חברתה, ואף שלכלם יש מדת הקנאה, כי עם המדה המגנה הזו כלם נולדים, כמו שיכולים לראות את זה בחוש כשהבכור או הבכורה נולדים כלם אוהבים אותו ומשתעשעים אתו, ועושים ממנו עסק מאד מאד גדול, ותכף ומיד כשנולד השני או השנייה, הבכור או הבכורה פשוט משתגעים והם לא יכולים לסבל שבא להם על הראש עוד אחד וכו', ואת זה רואה במציאות מי שיש לו ילדים, ולכן נולדים עם מדת הקנאה, ואת זה אנו צריכים לעקר מאתנו, כי המדה המגנה הזו של קנאה הורסת את האדם לגמרי, כמאמר ז"ל (שבת קנ"ב) כל מי שיש לו קנאה בלבו - עצמותיו מרקיבים; וזה עוד בחיים חיותו שאדם נרקב מחמת הקנאה, ואמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות אמונה סימן כ"ה) על ידי קנאה אדם נופל מאמונתו; וכן אמר (שם אות קנאה סימן ד) על ידי קנאה בממון חברו נעשה שוטה.

אדם פשוט משתגע כשרואה שלזולת יש כסף ולו אין כסף, כי הקנאה משגעת אותו לגמרי, עד כדי כך הקנאה הורסת את האדם, עד שאמר רבנו ז"ל (שם אות קנאה סימן ג) על ידי קנאה בא שפיכות דמים, שאחד לא יהרג את השני אלא מחמת קנאה, ולכן צריכים לעבד על מדת הקנאה עוד מגיל קטנות לעקר את זה ממנו, כי אחרת הוא יסבל כל החיים מזה, ואין עצה אחרת איך לצאת ממדת הקנאה, אלא על ידי רבוי תפלה - שצריכים לבקש ממנו יתברך בכל יום ויום שיוציא אותו מהמדה המגנה הזו - קנאה, שהורסת את האדם לגמרי ואוכלת אותו חיים, וכמו שעל כל מדה ומדה רעה צריכים לעבד הרבה הרבה לעקר אותה מעצמו, וכן להתפלל על המדות רעות שנכנסו בו שיזכה לעקר אותן ממנו, וביותר צריכים להתפלל על מדת הקנאה:

רבנו של עולם! חוס וחמל עלי ותוציא אותי מהמדה המגנה של קנאה - שלא אקנא בשום בריה שבזה העולם, רק אותך לבד, שאזכה להחדיר בעצמי אשר אין שום מציאות בלעדיך יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, ודבר גדול

דבר קטן לא נעשה מעצמו אלא בהשגחתה, שאתה משגיח על כל הברואים שבְּרֵאתָ, ואתה זן ומְפָרֵס את כל בְּרִיָּה. ולכן אבי שבשמים למה אני צריך לקנאות בזולת? הרי כל מה שאני צריך אתה משפיע עלי, וכל מה שמגיע לי אתה נותן לי, ולכן חוס וְחַמַּל עלי שאזכה לעקר ממני את מדת הקנאה, ושלא אסתכל על הזולת כלל, אלא אתענג בזיו שכינת עזך המְחַיֶּה וּמְהוּה את כל הבריאָה בְּלָה, ואזכה לאמונה ברורה ומזככת שאתה נמצא ואין בלעדיך נמצא, ואז לא אצטרף להסתכל על אף אחד, ולא לקנאות באף אחד, כי כך אמרו חכמינו הקדושים: בְּשִׁמְךָ יִקְרְאוּךָ וּבְמִקוֹמְךָ יִשְׁיבוּךָ, אין אדם נוגע בְּמָה שְׁמוּכֵן לְחִבְרוֹ, ואין מלכות נוגעת במלכות חִבְרָתָה אֶפְלוּ כְּמֵלֵא נִימָא. ולכן, מה עלי לקנאות בזולת? מה ששיך אלי ממילא יבוא אלי, ומה שלא שיך אלי מה אני צריך את זה. אבי שבשמים, זכני לנקות את עצמי לגמרי ממדת הקנאה, ולא אקנא בשום בְּרִיָּה, רק אותך לבד, ותמיד יהיו לי רצונות וכסופים להכליל בך יתברך שְׁמֶךָ לְעַד וּלְנֶצַח נְצָחִים.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שתהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפני תשכילי ותצליחי.

המאחל לך בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

## ג' תקנט.

**האם למוד מתוך ספר 'קצור לקוטי מוהר"ן' גם נחשב  
ללמוד 'לקוטי מוהר"ן'?**

**שאלה:**

**מאת דוד: שלום לכבוד קדשת מוהר"א"ש שליט"א.**

אני משתדל ללמוד בכל יום בספר הקדוש 'לקוטי מוהר"ן',  
 ורציתי לשאל: האם למוד מתוך ספר 'קצור לקוטי מוהר"ן'  
 גם נחשב ללמוד לקוטי מוהר"ן, או שעקר תכלית ספר זה  
 הוא לזכר את עקרי הדברים המופיעים בלקוטי מוהר"ן?  
 תודה רבה על הכל.

### תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר בשלח, ו' שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל דוד נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (חיי מוהר"ן סימן שמ"ו) על ספרו הקדוש 'לקוטי  
 מוהר"ן', ש'מכיון שיצא בעולם הוא אתחלתא דגאולה, ואמר: מאחר  
 שיצא בעולם אני חפץ מאד שילמדו אותו, כי צריכים ללמוד אותו  
 הרבה עד שיהיה שגור בעל פה, כי הוא מלא מוסר והתעוררות  
 גדול מאד להשם יתברך אשר אין ערוך אליו. אחר כך אמר בפרוש:  
 שהלמוד בחבוריו הקדושים הוא אתחלתא דגאולה, ואמר, שטוב  
 לקבע לעצמו שני שעורים ללמד ספריו הקדושים - שעור אחד פשוט  
 - ללמד במהירות הרבה מאד כדי שיהיה שגור בעל פה, ושעור אחד  
 ללמד בעיון גדול - כי יש עמקות גדול ונפלא בספריו, ולכן אשרי  
 מי שלומד הרבה את ה'לקוטי מוהר"ן', כדי שיהיה שגור על פיו,  
 ומלבד זאת לומד שעור אחד בעיון גדול מאד, ויחדש בו חדושים  
 כפי מחו והשגתו, ואמר (חיי מוהר"ן סימן שמ"ט) שיכולין להיות נעשה  
 בעל תשובה גמור על ידי למוד הספר שלו וכו', ואמר, שיהיו בני  
 אדם שילמדו ויתפללו על ידי הספר הזה וכו', ואמר, שמי שישב  
 ויעסק בספריו רק בלי קנטור ונצחון, ויסתכל בו באמת אז בודאי  
 יהיו נבקעין אצלו כל גידי קשיות לבבו. ואמר בזה הלשון: "סע וועט  
 אים אלע אדערן טרענען" [שיפתח קשיות גידיו]; ולכן מה טוב ומה

נעים שאדם זוכה ללמד הרבה את ספרו של רבנו ז"ל עד ששגור על פיו ממש.

והנה, מאחר שרב התורות הן גדולות וארכות מאד, והיות שרבנו ז"ל רצה שנוציא עצות לעובדא ולמעשה מכל תורה ומאמר, ולכן בקש את מוהרנ"ת ז"ל שיעשה את הקצור לקוטי מוהר"ן, וכשרבנו ז"ל ראה את זה נהנה מאד מאד מזה, ואמר: "עס איז א שיינ צעטיל" [זה פתק יפה], ולכן מה טוב ומה נעים כשזוכים ללמד תורה מ'לקוטי מוהר"ן', וזוכים ללמד אחר כך את הקצור של התורה, ואחר כך לומר את התפלה של התורה הזו, ואז עולמך תראה בחייה, ואשרי מי שזוכה להתמיד בזה, כי התורות ב'לקוטי מוהר"ן' הם כלליות גדולה מאד מאד, ועל ידן יכולים להבין ולחדש בכל התורה כלה, הינו על ידי ההקדמות של רבנו ז"ל יכולים לפרש את כל פסוקי התנ"ך, וששה סדרי משנה, וכל מאמרי חז"ל וכו', וכו', אשרי מי שמכניס את עצמו בלמוד ספרי רבנו ז"ל, ואז טוב לו כל הימים. המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תקס.

**מהי הדרך הנכונה להשתמש עם מדת ה'עזות דקדשה'?**

**שאלה:**

**מאת יהודה:** שלום לצדיק מיבנאל שליט"א.  
רבנו ז"ל אמר, שגם עזי פנים וחספנים אי אפשר להתמודד - אלא עם עזות דקדשה, אחרת בודאי יבטלו אותו. לצערי, בטלו אותי כל כך הרבה פעמים בחיי, עד שגרמו לי לשבת בפנה ולא להיות מערה בחברה.



איך צריכים להשתמש עם העזות דקדושה כדי שיפסיקו  
לבטל אותי ותהיה לי חרות חברתית?

### תשובה:

בעזרת השם ותברך, יום שלישי לסדר בשלח, ו' שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל יהודה נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קמ"ז) מי שהוא עז פנים  
אין לו חלק בהתורה, וכן להפך מי שאין בו עזות דקדושה אין לו  
גם כן חלק בהתורה, הינו כי עם ישראל נקראים עזין, כמאמרם ז"ל  
(ביצה כ"ח) מפני מה נתנה תורה לישראל? מפני שהן עזין, כי צריך  
שתהיה בו עזות דקדושה, כמאמרם ז"ל (אבות פרק ה') הרי עז כנמה,  
ועל ידי עזות דקדושה אף אחד לא יכול למנע אותו מללכת בדרך  
של הקדושה. כי באמת מי שחוגר מתניו לחזר בתשובה שלמה, קמים  
עליו עזי פנים שהם נקראים כלבים, כמו שכתוב (ישעיה נ"ו) "והכלבים  
עזי נפש", ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן נ') שמי שפגם  
בכרית על ידי זה אלו העזי פנים הנקראים כלבים עומדים וחולקים  
עליו, ולכן צריכים עזות ועקשנות דקדושה נגדם, ולא להתפעל מהם  
בשום פנים ואפן, וצריכים להיות עקשן גדול מאד בעבודת השם  
יתברך ולא להסתפל על שום בריה שבעולם, וכמו שפרש רבנו ז"ל  
את הפסוק (תזקאל ל"ג) "אחד היה אברהם" - שאברהם אבינו עבד  
השם רק על ידי שהיה אחד, שחשב בדעתו שהוא רק יחידי בעולם,  
ולא הסתפל כלל על בני העולם, שסרים מאחרי השם ומונעים אותו,  
ולא על אביו ועל אמו ושאר המונעים, רק כאלו הוא אחד בעולם.

וכן כל הרוצה להכנס בעבודת השם, אי אפשר לו להכנס כי  
אם על ידי בחינה זו שיחשב שאין בעולם כי אם הוא לבדו יחידי  
בעולם, ולא יסתפל על שום אדם המונעו, כגון אביו ואמו או חתנו  
ואשתו ובניו וכיוצא, או המניעות שיש משאר בני העולם, המלעיגים

ומסיתים ומונעים מעבודתו יתברך. וצריך שלא יחוש ויסתכל עליהם כָּלֵל, רק יהיה בבחינת: "אחד היה אברהם" – כאלו הוא יחיד בעולם; עם כל זאת אם אתה נמצא במצב כזה שהעזי פנים לא עוזבים אותך, אז יש עצה – מה שאמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות פחד חלק ב' סימן ג') מי שבורח מן הצרה הוא פקח; כשרואים שנקלעים לזכות עם עזי פנים, לא כדאי להתוכח עמָהֶם, אלא ללכת למקום אחר, כי מה לו ולצרה הזאת? וכבר אמרו חכמינו הקדושים (בבא מציעא ע"ה): אחד מהדברים שאדם הוא מהצועקים ואינם נענים, דביש ליה בהא מתא ולא אזיל למתא אחריתא; [מי שרע לו בעיר זאת ולא הולך לעיר אחרת, הרי הוא מהצועקים ואינם נענים, כי הוא חייב בדבר הזה, כי מי אומר לו לגור דוקא במקום שרע לו?].

יעזר הקדוש ברוך הוא שתזכה להיות חזק ואמיץ בדעתך, ושום בריה שבעולם לא תוכל לשבר אותך, ותצליח דרכך תמיד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תקסא.

**לאחרונה יש לי קשיים בפרנסה ואני מרגיש שהכל תקוע. מה השם רוצה ממני?**

**שאלה:**

**מאת אשר:** לכבוד הרב שלום.

אני נמצא בתשובה כבר חמש-עשרה שנה, ומשתדל מאד לקיים את המצוות. לפני שנתיים אשתי קבלה על עצמה להתחזק, והתחילה ללכת למקוה.

יש לי חנות כבר שמונה-עשרה שנה, ועד לפני חצי שנה הכל היה בסדר, אף פתאום התחילו קשיים בפרנסה, התעוררו כמה בעיות עם הסחורות בחנות, ונפלתי לחובות גדולים.

אני משתדל להתפלל להשם, אף אני מרגיש שהכל תקוע, והתחלתי להכניס לעצבות. אני בטוח שכל זה בא לי רק בגלל העוונות שלי, ואני מנסה להבין מה השם דורש ממני כדי שאוכל לתקן את מעשי. אשמח מאד להקבל את עצתך, כי היסורים והלחצים שיש לי גורמים לי סבל רב. בתודה, אשר.

### תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר בשלח, ו' שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל אשר נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אשריך ואשרי חלקך שזכית לחזור בתשובה שלמה, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (ברכות ל"ד) במקום שבעלי תשובה עומדים - שם אין צדיקים גמורים יכולים לעמד, ואמרו חכמינו הקדושים (פסיקתא דרב כהנא) גדול כחה של תשובה, שכיון שאדם מהרהר בלבו לעשות תשובה, מיד היא עולה לא עד עשרה ימים ולא עד עשרים ולא עד מאה, אלא עד מהלך חמש מאות שנים, ולא עד רקיע ראשון ושני, אלא שהיא עומדת לפני כסא הכבוד, והסמ"ך-מ"ם מאד מאד מפקח מבן אדם שחוזר בתשובה, כי כיון שאדם בא אל הקדוש ברוך הוא, אפלו שהוא עשה עד עכשו מה שעשה, ומתודה ומתחרט על כל מה שעשה - הקדוש ברוך הוא כבר מקבלו, וכן אשרי אשתך שלקחה על עצמה לשמר על טהרת המשפחה שזה מאד מאד חשוב בשמים.

לדעתך כל מה שעובר עליך זה רק מחמת שיש ביניכם אי הבנות, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (בבא מציעא נט) לעולם יהא אדם זהיר בכבוד אשתו, שאין ברכה מצויה בתוך ביתו של אדם אלא בשביל אשתו, שנאמר (בראשית י"ב) "ולא ברם היטיב בעבורה", והינו דאמר להו רבא לבני מחוזא, אוקירו לנשיכו כי היכי דתתערתו [תכבדו ותיקרו את נשותיכם כדי שתתעשרו], ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר) חלק א' סימן ס"ט) שעקר העשירות בא בזכות האשה, ומחמת שאין

ביניכם שלום ואהבה אמיתית, בשביל זה אתם שניכם ממרמרים, וזה מה שחוסם לכם את הפרנסה, כי רבנו ז"ל אמר (ספר המדות אות שמחה חלק ב' סימן א') מי שהוא שמח תמיד - על ידי זה הוא מצליח, ולכן אתה ואשתך צריכים להשלים ביניכם, ולהיות בשמחה עצומה שזכותם לחזור בתשובה שלמה, ותדעו כי השם של פרנסה שהוא חת"ך היוצא מפסוק (תהלים קמ"ה) פותח' את' ידך', יוצא גם מפסוק (דברים ט"ז ט"ו) והיית' אך' שמח', ולכן הדבר הראשון - אתם צריכים להשתדל להיות מאד מאד בשמחה, ולשמח את עצמכם, ואף שאני יודע שמאד מאד קשה לכם ומרים לכם החיים ממות, עם כל זאת עם עצבות ומרירות ודאגות לא תבואו לשום דבר, אלא תסתבכו יותר.

ולכן הדבר הראשון - רק להיות בשמחה, ואם תאמרו במה יש לנו לשמח, הרי אנחנו עניים ואביונים ומלאים חובות? אלא דעו לכם שחכמינו הקדושים אמרו (נדרים מא.) אין עני אלא מדעת; עקר העניות תלוי בחסרון דעת, כי המאמין האמתי שמאמין שאין בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, והוא יתברך מנהיג את עולמו בחסד וברחמים בצדק ובמשפט, ודבר גדול ודבר קטן לא נעשה מעצמו אלא בהשגחת המאציל העליון, עד כדי כך שאמרו חכמינו הקדושים (חולין ז:) אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם בן מכריזין מלמעלה - שאדם לא מקבל מכה קטנה באצבע קטנה אם לא מכריזין על זה קדם מלמעלה - האדם הזה הוא תמיד שמח, ואמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות ממון סימן פ"ג) אמונה הוא טוב לפרנסה.

ולכן בזה שתשמחו עם נקדת יהדותכם שנבראתם יהודים ושללא עשנו גוי כגויי הארצות, השמחה והאמונה הזאת תפתחנה לכם את כל צנורי השפע והפרנסה, וזה בדוק ומנסה - אם שמחים ועלזים נפתחים כל צנורי השפע, והסמ"ך-מ"ם יודע את זה, ולכן הוא מפיל את האדם בעצבות ובמרירות ובדכאון, ומתחילות המריבות בבית, וזה מה שעוצר את הצלחת האדם.

אין לתאר ואין לשער את גדל הזכות של אדם שזוכה לדבר אף

הקדוש ברוך הוא בתמימות ופשיטות גמורה, ומבקש ממנו יתברך בשפת האם שלו כל מה שהוא צריך, ובפרט פרנסה, כי תפלה, אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן פ"ד) זה השער להכניס אל הקדוש ברוך הוא, והרגע שאדם נכנס אצל הקדוש ברוך הוא, הוא כבר מקבל את כל מה שהוא רוצה. ולכן תהיה רגיל לדבר אל הקדוש ברוך הוא בשפת האם שלך, ותבקש ממנו יתברך כל מה שאתה צריך, ושיתרחב לך ותצא מכל הצרות והדחקות, ותזכה לשמחה ולשלום בית, ותראה איך שכל המזל שלך יתהפך לטובה, רק חזק ואמץ מאד ששום דבר בעולם לא יוכל לשבר אותך.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תקסב.

**האם המקור לפתגם "אם לא רוצים לסבל קצת - אזי סובלים הרבה" נמצא בדברי רבנו?**

**שאלה:**

**סאת משה:** לכבוד הצדיק שליט"א.

שמעתי פתגם נפלא: "אם לא רוצים לסבל קצת - אזי סובלים הרבה". האם המקור לזה נמצא בדברי רבנו?

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר בשלח, ו' שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל משה נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

מוהרנ"ת ז"ל אמר שבזה העולם מכרחים לסבל, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן קי"ט) כנראה שכאן זה הגיהנם, כפי כל הצרות שעוברות על בני אדם, ולכן אין עוד מדה יותר יקרה כמו

מדת הסבלנות שאֵל זה זוכים על ידי תקף האמונה, כמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קנ"ה) שעל ידי אמונה זוכים למדת אריכות אפים שהיא מדת הסבלנות, ואז שום רוח רעה לא תוכל להפילו ולעקרו, ולכן ההכרח לסבל בזה העולם, ועל זה התבטא מוהרנ"ת ז"ל "אם לא רוצים לסבל קצת - אזי סובלים הרבה", כי אם אדם היה סובל מה שעובר עליו, היו נמתקים ממנו כל הדינים, אבל היות שאדם לא מסגל לסבל מה שעובר עליו, אזי הוא מסתבף יותר ויותר, ואז הוא סובל עוד יותר ועוד יותר, ולכן החכם עיניו בראשו והוא מרגיל את עצמו במדת הסבלנות שאין לה מדה יותר יקרה מזו, ואשרי אדם שקונה לעצמו את מדת הסבלנות שזה עקר גדול בחיים, וזו המתנה הכי יפה שאדם צריך להגיע אל זה, כי החיים מלאים קשיים ונדמים פים הסוער וכו' וכו', ומי המצליח בחייו? זה רק הסבלן!

ואמר החכם "אין דבר שמחסר מן הרעה כמו הסבל", כי הסבלן הוא המנצח בכל תחום, ואמר החכם "הסבל מעלה גדולה, והיא תחבולה למי שאין לו תחבולה", וזה עקר גבורת הגבור - להתאזר במדת הסבלנות, וכך אמרו חכמינו הקדושים (אבות פ"ק ד') איזהו גבור? הכובש את יצרו, שנאמר (משלי ט"ז) "טוב ארך אפים מגבור ומשל ברוחו מלכד עיר", רואים מפסוק זה שמדבר מסבלנות שזה עקר הגבורה, שיכול לכבש את יצרו של הפעס, שלא יכעס יותר, כי הסבלן הוא המנצח תמיד, וידוע מה שפרש החיד"א את הפסוק (בראשית כ"ה י"ד) "ומשמע ודומה ומשא" - הינו לשמע, לדם, ולסבל.

הקדוש ברוך הוא יעזר לה שתגיע אל המדה היקרה הזאת.

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תקסג.

**רַבְּנוּ דְּבַר בְּגִנוֹת הַתַּעֲנִיּוֹת וְהַסְּגוּפִים, אַךְ צְדִיקִים אַחֲרֵיהֶם  
כֵּן נִהְגוּ כִּף. מַה הַדֶּרֶךְ הַנְּכוֹנָה?**

**שאלה:**

**מאת עובדיה:** לְמַדְתִּי וְקִרְאתִי בְּהֶרְבֵּה מְקוֹמוֹת שְׁעִינִין הַסְּגוּפִים וְהַתַּעֲנִיּוֹת לֹא שִׁיךְ לְדוֹרְנוּ כָּלֵל, וְגַם רַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ הָאֲרִיז בָּזָה, וְאָמַר, שְׂאֵם הִיָּה יוֹדֵעַ אֶת מַעֲלַת הַהִתְבּוֹדָדוֹת - לֹא הִיָּה מְזִיק לְגוֹפוֹ בְּכֹל כֶּף הֶרְבֵּה תַּעֲנִיּוֹת. אָבֵל לְמַעֲשֵׂהוּ, מְפָרְסֵם וְיודוּעַ שֵׁישׁ הֶרְבֵּה צְדִיקִים שְׁחִיו בְּדוֹר הַזֶּה וּבְדוֹר הַקּוֹדֵם שֶׁזָּכוּ לְדַרְגוֹת גְּבוּהוֹת בְּזָכוֹת הַתַּעֲנִיּוֹת שֶׁנִּהְגוּ לְהַתַּעֲנוֹת. אִם כֵּן, מַה הַדֶּרֶךְ הַנְּכוֹנָה?  
אֲשַׁמַּח שֶׁהָרֵב יִסְבִּיר לִי אֶת הָעֲנִין, וְתוֹדָה רַבָּה עַל הַדְּבָר הַנִּפְלָא הַזֶּה - 'שו"ת ברסלב'.

**תשובה:**

בְּעִזְרוֹת הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֹדֵר בְּשֵׁלַח, ו' שִׁבְט ה'תשע"ד.

**שְׁלוֹם וּבִרְכָּה אֶל עוֹבְדֵיהֶם נְרוֹ יְאִיר**

לְנִכּוֹן קַבְּלָתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

לְנוּ אֵין אֵלָא דְּבַרֵּי רַבְּנוּ ז"ל שֶׁהִזְהִירָנוּ מְאֹד מְאֹד שְׁלֹא לְקַחַת עַל עַצְמָנוּ שׂוֹם תַּעֲנִיּוֹתִים וְסְגוּפִים, רַק לְהֶרְבּוֹת בְּשִׂיחָה בֵּינוּ לְבֵינֵינוּ, קוֹנוֹ, וּבְפִירוּשׁ גְּלָה לְנוּ עַל עַצְמוֹ בְּסוּף יְמֵינוּ, שְׂאֵם הִיָּה יוֹדֵעַ בִּימֵי נַעֲרוּתוֹ מַעֲלַת שִׂיחָה בֵּינוּ לְבֵינֵינוּ, לֹא הִיָּה מְסַגֵּף אֶת גּוֹפּוֹ בְּתַעֲנִיּוֹתִים, וְלִכֵּן עָלִינוּ לְצִיַּת אֶת רַבְּנוּ ז"ל בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁטוּת גְּמוּרָה, וְלֹא לְהַסְתַּפֵּל מֵהַ שְׂאֲחֵרִים אוֹמְרִים וְעוֹשִׂים וְכוּ', אֵלָא לְהֶרְבּוֹת בְּשִׂיחָה בֵּינוּ לְבֵינֵינוּ קוֹנוֹ בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁטוּת גְּמוּרָה.

וְכִמּוֹ שְׂאֵמֵר רַבְּנוּ ז"ל (שִׂיחוֹת הַר"ן סִימָן קנ"ד) שְׁעָקַר מֵהַ שְׁהִגִּיעַ לְמַדְרַגְתּוֹ הוּא רַק עַל יְדֵי עֲנִין פְּרָאֶסְטִיק [פְּשִׁיטוֹת] - שְׁהִיָּה מְדַבֵּר

הרבה ומשיח הרבה בינו לבין קונו, ואמר תהלים הרבה בפשיטות. ועל ידי זה דיקא הגיע למה שהגיע, ואמר: אם הייתי יודע שהשם יתברך יעשה ממני מה שאני עתה, דהינו חדוש כזה, הייתי עושה ביום אחד מה שעשיתי בשנה כלה (כלומר שהיה מזדרז כל כך בעבודתו, עד שמה שהיה עושה ועובד השם יתברך בשנה כלה היה עושה ביום אחד). והיה מתגעגע מאד אחר מעלת העבודה של פראסטיק [פשיטות] באמת, ואמר: איי, איי, פראסטיק. גם אמה, שדבר עם כמה צדיקים גדולים ואמרו גם כן שלא הגיעו למדרגתם כי אם על ידי ענין פראסטיק - שעסקו בעבודתם עבודת השם יתברך בפשיטות גמורה, בהתבודדות ושיחה בינו לבין קונו וכו', ועל ידי זה דיקא הגיעו למה שהגיעו.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בערך שתהיה לך הצלחה מרבה וככל אשר תפנה תשכיל ותצלח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תקסד.

**יש לנו בעיות רבות בשלום-בית, וכעת אנחנו פרודים. האם יש טעם לנסות לחזור להיות ביחד?**

**שאלה:**

**מאת חנה:** שמי חנה, ויש לי ולבעלי שלשה ילדים. יש בינינו הרבה בעיות, וגם אמא שלו מוסיפה לזה כי היא מדברת עלי רע ומפריעה לנו. כעת אנחנו פרודים אחד מהשני, ויש לו צו הרחקה מהבית בעקבות מריבה שהיתה לנו, אמנם לא היה בה אלימות, אבל היו בה הרבה דברים לא טובים.



האם כדאי לנו לנסות ולחזר אחד לשני או שעלינו להפריד  
לגמרי? אודה לתשובתך.

### תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר בשלח, ו' שבט ה'תשע"ד.

שלום רב אל חנה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

כל כך חבל שאתם פרודים בשעה שיש לכם שלשה ילדים, ולכן  
הלואי שתזכי להשלים עם בעלך ולא להתגרש, כי כך אמרו חכמינו  
הקדושים (גיטין ז:): כל המגרש אשתו ראשונה - אפלו מזבח מוריד  
עליו דמעות. ונשאלה השאלה: למה דוקא המזבח מוריד דמעות,  
למה לא שאר כלי המקדש, כגון הכיור, השלחן, המנורה או הארון?  
אלא המזבח מוריד דמעות כאומר: "מספיק קרבנות הביאו עלי, ולכן  
אני לא צריך יותר קרבנות", כי בגרושין מי הקרבנות? הילדים! ולכן  
המזבח דיקא מוריד דמעות, כי יש עליו מספיק קרבנות, והוא לא  
צריך שיביאו עליו עוד קרבנות.

את צריכה לדעת שזה דבר טבעי שכלה וחמותה לא משתנות  
יחד, ולכן כל זוג צריכים לעשות כל מיני פעולות שבעולם להסתדר  
לבד, כי תמיד החמות מתערבת בין הזוג, פעם זו האמא שלה, ופעם  
זו האמא שלו, וידוע שכלה וחמותה אף פעם לא ישתוו בשום פנים  
ואפן, וזה בא להם מחמת חסרון הדעת וקטנות השכל וכו', וכו', על  
פי רב האמא של החתן נכנס לה בדמיון כאלו הכלה גנבה את הבן  
שלה וכו', וחושבת לעצמה: אני הולדתי אותו וכו', גדלתי אותו  
וכו', ועכשיו באה בחורה צעירה וגונבת לי את הבן? וכו', או להפך,  
האמא של הכלה נכנס לה בדמיון כאלו החתן גנב את הבת שלה וכו',  
וחושבת לעצמה: אני הולדתי אותה וכו', גדלתי אותה וכו', ועכשיו  
בא בחור צעיר וגונב לי את הבת? וכו', אשר כמובן זה בא מקטנות  
וחסרון הדעת שיש בנשים וכו', וכך הטבע הרע שאי אפשר לשנות

את זה. ולכן זוג צריכים להיות פקחים כשמתחתנים, ולא לערב את ההורים בעסק נשואיהם וכו', כי הם רק יסבלו מזה.

הבעל והאשה צריכים לאהב אחד את השני, ולהבין אחד את השני, ולדאג מאד שלא יתערבו ההורים בין הנשואין, ואלו נשואין מצלחים. ולכן אני מאד מבקש אתכם שתעשו כל מיני פעולות שבעולם להשלים ביניכם שזה מאד מאד יקר בעיניו יתברך, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (שבת קט"ז.) לעשות שלום בין איש לאשתו, אמרה תורה - שמי שנכתב בקדשה ימחה על המים; הקדוש ברוך הוא מוכן שימחקו את שמו, העקר שיהיה שלום בין איש לאשתו, עד כדי כך צריכים למסר את נפשו שיהיה שלום בית, ולותר אחד לשני, ולכן אני מאד מאד מקנה להקדוש ברוך הוא שתשלימו ביניכם, והכל יסתדר על הצד הכי טוב, ותהיי פקחית ואל תדברי לפני בעלך נגד האמא שלו וכו', תשחקי את המשחק וכו', וכך הכל יסתדר על הצד הכי טוב. אני מאד מקנה להקדוש ברוך הוא שאת מבינה אל מה אני מתכוון, ואז הכל יסתדר על הצד הכי טוב.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תקסה.

**שמעתי שציין רבנו המכר לנו היום לא נמצא על קברו  
האמתי של רבנו. האם זה נכון?**

**שאלה:**

**מאת נפתלי:** שלום וברכה לכבוד מוה"רא"ש שליט"א.  
לאחרונה מישהו אמר לי שהציין של רבנו ז"ל באומן נהרס  
במלחמת העולם, ושהמצבה הקיימת כיום איננה עומדת היכן  
שעמד הציין הראשון. האם זה נכון?

## תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר בשלח, ו' שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל נפתלי נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

עד מלחמת העולם השנייה היה אהל על ציון רבנו ז"ל, וימח שם העמלקים הארורים, כשכבשו עירה אחר עירה ברוסיה וכן באוקראינה, אזי הם הגיעו כבר עד אומן, ושם היתה מלחמה חזיתית פנים אל פנים, והאהל שעל הציון נהרס על ידי רמון שנפל עליו. ואחר כך כשהרוסים התחילו לנצח, והביסו את העמלקים חזרה עד שגרשו אותם מחוץ לרוסיה וכו', ונגמרה המלחמה, אזי ראשי העירה באומן מכרו את כל השטחים של הבית עלמין הישן לגויים מקומיים כדי שיבנו שמה בתים, והיה יהודי אחד בשם רבי דניאל הגר זכרוננו לברכה שהוא קנה את השטח איפה שהציון של רבנו ז"ל נמצא, והוא בנה את הבית בצורה כזו שהציון יהיה סמוך לחלון, ואנשי שלומנו, שהיו תקועים מאחורי מסך הברזל בזמן הקומוניסטים ימח שם, היו באים בהצנע בכל פעם לציון רבנו ז"ל ובפרט על ראש השנה, וכלם יודעים בדיוק איפה הד' אמות של ציון רבנו ז"ל.

וגם כשהתחלנו לנסע אל ציון רבנו ז"ל עוד בשנת תשכ"ד, ואני התחלתי לנסע משנת תשכ"ו, עוד ראינו את החצר על יד החלון איפה שהד' אמות של רבנו ז"ל נמצאים, וזה ברור מאד (היום יש תמונות מזה). וכן אחר כך, כשקנו אנשי שלומנו את המקום ופרקו את הבית, גם אני הייתי שם אז, וראיתי איד שרבנו את המצבה בדיוק על המקום איפה שציון רבנו ז"ל נמצא שמה, ולכן שאף אחד לא יכחיש דבר מציאותי שכלם ראו את זה.

הסמ"ך-מ"ם יש לו את השליחים שלו, וכשרוצה למנע בני אדם מלנסע אל ציון רבנו ז"ל, אזי מוציאים לעז שזה לא המקום הנכון, והכל הבל ורעות רוח, כי כלנו, מי שהיה עוד בתקופה הזו, ואני

בתוכם, ראינו בדיוק איפה שבונים את המצבה, ולכן צריכים לדעת שפאן המקום הזה הוא הציון של רבנו ז"ל, ואשרי מי שזוכה לקיים את דברי רבנו ז"ל (חיי מוהר"ן סימן רכ"ה) אשר בפרוש הבטיח בחייו ויחד שני עדים כשרים על זה, שכשיסתלק, ויבואו על קברו, ויתנו פרוטה לצדקה, ויאמרו את העשרה מזמורי תהלים הנקראים 'תקון הכללי' - אזי יניח רבנו ז"ל עצמו לארץ ולרחב, ויבואו יושיע לזה האדם. ואמר, שבהפאות יוציא אותו מהגיהנם אפלו אם יהיה אותו האדם איך שיהיה, אפלו אם עבר מה שעבר וכו', רק מעתה יקבל על עצמו שלא ישוב לאולתו חס ושלום.

ובלילה שקדם הסתלקותו אמר לאנשי שלומנו: מה לכם לדאג מאחר שאני הולך לפניכם? ומה אם הנשמות שלא הכירו אותי כלל הם מצפים על תקונם שלי, מכל שכן אתם וכו'.

[וכתב מוהר"ן ז"ל: וכן אפלו אלו שלא זכו להכיר את רבנו ז"ל בחייו, כשיבואו על קברו הקדוש ויסמכו עליו, וילמדו ספריו הקדושים, וירגילו עצמם לילך בדרכיו הקדושים הנאמרים בספריו הקדושים, בודאי יש להם על מה שייסמכו. אשריהם אשרי חלקם, ולא יאשמו כל החסים בו, כי כבר גלה דעתו בכמה לשונות בפרוש וברמז שכל מה שעוסק עמנו אינו בשבילנו לבד, כי אם את אשר ישנו פה ואת אשר איננו פה].

ולכן אסור להתבלבל מפל אלו המתנגדים הלצנים שליחי הסמ"ך-מ"ם שמדברים נגד הציון של רבנו ז"ל, ומה גם שהם מוציאים לעז שזה לא המקום הנכון, בשעה שכלנו היינו שם וראינו בדיוק איפה בונים את המצבה, וכן לפני זה לא הפסיקו אנשי שלומנו כשהיו מאחורי מסך הברזל להיות תמיד אצל ציון רבנו ז"ל, אשר שם חלקת מחקק ספון, וצריכים לדעת אשר רבנו ז"ל נמצא באומן, ושם מקום גניזתו, כמו שכתב מוהר"ן ז"ל (ימי מוהר"ן סימן ס"ו) "העיר אשר בחר בו בחיים חיותו להקבר שם כאשר נשמע מפיו הקדוש פעמים אין מספר, שאמר לפני כמה אנשים שקהלת אומן הוטבה

בעיניו להקבר שם, מחמת שהיו שם קדושים הרבה וכו', ובשביל זה היה עקר שבא לאומן חצי שנה קדם הסתלקותו וכו', כי שם המקום המוכן לו מששת ימי בראשית לעסק שם בתקון העולם לדורות, לכל מי שיבוא אליו לשם ויאמר העשרה קפיטל תהלים הנקראים אצלנו וכו', אשרי הזוכה לזה, "עין שם. ולא צריכים להתבלבל מהמתנגדים מבחוץ ומהמתנגדים והלצנים מבפנים.

הקדוש ברוך הוא יאיר את עינינו באור תורתו, ונזכה לנסע מפעם לפעם אל ציון רבנו ז"ל, ולקבל את תקוננו הנצחי, ובפרט שנזכה כל ימי חיינו להיות בראש השנה באומן דיקא ולא במקום אחר.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תקסו.

**בכל פעם עולות בי מחשבות שמזכירות לי את העבר שלי. איך מתגברים על המחשבות האלו?**

**שאלה:**

**מאת חנו:** שלום וברכה וכל טוב סלה לצדיק מיבנאל.  
אני אברך כולל, וברוך השם אני לומד בהתמדה, אך יש דבר שמאד מציק לי - בכל פעם עולות לי מחשבות שמזכירות לי את העבר שלי - הן מה שסבלתי מהסביבה כשהייתי בחור, והן מחשבות שמזכירות לי את העברות שעשיתי לפני שחזרתי בתשובה. איך מתגברים על המחשבות האלו?

## תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר בשלח, ו' שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל חנן נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

ראה לקחת עצמך בידיך ותעשה התחלה חדשה בכל פעם, ורבנו ז"ל למד אותנו למוד עמק מאד מאד, ואמר (שיחות הר"ן סימן כ"ו) אצל העולם השכחה היא חסרון גדול, אבל אצלי שכחה זה מעלה גדולה מאד, כי אם היה אדם תמיד זוכר את העבר שלו וכו', לא היה יכול להגביה עצמו כי הוא זה בעבודת השם יתברך, וכן אפלו בגשמיות - אם האדם היה זוכר את הכשלונות שלו וכו', היה נשבר לגמרי, אבל בדרך ועצה זו שאדם מרגיל עצמו לשכח את העבר שלו תמיד, אזי הוא יכול להתחדש בכל פעם מחדש, וזה הוא למוד עמק עמק שרבנו ז"ל גלה בעולם, אשרי מי שיאחז בזה ואז תמיד יהיה בשמחה, ואף פעם לא ישבר כלל משום דבר וכו', מאחר שאין לו עבר כלל, ועצה זו היא עמקה מאד מאד עמק עמק מי ימצאנו.

ובאמת, כל מה שאדם נכלל בו יתברך אזי נתבטל אצלו הכל, וזוכה לעלות אל למעלה מהזמן והמקום, ונעשה בן חורין ממש, ולזכות להכלל בו יתברך הוא על ידי שיחה בינו לבין קונו שהזהירנו על זה רבנו ז"ל ביותר, כי בזה שאדם מרגיל עצמו לדבר עמו יתברך, על ידי זה מוריד ממנו את כל ההעלמות וההסתרות עד שנתגלית לו אמתת מציאותו יתברך, שאין עוד תענוג כתענוג זה שאדם מרגיש מכל דבר רק את הקדוש ברוך הוא.

עם כל זאת, הזהירנו רבנו ז"ל גם על למוד שלחן ערוך, הינו שלבטל עצמו לגמרי אליו יתברך ולצאת מהזמן והמקום אל למעלה מהזמן והמקום זה דבר גדול מאד, אבל צריכים להזהר מאד לא לצאת מהשלחן ערוך אשר זו תמצית תורה שבועל פה, וכל היהדות

תלויה רק כפי השלחן ערוך, ועל זה הקפיד רבנו ז"ל יותר מכל הלמודים.

תכניס את הדבורים האלו בתוך לבך, אז תהיה הכי מאשר בחייה ועולמך תראה בחייה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תקסז.

**הלכתי להתבודד בלילה, ובסיום ההתבודדות ראיתי חתול. האם יש בזה סימן רע?**

**שאלה:**

**מאת רן:** שלום לכבוד הרב הקדוש.

במהלך משמרת לילה בעבודה יצאתי לערוף שעת התבודדות על ענין מסים. ממש לקראת סוף ההתבודדות ראיתי חתול, שהוא חיה טמאה, ומשום מה זה הפריע לי נורא. האם יש בזה סימן רע או שאלו סתם דמיונות שלי? תודה רבה, ואני מאחל לך רפואה שלמה והמון כח!

**תשובה:**

בעזרת השם ותברך, יום שלישי לסדר בשלח, ו' שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל רן נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן כ"ה) צריך כל אדם להוציא את עצמו מהמדמה ולעלות אל השכל, כי באמת כשאדם חוטא אזי נדבק בו כח המדמה, וזה הורס לו את כל החיים, וכשבר ישראל מתחיל להתבודד אל הקדוש ברוך הוא, על ידי זה הוא

מזכך את עצמו מכח המדמה, ובא אל השכל - להבין שאין שום מציאות בלעדיו? יתברך כלל והכל לכל אלקות גמור הוא, ודבר גדול ודבר קטן לא נעשה מעצמו אלא בהשגחת המאציל העליון, וכשבא לידיעה זו אז נטהר מכל מיני דמיונות שנדבקים באדם מחמת עוונותיו המרבים. וכח המדמה הורס את האדם לגמרי, עד שיש בני אדם שנדבק בהם כל מיני שגיונות וכו' וכו', והכל בא רק מחמת כח המדמה. וחכמינו הקדושים אמרו (ירושלמי שבת פרק י"ד הלכה ג) על הפסוק (דברים ז) "והסיר הוי"ה ממך כל חלי" - זו רעיון, דאמר רבי אליעזר (שם כ"ח) "ונתן על ברזל על צוארך" - זה רעיון; הינו מה זה העל הכי קשה של האדם? זה הרעיונות והדמיונות שמסבכים אותו, כי מרב עוונותיו ובפרט של פגם הכרית, הוא נמצא בלחץ תדירי ומדמין לעצמו כל מיני מחשבות של הבל וכו' ושל פחדים וכו' - מה יעשה לו זה, ומה יעשה לו ההוא, ובאמת אדם רוךך את עצמו יותר ממה שאחרים רודפים אותו, כי מי שתמיד חושב רק ממנו יתברך, ומשתדל להכניס את הקדוש ברוך הוא בתוך מח מחשבתו, אזי מתפטר מכל אלו הרעיונות והדמיונות, ונעשה בן חורין אמתי, ואין עליו שום על.

ולכן אל תבלבל את עצמך משום בלבול שבעולם, אתה תרגיל את עצמך לדבר אל הקדוש ברוך הוא בתמימות ובפשיטות גמורה, ותשפך את נפשך אליו יתברך, ודע לך שכל דבור ודבור שמדברים אליו יתברך זו הצלחה נצחית, הצלחה כזו שאין לתאר ואין לשער כלל, ואל תשים לב לכה אם תראה חתול או כלב וכו' וכו', כי מה בכך? מסתכלים על האדמה ועל העשבים והאילנות ועל הבעלי חיים ועל עצמם, ואומרים אז: דומם, צומח, חי, מדבר - אלקות גמור הוא, ולא מבלבלים את עצמם משום דבר, אלא מפל דבר צריכים לשמע רק את קול הקדוש ברוך הוא, וכמו שאמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן נ"ב) מפל הדברים צועק כבוד השם יתברך, כי מלא כל הארץ כבודו, ואפלו מספורי הגויים צועק גם כן כבוד השם יתברך, כמו שכתוב (תהלים צ"ו ג) "ספרו בגוים כבודו", שאפלו בספורי הגויים



צועק כבוד השם יתברך. כי כבודו יתברך צועק תמיד וקורא ומרמז להאדם שיתקרב אליו יתברך, והוא יתברך יקרב אותו ברחמים באהבה ובחבה גדולה; וכו', עין שם.

הקדוש ברוך הוא יעזר לך שתמיד תזכה לצאת לשדה ולהתבודד להקדוש ברוך הוא, ותראה נסים ונפלאות שיעשה עמך הקדוש ברוך הוא.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תקסח.

**מדוע אם רבנו סרגה כפה עבורו כשהיתה בהריון, הרי  
נהוג שלא מכינים לתינוק דברים מראש?**

**שאלה:**

**מאת שמואל:** לכבוד קדשת מוהרא"ש שליט"א.  
ראיתי שכבודו כתב באחת התשובות שלא נוהגים לקנות שום דבר לתינוק לפני שהוא נולד, ומצד שני, ראיתי שמוכא בספר 'פעלת הצדיק' שאמא של רבנו סרגה לו כפה בעת שהיתה בהריון, ותכף ומיד כשרבנו יצא לעולם היא חבשה על ראשו את הכפה שסרגה. איך זה מסתדר? אשמח להסביר.

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר בשלח, ו' שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל שמואל גרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

כך הוא האמת, והמנהג שלא קונים לתינוק שום דבר לפני שהוא נולד מפני עינא בישא - עין הרע וכו', וכך נוהגים העולם.

ומה שאמו של רבנו ז"ל עליה השלום סָרְגָה לו כִּפָּה בַעַת  
שְׁהִיְתָה בְּהַרְיוֹן וכו', אִיךְ אֲנַחְנוּ יְכוּלִים לְדַמּוֹת אֶת עֲצָמָנו אֶל אִמּוֹ  
עָלֶיהָ הַשָּׁלוֹם, שְׁאַחֲרֶיהָ הַצַּדִּיק הַקְּדוֹשׁ רַבִּי בְּרוּךְ מִמְעַז' בּוּז' זְכוּתוֹ יִגַן  
עָלֵינוּ, וְהַצַּדִּיק הַקְּדוֹשׁ רַבִּי אֶפְרַיִם מִסְדִּילְקוֹב זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ, קָרָאוּ  
אוֹתָהּ 'פִּיּוּגָא הַנְּבִיאָה', וּבּוֹדָאֵי מַה שֶּׁעָשְׂתָה אִמּוֹ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל זֶה לֹא  
שִׁיךְ לָנוּ, וְזֶה דְּבַר פְּשוּט מְאֹד.

הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יוֹלִיךְ אוֹתָנוּ עַל הַדֶּרֶךְ הַנְּכוֹנָה.

הַמֵּאחֵל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

## ג' תקסט.

**אֲנִי וּבֵת-זוּגִי רוֹצִים לְהִתְחַתֵּן, אַךְ הַהוֹרִים רוֹצִים שֶׁנִּחְכָּה  
עַד שִׁישִׁיגּוֹ אֶת הוֹצָאוֹת הַחֲתָנָה. מָה עוֹשִׂים?**

**שְׁאֵלָה:**

**מֵאת אָרָן:** שְׁלוֹם לְרַב הַיָּקָר.

הַכִּרְתִּי בַחֲוָרָה נְחֻמָּדָה מְאֹד, יִצְאָנוּ יַחַד כִּפְּמָה חֲדָשִׁים, וְגַלִּינוּ  
שֵׁשׁ בִּיבִינּוֹ כִּימִיָּה מְצִינָה. עֲרַכְנוּ-הַכְּרוֹת בֵּין הַמְשֻׁפְּחוֹת וְעֵשִׂינוּ  
אֲרוּסִין, אַךְ עֲדִין לֹא קִבְּעָנוּ-תַּאֲרִיף לְחֲתָנָה. אֲנִי וּבֵת-זוּגִי רוֹצִים  
לְהִתְחַתֵּן מִה שִׁזוּתָר מִהָ, אַךְ הַהוֹרִים לֹא רוֹצִים לְקַדֵּם אֶת  
זֶה כְּרָצוֹנָנוּ, כִּי כְּרָגַע אֵין לָהֶם מִסְפִּיק כֶּסֶף לְהוֹצָאוֹת הַחֲתָנָה.  
מָה עוֹשִׂים?

**תְּשׁוּבָה:**

בַּעֲזֵרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסִדְרַ בְּשִׁלְחָ, ו' שֶׁבַט ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרִכָּה אֶל אָרָן נְרוֹ יֵאִיר

לְנִכּוֹן קַבְּלִתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

רַבְּנוּ ז"ל הַקְפִּיד מְאֹד מְאֹד שֶׁמֵּהֲרַגַע שְׁעוֹשִׁים אַרוֹסִין כְּבָר יִתְכַנְּנוּ עַל חֲתָנָה, וְהוּא לֹא רָצָה שִׁיעֲשׂוּ הַפֶּסֶק גְּדוּל בֵּין הָאֲרוֹסִין לַחֲתָנָה, וּמִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן שִׁבְחָתוֹר וּבַחֲוֹרָה שְׁלֵא יִסְתַּוְּבָבוּ כָּל כָּף הַרְבֵּה זְמַן בְּלֵי אַרוֹסִין וּבְלֵי נִשְׁוֹאִין, כִּי הַסֵּמ"ך-ף-מ"ם יַעֲשֶׂה כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שֶׁבְּעוֹלָם לְהַפְרִיד בֵּין הַזּוּג, וּבַפֶּרֶט כְּשֵׁישׁ מְשִׁיכָה אֶחָד לַשְּׁנֵי צָרִיכִים לְדַעַת שְׁזָה בֶן זּוּגִי, אוֹ זֹאת בַּת זּוּגִי, וְתַכְּף וּמִיד לְקַבֵּעַ זְמַן עַל חֲתָנָה, וְיִתְחַתְּנוּ וְיִחְיוּ חַיִּים בְּאִשׁוֹ, וְזוֹ הַדְּרָךְ הָאֲמִתִּית שֶׁל יְהוּדֵי שְׁמֵאָמִין בְּהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְכוּ', וּמִתְנַהֵג עַל פִּי הַתּוֹרָה וְכוּ', אֲבָל מָה עָשׂוּ אֵלּוּ שֶׁהִלְכוּ וְעָזְבוּ אֶת הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְאֵת הַתּוֹרָה וְכוּ'? הֵם מְסִתְּוֹבְבִים כְּכָה כְּמָה שְׁנַיִם וְכוּ', וְחַיִּים בְּיַחַד בְּאִסּוּר וְכוּ', וּלְבַסּוּף נִכְנָסַת עֵין רָעָה בֵּינֵיהֶם וְכוּ', וּנְפָרְדִים וְכוּ'.

וְלִכֵּן אֲשָׁרִי מִי שֶׁהוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ הַתּוֹרָה, שֶׁתַּכְּף וּמִיד כְּשֵׁישׁ מְשִׁיכָה בֵּין הַבְּחוּר וְהַבְּחוּרָה וּמִפְרִים אֶחָד אֶת הַשְּׁנֵי וְכוּ', כְּבָר יַעֲשׂוּ אַרוֹסִין וַיִּדְבְּרוּ עַל נִשְׁוֹאִין, וַיִּקְבְּעוּ זְמַן הַכִּי קָצֵר לְנִשְׁוֹאִין, וְלֹא יִחְכוּ עַד שְׁיִהְיֶה כֶּסֶף וְכוּ', וְעַד שֶׁתִּהְיֶה חֲכָמָה וְכוּ', כִּי כְּבָר אָמַר הַחֶכֶם מִכָּל אָדָם (קֹהֶלֶת א' י"ח) "כִּי בָרַב חֲכָמָה רַב כְּעַס וְיוֹסִיף דַּעַת יוֹסִיף מִכְּאוֹב", וְדָרְשׁוּ עַל זֶה חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (קֹהֶלֶת רַבָּה פָּרָשָׁה א' סִימָן ל"ז) "בְּרַב חֲכָמָה רַב כְּעַס" - כָּל זְמַן שֶׁאָדָם מְרַבֵּה בְּחֲכָמָה מְרַבֵּה בְּכַעַס, וְכָל זְמַן שֶׁהוּא מְרַבֵּה בְּדַעַת מְרַבֵּה בְּיִסּוּרִין. אָמַר שְׁלֹמֹה: עַל יְדֵי שֶׁהֲרַבִּיתִי בְּחֲכָמָה הֲרַבִּיתִי בְּכַעַס, וְעַל יְדֵי שֶׁהֲרַבִּיתִי בְּדַעַת הֲרַבִּיתִי בְּיִסּוּרִין; הָרִי שֶׁלֶךְ לִפְנֵיהָ, אִם אָדָם חוֹשֵׁב הוּא חָכֵם וְכֵן דַּעַת, וּמוֹשֵׁף אֶת הַזְּמַן וְכוּ', עַל יְדֵי זֶה לְבַסּוּף מִתְּפוֹצֵץ הַכָּל וְכוּ', וְנַעֲשֶׂה בֵּינֵיהֶם רִיב וְכַעַס וּנְפָרְדִים, וְלִכֵּן אֲשָׁרִי הַבְּחוּר אוֹ הַבְּחוּרָה שְׁמוֹצְאִים אֶחָד אֶת הַשְּׁנֵי, וַיֵּשׁ בֵּינֵיהֶם מְשִׁיכָה וְהַבְּנָה הַדְּדִית, וּכְבָר מִשְׁתַּדְּלִים לְסַגֵּר אֶת הַכָּל, וְהַכָּלל הַזֶּה טוֹב לְכָל אֶחָד וְאֶחָת, אֲשָׁרִי מִי שִׁיצִית וּיקָים אֶת כָּל זֶה, וְאִזּוּ יִהְיוּ לוֹ חַיִּים מְאֻשְׁרִים מְאֹד.

וְאִם מְדַבֵּר בְּכֶסֶף שֶׁהַהוֹרִים אוֹמְרִים שֶׁאֵין לָהֶם, עֲדִיף לַעֲשׂוֹת חֲתָנָה קִטְנָה בְּאוֹלָם פְּשוּט מִלְּבַזְּבוֹ בְּלִילָה אֶחָד בְּשִׁבְלִי אַרְבַּע אוֹ

חמש שעות שבעים או שמונים אלף ש"ח ויותר וכו' וכו'. רואים היום את הגאות שנמצאת בבני אדם, ובשביל גאון סרוחה ופרסום של הכל מפקירים את הילדים ולא אכפת להם מה שעובר על הילדים, ולא מחתנים אותם עד שיהיה להם את הסכום המדיק שבעים או שמונים אלף ש"ח או יותר, והכל כדי לעשות חתנה מפארת שכלם ידברו מזה, בשעה שכל החתנה לוקחת לא יותר מארבע או חמש שעות, האם כדאי בשביל זה להיות בעל חוב? האם בשביל זה כדאי לעכב את הילדים מלהתחתן? הרי ככל שמתעכבת החתנה הבחור והבחורה יכולים להכשל בעוון חמור מאד מאד וכו', וכן הרבה פעמים יכול להיות ביניהם איזה וכו' או אי הבנה או איזו מריבה וכו', ועל ידי זה מתבטל לגמרי השדוך וכו', ולכן אשרי אלו שזוכים לצית את רבנו ז"ל שלא לעכב בין הארוסין לחתנה בשום פנים ואפן, אלא להזדרז לעשות חתנה ואפלו קטנה וצנועה, העקר להציל את הזוג.

הקדוש ברוך הוא החונן דעת בבני אדם, הוא יכניס דעת בהורים שלכם.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תקע.

**אני מלא במחשבות כפירה שמציקות לי מאד ולא נותנות לי מנוח. איך נפטרים מהמחשבות הטורדות הללו?**

**שאלה:**

**מאת נחמן:** שלום לכבוד הצדיק היקר  
את חטאי אני מזכיר היום - אני בחור ממשפחה חסידית,  
אך בעוונותי הרבים אני מלא במחשבות כפירה שמציקות לי

מאד, ולא נותנות לי מנוח. על מה ולמה זה בא לי? וכיצד אוכל להפטר מהמחשבות הטורדות הללו?

### תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר בשלח, ו' שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל נחמן נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (שיחות הר"ן סימן ל"ב) יש עברות שהם מכניסים כפירות באדם, ויש שבאים עליהם מחשבות על האמונה מחמת שלא נולדו בקדושה כראוי. ויש שהוסיפו על זה מעשיהם הרעים שעשו בעצמם, כי יש עברות שהם מזיקים ופוגמים את האמונה. ולזה צריכין בושה ולב נשבר, שמי שיש לו חקירות ומחשבות אלו חס ושלום, ראוי לו להתבייש מאד על אשר נולד בגשמיות כזה או שעשה מעשים כאלו שבא לזה שיבואו לו מחשבות כנגד אמונתנו הקדושה "וימלא כבוד הוי"ה את כל הארץ" (במדבר י"ד כ"א) כי (ישעיה ו' ג') "מלא כל הארץ כבודו", ועליו באים מחשבות חס ושלום לגרשו ולעקרו חס ושלום מאלקים חיים אשר הוא חי החיים יתברך ויתעלה שמו. ואין צריך לבאר גדל הבושה שראוי שיהיה לו כשבאים עליו מחשבות כאלו חס ושלום. ועל ידי בושה ולב נשבר, על ידי זה מגרש ומשבר החקירות והמחשבות של כפירות שבאים עליו.

ובאמת, צריכים לדעת, אשר אמונה הוא ענין חזק מאד וחייו חזקים מאד על ידי אמונה. כי כשיש לו אמונה, אפלו כשבאים עליו יסורים חס ושלום, אזי יוכל לנחם עצמו ולהחיות את עצמו, כי השם יתברך ירחם עליו ויטיב אחריתו, והיסורים הם לו לטובה ולכפרה, ובסוף ייטיב לו השם יתברך בעולם הזה או בעולם הבא. אבל מחקר שאין לו אמונה, כשבא עליו איזה צרה, אין לו למי לפנות ואין לו במה להחיות את עצמו ולנחם את עצמו. והמשכיל יבין דברים אלו מאליו ויבין דבר מתוך דבר כי אי אפשר לבאר הכל בכתב. והכלל,

שעקר הוא האמונה בלי שום חקירות כלל, ובזה יהיה חזק לעולם בעולם הזה ובעולם הבא, ולעולם לא ימוט אשרי לו.

גם זאת צריך לדעת, שיש נשמות כשרות שנולדו בכשרות וגם לא קלקלו מעשיהם שאין באים עליהם כלל מחשבות כאלו, ואפלו כשמדברים בפניהם מענינים אלו, לא אכפת להם כלל ואינו מבלבל דעתם כלל, וזה דומה כמו שמדברים מתאוה הידוע בפני סריס, שבודאי אינו מבלבל דעתו כלל, כן אלו האנשים כשרים אינם שומעים כלל ואינו נכנס באזניהם כלל עניני חקירות ובלבולים.

ולכן מאחר שעולות לה מחשבות של כפירות ואפיקורסות וכו', ואתה בא מהורים כשרים וכו', היה טוב מאד באם תראה להתמיד הרבה בלמוד זהר ותקונים שזה דבר גדול מאד, עד כדי כך שרבונו ז"ל אמר (שיחות הר"ן סימן ק"ח) ידוע שלמוד הזהר מסגל מאד מאד. ודע, שעל ידי למוד הזהר נעשה חשק לכל מיני למודים של התורה הקדושה, והלשון הקדוש של הזהר מעורר מאד לעבודת השם יתברך. דהיינו השבח שמשבח ומפאר את העובד השם, דהיינו הלשון הרגיל בזהר לומר "זכאה" וכו', על כל מצוה ועבודה וכו', ולהפך, הצעקה שצועק "וי" וכו', "וי לה וי לנשמתה" על הסר מעבודת השם - אלו הלשונות מעוררים מאד את האדם לעבודתו יתברך, וכן אמר רבנו ז"ל (שם סימן ק"ט) רבי שמעון בן יוחאי קדש כל כך את לשון התרגום עד שאפלו שאר דברים הנכתבים בלשון תרגום יש להם כח לעורר להשם יתברך.

והאריז"ל נתן תקון לבעל תשובה לומר בכל יום חמשה דפים זהר וחמשה דפים תקונים, כי בזה שתרגיל את עצמך ללמד אפלו בגרסא זהר ותקונים, זה יזכך את הנפש שלך מכל מיני חלדה וכו', וינקה את נשמתך מכל מיני פגמים שנפגמה על ידי פגם הבטית. ותראה, שאם תעשה לעצמך סדר לגרס בכל יום כמה וכמה דפים זהר וכמה וכמה דפים תקונים, שבמשך זמן קצר תשתנה לטובה, כי על ידי למוד זהר ותקונים נפתח המוח ורואים בעיני השכל את

אמתת מציאותו יתברך, כי בזהר הקדוש מאיר אלקותו יתברך בגלוי רב ונורא מאד. אשרי מי שמרגיל את עצמו לגרס בכל יום כמה דפים זהר וכמה דפים תקונים, שעל ידי זה יפתחו עיני שכלו ויראה וירגיש אלקותו יתברך באפן שהכל יהיה פתוח לפניו.

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תקעא.

**בעיר שאני גר יש רב' שמדבר בגלוי נגד רבנו הקדוש  
ונגד חסידות ברסלב. מה אפשר לעשות?**

**שאלה:**

**מאת נתן:** שלום וברכה למאיר דרכנו, הרב הצדיק מוהרא"ש שליט"א.

בעיר שאני גר יש רב' מקומי שמדבר בגלוי נגד רבנו הקדוש ונגד אנשיו, ועושה צחוק ולצנות מחסידות ברסלב. ואם לא די בכך, הוא מסית את אבי נגד חסידות ברסלב, מה שגורם לי מניעות גדולות. האם יש משהו שאפשר לעשות בענין?

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר בשלח, ו' שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל נתן נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה אמר לה, כבר אמרו חכמינו הקדושים (שפת קיי"ט): אמר רבי יהודה: לא חרבה ירושלים אלא בשביל שבזו בה תלמידי חכמים, שנאמר (דברי הימים ב' ל"ו ט"ז) "ויהיו מלעבים במלאכי האלהים ובזים דבריו ומתעתעים בנבאיו עד עלות חמת הוי"ה בעמו עד לאין מרפא". מאי עד לאין מרפא? אמר רב יהודה אמר רב: כל המבזה תלמידי

חכמים אין לו רפואה למכתו. ואמרו חכמינו הקדושים (שמות רבה פרשה ל"א סימן ט"ז) אתה מוצא שלא לקה קרח ועדתו אלא על שפשט ידו במשה ואהרן, וכן אנשי ירושלים לקו על שבזו הנביאים, שנאמר (דברי הימים ב' ל"ו ט"ז) "ויהיו מלעבים במלאכי האלהים" וכתוב (רמיה ה') "חזקו פניהם מסלע מאנו לשוב", לכך הזהיר הקדוש ברוך הוא על כבודן של זקנים ושל צדיקים.

אני לא יכול לתאר ולשער איך פרחח שקורא את עצמו 'רב' מקומי יש לו את העזות מצח לדבר על רבנו ז"ל, על צדיק שהיה לפני מאתים שנה, אין זה אלא שהוא פגום מאד בפגם הברית, והוא שטוף בנאוף בלי שום ספק, כי כך כתוב (תהלים נ"ה כ"א) "שלח ידיו בשלמיו חלל בריתו", אוי לו ואוי לנפשו, ואוי לעינה שיש להם 'רב' מקומי כזה, שלא מתביש לדבר על צדיקים מלפני מאתים שנה, וכבר אמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות בושה סימן ב') מתר לביש את הרבנים ששוכרין את הרבנות לשם גאווה, וראוי לבזותן ולהקל בכבודן, ואין עומדין בפניהם, ואין קורין אותן רבי, והטלית שעליו כמרדעת של חמור.

אלו החצופים והנואפים שלא מתבישים לדבר על רבנו ז"ל ואנשיו, הם באים מהערב רב בלי שום ספק, ומה לעשות אשר לולי הערב רב האלו היו כלל נשמות ישראל חוזרים בתשובה, כמובא בפרוש בזהר (רעיא מהימנא נשא קכ"ה:) ואתהדרו אינון ערב רב רעין על ישראל ענא דקודשא בריך הוא דאתמר בהו (תזקאל ל"ד) "ואתן צאני צאן מרעיתי אדם" וכו'. [הערב רב הם נעשים רועים על ישראל, שהם צאנו של הקדוש ברוך הוא], ואינון ערב רב אינון עתירין בשלוה בחדוּא בלא צערא בלא יגונא כלל [ואלו הערב רב המנהיגים, הם עשירים ויושבים בשלוה ובשמחה בלי צער ובלי יגון כלל], גזלנין מארי שוחד דאינון דינין רישי עמא (בראשית ו') "כי מלאה הארץ חמס מפניהם" עליהו אתמר (איכה א' ה') "היו צריה לראש" [הם גזלנים ולוקחים שחה, והם הדינים והראשים של עם ישראל, ואלו הצרים



נעשים ראשים]. ואני יכול להעיד על זה שעם ישראל הם קדושים וטהורים, ולולי אלו המפרסמים של שקר הרע-בנים שעושים צחוק מעם ישראל ומכל הקדוש לעם ישראל, כמו שאנחנו רואים את זה בחוש עכשו וכו' וכו', ולא בחנם שאמרו חכמינו הקדושים (שבת קל"ט.) תניא רבי יוסי בן אלישע אומר: אם ראית דור שצרות רבות באות עליו - צא ובדוק בדייני ישראל, שכל פרענות שבאה לעולם לא באה אלא בשביל דיני ישראל, כי עם ישראל הם קדושים ולולי המנהיגים הרשעים היו כלם חוזרים בתשובה, אך מה לעשות, הם הטילו אימה כל כף, עד שאסור אפלו לדבר מזה, ואוי ואבוי מי שפותח את העינים לזולת ואומר את האמת, רוצים לבלע אותו חיים, ופותחים נגדו כל מיני תיקים וכו' וכו'.

הקדוש ברוך הוא יגאלנו גאלת עולם, ונזכה לראות במו עינינו בנחמת ציון וירושלים בבנין בית המקדש על ידי משיח צדקנו.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תקעב.

**האם אדם שחטא וחזר בתשובה שלמה יכול להיות מהלמ"ד וא"ו צדיקים שבדור?**

**שאלה:**

**מאת דביר:** שלום לכבוד הרב.

קראתי בספרים הקדושים שבכל דור ודור יש שלשים ונשמה צדיקים עליהם עומד העולם. האם מדובר בצדיקים שמעולם לא חטאו, או שיכול להיות שחלקם חטאו אך תקנו את כל מה שפגמו? אשמח לתשובה.

## תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר בשלח, ז' שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל דביר נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

חכמינו הקדושים אמרו (סכה מה): לא פחות עלמא מתלתין ושיטא צדיקי דמקבלי אפי שכינה בכל יום, שנאמר (ישעיה ל' י"ח) "אשרי כל חוכי לו" - ל"ו בגימטריא תלתין ושיטא; והענין הוא שכתוב (ישעיה ס' כ"א) "ועמד כלם צדיקים", ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן כ"ג) שכל בר ישראל נקרא צדיק על שם שנמול, ולכן כל בר ישראל יכול לזכות להיות צדיק שיקבל אנפי שכינתא, הינו שירגיש את שכינת עזו יתברך אם הוא זוכה לשמר על בריתו, כי מובא (תקוני זהר הקדמה קל"א). על הפסוק (דברים ל' י"ב) מ'י' י'עלה' ל'נו' ה'שמימה', שזה ראשי תבות מיל"ה, וסופי תבות הוי"ה, בשמימה סליק לעילא נשמתיה, ובההוא זמנא יתקיים ביה (דברים כ"ח י') "וראו כל עמי הארץ כי שם הוי"ה נקרא עליך ויראו ממך".

הינו מי שזוכה לשמר על בריתו ולא לפגם בו, אזי עם מח מחשבתו הוא עולה עד לשמים ושמי השמים וכו' וכו', ורואה תמיד את שם הוי"ה לפני עיניו, ומי שרק מסתכל עליו מפחד ממנו, וזה שיף לכל בר ישראל - אם הוא רק מקבל על עצמו לשמר על בריתו ואינו מסיח דעת ממנו יתברך - הוא יכול להיות אחד מהלמ"ד-נא"ו צדיקים שמקבלים אנפי שכינתא, הינו שמרגישים את שכינת עזו יתברך שמסבכת אותם, ואפלו אם אדם חטא וחזר בתשובה שלמה, מעלתו גדולה בשמים, כי (ברכות ל"ד) במקום שבצלי תשובה עומדים - שם אין צדיקים גמורים יכולים לעמד.

אשרי מי שלוקח את עצמו בידיו ומקבל על עצמו לשמר את

בריתו, שאז תמיד שם הוי"ה יאיר לפני עיניו, ויזכה לקבל אנפי שכינתא, אשרי לו.

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תקעג.

**איך זוכים לקדשת האכילה? ולמה זוכים על ידי אכילה בקדשה?**

**שאלה:**

**מאת ישראל:** שלום. לאחרונה נפלת לי לתאות אכילה ואני אוכל יותר מדי, גם מאכלים לא בריאים. האם כבודי יכול לתת לי עצות והנהגות איך לזכות לקדשת האכילה ולכל הדברים שאפשר לזכות על ידי אכילה בקדשה? תודה.

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר בשלח, ז' שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל ישראל נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת שבכל דבר יש בחירה, אם רוצים - עושים, ואם לא רוצים - לא עושים, אותו דבר צריכים לדעת שזה שיהי בכל התאוות שבועולם, וזה תלוי בבחירת האדם, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ק"י) לאיש אחד ששאל אותו: כיצד הוא הבחירה? השיב לו בפשיטות, שהבחירה היא ביד האדם בפשיטות, אם רוצה - עושה, ואם אינו רוצה - אינו עושה. וכתב מוהר"ן ז"ל: רשמתי זאת כי הוא נצרך מאד, כי כמה בני אדם נבוכים בזה מאד, מחמת שהם מרגלים במעשיהם ובדרכיהם מנעוריהם מאד, על כן נדמה להם שאין להם בחירה חס ושלום, ואינם יכולים לשנות

מעשיהם, אבל באמת אינו כן, כי בודאי יש לכל אדם בחירה תמיד על כל דבר, וכמו שהוא רוצה עושה. והבן הדברים מאד.

ובענין תאות אכילה וכו', כבר מבאר בדברי רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן נ"א) אשר כנגד התאוות המטרידים את האדם, באמת אין נמצא שום תאוה כלל, כי אכילה ושתייה הוא הכרח לקיום הגוף, וגם בנים מכרחים להוליד, וכל זה האדם מכרח. ואם כן אין שום תאוה כלל, רק שצריכים להתנהג בהם בקדושה ובטהרה, והשכל של האדם יכול לעמד כנגד כל התאוות, כי (דניאל ב' כ"א) "יהב חכמתא לחכימין", כי יש לכל אחד חכמה בכח, רק שצריכין להוציאם מכח אל הפועל; וכו', עי' שם.

והנה פשיש לאדם שכל, אזי אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ס"ב) דיקא בשעת אכילה יכולים לזכות שיהיה יחוד בין קודשא בריהוה ושכינתיה אפין באפין, כמו שכתוב (רות ב') "לעת האכל גשי הלם"; כשאדם מתבונן ויודע שבתוך המאכל נמצאת גם כן אלקות, על ידי זה נעשה יחוד גדול בשעה שהוא אוכל, ובפרט כששומר מאד שיהיו מאכלים שנתבררו, הינו מאכלים כשרים שאין שום פקפוק בכשרותם וכו', וכן אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ז') שדיקא בעת אכילה יכולים לזכות להארת הרצון, שיהיו הרצונות שלו מאד מאד חזקים להפיל באין סוף ברוך הוא וכו'.

ולכן איני יודע מה שאתה מדבר שנכנסה בך תאות אכילה וכו', לאכל אדם מכרח כי זה קיום הגוף, וכבר אמר רבנו ז"ל (ת"י מוהר"ן סימן תקט"ו) שלא לאכל בהלעטה הינו במהירות כדרך גרגון, כי זהו בחינת (בראשית כ"ה) "הלעיטני נא", רק להרגיל עצמו לאכל במתינות בישוב הדעת ובדרך ארץ כדרך שאוכלין בדרך ארץ כשיושב אדם חשוב על השלחן, כך יאכל תמיד אפלו כשאוכל לבדו; וזה בעצמו שבירת תאות אכילה ושתייה, שאדם צריך לאכל בדרך ארץ, ולא כזולל וסובא, עי' שם. ואם אוכל מאכלים מסכנים הרי הוא פחות מבהמה, כי לבהמה אין דעת, אזי היא אוכלת כל מה שנותנים לה

עד שנגחלית, אבל אדם שיש לו שכל אם הוא אוכל מאכלים המזיקים את האדם, הרי דעתו פחותה מבהמה.

יעזר הקדוש ברוך הוא שנוזה להתחזק ולצית את רבנו ז"ל.  
המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תקעד.

**הילדים שלי מאד משעממים. האם אני יכולה לתת להם לצפות בסרטים חרדיים?**

**שאלה:**

**מאת חנה:** לכבוד מורנו ורבנו הגאון הגדול שלום וברכה.  
זכיתי ברוך השם להיות אשת אברה, ובגלל שכרגע אני לא עובדת, אין באפשרותי להכניס את הילדים לגן ואני שומרת עליהם מבקר ועד לילה. ומכיון שהבית שלנו הוא בית חרדי, אין לנו את כל המכשירים הטמאים כגון טלוויזיה או די.וי.די, ובגלל זה הילדים מאד משעממים. כעת אני בהריון, וקשה לי מאד לרדף אחריהם כל היום.

חברות שלי אומרות שאפשר להשיג סרטים חרדיים בפקוח של רבנים. מה דעתו של הרב בענין - האם אוכל לתת להם לצפות במחשב בסרט תורני שיעסיק אותם וימנע מהם חסכים בעתיד? תודה רבה.

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר בשלח, ז' שבט ה'תשע"ד.

שלום רב אל חנה תחיה  
לנכון קבלתי את מכתבך.

לדעתו תעשו כל מיני מאמצים שבעולם שהילדים יבנסו לגן, כי זה לא בריא שילדים יהיו משעממים בבית וכו', כי ילדים צריכים להיות בחברותא של עוד ילדים, וזה מפתח אותם, ולכן תעשו כל מה שביכולתכם להכניס אותם לגן, ומה גם שאת צריכה מנוחה וכו'.

הקדוש ברוך הוא יעזר שתעברי את ההריון בקלות ותלדי בקלות מאד, רק תהיי רגילה לומר בכל יום 'שמות הצדיקים' שמאד מסגלים ללדה קלה, ורבנו ז"ל אמר (ספר המדות אות צדיק חלק ב' סימן כ') על ידי הזכרת שמות הצדיקים יכולין להביא שנוי במעשה בראשית, כלומר לשנות הטבע; ולכן טוב שתאמרי בכל פעם את כל השמות של הצדיקים שאת יודעת בעל פה, כגון: אברהם, יצחק, יעקב, משה, אהרן, יוסף, דוד, שלמה, רבי שמעון בר יוחאי, רבי יצחק לוריא, אשכנזי, רבי ישראל בעל שם טוב, רבי נחמן בן פייגא מברסלב, רבי נתן מברסלב וכו', ועוד כל מיני שמות של הצדיקים שאת רק זוכרת. תהיי רגילה לומר את זה מדי פעם, ואחר כך תאמרי את התפלה הזאת, ותראי שתלדי בקלות:

יהי רצון מלפניך אבי שבשמים, שבזכות הזכרת שמות הצדיקים שהזכרתי לפניך, בזכות צדקתם ותורתם ומסירות נפשם שהיתה להם בשבילך, שתעזור לי ללדת בקלות ולד בריא בחושיו ובאיבריו, ואזכה לעבר את ההריון בקלות, ותסיר ממני כל מיני עין הרע שלא יפגע בי משום אדם בזה העולם, ואזכה להוליד בנים ובנות חיים וקיימים שיעשו את רצונה, ואזכה להיות בריאה כל ימי חיי, ולעשות נחת רוח לפניך. יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך הוי"ה צורי וגאלי, אמן כן יהי רצון.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שתהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפני תשכילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תקעה.

**מיִשְׁהַי שְׁעוֹבֶדֶת אֶתִי מְצִיקָה לִי וּפּוֹגַעַת בַּתְּדַמִּית שְׁלִי.  
הֲאֵם כְּדַאי לִי לַעֲזוֹב אֶת הָעֲבוּדָה?**

**שְׁאֵלָה:**

**מֵאֵת יַעֲל:** לְכַבוֹד הָאֲדָמוֹר שְׁלִיט"א.  
זְכִיתִי לְקַבֵּל מֵהַצְדִּיק בְּרַכָּה לְגַבִּי עֲבוּדָתִי בְּנִדְל"ן, וּבְרוּךְ  
הַשֵּׁם אֲנִי רוֹאֶה הַצְּלָחָה, אַךְ בְּמִשְׁרָד בּוֹ אֲנִי עוֹבֶדֶת יֵשׁ אִשָּׁה  
שְׁמֻקְנָאָה בִּי, מוֹרִידָה לִי שְׁלֻטִים שֶׁל מְכִירַת בָּתִּים שְׁאֲנִי  
מְשׁוֹקֶת, וּבְנוֹסָף, מְלַכְלַכֶת אֶת שְׁמִי אֶצֶל בְּעָלֵי הַנְּכָסִים.  
הֲאֵם עָלַי לַעֲזוֹב אֶת הַמִּשְׁרָד בּוֹ אֲנִי עוֹבֶדֶת וְלַעֲבֹר לְמִשְׁרָד  
תּוֹרֵף אַחֵר? חָשׁוֹב לְצַיֵּן שְׂאֵם אֶעֱשֶׂה זֹאת - אֲאַבֵּד אֶת שְׁבַעַת  
הַנְּכָסִים שְׁגִיִּסְתִּי לְמִשְׁרָד. אֶשְׁמַח מְאֹד שֶׁהַצְדִּיק יִתֵּן לִי עֲצָה  
טוֹבָה. בְּבִרְכָה, יַעֲל.

**תְּשׁוּבָה:**

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֶדֶר בְּשִׁלּוּחַ, ז' שְׁבַט ה'תשע"ד.

**שְׁלום רַב אֶל יַעֲל תַּחֲיָה**

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

צַר לִי לֹדַמֵּר לָךְ כִּי כֶּךָ הִטְבַּע שֶׁל הָאָדָם שְׁנִכְנָסֶת בּוֹ קִנְיָאָה, וּבְיֹתֵר  
יֵשׁ קִנְיָאָה אֶצֶל נְשִׁים, כְּמֵאֲמָרָם ז"ל (מַגְלָה י"ג) אִין אִשָּׁה מִתְקַנְיָא אֶלָּא  
בִּירָךְ חֲבֵרְתָהּ, כִּי כָּל אִשָּׁה חוֹשֶׁבֶת שְׁלִזְוִילַת הוֹלֵךְ יוֹתֵר טוֹב מִמָּה  
שֶׁהוֹלֵךְ לָהּ.

לְדַעֲתִי, חֲבַל לָךְ לַעֲזוֹב אֶת הַמְּקוֹם שֶׁאֵת אוֹהֶבֶת וְאֵת מְצַלִּיחָה  
בּוֹ, וְהִיא טוֹב מְאֹד שֶׁתִּלְוֹנְנִי לְבַעַל הַבַּיִת שֶׁל הַמִּשְׁרָד עַל הָאִשָּׁה  
הַזֹּאת שְׁמוֹרִידָה לָךְ אֶת הַשְּׁלֻטִים וְכוּ', וְכֵן מְלַכְלַכֶת אֶת שְׁמֵךְ וְכוּ', וְאֵת  
צְרִיכָה לְהִיּוֹת מְאֹד מְאֹד חֲזָקָה בְּבִטְחוֹן עֲצָמִי וְלֹא לְהִתְפַּעֵל מֵאֵף אֶחָד

בעולם, ואזי תראי ששהיא שעושה לך את הצרות והבעיות, היא דיקא תעזב את המקום.

כשיש בטחון עצמי אזי לא מפחדים מאף אחד, ואפלו שמכפישים את שמו הוא חזק בדעתו ולא מפחד מאף אחד, ולכן זאת עשי ותצליחי דרכך.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תקעו.

**רבנו הפליג במעלת מחיאות הכפים בזמן התפלה.  
למה בדיוק הכוונה?**

**שאלה:**

**מאת אליהו:** שלום לצדיק הקדוש! אנו מתפללים לרפואת הרבנית תחיה להחלמה מהירה ללא יסורים בעזרתו ותברך. רבנו ז"ל גלה לנו נוראות נפלאות מענין מחיאת כפים בתפלה. האם זה מדבר בזמן שההתעוררות למחא כפים באה לאדם פתאום בעת שמתפלל, או גם במקרה שהוא עצמו מעורר את עצמו לקר?

**תשובה:**

בעזרת השם ותברך, יום רביעי לסדר בשלח, ז' שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל אליהו נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

תשואת חן לך על התפללות ועל הברכות, וכל המברך יתברך מפי אל עליון.

בענין המחאת כף אל כף בעת התפלה, ידוע איך שרבנו ז"ל



הַקְפִּיד עַל זֶה וְאָמַר כַּמָּה תּוֹרוֹת עַל מַעֲלַת הַמַּחְאָת כַּף אֶל כַּף בַּשָּׁעַת הַתְּפִלָּה (עֵינִי לְקוּטִי מוֹהֲרִין חֵלֶק א' סִימָן מ"ד מ"ה מ"ו): עַל יְדֵי הַמַּחְאָת כַּף אֶל כַּף בַּעַת הַתְּפִלָּה זֹכִים לְהַמְשִׁיךְ שָׁם קִדְשֵׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְזֹכִים לְטַהֵר אֶת הַמַּחֲ מַחְשָׁבָה שְׁלוֹ שְׁלֵא יִפֹּל בּוֹ שׁוּם מַחְשָׁבוֹת זָרוֹת, וְנִמְתָּקִים מִמֶּנּוּ כָּל הַדֵּינִים, וְלִכֵּן זֶה דְבַר גְּדוֹל מְאֹד לְמַחוֹת כַּף אֶל כַּף בַּעַת הַתְּפִלָּה, אֲבָל לֹא צְרִיכִים לְהַכּוֹת בְּכַח גְּדוֹל שְׂיֵצֵא רַעַשׁ, כִּי בְּזֶה אָדָם יְכוּל לְהִטְעוֹת אֶת עַצְמוֹ מְאֹד מְאֹד, כִּי יְכוּל לְהִיּוֹת שְׂרוּצָה תְּשׁוּמַת לֵב שְׂמֵכָה כַּף אֶל כַּף בְּכַח גְּדוֹל שְׂכָלָם יִשְׁמְעוּ וְכוּ', וּבֵינֵן כַּף מְבַלְבֵּל אֶת כָּל בֵּית הַכְּנֶסֶת.

וּכְבָּר אָמַר רַבְּנּוּ ז"ל (לְקוּטִי מוֹהֲרִין חֵלֶק א' סִימָן ס"ו) שְׂאָדָם צְרִיף לְשׁוֹמֵר מְאֹד לֹא לְהִטְעוֹת אֶת עַצְמוֹ, וְלֹא לְחַפּוֹת אֶת הַשֶּׁקֶר בְּאַמְתָּ, הֵינּוּ שְׁלֵא יִמְחָא כַּף אֶל כַּף בַּשְּׁבִיל אַחֲרִים, רַק יִמְחָא כַּף אֶל כַּף בַּעֲדֵינּוֹת וּבְזֶה מְקִים אֶת רְצוֹן רַבְּנּוּ ז"ל, שְׂזֶה תִקּוֹן גְּדוֹל מְאֹד לְהַמְשִׁיךְ לְמִקּוּמוֹ קִדְשֵׁת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְלְטַהֵר אֶת מַחֲ מַחְשָׁבָתוֹ מִכָּל מִינֵי מַחְשָׁבוֹת זָרוֹת הַבְּאוֹת בְּאַמְצַע הַתְּפִלָּה. וְאוֹתוֹ דְבַר כְּשְׂאָדָם מִתְאַנַּח בַּעַת הַתְּפִלָּה, שְׂאָמַר רַבְּנּוּ ז"ל (לְקוּטִי מוֹהֲרִין חֵלֶק א' סִימָן ק"ט) כְּשִׁמְתַּאנַּח, אֲזִי נִקְשָׁר בְּחֶבֶל דְּקִדְשָׁה וְכוּ' - גַּם בְּזֶה צְרִיכִים לְהִתְאַנַּח בַּעֲדֵינּוֹת, וְלֹא כְּמוֹ שְׂאָחַד רוּצָה תְּשׁוּמַת לֵב אֲזִי צוֹרַח בְּאַמְצַע שְׂמוֹנָה עֶשְׂרֵה אוֹי אוֹי אוֹי וְכוּ', כְּדֵי שֶׁהַכֹּל יִשְׁמְעוּ אֶת צַעֲקוֹתָיו וְכוּ'.

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יַעֲזֹר שְׂנֹזְכָה לְקַיֵּם אֶת רְצוֹן רַבְּנּוּ ז"ל בְּתַמִּימוֹת וּבַפְּשִׁיטוֹת גְּמוּרָה בְּלֵי שׁוּם שֶׁקֶר כָּלֵל.

הַמְּאַחַל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

## ג' תקעז.

**האם יש ענין שלא לכרוף את הגארטל על השרוול של החליפה בזמן שמניחים תפליין?**

**שאלה:**

**מאת יצחק:** שלום לכבוד הצדיק הגדול. אני מתפלל שהשם ישלח לכם רפואה שלמה ובריאות טובה!  
שמעתי שיש חסידים שמקפידים שלא לכרוף בגרטל את השרוול שמפשילים לאחור בזמן שמניחים את התפליין. האם יש לזה מקור?

**תשובה:**

בעזרת השם בתברך, יום רביעי לסדר בשלח, ז' שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל יצחק נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

תשואת חן על התפלות שאתה מתפלל על רפואתי, וכל המברך מתברך מפי אל עליון.

אף פעם לא שמעתי ממנהג כזה, ומכל שכן שאין מקור לדברים כאלו. וכאן המקום לעזור שלא צריכים לחקות כל אדם וכו', כי קוף טבעו שמחקה בן אדם וכו', מה שכתוב בשלחן ערוך - צריכים לקים, ואם עושים מה שרואים אצל אחרים זה סתם חקוי וכו', והוא דומה לקוף, ואפלו הנהגות צדיק אסור לחקות, כי לו יש כוונות בזה, ומי שמחקה אותו הוא נדמה בדיוק כמו קוף וכו' וכו'.

ובענין ללכת עם גארטל בעת התפלה, זו הלכה מפרשת בשלחן ערוך (ארח חיים סימן צ"א סעיף ב') צריך לאזור אזור בשעת התפלה, אפלו יש לו אבנט שאין לבו רואה את הערוה משום הכון, אבל שאר

ברכות - מתר לברך בלא חגורה מאחר שיש לו מכנסים. הגה: ואין לבו רואה את הערוה.

הקדוש ברוך הוא יעזר שלא נצא מהשלחן ערוף כלל, ולא נחקה את שום ברירה שבְעוֹלָם.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תקעח.

**יש לי קשיים בפרנסה ואני לא מצליחה למצא את בן-זוגי. מה עלי לתקן?**

**שאלה:**

**מאת שירה:** לכבוד הצדיק הנכבד מוהרא"ש שליט"א. אני בת עשרים ושלש, ואני חוזרת בתשובה כבר שש שנים. למדתי במדרשה שבה היתה התנגדות לחסידות ברסלב ולדרך של רבנו, וכל מה ששמעתי שם זה שבברסלב יש הרבה אנשים מבלבלים וכו', ולכן החלטתי שאני לא מעונינת להיות במקום כזה, ועזבתי.

חזרתי הביתה ופתחתי עסק של אפור וקוסמטיקה, ואחד השקולים לפתיחת העסק היה הדחק הכספי בו הייתי נתונה והחובות שרצו עלי בזמן שהייתי במדרשה ולא עבדתי. אני חסידת ברסלב ומאד מאמינה בדרך ההתבודדות, אני מדברת המון עם השם יתברך ועושה תשובה, ובכל פעם מחפשת מה הדבר שחוסם אותי ומפיל אותי לחובות, אף אינני מצליחה להבין.

עכשו, כשאני בבית, אין לי סביבה חרדית, ואין לי אפשרות לצאת לשדוכים, וגם אם כן, אלו לא שדוכים שאני רוצה, אלא בחורים חלשים יותר שלא הולכים בדרך של רבנו. אני

חושבת שהגיע הזמן להתחתן ורוצה מאד להקים את ביתי,  
 וגם הנסיונות נהיים קשים יותר ויותר, אף מצד שני יש את  
 החובות שאני צריכה לשלם.  
 מדוע באים עלי הנסיונות האלו בפרנסה ולא עוזבים אותי?  
 האם יתכן שזה בגלל שיש עלי דינים בשמים? ומה אני צריכה  
 לתקן כדי שמצבי ישתפר?

### תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר בשלח, ז' שבט ה'תשע"ד.

שלום רב אל שירה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

אשריך ואשרי חלקך שזכית להתקרב אל רבנו ז"ל, ואת עוסקת  
 בשיחה בינך לבין קונך שאין למעלה מזה, כמו שגלה לנו רבנו ז"ל  
 (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן כ"ה) ההתבודדות הוא מעלה עליונה וגדולה מן  
 הכל. דהינו לקבע לו על כל פנים שעה או יותר להתבודד לבדו באיזה  
 חדר או בשדה, ולפרש שיחתו בינו לבין קונו בטענות ואמתלאות  
 בדברי חז"ל ורצוי ופיוס, לבקש ולהתחנן מלפניו יתברך, שיקרבו אליו  
 לעבודתו באמת. ותפלה ושיחה זו יהיה בלשון שמדברים בו וכו'.  
 והנהגה זו הוא גדולה במעלה מאד מאד, והוא דרך ועצה טובה  
 מאד להתקרב אליו יתברך, כי זאת היא עצה כללית, שכולל הכל. כי  
 על כל מה שייחסר לו בעבודת השם, או אם הוא רחוק לגמרי מכל  
 וכל מעבודתו יתברך, על הכל יפרש שיחתו ויבקש מאתו יתברך.  
 ואפלו אם לפעמים נסתתמין דבריו, ואינו יכול לפתח פיו לדבר לפניו  
 יתברך כלל, אף על פי כן זה בעצמו טוב מאד, דהינו הקנה שהוא  
 מוכן ועומד לפניו יתברך, וחספז ומשתוקק לדבר, אף שאינו יכול,  
 זה בעצמו גם כן טוב מאד, וגם יוכל לעשות לו שיחה ותפלה מזה  
 בעצמו, ועל זה בעצמו יצעק ויתחנן לפניו יתברך, שנתרחק כל כך.

עד שאינו יכול אפלו לדבר, ויבקש מאתו יתברך רחמים ותחנונים שיחמל עליו ויפתח פיו שיוכל לפרש שיחתו לפניו.

ויען שאשה בטבעה לבה שבור, על ידי זה התפלות שלה מתקבלות בשמים, ומוכא בספרים על מאמרם ז"ל (קידושין מ"ט) עשרה קבין שיחה ירדה לעולם, תשעה נטלו נשים - שסתם בני אדם מפרשים את זה שהטבע של האשה שיש לה תשעה קבין שיחה, אבל באמת לפי דברי חכמינו הקדושים (ברכות כ"ו:) המשג "שיחה" זה תפלה, כמו שכתוב (בראשית כ"ד ס"ג) "ויצא יצחק לשוב בשדה" ואין שיחה אלא תפלה, שנאמר (תהלים ק"ב) "תפלה לעני כי יעטף ולפני הוי"ה ישפך שיחו", נמצא לפי זה שאשה קרובה מאד אליו יתברך להשיח ולספר את כל אשר עם לבבה אליו יתברך יותר מגבר, ובפרט שלאשה יש רגש יותר חזק מגבר, כמאמרם ז"ל (בבא מציעא נ"ט.) אשה דמעטה מצויה, ואמרו חכמינו הקדושים (שם) אף על פי ששערי תפלה ננעלו שערי דמעות לא ננעלו, ולכן יש לנשים פח עצום לבקע רקיעים על ידי תפלתן, כי תפלתן מלאה רגש עד כדי בכיה, ולכן חזקי ואמצי בעבודה הקדושה הזו, ואת לא צריכה להתבלבל משום בריה שבעולם.

את בסוף הכל בחורה צעירה, וכל העולם לפניך, אשריך ואשרי חלקך שזכית לחזור בתשובה שלמה ולהתקרב אל רבנו ז"ל שאין למעלה מזה, כי רבנו ז"ל מחזק ומעודד ומשמח אותנו, ומקרב אותנו אל הקדוש ברוך הוא עד כדי כך שנוכל לדבר אליו יתברך כאשר ידבר איש אל רעהו, שאין עוד מדרגה יותר גדולה מזו. ומה שבני אדם מדברים על חסידות ברסלב, זה בא משלוחי הסמ"ך-ך-מ"ם, כי כך ספר לנו רבנו ז"ל (ספורי מעשיות מעשה ז' מהזכוב והעכביש) שקדם שיירדה נשמתו לזה העולם, עשה הסמ"ך-ך-מ"ם רעש בכל העולמות, ואמר: אם הנשמה הזו תרד, אין לי ככר מה לעשות בזה העולם, כי הוא יחזיר את כלם בתשובה, ואמרו לו: הנשמה הזו מכרחת לרדת, ואתה צא ותמצא לעצמך עצה וכו'. ויצא וחזר עם איזה זקן, וצחקו,

ואמר: אני כבר לא מיוחד מהנשמה הזו והיא יכולה לרדת וכו' וכו'.  
ואמרו על זה אנשי שלומנו שזו העצה שמצא הסמ"ך-ך-מ"ם - שתמיד  
יעשו צחוק ולעג מחסידי ברסלב וכו' וכו'.

ולכן תחזיקי מעמד ואל תהיי שבורה משום דבר, כי גדול  
אדונינו ורב להושיע, והקדוש ברוך הוא יזמין לך את בן זוגך לפי  
שרש נשמתך, ותשמרי מאד מאד לא לפל בפח לקחת סתם בחורים  
וכו', שאין בהם שום תכן וכו', ואל תכנסי בשום לחץ, ותראי שסוף  
כל סוף תגיע גם ישועתך, רק תתפללי בכל יום את התפלה הזו,  
ותראי נסים נגלים שיעשה עמך הקדוש ברוך הוא:

רבונו של עולם! חוס וחמל עלי וזכני למצא את בן זוגי,  
ואתה בעצמך יודע שאני מוכנה כבר להתחתן כדי להנצל  
מעברות חמורות, אך מפני מעשי המגנים והרעים שעשיתי עד  
עכשו, נתעכבה מצאית זוגי, ואני נמצאת בצער גדול מאד, כי  
אתה גלית על ידי חכמינו הקדושים כל השרוי בלא אשה - שרוי  
בלא שמחה, ובלא תורה, ובלא חומה, ובלא שמירה, ולכן הנני  
מתחרטת על כל עוונותי שעשיתי עד עכשו, ואני מקבלת על  
עצמי לחזור בתשובה שלמה, וגלית לנו על ידי התנא האלקי רבי  
שמעון בן יוחאי (תקוני זהר תקון י"ד) עם כל דא, דחזר בתשובה -  
חזר ויהיבנא ליה בת זוגיה, והנני שבה בתשובה שלמה, ולכן  
תזמין לי את בן זוגי, ואזכה להקים בית נאמן בישראל, ולעשות  
רצונך ולגרום לך נחת רוח גדול מאד, ואזכה לחיים טובים  
ונעימים, מעתה ועד עולם, אמן סלה.

בענין שפתחת עסק וכו', טוב מאד עשית, ויעזר הקדוש ברוך  
הוא שתהיה לך הצלחה מפלגת, כי כך אמר רבנו ז"ל (תני מוה"ר  
סימן תק"א) שחפץ מאד שיהיה לנו פרנסה, אף על פי שבטחון גם כן  
טוב מאד, אף על פי כן טוב מאד כשזוכין שיש לו מעמד פרנסה,  
כי במקום עבודת הבטחון, במקום זה יעשה עבודה אחרת. כלומר,  
כי אם לא יהיה לו מעמד פרנסה ויהיה לו בלבול הדעת מהפרנסה,

ויצטרך בכל פעם לחזק עצמו במדת הבטחון, במקום זה יעסק בעבודה אחרת והתחזקות אחר בשאר עניני עבודת השם; ולכן טוב מאד שפתחת עסק, והקדוש ברוך הוא יצליח את דרכך.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תקעט.

**אני מרגישה שאינני ראויה למסר שעורי חזק לנשים.  
האם להפסיק?**

**שאלה:**

**מאת לאה:** שלום לכבוד הצדיק מוהרא"ש.  
שמי לאה, אני אשה חרדית בת ארבעים ושמונה וגרושה. בשנים האחרונות אני מוסרת שעורי חזק לנשים צעירות, וברוך השם יש לי הצלחה. הרבה מהן אומרות שבלי השעורים שלי הן לא היו מחזיקות מעמד ואני שמחה לזכות את הרבים, אבל האמת היא שאני מאד מבלבלת, כי גם לי יש נסיונות וגם אני כושלת לפעמים, ואיך אני יכולה למסר שעורים בתורה ויראת שמים בשעה שאני צריכה רחמים?  
כבר כמה פעמים החלטתי להפסיק עם השעורים, אבל הנשים לא מניחות לי ומתחננות אלי שאמשיך. כיצד עלי לנהג?

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר בשלח, ז' שבט ה'תשע"ד.

שלום רב אל לאה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

מוהרנ"ת ז"ל פ"ש (לקוטי הלכות ראש השנה הלכה א' אות ג') אָת

מאמרם ז"ל (ראש השנה כ"ט). כל שאינו מחיב בדבר - אינו מוציא את הרבים ידי חובתן; שענין שופר הוא לעורר את אנשים בתשובה, כמו שכתוב (עמוס ג' ו') "אם יתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו", וכתיב (ישעיה נ"ח א') "כשופר הרם קולך והגד לעמי פשעם ולבית יעקב חטאתם", כי מי שהוא חיב בעיני עצמו ומרגיש שהוא הכי גרוע בעולם וכו', והחשף והלחץ והדחק מסבבים אותו מכל הצדדים, עם כל זאת, אם הוא צועק באמת להשם יתברך זה יכול לעשות פתח שיצאו בו גם אחרים.

ולכן כל מי שמרגיש שהוא מחיב בדבר, שהוא נכשל במה שנכשל, ועדין עובר עליו מה שעובר, העצה הוא לעורר ולחזק את אחרים, וכבר אמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן קי"ט) שזה דבר גדול מאד כשאוחזין בזה, דהינו כשאוחזין בזה שהוא מרצה ונחפץ ומשתוקק מאד שחברו יהיה איש כשר וצדיק אף על פי שהוא לא יהיה חס ושלום, זהו מעלה גדולה מאד.

וכתב מוהרנ"ת ז"ל (שם): שפך היה הלשון שאמר רבנו ז"ל, שהוא מרצה אף על פי שאני איני זוכה חס ושלום לעבד את השם יתברך, על כל פנים יעבד ישראל השני את השם יתברך - זהו דבר גדול מאד כשאוחזין בזה. כף שמעתי מפיו הקדוש, ולפי דעתי נדמה לי שזהו דבר פשוט מאד, כי בודאי אני רוצה ונחפץ מאד ומשתוקק ומתגעגע מאד שיהיו כל ישראל כשרים וצדיקים אמתיים, אפלו אם לא אזכה אני לזה, על כל פנים יהיה חברי בני גילי, וכל ישראל צדיקים נוראים אמתיים. כי זה עקר האהבה והרחמנות שאריכין לרחם אחד על חברו ועל כל ישראל - שיזכה לתכלית האמתיות להיות כרצונו הטוב באמת, שזהו עקר טובתן של ישראל. אבל ידעתי שיש בני אדם שכשהם נופלים חס ושלום מעבודת השם יתברך, מכל שפך וכל שפך אותן שנכשלין באיזה תאוה רעה או בעברה חס ושלום, הם שונאים ומתגרים במי שעוסק בעבודת השם יתברך, ורוצים להפילו חס ושלום, ומחלישים את דעתו מאד, ומביזים אותו בכמה



לשונות. וגם אומרים לו שגם הוא יפל כמו שנפל הוא רחמנא ליצ'לן. כמו שראיתי כמה מהחסידים של עכשו, שלפני כמה שנים התחילו קצת בעבודת השם יתברך ואחר כך נפלו למה שנפלו כל אחד לפי נפילתו רחמנא ליצ'לן, ואחר כך כשראו בני הנעורים הרבים בשנים כשנתעוררו בעבודת השם יתברך, והתחילו להתפלל בהתלהבות בלב שלם ולהתמיד בלמודו וכו', כאשר מצוי עכשו כמה בני הנעורים הכשרים המשתוקקים מאד מאד להשם יתברך ומתחילים להתפלל בכל לב בכונה גדולה וכו', וכשרואים אלו החסידים הנפולים אותם, הם שוחקים מאד מהם, ומבזים אותם, ומחלישים את דעתם מאד מאד ואומרים להם שאין ממש בעבודתם וכו' - כל זה מחמת קנאה, מחמת שהם נפלו הם רוצים חס ושלום שגם השאר יהיו כמותם רחמנא ליצ'לן. ובאמת צריך שיהיה בהפך, כי על כל פנים אם אני לא יכול לזכות להיות איש כשר, שחברי יהיה איש כשר.

ולכן אף שעובר עליך מה שעובר וכו' וכו', ואת נכשלת במה שאת נכשלת וכו', עם כל זאת בשום פנים ואפן אל תפסיקי מלתת הרצאות ושעורים לנשים צעירות, כי לכל הפחות לך זה לא הולך, לפחות שילך לאחרות, וזו האמת לאמתה, ואל תתני שהסמ"ך-מ"ם יסבב לך את הראש בחלישות הדעת וכו' כאלו שאת לא ראויה לתת שעורים לזולת וכו', הכל הכל ורעות רוח, אדרבה, את צריכה לזכור כי כשאחד נמצא בבית סהר תחת סורג ובריח וכו', הוא חושב כל היום מחשבות איך אני יכול לפרץ את הדלת וכו', הסורג והבריח וכו', החומות וכו' ולברח מכאן, וככל שמענים אותו יותר וכו', אזי הוא עושה תכניות איך אני יכול לפרץ את כל הדלתות והחומות ולהוציא גם אחרים ולשחרר את כל האסירים וכו' וכו', כמו כן מי שאסור בתאוותיו ומדותיו הרעות, ונשקע בנו"ן שערי טמאה, עליו לחשב: לכל הפחות אני נמצא בנו"ן שערי טמאה, אעשה כל מה

שביכְלתי על כָּל פְּנִים להוציא משם אֶת כָּל הַנְּשָׁמוֹת הַעֲשׂוֹקוֹת וְכוּ',  
וּלְשַׁחֲרַר אוֹתָן וְכוּ', וְאִם תִּלְכִּי בַּצֹּרֶה כְּזוֹ אֲזִי וְשָׁב וּרְפָא לָךְ.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

## ג' תקפ.

**אָמְרוּ לִי שֵׁיִשׁ הַרְבֵּה אֲנָשִׁים שֶׁהִשְׁתַּגְּעוּ אַחֲרֵי שִׁקְרָאוּ  
בְּכַתְבֵי בְּרִסְלָב. הֲאֵם זֶה נְכוּן?**

**שְׂאֵלָה:**

**מֵאֵת גִּיא:** שְׁלוֹם לְכָבוֹד הַצַּדִּיק מִיבְּנֵאֵל.  
שְׁמִי גִיא, וְאֲנִי לוֹמֵד בִּישִׁיבָה לְחוּזְרִים בְּתִשׁוּבָה. לְאַחֲרוֹנָה  
נִחַשְׁתִּי לְחוּבְרוֹת הַנִּפְלְאוֹת שֶׁכָּתַבְתֶּם, וְגִלִּיתִי עוֹלָם שֶׁלֹּא  
הִכְרַתִּי - הַתְּחִזְקוֹת עֲצוּמָה וְדַבּוּרִים הַמְאִירִים אֶת הַנֶּפֶשׁ, וְזֶה  
שֶׁהִכִּי מֵצֵא חֵן בְּעֵינֵי זֶה שֶׁהֵכֵל כָּתוּב בְּשִׁפָּה עֲמֻמִּית וּמוֹצֵבֶת  
לְכֻלָּם. יִישַׁר כֹּחַ וְתִזְכּוּ לְמִצְוֹת.  
כְּמָה חֲבָרִים שְׁלִי מֵהִישִׁיבָה רְאוּ-שְׂאֵנִי קוֹרֵא בְּחוּבְרוֹת שְׁלֹכֶם,  
וְאָמְרוּ-לִי לְהִזְהַר כִּי יֵשׁ הַרְבֵּה אֲנָשִׁים שֶׁהִשְׁתַּגְּעוּ אַחֲרֵי שִׁקְרָאוּ  
בְּכַתְבֵי בְּרִסְלָב. הֲאֵם יֵשׁ אֲמֵת בְּדַבְרֵיהֶם?

**תְּשׁוּבָה:**

בְּעִזְרוֹת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֶדֶר בְּשִׁלַּח, ז' שְׁבַט ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל גִּיא נְרוּ יְאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

אֲתָה צְרִיךְ לְדַעַת שְׂאֵם מִשְׁתַּגְּעִים, מִשְׁתַּגְּעִים רַק מִחֲמַת  
הַעֲוֹנוֹת וְהַחֲטָאִים, וּבִפְרָט פָּגַם הַבְּרִית הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, שְׂזָה  
עוֹקֵר אֶת הַמַּחַ וְהַדַּעַת לְגַמְרִי, וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (תְּנַחֲוּמָא נְשָׂא)  
אֵין הַמְּנַאֲפִים נוֹאֲפִים עַד שֶׁתִּכְנַס בָּהֶם רוּחַ שְׁטוּת; וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ

הקדושים (סוטה ג.) אין אדם עובר עברה אלא אם כן נכנס בו רוח שטות. הרי שלף לפניה, שרק העוונות של האדם משגעים אותו, וכן אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ל"ו) שכל המשגעים משתגעים רק מחמת תאות נאוף שבוערת בהם, ולכן אלו שאומרים שמי שלומד זהר ותקונים משתגע וכו', או מי שמתקרב אל ברסלב משתגע וכו', לא יודעים מה שמדברים וכו', או לא יודעים את המציאות המרה וכו', או שלא רוצים לדעת את המציאות המרה וכו'.

רבנו ז"ל נשלח לזה העולם כדי להציל את כל הנשמות הנפולות והירודות והטבועות בעמק בור ודות וכו', כמובא בדבריו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ה') שהצדיק יש לו דבורים כשרים להחיות ולהשיב את הנשמות הנפולות, כי יש נשמות שנפלו, שצריכים להחיות ולהשיב אותם בכל מיני מטעמים המשיבים את הנפש. ולכן כל אלו שמדברים נגד חסידות ברסלב הם שלוחי הסמ"ך-ך-מ"ם, כי כך ספר לנו רבנו ז"ל (ספורי מעשיות מעשה ז' מהזבוב והעכביש) שקדם שירדה נשמתו לזה העולם עשה הסמ"ך-ך-מ"ם רעש בכל העולמות, ואמר: אם הנשמה הזו תרד - אין לי כבר מה לעשות בזה העולם, כי הוא יחזיר את כלם בתשובה. ואמרו לו: הנשמה הזו מרחת לרדת, ואתה צא ותמצא לעצמך עצה וכו'. ויצא וחזר עם איזה זקן וצחקו. ואמר: אני כבר לא מפחד מהנשמה הזו והיא יכולה לרדת וכו'. וכו'. ואמרו על זה אנשי שלומנו שזו העצה שמצא הסמ"ך-ך-מ"ם - שתמיד יעשו צחוק ולעג מחסידי ברסלב וכו'. הרי שלף לפניה, מי הם המדברים נגד חסידות ברסלב אם לא שלוחי הסמ"ך-ך-מ"ם שמונעים מלהתקרב אל תקונם הנצחי.

מי שמתקרב באמת אל רבנו ז"ל הוא משתנה מן הקצה אל הקצה - הן שיוצא מהעצבות והמרירות והדפאון שתפסו אותו על ידי פגם הברית וכו' וכו', והן שמתחיל להיות רציני, מקפיד להתפלל את השלש תפלות במנין דיקא, וכן מרגיל את עצמו לדבר אל הקדוש ברוך הוא כאשר ידבר איש אל רעהו והבן אל אביו, ומתחזק באמונה

פשוטה בו יתברך מה שלא היה לו אף פעם דבר כזה, ועל כלם - שמתחיל ללמד בתורה הקדושה בהתמדה רבה מאד - מקרא, משנה, גמרא, מדרש, הלכות ואגדות, וזוכה לסיים המון פעמים את כל התורה כלה כאשר המציאות מראה אצל כל אלו המקרבים באמת אל רבנו ז"ל ונמצאים בתוך "היכל הקדש" שבנה רבנו ז"ל (עין לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן נ"ט) כי הצדיק בונה "היכל הקדש", ומי שנשארו אצלו - אזי קדוש יאמר לו.

ולכן, אם אתה רוצה להציל את נפשו, ראה להתקרב אל רבנו ז"ל עם אמת, ותראה איך שתצליח דרכך ותשתנה מן הקצה אל הקצה, ולא יחסר לך שום דבר, ותהיה הכי מאשר בחייה, כי המציאות מדברת בעצמה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תקפא.

**מישהו הציע לי הלוואה לכסוי החובות שלי, אף אני חושש שאסתבך עם השוק האפר**

**שאלה:**

**מאת יורם: שלום לצדיק מיבנאל.**

בשנים האחרונות הצטברו לי חובות גדולים שמגיעים יחד לסכום של מאתים ושלשים אלף ש"ח. יש נגדי כמה תביעות הוצאה לפעל, וכל הזמן החובות והרביזות תופחים וגדלים. חבר הציע לי לקחת הלוואה מפיושהו פרטי שהוא מכיר, אבל אני מפחד שהוא יסבך אותי עם השוק האפר. מה אתם מציעים לי לעשות?

## תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר בשלח, ז' שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל יורם נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

קדם כל, אתה צריך לדעת שרַבְנו ז"ל הקפיד מאד מאד על דברים כאלו - להלוות כסף, וכך אמר על עצמו (שיחות הר"ן סימן קכ"ב): שאם לא היה ממתין בבטחון לישועת השם, כבר היה איש נוסע ומטלטל כמו כל הנוסעים ומטלטלים עצמם בשביל הפרנסה כנהוג עכשו. והכונה, כי אמר זאת לענין הנהגת הבית בפרנסה ומלבושים ושאר צרכי הבית, שעל פי רב חסר לאדם הרבה, כגון: לזה חסר מלבוש פשוט, ויש שחסר להם מלבושים חשובים או דירה וכו', שצריכין להמתין לישועת השם ולבלי לדחק את השעה (ערובין יג:) למלאות החסרון תכף ומיד, רק צריכין להמתין עד ירחם השם, ואמר רבנו ז"ל על עצמו שאם לא היה ממתין, כגון כשהיה חסר לו איזה דבר, אם היה דוחק את השעה שיהיה דוקא תכף, היה צריך ללוות לעצמו ולהיות בעל חוב עד שהיה מכרח להיות נוסע ומטלטל, כמו שאנו יודעים ענין הנוסעים שהם מכרחים תמיד לסע על המדינה מחמת שהם תמיד בעלי חובות.

וענין זה צריכים לידע מאד, וצריכין ללמד עצמו להרגיל את עצמו בזה מאד, כי לכל אדם חסר הרבה אפלו בעלי בתים ועשירים גדולים, מכל שכן מקבלים אפלו החשובים והגדולים. וצריך לזה להסתפק במעוט ולהנהיג ביתו כפי השעה והזמן. ואם נדמה לו שצריך מלבוש או לאשתו ובניו, אף על פי שמכרח לו אל ידחק השעה ללוות ולהקיף ולהיות בעל חוב, אף ימתין עד שיבוא עתו. וטוב לסבל דחק אפלו במזונות וכל שכן במלבושים ודירות וכו' ולא להיות בעל חוב. ומוטב שיהיה בעל חוב לעצמו או לבניו ביתו במלבושים מלהיות בעל חוב להחנוניו או לאחרים, כי בכל עניני

פרנסה צריכין להמתין עד שיבוא עתו, כמו שכתוב (תהלים קמ"ה ט"ו)  
 "עיני כל אליך ישברו ואתה נותן להם את אכלם בעתו".

הרי שלך לפניך, שכדאי להיות בעל חוב לעצמו מלהיות בעל  
 חוב לאחרים, הינו על כל דבר צריכים לחכות וכו', ובין כך מה  
 עושים בעת שצריכים לחכות? מרבים בתפלה ובשיחה בינו לבין  
 קונו, ומבקשים ממנו יתברך כל מה שצריכים, עד שהקדוש ברוך  
 הוא יתן לו, ואם מבקשים באמת - הקדוש ברוך הוא שומע את  
 התפלה ונותן, כמו שכתוב (תהלים קמ"ה) "קרוב הוי"ה לכל קראיו לכל  
 אשר יקראהו באמת".

בענין השוק האפר, אשרי האדם שבורח מהם, פי הם חבורה  
 של פושעים וגנבים פי לוקחים רבית ורבית דרבית וכו', והחובות  
 תופחים יותר ויותר, פי הם לוקחים המון אחרים עד שבזמן קצר  
 החוב תופח פי עשר ממה שהלוה, וכמוכן שאין לו לשלם את זה וכו'  
 וכו', ולבסוף הם מסגלים אפלו לרצח בדם קר וכו', ולכן שלא יהיה  
 לה שום עסק אתם, רק תברח אל הקדוש ברוך הוא ותבקש ממנו  
 יתברך כל מה שאתה צריך ותראה ישועה גדולה מאד.

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תקפב.

**שמעתי שתקנתם את 'למוד התוספתא היומי'. מה  
 הענין בלמוד תוספתא?**

**שאלה:**

**מאת שלומי:** לכבוד הגאון הצדיק הרב אליעזר שלמה שיק  
 שליט"א.

שמעתי שכבודו תקן לתלמידיו את 'למוד התוספתא היומי' -

במסגרתו לומדים פֶּרֶק תּוֹסֵפֶתָא בְּכָל יוֹם. מִה הֶעֱנִין בְּלִמּוּד  
תּוֹסֵפֶתָא?

### תשובה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִבְעִי לְסֹדֵר בְּשֵׁלַח, ז' שָׁבֵט ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל שְׁלוֹמֵי נְרוֹ יֵאִיר

לְנֶכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

יְדוּעַ שָׂרְבֵנוּ ז"ל רָצָה שְׁנֵהֵיָה בְּכָל חֻלְקֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה,  
וְאָמַר (שיחות הַר"ן סימן כ"ח): רֵאוּנִי לְאָדָם שֶׁיַּעֲבֹר וַיִּלְךְ בְּזֶה הָעוֹלָם בְּכָל  
הַסְּפָרִים הַקְּדוּשִׁים וְלִלְמַד כָּלֵם כְּדִי שְׁיֵהִיָה בְּכָל מְקוֹם, כְּמוֹ שְׁנִמְצָא  
הַשְּׂרִים הַגְּדוֹלִים שֶׁהוֹלְכִים וְעוֹבְרִים בְּמַדִּינוֹת, וּמוֹצִיאִים הוֹצָאוֹת  
רְבוֹת עַל זֶה כְּדִי שְׁיוּכַל אַחַר כֵּן לְהַתְּפָאֵר וְלוֹמַר שְׁיֵהִיָה בְּמַדִּינוֹת,  
כְּמוֹ שְׁדַרְךָ הַשְּׂרִים לְהַתְּפָאֵר וְלוֹמַר "הֵייתִי בּוֹרְשָׁא" וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה,  
כְּמוֹ כֵּן רֵאוּנִי שְׁיֵהִיָה הָאָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּכָל מְקוֹמוֹת הַקְּדוּשִׁים שֶׁל  
הַתּוֹרָה, כְּדִי שְׁיוּכַל לְהַתְּפָאֵר בְּעוֹלָם הַבָּא שְׁיֵהִיָה בְּכָל מְקוֹם דֵּהֵינּוּ  
בְּכָל הַסְּפָרִים הַקְּדוּשִׁים. וְלַעֲתִיד בְּעוֹלָם הַבָּא מְזַכְרִין אוֹתוֹ כָּל מַה  
שֶׁלְּמַד בְּעוֹלָם הַזֶּה.

וְהֵנָּה, תִּהְיֶה לְאֵל, חֲמֵשׁ וָרֶשׁ"י עִם הַתְּרַגּוּם מְסִימִים בְּכָל שָׁבוּעַ,  
וְכֵן לּוֹמְדִים בְּכָל יוֹם מְשַׁנְיּוֹת, וְכֵן קָבְעוּ לְלַמַּד דָּף גְּמָרָא בְּסִדְרַת הַדָּף  
הַיּוֹמִי בְּבֵלִי וִירוּשָׁלַיִם, וְאִמְרַתִּי, לְמַה שְׁדִּיקָא הַתּוֹסֵפֶתָא תִּהְיֶה מְזַנְחָת  
שָׂאָף אַחַד לֹא לּוֹמַד בְּזֶה? וְלִכֵּן בְּשֵׁנַת תִּשְׁנ"ח אַז הַתַּחֲלָתִי לְהַכְנִיס  
אֶת הַמַּחְזוֹר הָרֵאשׁוֹן שְׁבַדְרָךְ כָּלֵל לּוֹקַח בְּעַרְףְּ אַרְבַּע עֶשְׂרֵה חֲדָשִׁים  
לְסִיִּם אֶת כָּל הַתּוֹסֵפֶתָא אִם לּוֹמְדִים בְּכָל יוֹם פֶּרֶק אַחַד, וְאִנְחֵנוּ עַכְשָׁו  
בְּמַחְזוֹר הַשְּׁתִּי עֶשְׂרֵה, וְרַבִּים וְשְׁלֵמִים זֹכִים לְלַמַּד בְּכָל יוֹם פֶּרֶק  
תּוֹסֵפֶתָא, וְנִמְצָא כְּשֶׁבֶר יִשְׂרָאֵל זֹכֵה לְלַמַּד בְּכָל יוֹם בְּבֵלִי וִירוּשָׁלַיִם  
וְתוֹסֵפֶתָא, הָרִי זֶה בּוֹנֵה לְעֶצְמוֹ בִּי"ת נִצְחִי, וְזֶה מַה שְׁיִלְוֶה אוֹתוֹ,  
כְּמֵאֵמֶר הַתַּנָּא הַקְּדוּשׁ (אָבוֹת פֶּרֶק ו') לְפִי שְׁבִשְׁעַת פִּטְרִתּוֹ שֶׁל אָדָם אֵין  
מְלוִיִן לוֹ לְאָדָם לֹא כֶּסֶף וְלֹא זָהָב וְלֹא אַבְנִים טוֹבוֹת וּמְרַגְלִיּוֹת אֲלֵא

תורה ומעשים טובים בלבד, שְנֵאָמַר (משלי ו') "בְּהִתְהַלֵּךְ תִּנְחָה אֶתְךָ בְּשִׂכְבְּךָ תִּשְׁמַר עֲלֶיךָ וְהִקִּיצוֹתָ הִיא תְּשִׁיחֶךָ". וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (סוֹטָה כ"א) "בְּהִתְהַלֵּךְ תִּנְחָה אֶתְךָ" - בְּעוֹלָם הַזֶּה, "בְּשִׂכְבְּךָ תִּשְׁמַר עֲלֶיךָ" - בְּקִבְרָה, "וְהִקִּיצוֹתָ הִיא תְּשִׁיחֶךָ" - לְעוֹלָם הַבָּא.

ומה גם שְמוּבָא בְשֵׁם צְדִיקִים שְׁלֵמוֹד הַתּוֹסֵפְתָא מְקַרְבֵי אֶת הַגְּאֻלָּה, וְזֶה לְמוֹד שֶׁהִזְנִיחוּ מְאֹד בְּכָל הַדּוֹרוֹת, וּמוּבָא (סֵפֶר חֲסִידִים - סִמָּן רס"א) אֵהָב לָךְ אֶת הַמְצוּהָ הַדּוּמָה לְמַת מְצוּהָ, שְׂאִין לָהּ עוֹסְקִים, כְּגוֹן שֶׁתִּרְאֶה מְצוּהָ בְּזוּיָהּ אוֹ תוֹרָה שְׂאִין לָהּ עוֹסְקִים, כְּגוֹן שֶׁתִּרְאֶה שְׁבִנֵי עֵירֶךָ לּוֹמְדִים מוֹעֵד וְסֹדֵר נְשִׁים, תִּלְמוּד סֹדֵר קְדוּשִׁים, וְאִם תִּרְאֶה שְׂאִין חוֹשְׁשִׁים לְלַמֵּד מוֹעֵד קָטָן וּפְרָק מִי שְׁמַתּוֹ, אֵתָה תִּלְמָד וְתִקְבַּל שְׂכָר גָּדוֹל כְּנֶגֶד כָּלֵם, כִּי הֵם דְּגָמַת מֵת מְצוּהָ, אֵהָב אוֹתָן מִסְכָּחוֹת וְאוֹתָן הַלְכוֹת שְׁבִנֵי אָדָם אִין רְגִילִים בְּהֵם; וְכוּ', עֵין שֵׁם.

מִכָּל שְׁכָן וְכָל שְׁכָן לְמוֹד כָּל כֶּף יִפֶּה כְּמוֹ הַתּוֹסֵפְתָא שֶׁהִזְנִיחוּ לְגַמְרִי, וְאֵף אֶחָד לֹא לּוֹמֵד אֶת זֶה, בְּוֹדָאֵי רֵאוּי לְכָל אֶחָד לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם פְּרָק תּוֹסֵפְתָא, וְעַכְשָׁיו מוֹצִיאִים בְּכָל שְׁבוּעַת חוֹבֶרֶת עִם שְׁבָעָה פְּרָקִים תּוֹסֵפְתָא שְׁנֵלְמַד בְּשָׁבוּעַת זֶה וְהֵם בְּאוֹתוֹת גְּדוּלוֹת מְאִירוֹת עֵינַיִם עִם נִקּוּד מְלֵא, וְלִבְסוּף יִדְפִּיסוּ אֶת זֶה בְּכֻמָּה כְּרָכִים, וְאֲשָׁרֵי מִי שְׁזוּכָה לְהַצְטָרֵף בְּלִמּוּד פְּרָק תּוֹסֵפְתָא בְּכָל יוֹם, כִּי סוּף כָּל סוּף רַק זֶה מֵה שְׁיִלְוָה אוֹתָנוּ לְנִצָּח נִצָּחִים.

הַמְּאֵחַל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

## ג' תקפג.

**אֲנִי רוֹצֵה לְלַמֵּד אֶת כָּל הַש"ס, אֵף מִתְּלַבֵּט בְּאִיזָה אֶפֶן לְעֲשׂוֹת זֹאת**

**שְׂאֵלָה:**

**מֵאת יִשְׂרָאֵל: שְׁלוֹם וּבְרָכָה.**



מאז ששמעתי את דבוריו הקדושים של מורנו ורבנו בענין מעלת למוד הש"ס, התעורר אצלי רצון עז וחשק גדול לקיים זאת, אף אני מתלבט מה יותר נכון לעשות: האם כדאי לי לקבל על עצמי לסיים את הש"ס בכל שנה, או שכדאי לי לקחת מסכת אחת ולחזור עליה מאה ואחת פעמים, ואז לעבר למסכת הבאה עד שאסיים בעזרתו יתברך את כל הש"ס?

אשמח מאד אם כבודו יברך אותי שאגדל בתורה, ושאזכה לקיים את שניהם. תודה רבה וכל טוב.

### תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר בשלח, ז' שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל ישראל נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

ידוע בין אנשי שלומנו שהחזן של רבנו ז"ל רבי חייקל זכרוננו לברכה היה פעם אצל ציון רבנו ז"ל ובכה שם הרבה מאד על הצלחת בנו ויוצאי חלציו שיזכו ללמד תורה, ושמעו איה שהוא מבקש: "רבי, שמעתי מכם שמי שזוכה לסיים את הש"ס ממשיך על עצמו צלם אלקים, ולכן אני רוצה שבני ליביל גם כן יזכה לסיים את כל הש"ס", ומאז אנחנו יודעים את השיחה הזו שרבנו ז"ל הפליג מאד במעלת מי שזוכה לסיים את הש"ס שממשיך על עצמו צלם אלקים, ומובא בכתבי האריז"ל שמי שיש עליו צלם אלקים כל הרוחות והשדים והמזיקים וכו' בורחים ממנו, ולכן אשרי מי שזוכה לסיים פעם אחת את הש"ס כסדרן.

והנה ידוע שעל כל דבר שבקדשה עומד הסמ"ך-מ"ם לארכו ולרחבו שלא לתת לאדם להוציא את זה מכח אל הפעל, ולכן תהיה עקשן גדול מאד לסיים על כל פנים פעם אחת את כל הש"ס כסדרן, ואחר כך תקח מסכתא ותחזור על זה מאה פעמים ואחה, כי כך אמרו

חכמינו הקדושים (תגיגה ט:) מאי דכתיב (מלאכי ג' י"ח) "ושבתם וראיתם בין צדיק לרשע בין עבד אלקים לאשר לא עבדו", הינו צדיק הינו עובד אלקים, הינו רשע הינו אשר לא עבדו? אמר ליה: עבדו ולא עבדו תרוייהו צדיקי גמורי נינהו, ואינו דומה שונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחד.

כי בזה שאדם מסים מסכתא מאה פעמים ואחד, על ידי זה מדת השכחה לא שולטת עליו, ואחר כך לוקחים עוד מסכתא וחוזרים על זה מאה פעמים ואחד, ועוד מסכתא וכו' וכו', עד שבמשך שנים יכולים לסים את כל הש"ס מאה פעמים ואחד, וזה מאיר לאדם, כי אין עוד דבר יותר גדול מלסים מסכתא אחר מסכתא, וידוע מה שדורשי רשומות אמרו, ששמו של הסמ"ך-מ"ם הוא ראשי תבות ס"ים מסכתא אין לעשות, כי את הכל הוא יניח לאדם אבל לא לסים מסכתא אחת, מזה הוא מפחד יותר מהפל, ומכל שכן לסים מסכתא מאה פעמים ואחד, על זה הוא מניח את עצמו לארכו ולרחבו, ומי שזוכה לסים מסכתא מאה פעמים ואחד, אין לו מה לפחד כלל מהסמ"ך-מ"ם, כי הוא לא יכול לעשות לו שום דבר, ומכל שכן שזוכה לסים את כל הש"ס כלו. ומובא מהרב הקדוש מדיזקוב זכותו יגן עלינו בספרו "עטרת יהושע", סיו"ם ש"ס עולה צפון" דרו"ם, כי על ידי למוד התורה שבעל פה נמשכים אריכות ימים עשר וכבוד, כמאמרם ז"ל (בבא בתרא כ"ה:) הרוצה להחכים ידרים, הרוצה להעשיר יצפין.

ואתה צריך לדעת כי אם חוזרים על מסכתא מאה פעמים ואחד, אזי ממילא מתאנה אחר כך לעין בכל ספרי המפרשים שיש על מסכתא זו, כי הצמאון שיש לו להבין היטב את המסכתא הזו על בריה אין לתאר ואין לשער כלל, ואת זה אי אפשר להסביר אלא למי שזוכה לקים את זה.

מלבד זאת מה טוב ומה נעים באם תזכה ללמד בכל יום דף

היומי גמרא בבבלי, ודרך היומי ירושלמי, ופרק תוספתא, ועל ידי זה תבנה לעצמך בי"ת נצחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תקפד.

**מה צריכה לעשות אשה כדי להיות מקרבת לרבנו?**

**שאלה:**

**מאת יעל:** שלום לכבוד הצדיק מוה"ר א"ש שליט"א. אני סובלת בחיי המון בגלל העבר השפל שלי, אני שונאת את עצמי ומוכנה להסתגף ולהתענות כדי לתקן את מעשי. רק אלקים יודע שכאשר כלם שמחים - לי כל כך קשה, אך בכל זאת אני מוסרת את נפשי להיות בשמחה. יש לי כמה שאלות בענין ההתקרבות לרבנו: א. מה אשה צריכה לעשות כדי להיות מקרבת וקשורה לרבנו? ב. באיזה הנהגות צריכה לנהג אשה שהולכת בדרך של רבנו? ג. נסיתי ללמוד בספר 'לקוטי מוה"ר', אך זה היה לי קשה מאד. באילו ספרים מספרי רבנו אתה ממליץ לי ללמוד? אין לי מלים להודות לך על מסירות הנפש שאתה עושה בכתיבת התשובות המחזקות, ויהי רצון שהשם יתברך ישלם לך כפול כפולים, ותמיד תמיד תהיה שמח ובריא.

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר בשלח, ז' שבט ה'תשע"ד.

שלום רב אל יעל תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוה"ר"ן חלק ב' סימן קי"ב) אם אתה מאמין

שִׁיכוּלִים לְקַלְקֵל - תִּאֲמִין שִׁיכוּלִים לְתַקֵּן, וְאָמַר (לְקוּטֵי מוה"ר"ן חֶלֶק ב' סִימָן ע"ח) אֵין שׁוּם יְאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל! אָסוּר לְהִתְיַאֵשׁ בְּשׁוּם פְּנִים וְאִפְּנֵי, יְהִיֶה אִיךָ שְׂיֵהִיָּה וְיֵהִיָּה מֵה שְׂיֵהִיָּה, וְלִכֵּן עֲלֶיךָ לְדַעַת - כְּמוֹ שֶׁאָסוּר לְשַׁנֵּא אֶת הַזּוּלָּת וְעוֹבְרִים עַל לְאוֹ שֶׁל (וַיִּקְרָא י"ט י"ז) "לֹא תִשְׁנֵא אֶת אַחִיךָ בַּלְבָּבָךְ", כִּי אָסוּר לְשַׁנֵּא אֶת עֲצָמוֹ, וְאֲדַרְבֵּהּ, רַבְּנוּ ז"ל אָמַר (לְקוּטֵי מוה"ר"ן חֶלֶק א' סִימָן ס"א) כְּמוֹ שֶׁאָדָם צָרִיךְ שְׂתַהֲיֶה לוֹ אֲמוּנָה בְּהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁהוּא נִמְצָא וְאֵין בְּלַעֲדָיו נִמְצָא, כִּי אָדָם צָרִיךְ לְהֶאֱמִין בְּעֲצָמוֹ שִׁישׁ לוֹ כַּחוֹת עֲצוּמִים וְכוּ', וְכֵן אָמַר (לְקוּטֵי מוה"ר"ן חֶלֶק ב' סִימָן פ"ו) שֶׁאָדָם צָרִיךְ לְהֶאֱמִין בְּעֲצָמוֹ שֶׁהוּא גַם כֵּן חָשׁוּב בְּעֵינָיו יִתְבָּרֵךְ, וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (סוּטָה מ"ח): דְּאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: מֵאֵי דְכָתִיב (זְכַרְיָה ד' י') "כִּי מִי בַז לְיוֹם קִטְנוֹת?" - מִי גָרַם לְצַדִּיקִים שִׁיתְבַּזּוּ שְׁלַחֲנָן לְעֵתִיד לְבוֹא? קִטְנוֹת שְׁהִיָּה בְּהֵן שְׁלֹא הֶאֱמִינוּ בְּהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא; כִּי יָכוֹל לְהִיּוֹת צַדִּיק שְׂאֵין לוֹ אֲמוּנָה בְּהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מֵרַב קִטְנוֹת שִׁישׁ לוֹ בְּעֲצָמוֹ, כִּי זֶה תְּלוּי בְּזָה - אִם אָדָם מֵאֲמִין בְּהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא נִמְצָא וְאֵין בְּלַעֲדָיו נִמְצָא, אֲזַי רְאוּי לוֹ לְהֶאֱמִין גַּם בְּעֲצָמוֹ שֶׁהוּא חֶלֶק אֱלוֹק מִמַּעַל וְהוּא יָכוֹל לְהַצְלִיחַ בְּחַיָּיו אֶפְלוֹ שֶׁעָשָׂה מֵה שֶׁעָשָׂה וְכוּ', כִּי אֵין שׁוּם יְאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל, וְאֶצְלוֹ יִתְבָּרֵךְ מְאֹד מְאֹד חֲשׁוּבָה תְּשׁוּבָה.

וְלִכֵּן אָסוּר לָךְ לְהִתְיַאֵשׁ מֵהַחַיִּים שְׁלֶךְ, וּמִכָּל שְׂכָן שֶׁאָסוּר לָךְ לְשַׁנֵּא אֶת עֲצָמְךָ, אֲדַרְבֵּהּ, תִּהְיֶי שְׂמִחָה וְעֲלִיָּזָה שְׂזָכִית לְהִתְקַרֵּב אֶל רַבְּנוּ ז"ל, אֲשֶׁר בְּפִרוּשׁ אָמַר (שִׁיחוֹת הַר"ן סִימָן קע"ז) שְׂרְאוּי לָכֶם לְשִׂמְחָה בְּהֵשֶׁם יִתְבָּרֵךְ, וְאִף עַל פִּי שְׂאֵין אֲתֶם יוֹדְעִים מְגִדְלַת הֵשֶׁם יִתְבָּרֵךְ, רְאוּי לָכֶם לְסִמְךָ עָלֶי, כִּי אֲנִי יוֹדֵעַ מְגִדְלָתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְהַזְכִּיר אֶז הַפְּסוּק (תְּהִלִּים קל"ה ה') "כִּי אֲנִי יוֹדְעִתִּי כִּי גְדוֹל הַרְיָ"ה וְגו'. גַּם רְאוּי לָכֶם לְשִׂמְחָה בִּי, מֵה שְׂזָכִיתֶם שְׂיֵהִיָּה לָכֶם רַבִּי כְּזֶה; וְלִכֵּן בְּעֲצָם הַעֲבָדָא שְׂזָכִית לְהִתְדוּעַ מֵרַבְּנוּ ז"ל, זֶה צָרִיךְ לְהִכְנִיס בְּךָ שְׂמִחָה עֲצוּמָה לְהַחֲיוֹת אֶת עֲצָמְךָ עִם הַטוֹב שִׁישׁ בְּךָ.

בענין שאת שואלת מה אשה צריכה לעשות כדי להיות מקרבת ומקשרת אל רבנו ז"ל,

הדבר הראשון: את צריכה לשמח מאד מאד, כי רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן כ"ד) מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד, ולהתגבר להרחיק העצבות והמרה שחורה בכל כחו, וכל החולאת הבאים על האדם כלם באים מחמת קלקול השמחה, ולכן צריכים למסר את נפשו להתגבר בכל הכחות להיות רק בשמחה תמיד.

הדבר השני: רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן כ"ה) ההתבודדות הוא מעלה עליונה וגדולה מן הכל. דהינו לקבע לו על כל פנים שעה או יותר להתבודד לבדו באיזה חדר או בשדה, ולפרש שיחתו בינו לבין קונו בטענות ואמתלאות בדברי חז ורצוי ופיוס, לבקש ולהתחנן מלפניו יתברך, שיקרב אליו לעבודתו באמת. ותפלה ושיתה זו יהיה בלשון שמדברים בו וכו', והנהגה זו הוא גדולה במעלה מאד מאד, והוא דרך ועצה טובה מאד להתקרב אליו יתברך, כי זאת היא עצה כללית שכולל הכל, כי על כל מה שיקסר לו בעבודת השם, או אם הוא רחוק לגמרי מכל וכל מעבודתו יתברך, על הכל יפרש שיחתו ויבקש מאתו יתברך. ואפלו אם לפעמים נסתתמין דבריו ואינו יכול לפתח פיו לדבר לפניו יתברך כלל, אף על פי כן זה בעצמו טוב מאד, דהינו ההכנה שהוא מוכן ועומד לפניו יתברך, וקפץ ומשוקק לדבר, אף שאינו יכול, זה בעצמו גם כן טוב מאד, וגם יוכל לעשות לו שיחה ותפלה מזה בעצמו. ועל זה בעצמו יצעק ויתחנן לפניו יתברך, שנתרחק כל כף, עד שאינו יכול אפלו לדבר, ויבקש מאתו יתברך רחמים ותחנונים, שיקמל עליו ויפתח פיו, שיוכל לפרש שיחתו לפניו.

ושני הדברים האלו שיקים גם לנשים - להיות בשמחה עצומה עם "שלא עשני גוי" - שזכינו להבראות מזרע ישראל, וכן להרגיל את עצמך לדבר עם הקדוש ברוך הוא בשפת האם שלך.

מה טוב ומה נעים באם תתחילי לעיין הרבה בספר הנפלא 'פעלת הצדיק' שזה תולדות רבנו ז"ל, וזה יעורר את לבך מאד וימשך את לבך אליו יתברך, וכן תתחילי ללמד בשיחותיו הקדושות של רבנו ז"ל שבספרי 'חיי מוהר"ן' ו'שיחות הר"ן', אשר בפרוש גלה לנו רבנו ז"ל (חיי מוהר"ן סימן שנ"ח) שבכל שיחה ושיחה שהיה משיח ומדבר עמנו יכולים להיות על ידה איש כשר, ואפלו צדיק גמור כל ימי חייו כמו שאני רוצה (אזוי וויא איך מייז איין גוטער ייד), אם ירצה לילך עמה לקיים כפי שיחתו הקדושה. [נכתב על זה מוהרנ"ת ז"ל (שם): וגם אפלו עכשו, כשלומדין דבריו הקדושים יש להם גם כן כח גדול לעורר להשם יתברך לזכות לדרכי השם באמת למי שישים לבו היטב לדבריו ולשיחותיו הקדושים הנאמרים בספריו הקדושים, כי כל שיחה שלו היא התעוררות נפלא ונורא מאד ודרך ישרה ונכונה מאד לעבודת השם יתברך לכל אחד לפי מדרגתו יהיה באיזה מדרגה שיהיה. אפלו מי שהוא במדרגה עליונה מאד, יכול לקבל דרך ישרה ועצות נפלאות מכל שיחה ושיחה שלו, וכן להפך - מי שהוא בתכלית מדרגה התחתונה חס ושלום באיזה מקום שרק לא יהיה, יכול לקבל דרך ישרה ועצות נכונות מכל שיחה ושיחה שלו למלט נפשו מגי שחת, ולשוב אל השם יתברך באמת אם ישים לבו לדבריו היטב, ויקיים אותם באמת ובתמימות בלי שום חכמות, אשרי מי שיאחז בהם].

העקר שבכל העקרים - תראי לעשות כל מיני פעולות שבבועלם להיות רק בשמחה שזה עולה על הכל, כי כשבר ישראל תמיד בשמחה זה סימן שהוא מקרב אל הקדוש ברוך הוא, אשר אצלו יתברך נאמר (דברי הימים א' ט"ז) "עז וחדוה במקמו", וככל שאדם יותר בשמחה - נכלל יותר בו יתברך, ולכן הסמ"ך-מ"ם עושה כל מיני פעולות שבבועלם להכניס באדם עצבות ומרירות ודכאון וכו' וכו'.

ולכן ראי מה לפניה, והקדוש ברוך הוא יעזר לך שכל החיים שלך יתחילו ללכת בקלות מאד, ותהיי הכי מאשרת בחינה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תקפה.

**האם אביו של הרמב"ם - רבי מימון, אכן קבור לידו?**

**שאלה:**

**מאת דוד:** לכבוד קדשת מוהרא"ש שליט"א. יישר כח ותודה רבה על השו"ת הנפלא שנתן לנו לברר את כל ספקותינו. האם אביו של הרמב"ם - רבי מימון, אכן קבור על יד הרמב"ם בטבריה?

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר בשלח, ז' שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל דוד נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

זה ברור שרבי מימון אביו של הרמב"ם מונח סמוך ונראה לקבר בנו, והוא היה אדם גדול מאד, כמו שכותב בנו הרמב"ם בהקדמתו לפרוש המשניות "קבצתי כל פרושי אבא מארי" וכו', עין שם.

ומובא בסדר הדורות שבלילה שהשלים הרמב"ם את חבורו הגדול 'יד החזקה' בא אליו בחלום רבנו מימון אביו עם אדם אחר, ואמר לו אביו הנה זה משה רבנו, ונבהל הרמב"ם מאד, ואמר לו באתי לראות מה שעשית, הינו חבורו - הרמב"ם, וכשראה, אמר יישר כחך.

הקדוש ברוך הוא יעזר שנזכה תמיד להיות בקברי הצדיקים, אשר שם שורה אור הנח והזק, והתפלות שאדם מתפלל אל הקדוש ברוך הוא שם מתקבלות ברחמים וברצון, וכן אמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות צדיק סימן קע"ג) על ידי השתטחות על קברי הצדיקים הקדוש ברוך הוא עושה לו טובות אף על פי שאינו ראוי לכהן.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תקפו.

**שְׁבַרְתִּי אֶת הָאֶצְבַּע, וְהַרְוֵפָאִים חֲלוּקִים בְּדַעְתָּם הָאֵם  
לְבַצֵּעַ נְתוּחַ אוֹ לֹא. מַה לַעֲשׂוֹת?**

**שְׁאֵלָה:**

**מֵאֵת אֱלֹהֵינוּ:** לְכַבֹּד הָרַב שְׁלוֹם רַב.

שְׁמִי אֱלֹהֵי, וְאֶשְׁמַח אִם תּוּכַל לַעֲזֹר וּלְסַיֵּעַ לִי וּלְתַתּ לִי אֶת  
בְּרַכְתְּךָ אֶתְמוּל שְׁבַרְתִּי אֶת מְפָרֵק הָאֶצְבַּע הַרְבִּיעִית, וְהַדְּעוֹת  
בֵּין הַרְוֵפָאִים לְגַבִּי נְתוּחַ אֶפְשָׁרִי חֲלוּקוֹת מְאֹד. הַבְּעִיָּה הִיא  
שֶׁהַזְּמַן מִשְׁחַק לְרַעְתִּי, הַיּוֹת וּמִדַּבְּרֵי הַרְוֵפָאִים עוֹלָה שְׂאֲחָרִי  
שֶׁלֶּשֶׁה יָמִים מִהַפְּצִיעָה כְּבָר לֹא נִתֵּן לְהַחֲזִיר אֶת הַמְּצָב  
לְקַדְמוּתוֹ.

אֲנִי מִתְפַּרְנֵס כְּטַכְנָאִי, וְהַיִּדִים הֵם כְּלִי הָעֲבוּדָה שְׁלִי, וְלִכֵּן  
גַּם בְּרִיאוֹתַי וְגַם פְּרִנְסוֹתַי עוֹמְדִים עַל הַפָּרֵק. מַה דַּעְתְּךָ לְגַבִּי  
הַנְּתוּחַ? אֶשְׁמַח לְקַבֵּל אֶת בְּרַכְתְּךָ וְעַצְתְּךָ תּוֹדָה וּבְכַבֹּד רַב,  
אֱלִי.

**תְּשׁוּבָה:**

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֹדֵר בְּשֵׁלַח, ח' שִׁבְט ה'תשע"ד.

**שְׁלוֹם וּבְרַכָּה אֵל אֱלֹהֵינוּ נְרוֹ יְאִיר**

**לְנִכּוֹן קַבְלֵתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ.**

נִכּוֹן מְאֹד שֶׁתֵּלֵךְ אֵל רוֹפֵא מְמַחָה גְּדוֹל בְּתַחוּם שְׁשִׁיךְ לַעֲצָמוֹת  
וְכוּ', וְתַעֲשֶׂה כְּמוֹ שֶׁהוּא יִיעֵץ לְךָ, וְתַעֲשֶׂה אֶת זֶה תַּכְּף וּמִיָּד, וְהַקְּדוֹשׁ  
בְּרוּךְ הוּא יִשְׁלַח לְךָ רְפוּאָה שְׁלֵמָה מִן הַשָּׁמַיִם.

רְאֵה לְבַדֵּק אֶת הַמְּזוּזוֹת שֶׁבְּבֵיתְךָ אִם הֵן כְּשֵׁרוֹת, וְכֵן תְּנִיחַ  
תְּפִלִּין כְּשֵׁרוֹת בְּכָל יוֹם, וְנִשְׁמַע וְנִתְבַּשֵּׁר אֶצְלְךָ בְּשׁוֹרוֹת מְשֻׁמָּחוֹת.

**הַמְּאַחַל לְךָ בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...**



## ג' תקפז.

**האם אפשר לקיים את ענין ודוי הדברים לפני התלמיד  
חכם גם באמצעות מכתב?**

**שאלה:**

**מאת עידו:** לכבוד מורי ורבי שליט"א.

תודה רבה על השו"ת הנפלא שמעורר אותי לעבודת השם  
יתברך ומעניק לי דעת אמת בכל נושאי החיים. אני מתפלל  
שתהיו בריאים וחזקים לארץ ימים ושנים טובות.  
רבנו ז"ל למד אותנו את ענין ודוי הדברים לפני התלמיד  
חכם, ואמר שבזה יוצאים העוונות החקוקים על העצמות.  
האם אפשר לקיים זאת גם באמצעות מכתב, כלומר לכתב  
לצדיק את כל מה שבלבי, או שזה פועל רק כאשר מדברים  
עם הצדיק פנים אל פנים?

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר בשלח, ח' שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל עידו נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

הענין של ודוי דברים לפני תלמיד חכם, שאמר רבנו ז"ל (לקויטי  
מוהר"ן חלק א' סימן ד'), הוא כי אדם שחטא עוונותיו הם על עצמותיו,  
וקשה לו מאד מאד לצאת מזה, כי החטאים והעוונות מטמטמים לו  
את מחו ואת דעתו לגמרי, ונכנס בעצבות ובמרירות ובדכאון שזה  
מה ששובר אותו לגמרי, ולכן כשפא אל תלמיד חכם ומספר לו את  
כל מה ששובר ועבר עליו וכו', והתלמיד חכם האמתי הוא דבוק בו  
יתברך, וזה שמתודה לפניו חושב שהוא מדבר עכשו אל התלמיד  
חכם ומתודה לפניו, ועל ידי זה יוצאים העוונות מעצמותיו, אבל  
באמת, אז התלמיד חכם דבוק בו יתברך ואומר לו יתברך: תשמע

מה שהאדם הזה אומר, וכך אדם לא קולט שבעת שהוא מדבר אל התלמיד חכם האמתי, מדבר אז אל הקדוש ברוך הוא, כי באמת ודוי דברים צריכים רק אל הקדוש ברוך הוא, אבל לא כל אחד אוחד בזה שתהיה לו אמונה ברוחה ומזככת שירגיש את הקדוש ברוך הוא שנמצא אתו עמו ואצלו, ולכן בזה שבא לתלמיד חכם ומגלה לו את כל לבו, על ידי זה התלמיד חכם מקשר אותו אל הקדוש ברוך הוא, ודבר זה שיף גם בכתיב.

יעזר הקדוש ברוך הוא שנוזפה לחזור בתשובה שלמה, ותמיד נהיה רגילים להתודות אליו יתברך, אשר זה עקר התשובה, כמוכא ברמב"ם (פרק א' מהלכות תשובה הלכה א') כל מצות שבתורה, בין עשה בין לא תעשה, אם עבר אדם על אחת מהן, בין בזדון בין בשגגה, כשיעשה תשובה וישוב מחטאו חייב להתודות לפני האל ברוך הוא, שנאמר (במדבר ה') "איש או אשה כי יעשו וגו'" והתודו את חטאתם אשר עשו" - זה ודוי דברים. ודוי זה מצות עשה, כיצד מתודין? אומר: אנא השם, חטאתי עויתי פשעתי לפניך, ועשיתי כך וכה, והרי נחמתי ובשתי במעשי, ולעולם איני חוזר לדבר זה. וזהו עקרו של ודוי, וכל המרבה להתודות ומאריך בענין זה הרי זה משבח; ואמרו חכמינו הקדושים (תורת כהנים בחקותי) אמר הקדוש ברוך הוא, שמיד שהם מתודים על עונותיהם מיד אני חוזר ומרחם עליהם, שנאמר (ויקרא כ"ו) "והתודו את עונם ואת עון אבתם במעלם אשר מעלו".

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שתהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלית.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תקפח.

**אני סובל מבעיות שקשורות לעכול ולמעים. האם זה בגלל עוונות מסימים?**

**שאלה:**

**מאת בנימין:** חדש טוב ומברך לצדיק הקדוש, ויהי רצון שתזכו לאריכות ימים ושנים בטוב ובנעימים. אני מקוה שאזכה לראות בקרוב את כבוד הרב, כי לצערי עדין לא זכיתי לכה, ובינתיים אשאל שאלה: לאחרונה אני סובל מבעיות שקשורות לעכול ולמעים. אני משתדל להתחזק ביראת השם, בתורה ומצוות, אבל מאז שהתחילו לי הפאבים הללו אני מפחד שאולי יש לי בעיה או חלי רציני. האם יש עוונות מסימים שגורמים לי את הבעיות הללו? ומה הרב מציע לי לעשות?

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר בשלח, ח' שבט ה'תשע"ד.

**שלום וברכה אל בנימין נרו יאיר**

**לנכון קבלתי את מכתבך.**

מה טוב ומה נעים שתלך אל רופא שיבדק אותך וכו', והקדוש ברוך הוא ישלח לך רפואה שלמה רפואת הנפש ורפואת הגוף גם יחד, ורבנו ז"ל גלה לנו (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ג') לפני שהולכים אל רופא נכון לתן על פדיון, ואחר כך הרופא יכול לרפאות אותו, עין שם.

צריכים מאד מאד לשמר מה אוכלים, ושלא יהיה שום פקפוק בכשרות המאכלים וכו', ואז לא יבוא אף פעם לידי מחלה, כמוכא ברמב"ם (פרק ג' מהלכות דעות הלכה ב') צריך האדם שיכון לבו וכל מעשיו כלם לידע את השם ברוך הוא בלבד, ויהיה שבתו וקומו

וְדַבְּרוּ הַכֹּל לְעַמַּת זֶה הַדְּבָר, כִּי צַד כְּשִׁישָׂא וַיִּתֵּן אוֹ יַעֲשֶׂה מְלָאכָה לְטַל שְׂכָר לֹא יִהְיֶה בְּלִבּוֹ לְקַבּוֹץ מְמוֹן בְּלִבְדּוֹ, אֲלֹא יַעֲשֶׂה דְבָרִים הָאֵלּוּ כְּדִי שְׂיִמְצָא דְבָרִים שֶׁהַגּוֹף צָרִיךְ לָהֶם מֵאֲכִילָה וּשְׂתִיָּה וּיְשִׁיבַת בֵּית וּנְשִׂיאת אִשָּׁה, וְכֵן כְּשִׁיאֲכַל וַיִּשְׁתֶּה וְכוּ', לֹא יִשִּׂים בְּלִבּוֹ לַעֲשׂוֹת דְבָרִים הָאֵלּוּ כְּדִי לְהַנּוֹת בְּלִבְדּוֹ עַד שְׁנִמְצָא שְׂאִינוֹ אוֹכֵל וְשׂוֹתָה אֲלֹא הִמְתּוֹק לַחֵךְ וְכוּ' כְּדִי לְהַנּוֹת, אֲלֹא יִשִּׂים עַל לִבּוֹ שְׂיאֲכַל וַיִּשְׁתֶּה כְּדִי לְהַכְרוֹת גּוֹפוֹ וְאֵיבָרָיו בְּלִבְדּוֹ, לְפִיכֵךְ לֹא יֵאֲכַל כָּל שֶׁהַחֵךְ מֵתְאַוֶּה כְּכֻלָּב וְחִמּוֹר, אֲלֹא יֵאֲכַל דְבָרִים הַמוֹעִילִים לַגּוֹף, אִם מְרִים אִם מְתוֹקִים, וְלֹא יֵאֲכַל דְבָרִים הָרָעִים לַגּוֹף אֲף עַל פִּי שֶׁהֵן מְתוֹקִים לַחֵךְ, וּמִי שִׁיתְנַהֵג כֵּן, מְבַטֵּחַ לוֹ שֶׁכָּל מַעֲשָׂיו הוּא לְשֵׁם שָׁמַיִם, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יִשְׁמַר אוֹתוֹ מִכָּל רָע.

הַמְּאַחֵל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

## ג' תקפ"ט.

**איך מקימים את העצה של 'מלי דשטותא'  
הלכה למעשה?**

**שאלה:**

**מאת נחום מאיר:** שלום למורנו הרב שליט"א המחיה אותנו באור תורתו. יתן לו השם יתברך אריכות ימים ושנים טובות, ושיזכה להמשיך ולהפיץ את אור רבנו הקדוש לארץ ולדורים עליה מתוך נחת, שלווה, בריאות, שלום ושפע טוב.  
היום למדתי בלקוטי הלכות, הלכות נפילת אפים הלכה ד', שם מבאר באריכות גדולה שאי אפשר בשום אופן להיות בשמחה רק על ידי מלי דשטותא, ורציתי לשאל את כבוד תורתו: א. איך מקימים זאת הלכה למעשה? ב. האם צריכים לעשות זאת בצבור או רק בינו לבין עצמו? ג. האם גם גדולי אנשי שלומנו בדורות הקודמים היו מקימים עצה זו?

## תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר בשלח, ח' שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל נחום מאיר נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אשריך ואשרי חלקך שאתה זוכה ללמד בספרי "לקוטי הלכות", אשר אין ערך אליהם, ובני אדם לא יודעים את האור הגנוז שטמון בספרים אלו, ולא בחנם שהתבטא מוהרנ"ת ז"ל על ספרו "לקוטי הלכות" שזה הגן עדן של הקדוש ברוך הוא.

היה למוהרנ"ת ז"ל תלמיד בשם רבי נתן בן רבי יהודה זכרוננו לברכה, הוא היה גר בטבריה ומשם היה שולח מכתבים לאנשי שלומנו לחזקם, וכנסו אחר כך כל מכתביו בספר "נתיב צדיק", ומפליא לכתב שבחים גדולים על ספרי "לקוטי הלכות" שהוא בעצמו שמע את הדרושים בשעה שמוהרנ"ת ז"ל אמר את זה, וכותב בכמה מכתבים "בשעה שאני לומד לקוטי הלכות אני מתפלא אם זה כתב ילוד אשה? כי ילוד אשה לא יכול לכתב דברים כאלו", וכן כותב "הרי את הדבורים האלו אני שמעתי מפיו הקדוש, איזה חיות ונעימות הם"? ולכן תראה להתמיד יותר ויותר ב"לקוטי הלכות" ותראה שמה נפלאות פלאי פלאות, ואנשי שלומנו מהדור הקודם היו אומרים שכל אלו שלמדו "לקוטי הלכות" התחזקו בחייהם יותר ויותר מאשר אלו שלא למדו, ובודאי כן הוא, שאי אפשר להגיע אל שמחה אלא על ידי מלי דשטותא, כמובא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן כ"ד) צריך להכריח את עצמו בכח גדול להיות בשמחה תמיד ולשמח את עצמו בכל אשר יוכל, ואפלו במלי דשטותא וכו', עיין שם.

וכמוכן שדברים כאלו צריכים להיות בינו לבין עצמו, וכן נהגו אנשי שלומנו גם מהדורות הקודמים, כי שמחה זה סוד היסודות של היהדות, וצריכים לעשות כל מיני פעולות שבעולם להיות רק

בשמחה, כי עצבות זה הסטרא אחרא והקלפות והטמאה, ולהפך -  
השמחה זו הקדשה שעל ידי זה הוא נכלל בו יתברך.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תקצ.

**האם לכבודו היה קשר עם הרב מרדכי אליהו  
זכר צדיק לברכה?**

**שאלה:**

**סאת מעוז:** שלום. האם לכבודו היה קשר עם הרב מרדכי  
אליהו זכר צדיק לברכה?

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר בשלח, ח' שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל מעוז נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

רק פעם אחת ראיתי אותו, בנוסעי מארץ ישראל לארצות  
הברית וישבנו יחד בטיסה, ושוחחנו כמה שעות, וספר לי ספורים  
מאד מאד מענינים שלא כל כך מפרסמים מגדולי ישראל הספרדים  
מהדור העבר וכו' וכו'.

היה נעים הליכות ותלמיד חכם גדול מאד, אשריהם התלמידי  
חכמים ואשרי דבקהם.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תקצא.

**רבינו אומר שאסור לאדם לתת לחברו סכין במתנה. מה הסבה? והאם הוא הדין לגבי סט סכו"ם?**

**שאלה:**

**מאת שלום:** לכבוד כבוד קדשת מוהרא"ש שליט"א. אני מתפלל שהשם יתברך יאריך ימיו בטוב ושנותיו בנעימים ונזכה לקבל פני משיח יחד עם כבודו, אמן. ידוע שרבינו אומר בשם הבעל שם טוב זכותו יגן עלינו אמן שאסור להביא לחברו סכין במתנה, ונפשי בשאלתי: א. מה הטעם למנהג זה? ב. האם מתר להביא למישהו במתנה סט של סכו"ם שכולל גם מזלגות וכפות? ומה לגבי מגש חלות שמצרף אליו סכין, האם גם זה יהיה אסור? תודה רבה לצדיק על הכל.

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר בשלח, ח' שבט ה'תשע"ד.

**שלום וברכה אל שלום נרו יאיר**

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבינו ז"ל אומר (שיחות הר"ן סימן ט') בשם הבעל שם טוב הקדוש זכותו יגן עלינו שסכין אין נותנים מתנה, הינו שאחד לא יתן לחברו סכין במתנה, ובדאי יש בזה טעמים כמוסים וסודות וכו', אבל הטעם הפשוט, כי חכמינו הקדושים אמרו (ילקוט שמות רמז ש"ו) על הפסוק (שמות כ' כ"א) "כי תרבה הנפת עליה ותחללה" - מכאן היה רבי שמעון בן אלעזר אומר: המזבח נברא להאריך שנותיו של אדם, והברזל מקצר ימיו של אדם, אינו דין שיניף המקצר על המאריך.

ולכן לא נותנים סכין לאדם מתנה שזה מורה על קצור ימיו של אדם, וזה פשוט, ודוקא סכין בעצמו אסור לתת לאדם מתנה, אבל

זו לא שׂיך בסט של סכו"ם או מגש חלות שְמֶצֶרֶף אֵליו סכין. יֵעֶזֶר  
הקדוש בְרוּךְ הוא שְנֹזְכָה לְצִיַּת אֶת רַבְנוּ ז"ל בְּכֹל דְּבָר בְּתַמִּימוֹת  
וּבְפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, אֶפְלוּ שְׁאַנְחֵנוּ לֹא מְבִינִים.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

## ג' תקצב.

**אחי הגדול נפל לאמונות כוזבות. האם אני צריך לענות  
לו על שאלות הכפירה?**

**שאלה:**

**מַאת יְהוֹנָתָן:** חֲדָשׁ טוֹב לְכַבּוֹד הַרַב.  
אחי הגדול אינו שומר תורה ומצוות, ולצערִי הוא נפל לכל  
מיני אמונות כוזבות. הוא מְלַגֵּל עַל סְפוּרִים שְׁכַתוּבִים  
בְּתוֹרָה, וְעַל צְדִיקִים, וּבְכָל־עַל מְצִיאוֹת הַשֵּׁם בְּעוֹלָם.  
אִיךָ עָלִי לְנַהֵג אִתּוֹ: הַאִם לְנַסּוֹת לְעֵנוֹת לוֹ עַל שְׁאֵלוֹת  
הַכְּפִירָה? וְהַאִם לְהוֹכִיחַ אוֹתוֹ? חֲשׁוּב לְצַוֵּן שֶׁהוּא אחי הַבְּכוֹר  
וְאִנִּי חֵיב בְּכַבּוֹדוֹ. תוֹדָה רַבָּה.

**תשובה:**

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר בְּשִׁלְחַ, ח' שְׁבַט ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרִכָּה אֶל יְהוֹנָתָן נְרוֹ יֵאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלֹתִי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

כְּבוֹד אַח הַגְּדוֹל שׂיךְ רַק כְּשֶׁאֲחַד שׁוֹמֵר תוֹרָה וּמִצְוֹת וּמֵאֲמִין  
בְּהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְכוּ', אֲבָל אֲחַד שְׁמֵדְבֵר כְּפִירוֹת פְּתוּחַ וְהוּא מְלֹא  
דְּעוֹת כּוֹזְבוֹת, וְהוּא מְלַגֵּל עַל דְּבָרֵי חֲכָמִים וְכוּ', אֲזִי מַה שְּׁפָחוֹת  
לְדַבֵּר עִמוֹ יוֹתֵר בְּרִיא.



ובקִּאֲמַת, אָדָם הוּא טִפְה סְרוּחָה וְכוּ', וְעוֹבֵר אֶת הַשָּׁנִים שֶׁקָּצְבוּ לוֹ בַּשָּׁמַיִם שֶׁהוּא צָרִיךְ לְהִיּוֹת פֹּה בְּזֶה הָעוֹלָם, וְאַחַר כֵּן לִוְקוּחִים מִמֶּנּוּ אֶת הַנְּשֻׁמָּה חֲזָרָה, וְהַגּוֹף לְקַבּוּרֹת יוֹבֵל, וְשָׁם יִרְקֵב וְכוּ'. עֲכָשׁוּ יֵשׁ לְשָׂאֵל לְטִפְה סְרוּחָה כְּזוֹ: תִּגִּיד לִי, אֵינְ לִךְ שׁוֹם דְּאִגּוֹת אַחֲרוֹת אֲלֵא לְחַקֵּר חֲקִירוֹת שֶׁל הֶבֶל? אוֹ לְכַפֵּר בְּמַצִּיאֹת שֵׁשׁ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא? סוּף כָּל סוּף מִי מַחֲיָה אוֹתָךְ? מִי נוֹשֵׁם בְּךָ? מִי מִתְנוּעֵעַ בְּךָ אִם לֹא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא? וְכִבֵּר אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (נִדָּה ל"א.) שֶׁלֶּשֶׁה שְׁתַּפְּיֵן יֵשׁ בְּאָדָם - הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאָבִיו וְאִמּוֹ. אָבִיו מְזַרְעֵ הַלּוֹבֵן שֶׁמִּמֶּנּוּ עֲצָמוֹת וְגִידִים וְצַפְרָנִים וּמוֹחַ שֶׁבְּרָאשׁוֹ וְלוֹבֵן שֶׁבְּעֵינָיו, אִמּוֹ מְזַרְעַת אוֹדָם שֶׁמִּמֶּנּוּ עוֹר וּבָשָׂר וּשְׁעָרוֹת וְשָׁחוֹר שֶׁבְּעֵינָיו, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נוֹתֵן בּוֹ רוּחַ וּנְשֻׁמָּה וְקִלְסֶתֶר פָּנִים, וְרֵאִית הָעַיִן וְשִׁמְיעַת הָאָזֵן וְדַבּוּר פֹּה וְהִילוּף רִגְלִים וּבִינָה וְהַשְׁכָּל, וְכִיּוֹן שֶׁהִגִּיעַ זְמַנוֹ לְהַפְטֵר מִן הָעוֹלָם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נוֹטֵל חֶלְקוֹ, וְחֶלְקֵ אָבִיו וְאִמּוֹ מְנִיחַ לְפָנֵיהֶם; וְהֵם צָרִיכִים לְטַפֵּל בְּגוּפָה וְלִקְבֹר אוֹתָהּ. וְלִדְעַתִּי אִם אָדָם הֵיךְ מִתְחִיל לְחַשֵּׁב מִזֶּה, הֵיךְ מְשַׁנֵּה לְגַמְרֵי אֶת דַּעְתּוֹ.

וְכִבֵּר אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (שיחות הר"ן סימן רכ"ו) אִם הָיוּ נוֹתְנִים לְמַת לְבוֹא בֵּין אֵלֹו שְׁחוֹקָרִים בְּחֲקִירוֹת שֶׁל הֶבֶל וְכוּ' וְכוּ', וּמִתְלוֹצְצִים מִהַתוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה וּמְקִיּוֹם מַצּוֹת מַעֲשִׂוֹת וְכוּ' וְכוּ', הָיוּ מִתְחִילִים לְצַעֵק מֵרַב פֶּחַד וְלִכְרַח חֲחוּצָה מֵרַב בְּהִלָּה וְכוּ' וְכוּ', וְהָיוּ מִתְבַּטְּלִים כָּל הַחֲכָמוֹת שֶׁלָּהֶם, אֵךְ בְּשִׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנְּסִיּוֹן הַכֹּל נֶעְלַם וְנִסְתָּר מֵעֵינָיו כֹּל וְכוּ', וְנוֹתְנִים לְאָדָם בְּחִירָה לְבַחֵר בְּמָה שֶׁהוּא רוֹצֵה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (דְּבָרִים י"א) "רֵאָה אֲנֹכִי נֹתֵן לְפָנֶיכֶם הַיּוֹם בְּרָכָה וְקִלְלָה: אֶת הַבְּרָכָה אֲשֶׁר תִּשְׁמְעוּ אֶל מַצּוֹת הַיְוָיָה אֲלֵקִיכֶם אֲשֶׁר אֲנֹכִי מַצּוֹה אֶתְכֶם הַיּוֹם: וְהַקִּלְלָה אִם לֹא תִשְׁמְעוּ אֶל מַצּוֹת הַיְוָיָה אֲלֵקִיכֶם וְסִרְתֶּם מִן הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר אֲנֹכִי מַצּוֹה אֶתְכֶם הַיּוֹם לְלַכֵּת אַחֲרַי אֱלֹהִים אַחֲרַי אֲשֶׁר לֹא יִדְעֶתֶם"; הֵינּוּ אִם אָדָם מֵאֲמִין בְּהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאִמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, וּמְקִיּוֹם אֶת מַצּוּוֹתָיו יִתְבַּרֵךְ - הָרִי יֵשׁ לוֹ בְּרָכָה וְחַיִּים בְּזֶה הָעוֹלָם, וְלִהְפֹּךְ, אִם אָדָם מִתְרַחַק מִהֶאֱמוּנָה הַפְּשוּטָה בּוֹ יִתְבַּרֵךְ וְכוּפֵר בְּעַקֵּר, עַל יְדֵי זֶה יֵשׁ לוֹ מוֹת וְקִלְלָה כָּל

ימי חייו בזה העולם. וכמו שאמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן ק"ב) שהמחקרים והכופרים והמינים והאפיקורסים חיהם אינם חיים כלל אפלו בעולם הזה, כי תכף כשיש להם איזה דבר שאינו כרצונם, מפל שכן כשיש להם איזה צרה, אזי אין להם למי לפנות מאחר שתולין בטבע חס ושלום רחמנא ליצלן, ואין להם במה להחיות את עצמן כלל. אבל איש אמונות המאמין בהשם יתברך חייו טובים מאד, כי אפלו כשעובר עליו חס ושלום איזה צרה רחמנא ליצלן, אזי הוא גם כן יכול להחיות את עצמו בהשם יתברך כי בוטח בהשם יתברך כי הכל לטובה, או שעל ידי יסורין אלו ינכו לו מעוונותיו, או שעל ידי זה יזכה לאיזה טובה גדולה בסוף וכיוצא בזה, כי כונת השם יתברך היא בודאי לטובה.

על כן איש אמונות הוא חי חיים טובים תמיד, וטוב לו בעולם הזה ובעולם הבא. אבל להפך, המחקרים אין להם שום חיות לא בעולם הזה ולא בעולם הבא. וזה מבאר מאד למי שבקי בהם כי הם מלאים יסורים תמיד כנראה בחוש, כי אי אפשר שיתנהג להם כרצונם, ומאחר שהם בוחרים רק בעולם הזה שהוא כלו מלא יסורים ויגונות רחמנא ליצלן, על כן בכל עת ובכל שעה יש להם צער ויגונות ודאגות מעניני העולם הזה שאין מתנהג להם כרצונם, וכל ימיהם כעס ומכאובות כי אי אפשר שיתנהג להאדם בעולם הזה שום דבר שיהיה הכל כרצונו, ומאחר שאין מסתכלין על התכלית האמתית והנצחית, רק על תאוות עולם הזה, על כן בודאי הם מלאים יסורים תמיד, וגם כשבאין עליהם היסורים והדאגות והיגונות אין להם במה להחיות את עצמן.

אבל איש כשר, מאחר שמאמין בהאמת, ועקר תקותו הוא לעולם הבא, על כן חייו טובים מאד. כי כל מה שעובר עליו הוא מאמין שהכל לטובה כדי להזכירו שישוב מעוונותיו, או בשביל כפרה על עוונותיו כדי שיזכה לחיי עולם הבא לטוב הנצחי וכיוצא בזה.

ואפלו היסורין שיש לאיש כשר מחמת הצער של החרטה כשנזדמן לו איזה פגם או איזה עברה חס ושלום, אפלו אם חס ושלום עבר עברה ממש רחמנא ליצ'לן, אחר כך כשזוכה להתחרט עליו אף על פי שיש לו צער גדול מאד ויסורים גדולים על שבא לידי מכשול או לידי עברה רחמנא ליצ'לן, אף על פי כן גם אלו היסורין אינם יסורין כלל, כי זה הצער והיסורין שיש לו על שעבר עברה חס ושלום אלו היסורין הם מוסיפים חיים להאדם, בבחינת (משלי י' כ"ז) "יראת הוי"ה תוסיף ימים". ותדע כלל זה, כי כל היראות וכל היסורים שיש לאדם הם מקצרים ומכלים ימי חייו, ועל כן אלו הקלי עולם העוסקים בחקירות חייהם אינם חיים כלל, כי היסורים והדאגות שלהם מכלים חייהם, אבל כל היראות וכל היסורין שיש לאדם מחמת יראת השם הם מוסיפים ימים וחיים, בבחינת "יראת הוי"ה תוסיף ימים".

וגם אלו היסורין שיש לאדם מחמת שעבר איזה פגם או עברה חס ושלום ומתחרט על זה ויש לו צער גדול מזה, אלו היסורים הם בחינת "יראת הוי"ה תוסיף ימים" כי היסורין שלו הם מחמת שמתירא מהשם יתברך, הן מחמת רוממותו יתברך או מחמת יראת הענש. ואיך שהוא, על כל פנים הוא בכלל יראת השם כי הכל מיראתו יתברך ועל כן היא מוספת לו ימים; עי' שם.

הקדוש ברוך הוא ישמרנו מכל אלו הטפשים והסכלים שחושבים שהם חכמים וכו', רק יעבר עליהם איזה משבר אחד קטן ויתבטלו לגמרי ולא יהיה להם במה להחיות את עצמם ויקללו את עצמם, או שיתאבדו רחמנא ליצ'לן, ולכן אשרי מי שמכניס את עצמו באמונה פשוטה בו יתברך, שאז חי חיים נעימים, חיים מתוקים, ועובר את העולם הזה בשלום ובאהבה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תקצג.

**כַּתְבַּתֶּם שְׁלִפְעָמִים כְּאִשֶּׁר מְנַשְּׂאִים אָדָם יוֹתֵר מְדִי,  
גוֹרְמִים לוֹ בְּזָה בְּזִיוֹן. לְמָה הִתְכַּוְּנַתֶּם?**

**שְׁאִלָּה:**

**מֵאֵת מִתְנִיָּה:** שְׁלוֹם רַב לְכַבוֹד קִדְשֵׁי מוֹהֲרָא"ש שְׁלִיט"א.  
רְאִיתִי שֶׁהָרַב כָּתַב בְּאַחַת מִתְּשׁוּבוֹתָיו שְׁלִפְעָמִים כְּאִשֶּׁר  
מְנַשְּׂאִים אָדָם יוֹתֵר מְדִי, גוֹרְמִים לוֹ בְּזָה בְּזִיוֹן. לְמָה הִתְכַּוְּנָן  
הָרַב? תּוֹדָה רַבָּה!

**תְּשׁוּבָה:**

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֹדֵר בְּשִׁלְחַ, ח' שֶׁבַט ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה אֶל מִתְנִיָּה נְרוֹ יְאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

כָּלֵל גְּדוֹל - כֶּשֶׁם שְׁאֶסּוֹר לְהַשְׁפִּיל אֶת הָאָדָם, בְּפֶרֶט אִישׁ כְּשֶׁר  
וְצָדִיק גְּדוֹל מְאֹד וְכוּ', כִּף אֶסּוֹר לְהַגְבִּיחַ אֶת הָאָדָם יוֹתֵר מְדִי, וְאֶפְלוּ  
אִישׁ כְּשֶׁר וְצָדִיק גְּדוֹל מְאֹד, כִּי גַם בְּזָה שְׂמִגְבִּיחִים אוֹתוֹ יוֹתֵר מְדִי  
גוֹרְמִים לוֹ לְבִזְיוֹנוֹת גְּדוֹלִים, כְּגוֹן שְׁעוֹשִׂים מְמַנּוּ מִי יוֹדֵעַ מָה וְכוּ'.

הַפְּלֵל, שְׁאָדָם צָרִיף רַק לְהִסְתַּכֵּל עַל עֲצָמוֹ, וְלֹא לְהַגִּיד מְבִינּוֹת  
אוֹ דַעוֹת עַל הַזּוּלָּת, כִּי מָה אָדָם יוֹדֵעַ בְּזָה הַעוֹלָם מִי גְּדוֹל וּמִי קָטָן?  
וּמוֹהֲרַנְיָת ז"ל הִיָּה רְגִיל תְּמִיד לֹאמַר אֶת הַפְּסוּק (אֵיבֹב ג' י"ט) "קָטָן  
וְגְדוֹל שֵׁם הוּא" - הִינּוּ מִי שֶׁהוּא קָטָן וּמִי שֶׁהוּא גְּדוֹל, זֶה רַק יוֹדֵעִים  
שֵׁם לְמַעַלָּה בְּשָׂמִים, וּמִכָּל שֶׁכֵּן וְכָל שֶׁכֵּן שְׂאִי אֶפְשֶׁר לֹאמַר עַל אֶחָד  
שֶׁהוּא עָנּוּ גְּדוֹל מְאֹד, כִּי הָרִי הוּא הוֹלֵךְ עִם רֹאשׁ כְּפוּף, וְזֶה בַּעַל גְּאוּה  
גְּדוֹל כִּי הוֹלֵךְ בְּקוֹמָה זְקוּפָה, כִּי כְּבֹר אָמַר רַבְּנּוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהֲרַ"ן חֶלֶק  
א' סִימָן קצ"ז) כִּי בּוֹדָאִי אֵין זֶה מַעֲלַת הָעֲנָוָה, לְהִרְאוֹת עֲצָמוֹ בְּכַפִּיפַת  
רֹאשׁ בְּדֶרֶךְ שְׁטוֹת כְּאֵלוֹ הוּא עָנּוּ, כִּי זֶה עָנּוּה פְּסוּלָה, וְעַקֵּר הָעֲנָוָה  
כְּשֶׁהִיא בְּחֻקָּמָה; הִינּוּ כְּשֶׁאֶחָד הוֹלֵךְ בְּכַפִּיפַת רֹאשׁ לְהִרְאוֹת כְּאֵלוֹ

הוא ענו - זה מתנהג כמו שוטה, כי אדם יכול ללכת בקומה זקופה ויחשבו שהוא בעל גאווה, ואף על פי כן הוא בעיני עצמו כמו כלום ועפר ואפר ממש, ולכן אשרי מי שאינו מתערב בענינים כאלו, ולא מקטין את זה, ולא מגדיל את זה, אלא הוא הולך בדרכו בתמימות ובפשיטות, ואז יהיה הכי מאשר.

כמוכן כשרואים אחד שמכשיל את השני באכילת טרפות ונבלות וכו', וכן מכשיל את הרבים במקנה פסול שעל ידי זה באים לידי אסורי פרתות וכו', וכן מכשיל את הרבים ביהדות וכו', ולוחם נגד החנוף הטהור ועושה כל מיני תחבולות וערמומיות וכו' להציק ליהודים שומרי תורה ומצוות, ומסית ומדיח נגדם וכו', בודאי מצוה לפרסם את הרשע הזה שיתרחקו ממנו, כי הוא טמא מטמא קל שבקלים חוטא ומחטיא את הרבים, ובודאי צריכים להזהר ממנו מאד מאד, כי יש לו דין של כמר וכו', מסית ומדיח וכו', שבפרוש אמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות מריבה סימן פ"ח) אין מלמדין זכות על המסית.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תקצד.

**אני שקוע בחובות עד הצואר, וקשה לי להאמין שיש  
אור בקצה המנהרה**

**שאלה:**

**מאת דוד:** לכבוד הצדיק מיבנאל שלום.

אני שקוע בחובות עד הצואר וקשה לי להאמין שיש אור בקצה המנהרה ואי פעם אצליח לשקם את עצמי. מה חטאתי שנגזרו עלי כל החובות האלו? והאם פעם אשתחרר מהעל המציק הזה?

## תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר בשלח, ח' שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל דוד נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (שיחות הר"ן סימן קי"ב) יש עברה שענשה של עברה ההיא שיהא בעל חוב תמיד, ואפלו יעשה כל טעדיקי ופעלות דאפשר לא יועיל כלל, ויהיה בעל חוב תמיד. ולפעמים גורם העברה שמפיל גם אחרים להיותם בעלי חובות. ולזה יש עת שנעשו כמה בעלי חובות בעולם, זהו מחמת העברה הזאת שנתגברה בעולם חס ושלום. [והעברה הזאת רחמנא לישזבן היא הוצאת זרע לבטלה, שמי שנכשל בחטא המגנה הזה ומוציא זרעו לבטלה, הוא נופל לקטנות המחין וכו', וחי בצמצום הדעת והשכל, עד שלא רואה עצה אחרת רק להלוות כספים, והוא מכניס בפח עוד אנשים שנעשים בעלי חובות בשבילו, פי החטא המגנה הזה של הוצאת זרע לבטלה מטמטם את הדעת ומעקם את הלב, ומכניס בו ספקות ובלבולים וכו', והוא נעשה מתסכל לגמרי וכו', וככל שמלוה יותר כספים, יותר הוא נכנס בקטנות המחין ובתסכול וביאוש גדול מאד].

ועצה על זה, לשוב בתשובה בכלליות ולהתחנן לפני השם יתברך להצילו מעברה זו, ולהתחרט בכלליות על עברה זו. ועת לשוב על זה הוא כשהוא במחין דגדלות אזי טוב להתחרט ולבקש מאת הבורא יתברך שמו על זה ולשוב בתשובה, פי מחין דקטנות הוא בחינת בעל חוב, כי אמרו חכמינו הקדושים (קדושין מ"ט:): "עשרה קבין שנה ירדו לעולם, תשעה נטלו עבדים" - שנה הוא בחינת מחין דקטנות, עבדים הוא בחינת (משלי כ"ב ז') "עבד לזה לאיש מלוה". ולפי זה, כשהוא במחין דגדלות אזי העת לשוב על החטא המגנה הזה ולבטל את הענש של בעל חוב שהוא בחינת מחין דקטנות; כי באמת אתה צריך לדעת שמי שמלוה כספים והוא בעל חוב לכל אחד, זה בעצמו ענש גדול מאד, ולכן צריכים לבקש הרבה את הקדוש

ברוך הוא שיזכה להגיע לגדלות המחין, ואז כשיש לו גדלות המחין, שיתפלל להקדוש ברוך הוא שיוציא אותו מהפח הזה, והלוואי שתזכה לומר בכל יום את התפלה הזו, וזה יועיל לך מאד מאד:

רבוננו של עולם! חוס וחמל עלי ותוציאני מהקטנות והדחקות שגרמתי לעצמי על ידי חטאי המרבים שחטאתי עויתי ופשעתי לפניך, ובפרט בחטא המגנה של הוצאת זרע לבטלה, שהוא חטא חמור מאד, עד שחכמינו הקדושים אמרו כל המוציא זרעו לבטלה חיב מיתה. מה אמר מה אדבר מה אצטדק, האלהים מצא את עווני, ומפני החטא המגנה הזה נתעפר דמי בי, ונתבלבלה דעתי, ונתעקם לבכי בקשיות וספקות עליך, עד שנפלתי בקטנות המחין, שאבדתי את שכלי לגמרי, ונעשיתי עבד ליצרי הרע, עד שהוא מושל בי, ונתקיים אצלי "עבד פי ימלוך ונבל כי ישבע לחם", שעל ידי זה נפלתי בעניות גדולה מאד, עד כדי כך שאני מכרח להלוות כסף כדי לקנות לחם, וכל כך נפלתי בעיני עצמי ביאוש עמק מאד, עד שאני לא רואה שום דרך איך יוצאים מזה.

אנא, רבוננו של עולם! חמל על נפש אמללה כמוני, ותוציאני מקטנות המחין ואזכה להגיע לגדלות המחין, באפן שאהיה חזק להתפלל אליך תמיד, ולהתחנן ולבקש על נפשי, עד שאזכה לצאת מהקטנות ולבוא אל הגדלות. ואתה הודעתני על ידי ראש צדיקיך שאין שום יאוש בעולם כלל, ואפלו שאדם כבר עבר על כל העוונות בכלליות, ובפרטיות על העוון החמור הזה של הוצאת זרע לבטלה, גם כן מועילה תשובה, על ידי שאתחרט על מעשי המגנים שעשיתי עד עכשו, ואזכה לקבל עלי קבלה חזקה לא לחזור אל העוון החמור הזה, וגלית לנו אשר עקר התשובה שמהיום והלאה לא להמשיך בזהמת החטא המגנה הזה.

אנא ממך רבוננו של עולם, חוס וחמל עלי שאזכה להיות

חזק בדעתך, לא לחזור אל העוון החמור הזה, ואזכה לתקן את מה שקלקלתי, עד שאצא לגמרי מהחובות, ויקים בי מקרא שכתוב בצ"ל ח' מדתי ו' ישבתי ופ' ריו מתוך לחכי, ומעתה אזכה להחדיר בעצמי אמונתך הפשוטה שאתה מלא כל הארץ כבודו, ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין ובתוך כל עלמין, ולא אסיח דעת ממך כרגע, ואזכה להכלל בך מעתה ועד עולם, אמן סלה.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שתהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תקצה.

**בבתים אחרים יש שמחת חיים ושלוחה, ואלו אצלנו - עצבות, מריבות ומצב רוח רע. למה?**

**שאלה:**

**מאת רחלי:** לכבוד הרב היקר שלום וברכות.

אני נשואה לבעלי כבר ארבע-עשרה שנה, ויש לנו חמשה ילדים. לצערי הרב, אני ובעלי לא מסתדרים, ותמיד יש בבית שלנו אוירה לחוצה וקודרת. אני רואה אף שבבתים אחרים יש שמחת חיים ושלוחה, ואלו אצלנו זה ההפך - עצבות, מריבות ומצב רוח רע.

אני מודה שאני לא טלית שכלה תכלת, ואני מודעת לזה שסוף העצבים שלי נמוך מאד, ומטבעי אני מתעצבנת מהר... אבל גם בעלי הוא לא כבשה תמימה... האם כבוד הרב חושב שיש פתרון למצב הזה?



## תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר בשלח, ח' שבט ה'תשע"ד.

שלום רב אל רחלי תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה לדעת שכמו שהבעל צריך להיות ותרן ולותר לאשה וכו', כך האשה צריכה להיות ותרנית ולותר לבעלה וכו'. לא יתכן שהאשה תרד לחיי הבעל ותצער אותו וכו', ואחר כך היא חושבת שהבעל תמיד יוריד את הראש וכו', ויהיה שק חבטות וכו', ויקבל את כל העלבונות והבזיונות של אשתו וכו', זה לא הולך ככה, כי איש ואשה צריכים להיות ותרנים אחד לשני, ולתת תשומת לב אחד לשני, וזו שלמות הבית, ועל ידי זה ממילא יש אהבה והבנה הדדית, אבל הרגע שרוצים אחד להשתלט על הזולת, דעו לכם שזה הסמ"ך-מ"ם שבא לשבר את הבית. הזהר הקדוש קורא איש לבדו פלג גופא - חצי גוף, נמצא כשאדם מתחתן זה גוף שלם, כמו שכתוב (בראשית ב' כ"ד) "ודבק באשתו והיו לבשר אחד", הינו שניהם חצי חצי, וכיחד הם שלם, מה שאין כן כשאחד רוצה להשתלט על הזולת, זה הסמ"ך-מ"ם, הינו ששים על ארבעים, אני יותר ממך וכו', והרגע שהבעל או האשה חושבים שאחד יותר מהשני עם עשרה אחוזים, וההוא פחות ממני עם עשרה אחוזים, זה כבר נקרא סמ"ך-מ"ם ששים על ארבעים.

ולכן כל מי שרוצה שלום בית אמתי, צריך לדעת שהאיש והאשה הם גוף אחד, וכמו שאמר החכם מכל האדם (קהלת ד') "טובים השנים מן האחד אשר יש להם שכר טוב בעמלם: כי אם יפלו האחד יקים את חברו ואילו האחד שיפול ואין שני להקימו: גם אם ישכבו שנים וחם להם ולאחד איך יחם", ולכן אם רוצים שלום בית אמתי, זה צריך להיות משני הצדדים, הן מהבעל והן מהאשה, ולותר אחד לשני, ואז הם חצי חצי שתפים שלמים, ותמיד יחיו ביחד באהבה ובהבנה הדדית, ויצליחו בחיי נשואיהם.

ולכן מאחר שאני מבין מהשאלה שלך שאת זאת שמתפרצת תמיד על בעלך וכו', ומוציאה אותך מדעתך ומשגעת אותך וכו' וכו', עליך לשנות את דרכך הרעה, ולהרגיל את עצמך להיות ותרגיט ולא כעסנית, ולא להוציא את המתח שיש לך על בעלך.

את צריכה לדעת שבזה העולם אי אפשר לעבר את החיים אלא על ידי מדת הות'נות שנובעת מהמדה היקרה של סבלנות, וככל שסובלים יותר מצליחים יותר בחיים.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תקצו.

**האם זה נכון שכל היהודים שנספו בשואה היו גלגולים של אנשי דור המדבר?**

**שאלה:**

מאת גבי: שלום. חבר אמר לי שהוא שמע שכל היהודים שנספו בשואה היו גלגולים של אנשי דור המדבר והם הצרכו לרדת שוב לעולם הזה לפרק זמן קצוב כדי לתקן את מה שחטאו במדבר. האם זה נכון?

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר בשלח, ח' שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל גבי נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

חס מלהזכיר דברים כאלו, כלם היו קדושים וטהורים, צדיקים ואנשי מעשה, גאונים עצומים, ותינוקות שלא חטאו ולא טעמו טעם חטא מימיהם, ואפלו אלו שהיו רחוקים מאיזו סבה מקיום תורה

ומצוות ומעשים טובים וכו', גם כן לא הגיעו להם מיתות משנות מיתות אכזריות כאלו, ולכן אסור לומר דברים כאלו בשום פנים ואופן.

עם ישראל הם עם קדוש, והעמלקים ימח שמם וזכרם הם עם של רוצחים יותר גרועים מחיות טורפות, כי חיה לא תטרף אלא כשהיא רעבה וכו', ואלו העמלקים האכזרים הרגו במיתות משנות ומיתות אכזריות אנשים נשים וטף חפים מפשע שלא עשו לאף אחד שום דבר, רק בגלל שהם היו יהודים, ולכן כלם קדושים וטהורים והם נמצאים למעלה בהיכל כזה שאף אחד לא יכול לגשת אליהם, וכל אלו שנהרגו על קדוש השם מעלתם גדולה בשמים, אבל זה לא אומר שאלו העמלקים והעוזרים שלהם הרוצחים בדם קר לא ישלמו את הדין בבא היום, וכבר גלו לנו חכמינו הקדושים (מדרש אגדה) על הפסוק (ישעיה ס"ג) "יום נקם בלבי ושנת גאולי באה" - עתיד הקדוש ברוך הוא לגאל את עם ישראל, וינקם את נקמתם. וכל אלו ששפכו דם ישראל לא יצאו נקיים, ומי יתן שנזכה לראות את זה כבר כמו עינינו, ועל זה אנחנו מתפללים "אבינו מלכנו נקם נקמת דם עבדיך השפוף", ורואים מה שקורה עכשו בכל העולם שטפונות וכו', רעידות אדמה וכו', ונבלעים בתוך האדמה רחובות שלמים וכו', וזה הכל לעורר את עם ישראל בתשובה שיחזרו אליו יתברך, ונזכה לראות בנקמת דם עבדיו הקדושים והטהורים שנשפף כמים.

העקר, שעם ישראל צריכים ללמד לקח ממה שקורה בעולם ולהתאחד יותר ויותר, ולבנות מה שיותר תלמודי תורה לבנים, ושיבות לבחורים, וכוללים לאברכים, ובתי ספר לבנות, ומה שיותר יותר לקיים מצוות מעשיות, ולזכות את עם ישראל לחזור בתשובה שלמה, ורק בזכות זה נזכה לגאולה הקרובה מאד.

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תקצז.

**אני רוצה להתחיל ללמוד בספר 'לקוטי מוהר"ן'. מה הדרך הנכונה ללמוד אותו?**

**שאלה:**

**מאת ישראל:** שלום. אני רוצה להתחיל ללמוד בספר 'לקוטי מוהר"ן' ואשמח מאד אם הרב יוכל לכתב לי הקדמה כללית איך עלי ללמוד את הספר כדי שאזכה להבין אותו. תודה רבה.

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר בשלח, ט' שבט ה'תשע"ד.

**שלום וברכה אל ישראל נרו יאיר**

**לנכון קבלתי את מכתבך.**

אתה צריך לדעת שלמוד "לקוטי מוהר"ן" הוא למוד עמק עמק עד מאד, וכל אחד יכול למצא את עצמו שם, כמוכא (חיי מוהר"ן סימן ס"ב) התורות והמאמרים שבספריו הקדושים הם כלליות, וכל מה שאתה ממשמש בהם אתה מוצא בהם טעם נפלא וחדש ומתוק לחך ומאיר עינים מאד, ויש בהם עמקות גדול בדרך פשט ובדרך סוד ונסתר, כי כל התורות יש בהם סודות נסתרים ונפלאים ונוראים מאד מאד, ואי אפשר לבאר זאת, עין שם.

וצריך שתדע שעקר הלמוד בספרו הקדוש והנורא "לקוטי מוהר"ן" צריכים ללמד כמו שלמדו מוהר"ן ז"ל, הינו בדרך התחזקות, שצריכים להוציא מפל תורה את ההתחזקות ששיכת לכל אחד ואחד כפי שרש נשמתו, כי רבנו ז"ל מדבר מכל אחד ואחד וכו', וכל אחד יכול למצא את עצמו בספרו הקדוש, כי הוא כלליות גדול מאד מאד.

ומה שאתה מבקש לכתב לך הקדמה כללית איך ללמד את

הספר הקדוש והנורא "לקוטי מוהר"ן", זה מבאר הדק היטב היטב הדק בספר חיי מוהר"ן (סימן שפ"ט): הקשר והחבור של התורות שלו הוא כעין בנין ואריגה ממש, שבתחלה מקשר ומחבר אלו שני דברים יחד, ואחר כך קושר ומחבר דבר שלישי להשני בכמה קשרים חזקים, וכן משלישי לרביעי וכן להלן וכו', אך על פי רב חוזר בכל פעם לחזר ולקשר אלו הארבעה דברים יחד. כי מתחלה אין הקשר שלהם יחד, רק מזה לזה דהינו מהראשון לשני ומהשני לשלישי ומהשלישי לרביעי, אבל עדין אין קשר להרביעי בהראשון, אבל אחר כך מביא פסוק או מאמר חכמינו הקדושים או שאר ראיה אחרת שעל ידי זה מקשרם יחד, עד שמחבר בקשר הדק היטב כל אלו הארבעה דברים יחד, ואחר כך חוזר ומקשר עוד כמה דברים זה לזה, ויחד כלם הוא מקשר להחבור והקשר הראשון.

ובתחלה אין קשר לשתי החבילות הקדושות האלו כי אם על ידי איזה קשר שיש בין דבר אחד מהחבילה השניה לדבר אחד מהחבילה הראשונה, אבל אחר כך הוא חוזר לקשרם בראיות ודרכים נפלאים, שממשיך קורות לקשר הבנין משלישי שבראשון לרביעי שבשני, ומשם לשני שבשלישי. ואחר כך מחבילה שניה לשלישית גם כן כן, וכן להלן, ואחר כך מקשרם כלם יחד בדרך נפלא. [וכתב מוהר"ן ז"ל: כל זה הענין שמעתי והבנתי מפיו הקדוש למחרת יום הכפורים תקע"א שקדם הסתלקותו, ועדין צריכין להרחיב הדבור בזה ולהביא לזה דגמא מכמה תורות פדי שתבין ענין זה היטב ותבין מעט דרכי הספר הקדוש הזה].

(וכן מבאר לקמן סימן תקצ"ד, שאמר לי רבנו ז"ל שהתורות שלו הם כמו מי שנכנס לפלטין שיש בו היכלות וחדרים ואכסדראות ופושפושין נאים נפלאים ונוראים מאד, ועליות על גבי עליות שונות בדרכי חדושים נוראים, ותכף כשנכנסין בחדר אחד ומתחילין להסתכל בו ולהתפלא על נפלאות החדושים אשר בו, בתוך כך רואין שנפתח לו פתח נפלא לחדר אחר, וכן מחדר זה לחדר עוד, וכן מחדר

לחדר ומחדר לעליה וכו' וכלם פתוחים מזה לזה פתחים וחלונות ומקשרים ומשלבים זה בזה בסדר נפלא ובחכמה עמקה ובתכלית היפיו והנוי, וכל זה אי אפשר לבאר בכתיב כי אם למי שונכנס קצת בהכנת עמק דברי רבנו ז"ל. אשרי הזוכה לטעם נעם מתיקות עמקות תורתו הקדושה וכו'):

הקדוש ברוך הוא זכני לחבר פרוש על כל ה"לקוטי מוהר"ן" בשם "שפת הנחל" והוא פרוש פשוט מאד, כדי שגם אנשים פשוטים וילדים יוכלו להבין את דברי רבנו ז"ל והקשר שיש בתוך התורה מהתחלה לאמצע ומהאמצע לסוף, כי דרכי התורות שלו שהם קשורים זה בזה מההתחלה לסוף ומהסוף להתחלה בדרך נוראה ונפלאה מאד, וכן יוצאות מזה עצות נוראות ונפלאות איך להתחזק בזה העולם.

המאחל לך שבת שלום...

## ג' תקצח.

**קשה לי להתמיד בלמוד תורה ובהתבודדות. מה העצה?**

**שאלה:**

**מאת עזיאל יעקב:** שלום. ברוך השם אני מתחזק, אבל אני זקוק להכונה בכמה נושאים:

א. כעת אני בן שמונה-עשרה, ומצער אותי שלא למדתי הרבה תורה בילדותי, כי אני באמת רוצה לגדל בתורה. יש לי מניעות גדולות ללמוד תורה - קשה לי לשבת וללמוד כפנה שעות בריצפות, וכשאני כבר יושב ללמוד, פתאום אני מרגיש חלשה גדולה ומפסיק.

ב. ברוך השם אני מתבודד בכל יום, אבל רק קצת. איך זוכים לדבר עם השם יתברך הרבה זמן?

ג. במקתב הקודם כבודו כתב לי שאני צריך לחשב על התכלית, ולשקל שוב אם כדאי לי ללמד רפואה כמו שרציתי, ואני שואל: אם אעסק רק בעבודת הקדש, ממה אתפרנס? תודה רבה.

### תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר בשלח, ט' שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל עזיאל יעקב גרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אף פעם אסור להצטער על מה שעבר וכו', כמאמר החכם "העבר אין, והעתיד עדין, והיהוה כהרף עין, ואם כן הדיאגה מנין?"

ולכן תראה להתחיל מעכשו, וכן צריכים ללמד קצת מכל למוד, וכך מצליחים, וכמו שאמר רבנו ז"ל למוהרנ"ת ז"ל: "מעט גם כן טוב". ואמר מוהרנ"ת ז"ל שכך בא להתמדה שיהיה מתמיד בלמוד מאד, כי כשהתחיל ללמד, אמר שילמד רק מעט, ואחר כך אמר לעצמו אולי אלמד עוד קצת, ואחר כך אלמד עוד קצת, ובין כך נמשך הלמוד וכו'. ולכן אף אחד לא מבקש ממך שתשב כמה שעות ותלמד, רק תלמד קצת - כמה פסוקים חמש, כמה משניות במשנה, כמה מימרות בגמרא, כמה הלכות בשלחן ערוך, וזה הכל, כי בפרוש אמרו חכמינו הקדושים (מנחות קי) אחד המרבה ואחד הממעיט, ובלבד שיכוון לבו לשמים.

ואמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן ש"ה) 'מע האט גאר ניט צו טאהן'; הינו שאדם צריך לדעת שהוא לא צריך לעשות שום דבר. וכן מבאר בדברי חכמינו הקדושים (מנחות צט). תנא דבי רבי ישמעאל דברי תורה לא יהיה עליך חובה, ואי אתה רשאי לפטור עצמך מהם; והוא עצה נפלאה למי שמבינה מעט. הינו כי בדרך כלל אדם רוצה ללמד הרבה, אזי הוא לא לומד כלום, כי מרב לחץ הוא נלחץ מאד

מאד ואחר כך לא לומד כלום, אבל אם אומר לעצמו אני צריך ללמד רק קצת וכו' וכו', באופן כזה יוכל לסיים הרבה מאד, והבן למעשה. המאחל לך שבת שלום...

## ג' תקצט.

**מאז הלדה הטראומתית שעברתי אני מפחדת מאד, ואינני מוכנה נפשית להריון נוסף**

**שאלה:**

**מאת רחל:** שלום וברכה לכבוד הצדיק הקדוש. ברוך השם זכיתי להביא לעולם ארבעה ילדים מתוקים - שתי בנות ושני בנים. הלדה האחרונה שהיתה לפני שלשה חודשים היתה לדה קשה מאד, ובגלל שהתינוק היה במצוקה ובסכנת חיים הצרכו להכניס אותי לנתוח בהול. אני לקחתי את זה מאד קשה, ומאז אני מאד מאד מפחדת, כי הרופאה אמרה שמה שקרה לי בלדה הזאת יכול לקרות לי גם בלדות הבאות. אני מתסכלת ומפחדת שאם אכנס להריון פעם נוספת יקרה לי משהו נפשי. אני מרגישה שאני לא מסגלת לכה ואני רוצה להשאיר בריאה בגופי ובנפשי עבור הילדים שלי. מה דעתו של הצדיק?

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר בשלח, ט' שבט ה'תשע"ד.

שלום רב אל רחל תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

אם הרופאים אמרו שזו סכנה גדולה מאד עבורך ללדת עכשוו ילדים כי זו סכנת חיים וכו', אזי למה את צריכה להיות מתסכלת



וּלְפַחַד? תַּעֲשֵׂי הַפְּסָקָה לְכַמָּה שָׁנִים, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יַחֲזֹק אוֹתָךְ, וְתִהְיֶי בְּרִיאָה לְחִלוּטֵינִי. אֲסוּר לָךְ לְהַכְנִס בְּשׁוּם לַחֵץ, כִּי עִם הַחַיִּים לֹא מִשְׁחָקִים וְכוּ', כִּי פְקוּחַ נֶפֶשׁ דּוֹחָה הַכֹּל.

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יִשְׁלַח לָךְ רְפוּאָה שְׁלֵמָה, רְפוּאָת הַנֶּפֶשׁ וְרְפוּאָת הַגּוּף גַּם יַחַד, וְתִתְיַעֲצֵי עִם הַרופָאָה מָה עוֹשִׂים לְמַנִּיעָה וְכוּ'.

הַמְאֻחַל לָךְ שֶׁבֶת שְׁלוֹם...

## ג' תר.

**בְּעֵלֵי סוּבֵל מְבַעֲיוֹת שְׁנָה הַפּוֹגְעוֹת בַּתְּפִקּוּד הַיּוֹמִיּוּמִי.  
הָאֵם יֵשׁ מָה לַעֲשׂוֹת בְּעֵבְיָן?**

**שְׁאַלָה:**

**מֵאֵת שׁוֹשְׁנָה:** לְכַבֹּד כְּבוֹד קִדְשֵׁי מוֹהֲרָא"ש שְׁלִיט"א.  
בְּשָׁנָה הָאֲחֻרוֹנָה בְּעֵלֵי שְׁיַחֲיָה מִתְקַשֶּׁה מְאֹד לְהִרְדֵּם - בְּלִילוֹת  
הוּא לֹא יֵשֵׁן טוֹב, וְגַם כְּשֶׁהוּא מְנַסֶּה לְנוּחַ בְּצִהְרִים הוּא לֹא  
מְצִלִית. הַדְּבָר מִפְּרִיעַ לוֹ מְאֹד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה שְׁזָה  
עֲסָקוֹ הַיַּחֲדָד, וּבִימֵים הָאֲחֻרוֹנִים הַמְּצַב הַחֲרִיף, וְקִשָּׁה לוֹ  
אֲפֹלוּ לְפָתַח סֹפֶר. לְדַעְתִּי זֶה נוֹבֵעַ מִלַּחֵץ. הָאֵם יֵשׁ מָה לַעֲשׂוֹת  
בְּעֵבְיָן?

בְּנוֹסָף, שְׁבִינּוֹ מִתְמוּדָדִים עִם נִסְיוֹן גָּדוֹל - לְמַעַלָּה מִחֻמֶּשׁ  
שָׁנִים תְּמִימוֹת אָנוּ מִמְתִּינִים לִילָדִים, וְכֹל מָה שְׁנִסְיָנוּ עַד  
עַכְשָׁו לֹא עָזָה מָה עָלִינוּ לַעֲשׂוֹת?

**תְּשׁוּבָה:**

בְּעֻזַּת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרֵב שֶׁבֶת קִדְשׁ לְסֹדֵר בְּשִׁלְחָה, ט' שֶׁבֶט ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם רַב אֶל שׁוֹשְׁנָה תַּחֲיָה

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

לְאָדָם אָסוּר לְהִלְחִיץ אֶת עַצְמוֹ מִשּׁוֹם דְּבָר, כִּי הִרְגַע שְׂאָדָם נִכְנָס בְּלִחְץ אֲזִי קָשִׁים לוֹ מְאֹד הַחַיִּים, וְלִכֵּן גָּלָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל אֶת מַעֲלַת הָאָדָם שְׂאִינוֹ דוֹחֵק אֶת הַשְּׂעָה, וְאָמַר (חיי מוהר"ן סימן תל"א) מִי שְׂרוּצָה לִישָׁן וְאִינוֹ יָכוֹל לִישָׁן, הֵעֲצָה לָזֶה לְבַל לְהִכְרִיחַ עַצְמוֹ כָּל כֶּף לִישָׁן, כִּי כָּל מֵה שְׂמִכְרִיחַ עַצְמוֹ יוֹתֵר לִישָׁן, מִתְגַּבֵּר עָלָיו בְּיוֹתֵר מְנִיעוֹת הַשָּׁנָה. וְעֵינָיו זֶה גַם בְּכָל הַדְּבָרִים שֶׁבְּעוֹלָם - לְבָלִי לְהִכְרִיחַ עַצְמוֹ בְּיוֹתֵר, כִּי כָּל מֵה שְׂמִכְרִיחִין עַצְמוֹ בְּיוֹתֵר לְאִיזָה דְּבָר, מִתְגַּבֵּר עָלָיו בְּיוֹתֵר הַהִפְךָ דִּיקָא וְכוּ', עֵינֵי שָׁם.

וְכֵן בְּעֵינֵי יְלָדִים - גַּם בֶּן אָסוּר לְדוֹחֵק אֶת הַשְּׂעָה, רַק לְבַקֵּשׁ אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּרַחֲמִים וּבְתַחֲנוּנִים, וְסוּף כָּל סוּף יִזְכֶּה לְהוֹלִיד בָּנִים וּבָנוֹת.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ שֶׁבֶת שְׁלוֹם...

## ג' תרא.

**לְפָנַי כַּמָּה חֲדָשִׁים הִתְעַבְרָה בִּי נִשְׁמָה, וּמֵאֲז אֲנִי לֹא שׁוֹלֵט עַל הַמַּחֲשָׁבוֹת שְׁלִי. אֲנִי עֹזֵר לְנַפְשִׁי הַחוּלָה!**

**שְׂאֵלָה:**

**מֵאת יוֹסֵף:** לְכַבּוֹד הַרַב הַקְּדוּשׁ.

אֲנִי יוֹדֵעַ שְׂאֵתָה מְאֹד מְקַרֵּב לְרַבְּנוּ הַקְּדוּשׁ וְהַנּוֹרָא, וְלִכֵּן אֲנִי פּוֹנֵה אֵלָיךְ לְעֲזָרָה. הַתְּחִלָּתִי לְהִתְחַזֵּק לְפָנַי חֲמֵשׁ שָׁנִים, וְאַנִּי מְאֹד אוֹהֵב אֶת רַבִּי נַחֲמָן הַצַּדִּיק יִסוּד עוֹלָם. הֵייתִי בְּאוֹמֵן בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה, וּבְרוּךְ הַשֵּׁם מִיַּד אַחַר כֵּן הִתְחִלָּתִי לְהִתְחַזֵּק בְּשִׁמְרֵת הַבְּרִית וְהַעֲיִנִים, וְאַפְשָׁר לְהַגִּיד שְׂוִתְרָתִי עַל כָּל הַחַיִּים שְׁלִי כְּדִי לְהִתְקַרֵּב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּלְרַבְּנוּ.

לְפָנַי זְמַן מָה, בְּשֶׁבֶת חֲנֻכָּה, הִתְעַבְרָה בִּי נִשְׁמָה שֶׁהִחֲלָה לּוֹמַר חֲדוּשִׁים אֲדִירִים בְּקַבְּלָהּ, הִרְגַּשְׁתִּי שֶׁהִיא נִכְנָסָה לְגוֹפִי,

וּבְמִשְׁךָ שְׁבוּעִים שְׁלָמִים רַעְדָתִי מִפְּחַד. הִלַּכְתִּי לְהִרְבֶּה קִבְרֵי  
צְדִיקִים, הַתְחַזְקֵתִי מֵאֵד יַחַד עִם חֲבֵר קָרוֹב, וְהִיִּיתִי בְּרַבּוּי  
אוֹר...

הַיּוֹם אֲנִי עָצוּב מֵאֵד, וְלִצְעָרֵי הָרֶב, אוֹי לִי וְאוֹי לְנַפְשִׁי הַבֶּעַל  
דָּבָר מִתְגַּבֵּר עָלַי וּמְכַנֵּס בִּי מִחֲשָׁבוֹת שֶׁל מִינוּת וְאַפִּיקוֹרוֹסוֹת  
וְדַבָּרִים נוֹרְאִים עַל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. אֲנִי עֹזֵר לְנַפְשִׁי הַחוּלָה!

### תשובה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁשֵׁי עָרֵב שַׁבַּת קָדֵשׁ לְסֹדֵר בְּשִׁלְחַ, ט' שִׁבְט ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל יוֹסֵף גֵּרֹו יְאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

רַבְּנוּ ז"ל אָמַר (לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן חֵלֶק א' סִימָן ע"ב) גַּם בְּהִתְקַרְבוֹת לְהַשֵּׁם  
יִתְבָּרַךְ יֵשׁ עֲנִיָּן שֶׁל רַבּוּי אוֹר שְׂאֵחֵר כֶּךָ בְּאֵל "פֶּן יִהְרָסוּ" וְכוּ', וְאַחַר  
כֶּךָ נוֹפְלִים בַּחֲזָרָה, וְזֶה קוֹרֵה הִרְבֵּה לְבַעֲלֵי תְּשׁוּבָה, שֶׁבְּהִתְחַלְּהֵם  
מִתְּלַהֲבִים יוֹתֵר מְדִי וּנְדָמָה לָהֶם שֶׁהֵם רוֹאִים אוֹרוֹת וְכוּ', וּמִדְמִיּוֹן  
אֶחָד נִכְנָס לְדְמִיּוֹן שְׁנֵי, עַד שֶׁכַּח הַמְדָמָה מְשַׁעֵר אוֹתוֹ לְגַמְרֵי, וּנְדָמָה  
לוֹ כֹּל מִיְּנֵי דְמִיּוֹנוֹת, שֶׁנִּכְנָס בּוֹ אִיזוֹ נִשְׁמָה וְכוּ', וַיֵּשׁ שְׁנֵדָמָה לָהֶם  
שֶׁנִּכְנָס בָּהֶם אִיזָה דְבוּק וְכוּ', כֹּל אֶחָד עִם הַדְמִיּוֹנוֹת וְהַשְׁגִּיּוֹנוֹת שֶׁלוֹ  
וְכוּ', עַד שֶׁנוֹפֵל לְגַמְרֵי וְחוֹזֵר בְּשִׂאלָה וְכוּ'.

רַבְּנוּ ז"ל לִמַּד אוֹתָנוּ (לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן חֵלֶק א' סִימָן ו') שֶׁעַקֵּר הַתְּשׁוּבָה  
לְהִיּוֹת בְּקִי בְּרִצּוֹא וּבְקִי בְּשׁוֹב, הֵינּוּ לְלַכֵּת בְּדֶרֶךְ הַמְּמַצֵּעַ, לֹא לְהִתְלַהֵב  
לְעֵלוֹת יוֹתֵר מְדִי לְמַעְלָה, וְלֹא לְהִשְׁבֵּר וּלְפַל יוֹתֵר מְדִי לְמַטָּה וְכוּ',  
וְרַק כֶּךָ יְכוּלִים לְחַזֵּר בְּתְשׁוּבָה, כִּי תִכְף וּמְדִי כְּשֶׁאֲדָם נִכְנָס בּוֹ דְמִיּוֹנוֹת  
שְׂרֹאָה אוֹרוֹת וְכוּ', אוֹ מְשִׁיג הַשְּׁגוֹת וְכוּ', אוֹ רוֹאֵה נְשָׁמוֹת וְכוּ', צְרִיף  
תִּכְף וּמְדִי לְדַעַת שֶׁהוּא הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ קְלוּקְלָת וְכוּ' וְחֵי בְּדְמִיּוֹן אֶחָד  
גָּדוֹל.

וּכְבָר אָמַר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן חֵלֶק ב' סִימָן י"ב) שֶׁעַקֵּר הַיְהוּדוֹת  
הוּא תְּמִימוֹת וּפְשִׁיטוֹת, וְאָמַר (שִׁיחוֹת הַר"ן סִימָן ט"ו) שֶׁהוּא חֲכָמָה

ומלאכה גדולה להיות כמו בהמה. וזה בחינת (שמות ל"ו א) "אשר נתן הוי"ה חכמה ותבונה בהמה", הינו שהוא חכמה לעשות עצמו כבהמה, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (חולין ה:) על הפסוק (תהלים ל"ו ז): "אדם ובהמה תושיע הוי"ה" - אלו בני אדם שעוומים בדעת ומשימין עצמן כבהמה. וכמו שאמר אסף (תהלים ע"ג כ"ב) "ואני בער ולא אדע בהמות הייתי עמך"; אשרי מי שזוכה להגיע אל מדת התמימות.

וכבר ספר לנו רבנו ז"ל (ספורי מעשיות מעשה ט' מהחכם ותם) אל מה זכה התם וכו' שנעשה מיניסטר על כל המיניסטריין צדיק על כל הצדיקים, עין שם. הינו כשאדם חוזר בתשובה, עליו לדעת שאינו יודע כלום, ותמיד ילך בזה שאינו יודע כלום, וכך יעלה בכל פעם מעלה מעלה, כי תכלית הידיעה שלא נדע וכו', וכן בכל פעם כשעולה אל איזו דרגא בתשובה תמיד צריך לדעת שעדין לא יודע כלום, וכך יזכה לעלות מעלה מעלה, ואז על ידי זה אף פעם לא יפל בשום דמיונות והבלים שקורים להרבה בעלי תשובה וכו'.

רק חזק ואמץ מאד להיות בשמחה, ותשמח אחרים, אשר אין מצוה יותר גדולה מזו, ואצלו יתברך מאד מאד חשוב כשבר ישראל שמח, ויותר חשוב כשמשמח את אחרים, ולכן תעשה כל מה שביכלתך תמיד לשמח את אחרים, וכך תהיה לך גם כן שמחה, ואצלו יתברך שורה רק השמחה, כמו שכתוב (דברי הימים א' ט"ז כ"ז) "הוד והדר לפניו עז וחדוה במקומו", אשרי מי שמשמח בעצמו, ואשרי ואשרי מי שמשמח אחרים, ושכרו הרבה מאד בשמים.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך תמיד שתהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלית.

המאחל לך שבת שלום...

## ג' תרב.

**אחי משך מחשבוני עשרים אלף דולר ללא רשותי, וכעת הוא מתחמק ממני**

**שאלה:**

**מאת אלירן:** נהלעתי למצב מאד לא נעים, ממש מצב ביש - אחי בקש ממני להשתמש בכרטיס האשראי שלי כדי לשלם חוב שהיה לו, ואני רחמתי עליו ועזרתי לו. אף לפני כמה ימים גליתי שחויך מהחוב ששלמתי עבורו כהלואה, הוא משך בכרטיס האשראי שלי עוד עשרים אלף דולר מהחשבון שלי. הוא לא עונה לי לטלפונים, ואי אפשר למצא אותו. מה אני יכול לעשות?

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר יתרו, י"א שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל אלירן נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אני מקרח להגיד לך שלאדם אסור להאמין לאף אחד. נקדה! לצערנו הרב לא יכולים להאמין אפלו לאח, וזה מאד מאד כואב לכתב דבר כזה וכו' וכו', עם כל זאת זו המציאות המרה, ובפרט אסור לתת את כרטיס האשראי לאף אחד, ואין דבר כזה למסר דבר שאתה בעצמך לא תוכל לשלם אחר כך, ואסור להגיע למצב כזה שתכנס פתאום בחוב של עשרים אלף דולר.

ולכן מהיום והלאה תראה לקיים את דברי רבנו ז"ל (ספר המדות אות אמת סימן ב') מתר לשנות בדבר השלום; תתחיל אתה לבכות שאין לך וכו', ואל תתפאר לכלם שיש לך, כי אחר כך יבואו וילוו ממך, וכמוכן שלא ישלמו לך כלל. חכמינו הקדושים למדו אותנו אחרת לגמרי, קח לזגמא (אבות פרק ב') רבי יוחנן בן זכאי היו לו

חמשה תלמידים, ואמר להם צאו וראו איזוהי דרך ישרה שידיבק בה האדם. רבי אליעזר אומר: עין טובה. רבי יהושע אומר: חבר טוב. רבי יוסי אומר: שכן טוב. רבי שמעון אומר: הרואה את הנולד. רבי אליעזר אומר: לב טוב וכו'. ואחר כך אמר להם: צאו וראו איזוהי דרך רעה שיתרחק ממנה האדם. רבי אליעזר אומר: עין רעה. רבי יהושע אומר: חבר רע. רבי יוסי אומר: שכן רע. רבי שמעון אומר: הלוח ואינו משלם. אחד הלוח מן האדם, כלוח מן המקום ברוך הוא, שנאמר (תהלים ל"ז) "לוח רשע ולא ישלם, וצדיק חונן ונותן". רבי אליעזר אומר: לב רע.

ומפרשים, מילא כל תנא ענה דרך ישרה - זה אמר עין טובה, או חבר טוב, או שכן טוב, או לב טוב, וממילא מה זו דרך רעה? הינו בדיוק ההפך - עין רעה, חבר רע, שכן רע, לב רע. אבל למה רבי שמעון אמר הדרך הישרה שתסתכל על הנולד מה יצא מזה, הינו בכל דבר תסתכל על העתיד מה יצא מזה, זו הדרך הישרה, אבל כשבא להגיד מה הדרך הרעה, הוא אומר הלוח ואינו משלם, ואיך זה מתאים אחד לשני? אלא רבי שמעון לומד אתנו דרך ישרה בזה העולם - על כל דבר תסתכל מה שייכול לצאת מזה, כגון אם אתה הולך להלוות למישהו כסף, תקח בחשבון שהוא אף פעם לא ישלם לך את זה, ואף שזה מצות עשה לעזור לזולת, וכן להלוות לעני וכו', עם כל זאת צריכים לראות את הנולד, הינו מי הלווה? ומה מצבו? האם הוא יוכל פעם לשלם לי את זה? האם הוא לא יפיל אותי בפח?

ומכל שכן שאין דבר כזה לתת למישהו את כרטיס האשראי שלך והוא יוציא ממך סכום כל כך ענקי של עשרים אלף דולר, ואין לך אפילו מראה מקום מאיפה לשלם את זה, זה בודאי לא מצוה וכו', כי אין מצוה להיות מאבד עצמו לדעת, וזה מה שעשה לך האח שלך, ולכן מהיום והלאה תוציא קול במשפחתך שאין לך וכו', והולך לך קשה וכו', כי אתה מתפאר לכלם שאתה בסדר וכו', והולך לך הכל כמו שצריך וכו', אזי אתה משלם על זה עכשו מחיר כבד, וזה למוד

עִמָּק אֵיךְ לְהִתְנַהֵג עִם הַזּוּלָת. צְדָקָה צְרִיף לְתַת אֶפְלוּ עֲנֵי גְדוּל, אָבֵל יֵשׁ בְּזָה שְׁעוֹר כְּמָה וְכוּ', וְגַם לְגַבֵּי הַלְוָאָה - אָדָם צְרִיף לְקִים גְּמִילוֹת חֲסִידִים, וְגַם בְּזָה יֵשׁ שְׁעוֹר כְּמָה וְכוּ', לֹא כְּתוּב בְּשׁוּם מְקוֹם שֶׁצְרִיכִים לְאֲמֹלל אֶת עֲצָמוֹ בְּשִׁבִיל הַזּוּלָת.

אֲקוּהָ שְׁמַהֲיִים וְהִלָּאָה תְּבִין, וְכֵן אַחֲרֵים גַּם כֵּן יִבְיִנוּ אֶת דְּרוֹכֵי שָׁל רַבֵּי שְׁמַעוֹן אֵיךְ אָדָם צְרִיף תְּמִיד לְהִסְתַּכֵּל עַל הַנּוֹלָד מֵהַ יֵצֵא מִזֶּה וְכוּ' וְכוּ', וְאִם בְּנֵי אָדָם הֵיוּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ זֶה, הֵיוּ חוֹסְכִים מֵעֲצָמָם הַמּוֹן צְרוֹת וּבְעִיּוֹת וְכָאֵב רֹאשׁ שְׁבָאוּ בְּחִנָּם, וְלִצְעָרְנֵנוּ הֶרֶב צְרִיכִים לְדַעַת שְׁאֲסוֹר הַיּוֹם לְהֶאֱמִין לְאַף אֶחָד בְּעוֹלָם, אֵין דְּבַר כְּזֶה, יֵשׁ כָּל כֶּף הֶרְבֵּה שֶׁקְּרָנִים ר'מָאִים צ'בוּעִים שְׁר"ץ הַשְּׂרָץ עַל הָאָרֶץ שֶׁהֵם בְּכֻלָּל (סוֹטָה כ"ב:) שְׁמַעֲשִׂיהֶן כְּמַעֲשֵׂה זְמָרִי וּמְבַקְשֵׁין שְׂכָר כְּפִינְחָס; וְלִכֵּן צְרִיכִים מְאֹד מְאֹד לְשָׁמֵר לֹא לִפְלַ בַּפֶּה.

הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יִמְלֹא אֶת חֲסְרוֹנָהּ, וְנִשְׁמַע וְנִתְבַּשֵּׁר בְּשׁוֹרוֹת מִשְׁמַחוֹת.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

## ג' תרג.

**מִיֵּשׁוּ הַטְּרִיד אוֹתִי בְּזִמְן הָעֵבוּדָה וְאֲנִי חוֹשֵׁשׁ שֶׁהוּא מְנַסֵּה לְהַכְשִׁיל אוֹתִי. מָה עָלַי לַעֲשׂוֹת?**

**שְׁאֵלָה:**

**מֵאֵת אַרְיָה:** שְׁלוֹם וּבְרָכָה לְכָבוֹד הַצְּדִיק הַקְּדוּשׁ מוֹהֲרָא שׁ שְׁלִיט"א.

אֲנִי עוֹבֵד בְּחִנּוּת, וְכִחְלֵק מִהַתְּפִקִיד שְׁלִי אֲנִי עוֹנֶה לְלִקְוֹחוֹת שְׁמֹתֶקְשָׁרִים וְרוֹצִים לְבָרֵר מַחֲרִים. לְפָנַי כְּפָה יָמִים קִבְּלֵתִי טִלְפוֹן מְלִקוּחַ שְׁדַבֵּר בְּצוּרָה מוֹזָרָה מְאֹד - הוּא הַתְּחִיל לְשָׁאֵל

אותי שאלות אישיות, ובין היתר הוא שאל מתי אני נמצא  
בחנות כי הוא רוצה לבוא לקנות ולהכיר אותי.  
הרגשתי שהוא מדבר אתי בצורה שונה משאר הלקוחות,  
ונראה לי שהוא רוצה ליצר אתי קשר אישי ולהכשיל אותי.  
הבעיה היא שאני לא יודע אם זה נכון, וגם אם כן, אני לא יודע  
איך להתנהג אם הוא יגיע לחנות כי קשה לי לדבר בתקיפות.  
איך אני צריך להתנהג במקרה כזה?

### תשובה:

בעזרת השם ותבריך, יום ראשון לסדר יתרו, י"א שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל אריה נרו יאיר  
לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לשמר מאד מאד לא לתת את הפרטים שלך לאף אחד,  
כי לצערנו הרב יש היום כל מיני גנבים רמאים וצבועים שמתחפשים  
אפלו לאנשי משטרה וכו', ולבסוף זה לא נכון, ולכן אתה צריך מאד  
מאד לשמר מכל אלו שמדברים בצורה מוזרה, ותכף ומיד כשיש לך  
איזה חשש לגבי משהו, תהיה בקשר עם המשטרה ותבדק אם זה  
באמת מצדם וכו', או שזה סתם מהעולם התחתון וכו'. היום  
צריכים מאד להזהר מכל מיני שקרנים רמאים צבועים, ולא משנה  
איך הם נראים וכו', כי כך ספרו לנו חכמינו הקדושים (סוטה כ"ב:) אמר  
לה ינאי מלכא לדביתיה: אל תתיראי מן הפרושין ולא ממי שאינן  
פרושין, אלא מן הצבועין שדומין לפרושין, שמעשיהן כמעשה זמרי  
ומבקשין שכר כפינחס; פשוטו כמשמעו - אין להאמין לאף אחד.

בני אדם עובדים על הזולת רחמנא ליצלן בצורה הכי מגנה  
וכו', וזה לא אכפת איזה תאר ושם יש לו וכו', אין להאמין לאף אחד,  
ואת זה צריכים להחדיר טוב טוב בראש, ואת זה גלה ולמד אותנו  
רבנו ז"ל, ואמר לנו (שיחות הר"ן סימן נ"א) את זה תקבלו ממני שלא  
יטעה אתכם העולם, כי העולם מטעה מאד. ולכן צריכים מאד מאד



לשמר ולדעת, אשר אין לאדם חבר שיכולים להאמין לו, זו המציאות המרה, נקדה! ואפלו ברוחניות צריכים מאד מאד לשמר לא לפל בפח עם איזה שיקרן רמאי צבוע, כי כף אמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן ו') היצר הרע דומה כמו מי שהולך ורץ בין בני אדם, וידו סגורה ואין אדם יודע מה בתוכה, והוא מרמה בני אדם ושואל לכל אה, מה אני אוחז? ולכל אחד נדמה כאלו הוא אוחז מה שהוא מתאנה, ועל כן הכל רצים אחריו, כי כל אחד סובר שיש בידו מה שהוא חפץ וכו', ואחר כך הוא פותח את ידו ואין בה כלום וכו'.

כמו כן ממש, היצר הרע שהוא מרמה כל העולם כלו, והכל רצים אחריו, ומרמה לכל אחד ואחד, עד שנדמה לכל אחד ואחד כאלו יש בידו מה שהוא חפץ, כל אחד כפי שטותו ותאנתו, ואחר כך בסוף הוא פותח את ידו ואין בה כלום, כי אין מי שימלא תאנתו אצלו; וכן הוא אצל רבנים וכו' - אדם רץ אחר מישהו ימים ושנים וכו', והוא מכור אליו לגמרי וכו', ונדמה לו שישועתו תלויה ברב זה וכו', והוא עובד עליו ומריק לו את הכיסים וכו', או מהפנט אותו לגמרי, ומוציא לו את השכל מהדעת וכו', ולבסוף ההוא פותח את היד ורואה שהכל כלום וכו', וסתם בלה את הימים והשבועות והחדשים והשנים הכי טובות שלו בימי חייו, ומאומה אין בידו וכו' וכו', אבל זה כבר מאחר וכו'.

ולכן כשאדם מתקרב אל איזה רב, יהיה מי שיהיה, צריך תמיד לזכור מה שאמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן נ"א) את זה תקבלו ממני שלא יטעה אתכם העולם, כי העולם מטעה מאד מאד, ואם לא מקבלים מהרב תכף ומיד מה שהוא צריך וכו', צריכים לדעת שהוא חי בדמיון ובטעות גדולה וכו'. ומה צריך אדם? שכל ודעת, ועקר הדעת והשכל הוא (דברים ד') "אתה הראת לדעת כי הוי"ה הוא האלקים אין עוד מלבדו" - שהרב יחזיר בו אמונה פשוטה בו יתברך, וילמד אותו איך מדברים אל הקדוש ברוך הוא, שאת זה יש לו תכף ומיד ביד, "ומה שביד בטוח" כי למדתי אצל הצדיק הזה איך לדבר

אל הקדוש ברוך הוא, ולדעת שאני עצמאי ואין לי אף אחד בזה העולם רק הקדוש ברוך הוא, ורק הוא יתברך יכול לעזור לי, וכן הרב צריך להכניס בו תשוקה עצומה ללמד את התורה הקדושה, ולכן צריך לזכור "מה שביד בטוח" - אם התחלתי ללמד בכל יום מקרא משנה וגמרא וכו' בזכות הרב הזה, ולא החסרתי יום אחד מבלי למוד התורה הקדושה וכו', אזי עלי לדעת "מה שביד בטוח", וכן אם הרב מוסר את נפשו שיהיה שלום בית ביני לבין אשתי, צריכים לזכור "מה שביד בטוח", ואם חס ושלום לא מקבלים את זה מהרב, צריכים לדעת שהכל דמיון גדול מאד, ולבסוף יפתח את היד ויראה שאין ביד שום דבר, וסתם רצתי אחריו ימים ושנים, ואבדתי את שנותי היקרות.

צר מאד לכתב דבר כזה, אבל זו המציאות המרה, והמון אנשים נפלו מזה ואחר כך משלמים על זה מחיר כבד מאד מאד, ולכן עדיף להיות יותר זהיר מלהתחרט אחר כך.

הקדוש ברוך הוא יעזור לנו שנזכר להיות מקרבים אל רבנו ז"ל שהוא רבי מעולם הבא, והוא מלמד אותנו מה שחשוב פה למעלה, ומזרו אותנו לקנות בזה העולם את היהלומים הכי טובים ששונים שמה למעלה הון תועפות וכו', הינו ללכת לבית הכנסת שלש פעמים, ולהתפלל במנין שחרית מנחה וערבית, ולענות אמן יהא שמיה רבה, קדשה, וברכו וכו' וכו', וכן לחטף בכל יום קצת מקרא, קצת משנה, קצת גמרא, קצת הלכה וכו', ואקנה שתבין דבר מתוך דבר.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תרד.

**אני רוצה להצטרף לנסיעת נשים מארגנת לאומן, אך אין לי מאיפה לשלם את הוצאות הנסיעה**

**שאלה:**

**מאת דינה:** שלום לכבוד הרב שליט"א. לאחרונה הייתי בשעור לנשים, והרבנית שמסרה את השעור ספרה שבעוד כמה חודשים תצא קבוצה מארגנת של נשים לטיול בקברות צדיקים באוקראינה, במהלכו יגיעו לציין של רבי נתן בברסלב, לציין של הבעל שם טוב הקדוש במעז'יבוז', ולצינו של רבנו הקדוש באומן. כששמעתי את זה התלהבתי מאד, כי עדן לא זכיתי להיות בציין רבנו אף פעם, וכבר זמן רב אני משתוקקת לכה, אך כששמעתי שהמחיר של הטיול עומד על ארבעת אלפים ש"ח - התאכזבתי מאד, כי בקשי אנחנו מצליחים לשלם את השכירות מדי חודש, ואיך אוכל להוציא כעת סכום כה גדול... אשמח מאד שתעודדו אותי, ותכנונו אותי מה עלי לעשות, כי אני מאד מאד רוצה לזכות לזה! תודה רבה.

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר יתרו, י"א שבט ה'תשע"ד.

שלום רב אל דינה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

אני מכרח להגיד לך שאין דבר יותר חשוב מלהיות אצל ציון רבנו ז"ל, אשר בפרוש הבטיחנו בחייו אשר מי שיבוא אצלו אחר הסתלקותו, הינו אל ציונו הקדוש בעיר אומן, ויתן פרוטה לצדקה עבורו, ויאמר את העשרה מזמורי תהלים הנקראים 'תקון הכללי' - אפלו אם עצמו וגבהו חטאיו ופשעיו יוציאו מהשאל תחתית. וזה

סובב על כל מיני חטאים שבעולם שאדם רק עבר ורחמנא לישזבן, עם כל זאת רבנו ז"ל לקח על עצמו את הכל אם יבואו אליו ויתנו פרוטה לצדקה ויגידו את העשרה מזמורי תהלים הנקראים 'תקון הכללי'. ולכן זה דבר גדול מאד על כל פנים להיות פעם בחיים אצל ציון רבנו ז"ל, כי הוא הבטיחנו הבטחה כזו ששום צדיק בעולם לא הבטיח, ולכן מי שלא היה אף פעם שיעשה כל מיני מאמצים להיות שמה על כל פנים פעם אחת, וזה שיהי גם לנשים, כי כלנו צריכים לחזור בתשובה שלמה.

אבל מצד שני אני מכרח להגיד לך שזה פשוט גזמא של מחיה, כי היום יש המון קבוצות נשים שנוסעות יחד, וזה עולה רבע מהמחיר שאף כתבת בלי שום גזמא, ולכן תשתדלי מאד לנסע אל ציון רבנו ז"ל, אבל תשמרי עם איזה קבוצה את נוסעת, כי סוכן הנסיעות שמארגן את זה פשוט מריק את הכיסים של אנשים תמימים, וצריכים מאד מאד לשמור מהם, כי זה לא עולה בכלל סכום כזה.

הקדוש ברוך הוא יעזר לך שתזכי להוציא מהכח אל הפעל את רצונך וכסופיך, ותהיי אצל ציון רבנו ז"ל בעיר אומן שזה דבר גדול מאד מאד לקבל את ההבטחה של רבנו ז"ל שהבטיחנו בחייו, ועדיף לנסע כשהמזג אויר יותר חם וכו', כי עכשו מלא שלג שמה וכו'.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תרה.

**כבר שלש שנים אני עושה מאמצים להרות - ללא הצלחה. האם כדאי לי לעשות הפריה חוץ גופית?**

**שיאלה:**

**מאת חופית:** לכבוד מוהרא"ש. ראשית, אאחל לכבוד הצדיק ולרעייתו הרבנית רפואה שלמה ואריכות ימים ושנים.

אני כותבת לרב עם המון לבטים. ברוך השם יש לי שלשה ילדים, והילדה הקטנה כמעט בת חמש. כבר שלש שנים בערך אני מנסה להכניס להריון, ולצערי זה לא קורה. בשבעת החודשים האחרונים טפלתי על-ידי נטורופת, הוצאתי מעל שבעת אלפים ש"ח, אך זה לא עזר. בפגישה הראשונה עם הנטורופת הוא אמר לי שעלי להתחיל טפול בפורמולות, ותוך חודש עד שלשה חודשים אקלט להריון, אך כעבור שלשה חודשים כאשר נוכחנו לראות שהטפול לא הצליח הוא שנה לי את הפורמולה למשך ארבעה חודשים נוספים.

לאחרונה יצרתי אתו קשר כדי לברר האם להמשיך בטפול ולהוציא עוד כספים או לותר, והוא המליץ לי להפסיק עם הפורמולות ולגשת לעשות הפריה חוץ גופית, כי לדבריו, הגוף מוכן להריון ובעזרת השם אקלט.

מאז ששמעתי את דבריו אני מאד מתלבטת, כי לא הכנת את עצמי לאפשרות הזו, ורציתי לקבל את עצת הצדיק: האם לעשות את ההפריה או לא? בתודה מראש.

### תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר יתרו, י"א שבט ה'תשע"ד.

שלום רב אל חופית תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

תודה רבה על התפלות והאחולים, וכל המברך מתברך מפי אל עליון.

באמת, אני מכרח להגיד לך שאני רואה שבני אדם מחפשים לעצמם צרות ויסורים כמו ידיהם וכו', הקדוש ברוך הוא אב הרחמן נתן לך מתנה שלשה ילדים חמודים, ובמקום שאת ובכלך תרקדו מרב שמחה שנתן לכם הקדוש ברוך הוא מתנות כאלו, אזי את הורסת ומסכנת את הגוף שלך עם כל מיני טפולים וכו', שרק מזיקים ולא

מועילים וכו' וכו', ואני לא מבין למה את צריכה לדחוק את השעה, את צריכה להיות שמחה ועליזה עם מה שנתן לך הקדוש ברוך הוא, כי מה צריכים לדחוק על יותר? תעזבי את זה ותשאירי את זה טבעית, ואם הקדוש ברוך הוא יתן - יתן, ואם לאו - לאו, אבל לא לעשות כל מיני טפולים מסכנים, ועוד להוציא המון כסף על זה שאין בזה שום תועלת, ועכשו אומרים לך עוד לעשות הפריה חוץ גופית וכו', מה את צריכה את זה? למה את לא שמחה ועליזה עם מה שיש לך?

רואים בחוש שבני אדם מחפשים תמיד צרות מתחת לאדמה וכו', אדם צריך להיות שש ושמח עם מה שהקדוש ברוך הוא נותן לו, ולא לדחוק את השעה, וכל הצרות שאדם סובל זה רק מחמת דחיקת השעה. יעזר הקדוש ברוך הוא שיתן לך דעת ושכל, ואז הכל יסתדר על הצד הכי טוב, אבל בלי שום פעולות גשמיות וכו'.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תרו.

**מדי כפה ימים אני חולם על נחשים. מה דעתכם על חלומות כאלו? והאם כדאי להתייחס אליהם?**

**שאלה:**

**מאת ערן:** לכבוד כבוד קדשת אדמו"ר מוה"ר"ש שליט"א. ראשית כל, ברצוני להודות לכם על המכתבים המחזקים והמעודדים שאתם כותבים לנו מדי יום. מדי כפה ימים אני חולם על נחשים, ופעם אחת חלמתי גם בליל ראש השנה על נחשים. מה דעתכם על חלומות כאלו? והאם כדאי להתייחס אליהם? תודה.

## תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר יתרו, י"א שבט ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל עַרְן נְרוּ יָאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

חַכְמֵינוּ הַקְדוּשִׁים אָמְרוּ (בְּרִכוֹת נ"ז.) הַרְוֵאָה נַחֵשׁ בַּחֲלוּם - פְּרַנְסָתוֹ מְזַמְנֵת לוֹ, נִשְׁכּוּ - נִכְפְּלָה לוֹ, הִרְגוּ - אָבְדָה פְּרַנְסָתוֹ. אָמַר לִי רַב שֵׁשֶׁת: כָּל שֶׁכֶּן שֹׁנֵכְפֵלָה פְּרַנְסָתוֹ; וּמוֹכָא בַּסֵּפֶר 'פְּתוּרֹן חֲלוּמוֹת' הַרְוֵאָה נַחֵשׁ - טוֹב לוֹ, נִשְׁכּוּ - רַע לוֹ, וַיֵּשׁ אוֹמְרִים שׁוֹנְאִים יָרְבוּ לוֹ, בָּרַח הַנַּחֵשׁ מִפְּנֵיו - פְּרַנְסָתוֹ מִתְמַעֵטֶת. הַרְוֵאָה נַחֵשׁ יִשֵּׁן אוֹ כָּפוּף בְּגִרְוֹנוֹ - פְּרַנְסָה יְבוֹא לוֹ, נַחֵשׁ עִם בֵּת זוּגוּ - עֲשֵׂר יְבוֹא לוֹ, נַחֵשׁ בַּחֲקִיקוֹ - פְּרַנְסָתוֹ מְזַדְמְנֵת לוֹ. נַחֵשׁ בְּמַיִם - אִם אֵין לוֹ אִשָּׁה, יִשָּׂא. הַרְוֵאָה נַחֵשׁ וּבָרַח מִפְּנֵיו - פְּרַנְסָתוֹ בּוֹרַחַת מִמֶּנּוּ, שֶׁהִרְגוּ - טוֹבָה יִהְיֶה לוֹ וְאוֹיְבָיו נוֹפְלִים לְפָנָיו.

וְהִנֵּה רַבְּנוּ ז"ל אָמַר (סֵפֶר הַמְּדוּת אוֹת חֲלוּם סִימָן ב') לְחֲלוּם טוֹב תֹּאמַר בְּלִשׁוֹן תְּמִיָּה: וְכִי חֲלוּמוֹת שָׂוִא יִדְבְּרוּ? וְהִכְתִּיב (בְּמִדְבָר י"ב ו') "בַּחֲלוּם אֲדַבֵּר בּו"; וְלִהְפֹּךְ, אָמַר רַבְּנוּ ז"ל (שָׁם סִימָן א'): לְחֲלוּם רַע תֹּאמַר בַּבִּקּוּר (זְכָרִיָּה י') ב' "וְחֲלֵמוֹת הַשָּׂוִא יִדְבְּרוּ"; כִּי בְּפִרוּשׁ גְּלוּ לָנוּ חַכְמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (בְּרִכוֹת נ"ה:) כָּל הַחֲלוּמוֹת הוֹלְכִים אַחַר הַפֶּה.

יְדוּעַ שְׁמוֹהֵרְנֵת ז"ל לֹא רָצָה לִשְׁמַע מֵאַף אֶחָד חֲלוּמוֹת וְכו', אֶלָּא אָמַר תִּגִּיד לִי מַה קוֹרֵה אֶתְךָ בְּהִקְיִן וְלֹא בַּחֲלוּם, כְּאוֹמַר שֶׁהַחֲלוּמוֹת הֵם דְּמִיוֹנוֹת גְּדוּלִים מְאֹד, כִּי אִם מְכַנְסִים אֶת עֵצְמָם בְּעַנְיֵי חֲלוּמוֹת, אֲזִי כָּל לִילָה יִהְיוּ לוֹ חֲלוּמוֹת מְבֹהָלִים וּמְבֹלְבָלִים וַיִּפְחִידוּ אוֹתוֹ, אוֹ שִׁיְהִיוּ לוֹ חֲלוּמוֹת וְרָדִים וְהוּא יִשְׂמַח שֶׁהִנֵּה הוּא עֹשֵׂר וַיֵּשׁ לוֹ בְּתִים עַל הָאָרֶץ, וְסִפִּינוֹת בַּיִם, וּמְטוּסִים בְּאֹוִיר וְכו' וְכו', וְכִשְׁקִיּוֹם יִרְאֶה שֶׁהַכֹּל עוֹרְבָא פְּרַח, וְאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (סֵפֶר הַמְּדוּת אוֹת סִימָן מ"ד) עַל יְדֵי חֲלוּמוֹת יַדַּע אָדָם אִם לְבוֹ אָמַת עִם אֱלֹקָיו;

כי יש מי שבאמת חוזר בתשובה, וכל היום הוא רק חושב מהקדוש ברוך הוא, אז בליילה מראים לו דברים נכונים.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תרז.

**אומרים שמי שרוצה תאומים - שיתפלל בקברם של רבי אמי ורבי אסי. האם זה נכון?**

**שאלה:**

**סאת אוריה:** לכבוד קדשת הצדיק מיבנאל, שלום וברכה. שמעתי שמי שרוצה לזכות לתאומים, טוב שיתפלל בקברם של האחים רבי אמי ורבי אסי שקבורים בטבריה. האם זה נכון? תודה רבה.

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר יתרו, י"א שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל אוריה נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

פעם צמח עץ גדול על קברם של רבי אמי ורבי אסי (הם לא היו אחים אלא חברים, ושניהם היו כהנים ודינים חשובים בארץ ישראל מתלמידי רבי יוחנן, ומוצאים בהרבה מקומות בש"ס ששניהם דרשו מאותו פסוק - זה דרש אחד וזה דרש שני).

והנה רבנו ז"ל אמר (ספר המדות אות הריון סימן ב) סגלה להריון שתשא אצלה עץ קטן מגג של קבר הצדיק [הינו אם יש אהל על מצבת הצדיק, או צומח עץ על מצבת הצדיק, אז כדאי להוריד חתיכת עץ כדי שהאשה תשא את זה אצלה, וזו סגלה להריון]. וכן



אמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות מפלת סימן ב') סגלה למפלת נפלים שתשא  
אצלה חתיכת עץ מקבר הצדיק.

וכשהיה העץ על קבר רבי אמי ורבי אסי, אני מכיר כמה שלקחו  
משמה חתיכת עץ ונולדו להם תאומים, (אבל עכשו ראיתי שעקרו  
לגמרי את העץ משם, ואיני יודע למה).

על כל פנים מה שתפלה פועלת שום דבר בעולם לא פועל,  
ולכן אשרי מי שמתפלל להקדוש ברוך הוא, ומקבל את ישועתו  
דרך תפלה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תרח.

**השבוע נפטר בפתאומיות חבר שלנו. מה המסר  
עבורנו?**

**שאלה:**

**מאת אדיר משה:** שלום לכבוד הצדיק שליט"א.  
השבוע נפטר בפתאומיות חבר שלנו מהתקף לב. מה השם  
רוצה להגיד לנו?  
ובלי קשר לדבר הזה - יש לי הרחורי כפירה ואני מנסה לברך  
מהם. איך אפשר לחזק את האמונה?

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר יתרו, י"א שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל אדיר משה נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

חכמינו הקדושים אמרו (עירובין י"ט). רשעים - אפלו על פתחו

שֶׁל גִּיהֶנֶם אֵינָם חוֹזְרִין בְּתִשׁוּבָה, שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה ס"ו כ"ד) "וַיֵּצְאוּ וַרְאוּ בְּפָגְרֵי הָאֲנָשִׁים הַפְּשָׁעִים בֵּי" וְגו', וְרַבְּנּוּ ז"ל אָמַר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן רע"ד) דַּע, שֵׁישׁ רְשָׁעִים שְׁעוֹבָדִים וַיִּגְעִים כָּל יְמֵיהֶם כְּדִי לַעֲקֹר עֲצָמָן מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּמִתּוֹרַתוֹ לְגַמְרֵי, כִּי הִנְקָדָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁל קְדוּשַׁת יִשְׂרָאֵל שֵׁישׁ עַדִּין בְּתוֹכָם, אַף עַל פִּי שֶׁהֵם רְשָׁעִים גְּמוּרִים, הִיא מְבַלְבֶּלֶת אוֹתָם, וּמְבִיאָה בָּהֶם הִרְהוּרֵי תִשׁוּבָה וַיֵּרְאוּ מֵאִמַּת הַדִּין הַגָּדוֹל, וּמַחֲמַת זֶה אֵין לָהֶם תַּעֲנוּג מֵהַעֲבֻרוֹת וְהַתְּאוּוֹת שֶׁלָּהֶם, עַל כֵּן הֵם מִתְּאוּוִים וַיִּגְעִים כְּדִי שִׁיִּגְיֵעוּ לְכַפִּירָה גְּמוּרָה בְּדַעְתָּם, חֵס וְשְׁלוֹם, בְּאִפְסָן שֶׁלֹּא יִהְיֶה לָהֶם עוֹד צַד סִפְק לְנִטוֹת אֶל הָאֲמַת, אֲבָל צְרִיכִים לָזֶה יִגְיֵעַ גְּדוּלָה מְאֹד מְאֹד כְּמָה וְכְמָה שְׁנַיִם רַחֲמָנָא לִיצְלָן, רַחֲמָנָא לִישׁוּבָן, כִּי הִיְהוּדוֹת שְׁבָהֶם אֵינָה מְנַחַת אוֹתָם וּמְבַלְבֶּלֶת אוֹתָם תְּמִיד וְכו', עֵין שָׁם.

כִּי הִנְשָׂמָה שֶׁל בַּר יִשְׂרָאֵל הִיא הִיא הָאֲמוּנָה, וְלִכֵּן כָּכָל שְׂאָדָם מִתְחַזֵּק יוֹתֵר וַיּוֹתֵר בְּאֲמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל יְדֵי זֶה מְאִירָה בּוֹ נִשְׁמַתוֹ בְּהָאֲרָה נּוֹרָאָה וְנִפְלְאָה מְאֹד, עַד שֶׁגְּדוּלֵי מְבַחְרֵי הַצְּדִיקִים כָּל כָּף חֲזָקִים בְּאֲמוּנָה, שְׂרׁוּאִים אֶת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ פְּנִים אֶל פְּנִים, כְּמוֹ שְׂאָמַר הַנְּבִיא (ישעיה ו' א') "וְאָרְאָה אֶת אֲדֹנָי יֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רָם וְנִשְׂאָ", וְאָמַר רַבְּנּוּ ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ס"ב) שֶׁהַמְּאָמִין הָאֲמַתִּי הוּא רוֹאֶה כְּמוֹ עֵינָיו בְּמָה שְׂמֵאֲמִין, וְלִכֵּן גְּדוּלֵי מְבַחְרֵי הַצְּדִיקִים שְׁכָל כָּף הַכְּנִיסוֹ אֶת עֲצָמָם בְּאֲמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲזִי הֵם רוֹאִים אֶת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ הַמְּחִיָּה אוֹתָם, וּמְחִיָּה אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, וּמִוֵּהֲרִינֵת ז"ל אָמַר שֶׁגַּם כָּל הַנְּבִיאִים לֹא רָאוּ אֶת נְבוֹאָתָם אֲלָא עַל יְדֵי תִקְף הָאֲמוּנָה שֶׁהִיְתָה לָהֶם, וְכְמוֹ שְׁכָתוּב אֲצֵל יְחִזְקֵאל הַנְּבִיא (יְחִזְקֵאל א' א') נִפְתַּחוּ הַשְּׁמַיִם וַאֲרָאָה מִרְאוֹת אֱלֻקִּים, שְׁזָה רֵאשֵׁי תְבוֹת אֲמוּנָה, כִּי דִיקָא עַל יְדֵי תִקְף הָאֲמוּנָה נִפְתַּחוּ לָהֶם הַשְּׁמַיִם וְשָׁמַי הַשְּׁמַיִם.

וְהֵנָּה, הַחֲכָם מִכָּל אָדָם אוֹמֵר (קהלת ז' ב') "טוֹב לָלֶכֶת אֶל בֵּית אֲבָל מִלֶּכֶת אֶל בֵּית מִשְׁתָּה בְּאֲשֶׁר הוּא סוֹף כָּל הָאָדָם וְהַחֵי יִתֵּן אֶל לְבוֹ", הֵינּוּ שְׂאָדָם צְרִיף לְדַעַת שְׂאֲנַחְנוּ בְּזֶה הָעוֹלָם רַק בְּדֶרֶךְ מַעֲבָר,

ולא יודעים מתי יקראו אותנו חזרה וכו', אבל כל אחד מכרח למות, כמו שכתוב (בראשית ג' י"ט) "כי עפר אתה ואל עפר תשוב", ולכן כשקורה מקרה שחבר נפטר פתאום, אזי צריכים להתעורר בתשובה, כי הנה ביום מהימים גם אנחנו בתור וכו', כמאמרם ז"ל (שבת ק"ה). אחד מבני חבורה שמת תדאג כל החבורה כלה.

ומה קורה לבסוף? שבמקום להתעורר בתשובה להזדעזע מרב פחד מי יודע אם אני לא הבא בתור? אזי עוד נכנסות מחשבות של כפירות באדם וכו', ולא מתבייש להגיד שהוא כופר וכו', ולא בחנם שאמרו חכמינו הקדושים (שבת ל"א:): מאי דכתיב (תהלים מ"ט י"ד) "זה דרכם כסל למו"? יודעין רשעים שדרכם למיתה ויש להם חלב על כסלם. שמא תאמר שכחה היא מהן? תלמוד לומר "ואחריהם בפיהם ירצו סלה"; שמדברים מזה, הינו מיום המות, אבל הם חושבים שיש "חברה של מתים" אבל הוא לא שיך לחברה הזו, ומזה רואים שיש כל כך הרבה אנשים שגונבים וגוזלים ועושקים את הצבור ועושים עול לשני, ולא רוצים אפילו לחשב כי פתאום יבוא יומם וכו', ולכן אשרי אדם שזוכה לחזר בתשובה שלמה, ובפרט כששומע איזה מקרה מזעזע שקורה בעולם וכו', או שחבר נפטר פתאום וכו', שזה צריך לקרב אותו יותר ויותר אל הקדוש ברוך הוא, ושב ורפא לו.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תרט.

**הרבנית של המשדכת שלי מעכבת את החתנה שלנו  
בתאונות שונות. מה ניתן לעשות?**

**שאלה:**

**מאת עדן:** לכבוד הצדיק מוה"רא"ש שליט"א, שלום רב.  
הכרתי מישהי דרך שדכנית. אחרי הפגישה הראשונה היא

התיעצה עם הרבנית שלה, והרבנית אמרה לה שהיא רוצה שאני אקבע עתים לתורה לפחות שעתים ביום במקום מסודר ואני הסכמתי לכך ועשיתי זאת. לאחר מכן נפגשנו עוד שתי פגישות, ואחרי הפגישה השלישית שהייתה ממשי טובה - הרגשנו שבינו שזה הולך לכוון חיובי. המשידכת שלי דברה שוב עם הרבנית שלה, והרבנית אמרה לה שהיא לא הבינה אותה נכון, כי היא התכוונה שאני אכנס ללמוד שעתים ביום, ורק אחרי חדשים שאני שם - נמשיך להפגש. לא נראה לי הגיוני שנפסיק להפגש למשך חדשים, וגם המשידכת שלי אומרת שהיא לא שלמה עם זה, אבל היא מתבטלת אל הרבנית שלה. מה עלינו לעשות? תודה מראש, ואני מתפלל שתזכו לאריכות ימים ושנים.

### תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר יתרו, י"א שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל עדין גרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן פ"ט) הצדיק הוא המשיך כל השדוכים, כי ענין שדכנות זה הדבר הכי קדוש שרק יכול להיות - לשדך בני ובנות ישראל ולהצילם מחטאים ועוונות, ואשרי מי שעוסק בזה כי הוא מקרב את הגאולה, כמאמרם ז"ל (יבמות ס"ב). אין בן דוד בא עד שיכלו כל נשמות שבגוף, וזה עסקו של צדיק אמת שהולך לו בחיים שבני הנעורים יתחתנו מה שיותר מהר, וינצלו מכל מיני חטאים ועוונות וכו', ולא יעשו שטיות וכו', אלא יבנו בית נאמן בישראל, אשריהם ואשרי חלקם של אלו הצדיקים שעוסקים בלשדך בני ובנות ישראל.

והנה שדכ"ן יש בזה שני פרושים - הצדיק, שהוא השדכן האמתי, הולך לו בחיים בכל מחיר להפגיש בין בחור לבחורה,

ועושה כל מיני פעולות שבעולם שיגמר בכי טוב שזה ראשי תבות שדכ"ן (תהלים ק"ז) כי ש'בר ד'לתות נ'חשת, הינו הצדיק האמת עושה כל מיני פעולות שבעולם, אפלו שיש ביניהם מניעות גדולות כדלתות נחשת, הוא שובר את זה והוא מפגיש ביניהם והוא גומר את השדוף בכי טוב, כי אין לו שום כוונה אחרת אלא לשדוף את בני ובנות ישראל. לא כן הצבועים שגם כן קוראים את עצמם 'צדיקים' או 'רבנים' או 'רבניות' שכל הראש שלהם איך לעשות כסף מהשדוף הזה, אזי אצלם שדכ"ן זה ראשי תבות ש'קר ד'ובר כ'סף נ'וטל, ומאלה צריכים מאד מאד לשמר, כי אין כוונתם לשמים כלל, רק להוציא מהזוג כסף, או להשתלט על הבחור או על הבחורה.

ולכן אם יש ביניכם משיכה ויש ביניכם שפה משתפת וכו', אתם צריכים לעקף את 'הרבנית' שפשוט רוצה להשתלט על הבחורה וכו', והקדוש ברוך הוא יוליך אתכם על הדרך נכונה ותזכו לגמר ביניכם את השדוף מה שיותר מהר.

בלי קשר, בודאי מה טוב ומה נעים שתקבע עתים לתורה, כי אשרי אדם שזוכה ללמד בכל יום קצת מקרא, קצת משנה, קצת גמרא, קצת הלכה, כי כך אמר התנא הקדוש (אבות פרק ו') לפי שבשעת פטירתו של אדם אין מלוין לו לאדם לא כסף ולא זהב ולא אבנים טובות ומרגליות, אלא תורה ומעשים טובים בלבד; ואמרו (בראשית רבה פרשה נ"ט סימן ב') על הפסוק (משלי ל"א) "עז והדר לבושה ותשחק ליום אחרון" - עז והדר - לבושה של תורה, ותשחק ליום אחרון - אימתי היא שוחקת? מתן שכרה לעתיד לבא; וכן אמרו (שמות רבה פרשה נ"ב סימן ג') אימתי התורה משחקת למי שהיא עמל בה? ליום אחרון, הוי "ותשחק ליום אחרון"; כי אז ביום האחרון של האדם שלמד בכל יום תורה, אפלו שעבר עליו מה שעבר, הוא שוחק מכל העולם כלו.

הקדוש ברוך הוא יעזר שתבשרו לי בקרוב בשורות משמחות, וממש תחיו אותי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תרי.

**לפני שאני ובעלי חזרנו בתשובה נכשלנו באסור נדה  
ובחלול שבת. איך מתקנים את הכל?**

## שאלה:

**סאת דיאנה:** שלום. אני ובעלי חזרנו בתשובה, אף לפני שהתקרבונו לח"י תורה ומצוות עברנו על אסור נדה ולא שמרנו שבת. איך מתקנים את כל אסורי הכרתות בהם נכשלנו? בברכת שבת שלום.

## תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר יתרו, י"א שבט ה'תשע"ד.

שלום רב אל דיאנה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

אין לתאר ואין לשער את זכותכם בשמים שזכיתם לחזור בתשובה שלמה, וכך אמרו חכמינו הקדושים (ברכות ל"ה) במקום שבעלי תשובה עומדים - שם אין צדיקים גמורים יכולים לעמד, ואמרו חכמינו הקדושים (פסיקתא דרב כהנא) גדול כחה של תשובה, שכיון שאדם מהרהר בלבו לעשות תשובה, מיד היא עולה לא עד עשרה ימים ולא עד עשרים ולא עד מאה, אלא עד מהלך חמש מאות שנים. ולא עד רקיע ראשון ושני, אלא שהיא עומדת לפני כסא הכבוד. והס"ך-מ"ם מאד מאד מפתח מן אדם שחוזר בתשובה, כי כיון שאדם בא אל הקדוש ברוך הוא אפלו שהוא עשה עד עכשו מה שעשה, ומתודה ומתחרט על כל מה שעשה, הקדוש ברוך הוא כבר מקבלו.

ואמרו חכמינו הקדושים (במדבר רבה פרשה כ' סימן י"ג) בלעם היה רשע ערום וידע שאין עומד בפני הפרענות אלא תשובה, שכל מי שחוטא ואומר חטאתי, אין רשות למלאך לגע בו, ובשביל זה הוא

מסית את כל אדם "מה לך לחזור בתשובה? ומה לך להתודות?" כי הוא יודע שמי שחזר בתשובה ומתודה להקדוש ברוך הוא, אין רשות למלאך המות לגע בו. ואמרו חכמינו הקדושים (תנחומא נח) אין מכה בעולם שאין לה רפואה, רפואתו של יצר הרע תשובה. וכתב הרמב"ם (פרק א' מהלכות תשובה הלכה א') כל מצות שבתורה, בין עשה בין לא תעשה, אם עבר אדם על אחת מהן בין בזדון בין בשגגה, כשיעשה תשובה וישוב מחטאו חייב להתודות לפני האל ברוך הוא, שנאמר (במדבר ה') "איש או אשה כי יעשו, וגו'" והתודו את חטאתם אשר עשו" - זה ודוי דברים. ודוי זה מצות עשה, כיצד מתודין? אומר: אנא השם, חטאתי עויתי פשעתי לפניה, ועשיתי כך וכה, והרי נחמתי ובשתי במעשי ולעולם איני חוזר לדבר זה. וזהו עקרו של ודוי, וכל המרבה להתודות ומאריך בענין זה הרי זה משבח; ולכן מה טוב ומה נעים שאת ובעלך תקחו חמש דקות בכל יום להתודות להקדוש ברוך הוא על העבר שלכם, ולקבל על עצמכם שמהיום והלאה תשמרו על טהרת המשפחה, ועל שמירת שבת, ועל כל המצוות, וזאת תעשו יום יום עד שימחק לגמרי מזכרוכם העבר שלכם, שאז תדעו שנתכפר לכם לגמרי.

ויען שכתוב (דניאל ד' כ"ד) "והטאף בצדקה פרק", ולכן מה טוב ומה נעים אם תרבו בצדקה לזכות הרבים, שהנותן לא יודע למי זה הולך, והמקבל לא יודע ממי הוא מקבל, וזו המעלה לתת צדקה לבית התבשיל שנותנים אכל לרעבים ולצמאים, אשר אין עוד צדקה יותר גדולה מזו, והצדקה הזו עולה כל הצדקות, כמאמרם ז"ל (בבא בתרא ט) אין בודקין למזונות; הינו בכל דבר יכולים לרמות בני אדם וכו', אבל אם בא אחד והוא אומר שהוא רעב וצמא, שמה הוא לא יכול לרמאות אותה, כי מי שבאמת רעב או צמא - הוא יאכל וישתה, ומי שלא רעב וצמא - הוא לא יאכל ולא ישתה, ולכן אין צדקה יותר גדולה מלתת לאכל לרעבים וצמאים, שזה בכלל קרבן, כי אם אדם עוזר לבית התבשיל שנותן לאכל לרעבים ולצמאים, זה ממש כאלו הוא מקריב קרבנות על המזבח.

ומלבד זאת הייתי מייעץ לכם שבהזדמנות הראשונה שתזדמן לכם תסעו אל ציון רבנו ז"ל בעיר אומן, אשר הבטיחנו בחייו אשר מי שיבוא אצלו אחר הסתלקותו, הינו אל ציונו הקדוש בעיר אומן, ויתן פרוטה לצדקה עבורו ויאמר את העשרה מזמורי תהלים הנקראים 'תקון הכללי', אפלו אם עצמו וגבהו חטאיו ופשעיו יוציאו מהשאל תחתית. אשרי מי שזוכה לדעת ושכל ונוסע לכל הפחות פעם אחת בחיים אל ציון רבנו ז"ל בעיר אומן, שהבטיח עם שני עדים כשרים צדיקים גדולים שמי שיבוא אל ציונו ויתן פרוטה לצדקה ויאמר את העשרה מזמורי תהלים הנקראים 'תקון הכללי' - הוא יוציא אותו מהשאל תחתית שנפל אליה, מי פתי ששומע דבורים אלו והבטחה כל כך חזקה מצדיק קדוש ונורא כזה, שלא יקח את ידיו ואת רגליו וכו', ויבוא על כל פנים פעם אחת אל ציונו הקדוש בעיר אומן, ויקבל את התקון שלו על ידי רבנו ז"ל? אשרי לו בזה ואשרי לו בבא. המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תריא.

**הורי נתנו לי דירה במתנה, ואני חושש שאם אקבל אותה יהיה עלי דין בשמים**

**שאלה:**

**מאת חזי: שלום לכבוד מוהרא"ש.**

ראשית, ברצוני להגיד תודה רבה על כל העצות והזמן שאתם מקדישים לנו, ויהי רצון שהשם יברך אתכם בכל הברכות הכתובות בתורה, ותזכו להגדיל תורה ולהאדירה. אני בחור רוק, וברשות הורי יש דירה שמיעדת עבורי. מצד אחד אני שמח שהורי דואגים לי, אבל מצד שני אני חושש שאם אקבל את הדירה מהם זה יעורר עלי דינים בשמים, שכן אם אקבל דירה במתנה, אהיה פנוי הרבה יותר מאדם רגיל



ללמוד תורה, וכביכול זה יחייב אותי לשבת וללמוד כל היום -  
דבר שאינני מסגל, וגם ללמוד חצי יום ולעבד חצי יום יהיה לי  
קשה.

בלי קשר לכל זה, אני מרגיש שאני מסתובב בעולם ללא  
מטרה, אין לי חשק לכלום ואני לא מוצא את עצמי. לפעמים  
מתעורר בי רצון להקים עסק, אבל אחר כך אני שוב נופל  
לבלבולים. אודה לכם מאד אם תחזקו אותי ותאירו לי את  
הדרך בה אני צריך ללכת. תודה רבה!

### תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר יתרו, י"א שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל חזי נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך כל כך לשמח שיש לך הורים שדואגים בשבילה,  
ואתה צריך לכבד אותם מאד מאד, כי כבוד אב ואם זה מהמצוות הכי  
גדולות, כמאמרם ז"ל (תנא דבי אליהו רבה פרשה כ"ו) כל העולם כלו של  
הקדוש ברוך הוא, ואין הקדוש ברוך הוא מבקש מהאדם רק שיכבד  
אב ואם; ואמרו (פסיקתא רבתי) חמורה שבחמורות - כבוד את אביך ואת  
אמך; ואמרו (קידושין ל:): שלשה שתפין הן באדם - הקדוש ברוך הוא  
ואביו ואמו. בזמן שאדם מכבד את אביו ואת אמו, אמר הקדוש ברוך  
הוא מעלה אני עליהם כאלו דרתי ביניהם וכבודוני; רואים מזה שאם  
מכבדים אבא ואמא - בזה מכבדים את הקדוש ברוך הוא, ולכן אתה  
צריך להודות בכל יום להורים שנתנו לך דירה.

עם כל זאת, אתה צריך לדעת שכל הבעיה שלך היא שאתה לא  
שמח, כי אם היית שמח היה לך ישוב הדעת, כמו שאמר רבנו ז"ל  
(לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן י') מה שהעולם רחוקים מהשם יתברך ואינם  
מתקרבים אליו יתברך, הוא רק מחמת שאין להם ישוב הדעת, ואינם  
מישבין עצמן. והעקר להשתדל לישב עצמו היטב מה התכלית מכל

התאוות ומכל עניני העולם הזה, הן תאוות הנכנסות לגוף, הן תאוות שחוצ' לגוף, כגון כבוד, ואז בודאי ישוב אל השם יתברך.

אך דע, שעל ידי מרה שחורה אי אפשר להנהיג את המח כרצונו, ועל כן קשה לו לישוב דעתו, רק על ידי השמחה יוכל להנהיג המח כרצונו, ויוכל לישוב דעתו, כי שמחה הוא עולם החרות, כמו שכתוב (ישעיה נ"ה) "כי בשמחה תצאו", שעל ידי שמחה נעשין בן חורין ויוצאין מן הגלות. ועל כן כשמקשר שמחה אל המח, אזי מחו ודעתו בן חורין ממש, ואינו בבחינת גלות, ואזי יוכל להנהיג את מחו כרצונו ולישב דעתו, מאחר שמחו בחרות ואינו בגלות, כי על ידי גלות אין הדעת מישב כלל וכו'. ולבוא לשמחה הוא על ידי מה שמוצא בעצמו איזה נקדה טובה, כי איך שרק יהיה, יש אצל כל בר ישראל נקדות טובות מנקדת יהדותו, כמאמרם ו"ל (ברכות נ"ז). על הפסוק (שיר השירים ד') "כפלח הרמון רקתך" - מאי רקתך? אפלו ריקנין שבה מלאים מצות פרמון, ועל כל פנים יש לכל בר ישראל לשמח במה שזכה להיות מזרע ישראל, ושלא עשנו גוי כגויי הארצות, כי השמחה הזו עולה על כל השמחות, ועל ידי שמחה מתרחבים מחו ודעתו וכבר יש לו ישוב הדעת אחר לגמרי.

אבל לזכות לשמחה, שזו המדרגה הכי גדולה - שאדם יהיה תמיד שש ושמח עם חלקו שזכה להבראות מזרע ישראל, אי אפשר להגיע אלא על ידי תפלה, כי שמחה היא אור גדול מאד מאד שאי אפשר להשיגו אלא על ידי הכלי שנקרא תפלה, ולכן עליך להתפלל את התפלה הזו בכל יום, ואפלו כמה פעמים ביום:

רבוננו של עולם! זכני להיות בשמחה תמיה, ואזכה להרגיש את השמחה ברמ"ח איברי ובשס"ה גידי, עד שהשמחה תגיע לרגלי, שאזכה לרקד בכל יום מרב שמחה על גדל החסד שעשית עמדי, שנבראתי מזרע ישראל, ואני יכול לקיים את מצוותיך. אנא רחם עלי והרחק ממני את העצבות והעצלות, וזכני לדבר בכל יום עם אחרים משמחה, ואזכה לשמח את אחרים, ועל ידי זה

גם אני אֶזְכֶּה לְשִׂמְחָה, וּבְזָכוֹת הַשְּׂמֵחָה אֶזְכֶּה לְהַכְלִיל בְּךָ לְגַמְרִי, עַד שֶׁלֹּא אֶרְאֶה לְפָנַי עֵינַי רַק אֶת אֲמִתּוֹת מְצִיאוֹתֶיךָ תְּתַבְּרֶךָ, אֵיךְ שְׂאֵתָה מַחִיָּה וּמְהוּוּה וּמְקִיָּים אֶת כָּל הַבְּרִיאָה כְּלָה, וְזַכְּנִי לְאִמּוּנָה בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת שְׂאֶזְכֶּה לְדַעַת בִּיּוֹדֵעָה בְּרוּרָה שְׂאֵתָה נִמְצָא וְאֵין בְּלַעֲדֶיךָ נִמְצָא, וְעַל יְדֵי זֶה תִּמְחַל לִי עַל כָּל עֲוֹנוֹתַי, וְאֶזְכֶּה לְהַכְלִיל בְּךָ מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם, אָמֵן סְלָה.

הַעֲקָר שֶׁבְּכָל הַעֲקָרִים - שְׂאֵתָה מְכָרַח לְמַצָּא לְעַצְמְךָ אִיזוֹ עֲבוּדָה, כִּי כִּךְ אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (כְּתוּבוֹת ג' ט) הַבְּטִילָה מְבִיאָה לְיַדֵּי שְׁעָמוּם (שְׁגָעוֹן) וְלִיְדֵי זְמָה, וְאָמְרוּ (אֲבוֹת דְּרַבֵּי נֶתַן פָּרָק י"א) אֵין אָדָם מֵת אֶלָּא מִתּוֹךְ הַבְּטִילָה; כִּי אָדָם מְכָרַח לְהִיּוֹת עֶסוֹק, כִּי אִם הוּא יוֹשֵׁב לְבַד בְּבֵיתוֹ, אֲזִי מִשְׁתַּגֵּעַ מִשְׁעָמוּם וְכוּ', וְלִכֵּן אֶתָּה מְכָרַח לְמַצָּא אִיזוֹ עֲבוּדָה בְּשִׁבְלֶךָ, וְתִהְיֶה הַכִּי מֵאֲשֶׁר בְּחַיֶּיךָ.

הַעֲקָר תִּתְחַזֵּק בְּבִטְחוֹן עֲצָמִי שְׁסוּף כָּל סוּף תִּצָּא מִעַצְמְךָ וְתִזְכֶּה לְהִתְחַתֵּן, כִּי אִם יִהְיֶה לְךָ בְּטְחוֹן עֲצָמִי הַכֵּל יִסְתַּדֵּר לְךָ עַל הַצַּד הַכִּי טוֹב. יַעֲזוֹר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂתַּבְּשֶׁר לִי תְּמִיד בְּשׁוֹרוֹת מְשֻׁמְחוֹת.

הַמֵּאֲחִיל לְךָ בְּרִכָּה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

## ג' תריב.

**בְּנֵנו הַתְּאֵבֵד, וּמֵאֵז עוֹלְמָנוּ חָרַב בְּעַדְנוּ וְנִעְלַם לָנוּ כָּל הַטַּעַם מֵהַחַיִּים. אֵיךְ מִתְחַזְּקִים אַחֲרֵי טְרַגְדִּיָּה כְּזוֹ?**

**שְׂאֵלָה:**

**מֵאֵת מוֹדֵי:** לְכַבוֹד הָרַב מְחִיָּה הַנְּפֹשׁוֹת הַשְּׁבוּרוֹת וְהַעֲיָפוֹת, שְׁלוֹם.

אֲנִי וְאֲשֵׁי שְׁבוּרִים וְרֻצוּצִים וּמִיֹּאשִׁים מֵהַחַיִּים, כִּי לְצַעֲרֵנוּ חָרַב בְּנֵנו הַתְּאֵבֵד, וּמֵאֵז עוֹלְמָנוּ חָרַב בְּעַדְנוּ וְנִעְלַם לָנוּ כָּל הַטַּעַם מֵהַחַיִּים.

אנחנו לא יודעים איך להרים את עצמנו ואיך להתחזק, ונודה מעמק הלב לכבוד הרב שיענה לנו ויכתב לנו דברי חזק.

### תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר יתרו, י"א שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל מנדי נרו ואיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

צר לי מאוד מאוד לשמע דבר מזועזע כזה, המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים, ולא תוסיפו לדאבה עוד.

הנה חכמינו הקדושים אמרו (ברכות ה.) כל שהקדוש ברוך הוא חפץ בו מדכאו ב'יסורין, ואם קבלם יראה זרע יאריך ימים; צריכים לסבל ולשתק וכו', ולסבל ולשתק וכו', כמאמרם ז"ל (ברכות ס"ב.) קבלה דיסורא שתיקוּתא - עצה לקבל את היסורים רק לשתק, ולא להתלונן חס ושלום על הקדוש ברוך הוא, כי מה אנחנו יודעים ומבינים וכו', למה זה באה עלינו צרה כזו, צריכים רק לזכור מה שאמרו חכמינו הקדושים (תנחומא כי תצא) צריך האדם להחזיק טובה להקדוש ברוך הוא בזמן שהיסורין באין עליו, למה? מפני שהיסורין מושכין את האדם להקדוש ברוך הוא. כי כשאדם שבויר לגמרי, אז הוא פונה רק אליו יתברך, ואמרו חכמינו הקדושים (פסיקתא רבתי) אשרי אדם שנגעו בו יסורין וכבש רחמיו ולא קרא תגר.

כי באמת זה נסיון קשה מאוד מאוד כשיש לאדם בן או בת שהתאבדו רחמנא ליצלן, כי ההורים אוכלים את הלב שלהם מרב צער וכו', וכן יש להם רגשי אשמה פן ואולי לא טפלו מספיק בבן או עם הבת שהתאבדו וכו', אבל באמת מי שמאמין באמונה שלמה בו יתברך יודע ועד אשר דבר גדול דבר קטן לא נעשה מעצמו אלא בהשגחת המאציל העליון, ומי יודע אם הנשמה הזו לא ירדה לזה העולם כדי לתקן איזה ענין וכו', וכשגמר את תקונו רחמנא ליצלן קרה מה שקרה, זה נפטר בחניקה וכו', זה נפטר בהריגה וכו', ולכן

אתה ואשתך מְכַרְחִים לְהִתְחַזֵּק בְּהִתְחַזְּקוֹת עֲצוּמָה, וְאִם שָׁזָה מְאֹד קֶשֶׁה, כִּי סוּף כָּל סוּף יֵשׁ הַרְבֵּה דְבָרִים שְׁאֵדָם לֹא יוֹדֵעַ עַל מַה זֶה בָּא לוֹ, וְחֻכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (מְכִילֵתָא יִתְרוֹ) הַיְסוּרִין מְרַצִּים יוֹתֵר מִן הַקְּרִבּוֹת, שֶׁהַקְּרִבּוֹת בְּמִמּוֹן וְהַיְסוּרִין בְּגוּף; וְאָמְרוּ (סִפְרֵי וְאַתְחַנּוּן) יֵהָא אָדָם שְׂמַח בִּיְסוּרִין יוֹתֵר מִן הַטּוֹבָה, שְׂאֵלוֹ אָדָם בְּטוֹבָה אֵין נִמְחָל לוֹ עוּון שְׁבִידוֹ, וּבִיְסוּרִין נִמְחָל לוֹ.

וְלָכֵן אֲנִי מְאֹד מִבְּקֵשׁ אֶתְכֶם - תִּרְאוּ לַעֲשׂוֹת מִשְׁהוּ בְּשִׁבִיל תְּקוּן נִשְׁמַת הַבֶּן, אִם יִתְאַפְּשֶׁר לְכֶם לְכַתֵּב עַל שְׁמוֹ סֵפֶר תּוֹרָה, וְיִקְרָאוּ בְּזֶה תְּמִיד שְׁזֶה יִהְיֶה לְעֵלוֹי נִשְׁמַתוֹ, רַק אֲנִי מְאֹד מִבְּקֵשׁ אֶתְכֶם שְׂלֹא תִטְיחוּ דְבָרִים כְּלָפִי מֵעֵלָה חֵס וְשְׁלוֹם, כִּי כִּף אָמְרוּ חֻכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (יְלֻקוּט אֵיבּ רַמְזוֹ תַתְק"ח) אֵיבּ, אֱלוּלָא לֹא קָרָא תְּגַר כְּשֶׁבָאוּ עֲלָיו יְסוּרִין, כְּשֶׁם שְׂאוּמְרִים עֲכָשׁוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב - כִּף הָיוּ אוּמְרִים אֱלֹהֵי אֵיבּ וְכוּ'. אָבֵל אֵיבּ לֹא יָכַל לַעֲצֹר אֶת עֲצָמוֹ, וְהִצְרִיךְ מְרַב יְסוּרָיו לְדַבֵּר כְּלָפִי מֵעֵלָה וְכוּ' וְכוּ', רוּאִים מִזֶּה שְׂגָם עַל אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב עֲבָרוּ יְסוּרִים מְרִים וְקָשִׁים מְאֹד, וְעַקֵּר מֵעֲלֵתָם שְׂלֹא קָרָאוּ תְּגַר כְּלָפִי מֵעֵלָה, אֱלָא סָבְלוּ אֶת יְסוּרֵיהֶם בְּדַמְמָה, וְחֻכְמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (בְּרַאשֵׁית רַבָּה פְּרָשָׁה צ"ד סִימָן ה') אֵין הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מֵיַחַד שְׁמוֹ עַל בְּרִיָּה כְּשֶׁהוּא חַי אֱלָא עַל בְּעָלֵי יְסוּרִין; וְלָכֵן שְׂלֹא יִהְיֶה לְכֶם שׁוּם קֶשֶׁיּוֹת עַל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כִּי יֵשׁ דְּבָרִים שְׂאֵנְחָנוּ לֹא יוֹדְעִים כָּלֵל מַה וּמִי וְאֵימְתִי.

הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַמְּנַחֵם אֶת הַשְּׂבוּרֵי לֵב, יִנַּחֵם אֶתְכֶם וְיִשְׂמַח אֶת לְבַבְכֶם הַנִּשְׁבָּר, וְנִשְׁמַע וְנִתְבַּשֵּׁר בְּשׁוּרוֹת מִשְׂמַחֹת.

הַמְּאַחֵל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצְּלֵחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

## ג' תריג.

**כָּבֵר כַּמָּה שָׁבוּעוֹת אֵין לִי מִצַּב רוּחַ, וְאֲנִי מְרַגֵּשׁ עֲצָבוֹת  
גְּדוֹלָה שְׁעוֹטֶפֶת אֶת כָּלִי**

**שְׁאֵלָה:**

**מֵאֵת נְתִי:** לְכַבּוֹד הָרֵב מֵיְבִנְאֵל.

כָּבֵר כַּמָּה שָׁבוּעוֹת אֵין לִי מִצַּב רוּחַ, אֵין לִי סִבְלָנוֹת לְאַף אֶחָד,  
וְכָל מָה שֶׁאֲנִי רוֹצֶה זֶה לְהִיּוֹת סְגוּר בְּחֶדֶר שְׁלִי בְּלִי לְרֵאוֹת  
וּלְשִׁמְעַ כְּלוּם. אֲנִי מְרַגֵּשׁ עֲצָבוֹת גְּדוֹלָה שְׁעוֹטֶפֶת אֶת כָּלִי וְאֲנִי  
לֹא מִצְלִיחַ לְהִשְׁתַּחֲרֵר מִמֶּנָּה. מַמָּה זֶה נוֹבֵעַ?

**תְּשׁוּבָה:**

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר יְתָרוֹ, י"ב שִׁבְט ה'תשע"ד.

**שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל נְתִי גְרוֹ יְאִיר וַיִּזְרַח**

**לְנֶכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.**

רַק חֲזֵק וְאַמֵץ מְאֹד וְרֵאָה שֶׁשׁוּם דְּבָר לֹא יוּכַל לְשִׁבֵר אוֹתְךָ, בְּזֶה  
הָעוֹלָם עוֹבְרִים עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד כָּל מֵינֵי יְרִידוֹת וּנְפִילוֹת, חֲלִישׁוֹת  
הַדַּעַת, קִטְנוֹת וּמְרִירוֹת וְכוּ', וְהַכֹּל מִפְּנֵי שְׁגוּפוֹ הַגִּשְׁמִי וְהָעוֹלָם  
הַגִּשְׁמִי מְעַלְמִים וּמְסִתְרִים אֶת אֲמִתּוֹת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי בְּאֲמִתּוֹ  
אִם הָיָה הָאָדָם מְתַבּוֹנֵן הֵיטֵב אֵיךְ שֶׁאֵין שׁוּם מְצִיאֹת בְּלִעְדֵי יִתְבָּרַךְ  
כָּלֵל, וְהַכֹּל לְכַל אֲלֻקוֹת גְּמוּר הוּא, אֲזִי הָיָה מְתַאֲהֵב רַק בּוֹ יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ  
שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהַר"ן חֵלֶק א' סִימָן ל"ג) כָּכֵל שֶׁאָדָם רְחוּק מִמֶּנּוּ  
יִתְבָּרַךְ, אֲזִי רַבּוֹ הִלְבוּשִׁים, וּכְכֹל שֶׁאָדָם מְתַקְרֵב יוֹתֵר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ,  
הוּא מוֹרִיד מִמֶּנּוּ אֶת כָּל הִלְבוּשִׁים, עַד שֶׁאֵינוֹ רוֹאֶה כָּבֵר מִשׁוּם דְּבָר  
רַק אֲמִתּוֹת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּלִי שׁוּם לְבוּשִׁים, וְיִכּוֹל לְאַהֵב אֶת עַצְמוֹ  
עִמוֹ יִתְבָּרַךְ.

וּכְשֶׁאָדָם בָּא אֶל דְּרָגָא זוּ, אֲזִי הוּא מְשָׁלִים עִם הַמְצִיאֹת וְעוֹשֶׂה  
שְׁלוֹם עִם מַצְבוֹ, כִּי יוֹדֵעַ אֲשֶׁר כָּל מָה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו זֶה רַק מִמֶּנּוּ יִתְבָּרַךְ,

ונשמתו היא חלק אלוך ממעל ממש, והוא צריך לעבר את התקונות והזוככים האלו, ומשם נובע שהוא בשלום עם עצמו, בשלום עם אשתו, בשלום עם ילדיו, ובשלום עם אנשים, פי הכלל - שאדם צריך לחפש ולבקש תמיד אחר השלום שהוא שמו של הקדוש ברוך הוא (שבת י): ותכף ומיד כשמוצא את הקדוש ברוך הוא בכל עניניו - אזי הוא משלים עם המציאות, ואז הכל הולך לו כבר כסדר (עין לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן פ"ב) והוא נכלל בו יתברך.

וצריך לזכר מה שאמר הבעל שם טוב הקדוש זכותו יגן עלינו: כשאדם פוגם במח מחשבתו על ידי הרהורים רעים - צריך לסבל מילדיו, וכשאדם פוגם בדבורו בלשון הרע רכילות ולצנות - סובל מאשתו, וכשאדם פוגם במעשים רעים על ידי זה סובל מאנשים, והסבל הוא סבל רב מאד, ולכן צריכים לחזור בתשובה שלמה על המחשבה הדבור והמעשה שפגם בהם, ואזי הם יהיו הלבושים המזככים לנפשו, כי מחשבה דבור ומעשה הם השלשה לבושים שבהם הנשמה נמצאת כדגמת העולם שיש בו בריאה יצירה ועשייה, שהם הלבושים של העולמות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תריד.

**אשתי פתחה לי תיק ברבנות ובמשטרה, הרבנים מכריחים אותי להתגרש והמשטרה רוצה לעצר אותי. מה עושים?**

**שאלה:**

**מאת רחמים:** לכבוד הצדיק שלום.

אשתי פתחה לי תיק ברבנות ובמשטרה, הרבנים מכריחים אותי להתגרש והמשטרה רוצה לעצר אותי. אני יודע שאני

לא בסדר, וכבר הזהירו אותי הרבה פעמים, אבל עכשו אני באמת מתחרט ורוצה לשנות את ההתנהגות שלי. אנא עזר לי, מה עושים?

### תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר יתרו, י"ב שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל רחמים נרו ואיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אני בטוח שאשתך לא פתחה עליך תיק במשטרה והיא תובעת גט ממך וכו' מפני שאתה לא קם בחצות ולא אומר סדר תקון חצות, ואתה לא מקונן על חרבן בית המקדש וכו'... כנראה שאתה אדם אלים פיזית ומלולית וכו', וזו רשעות שאין כמוה, ובעל שמתנהג באלימות נגד אשתו הוא פשוט מטורף וכו' וגם רוצח וכו'. הן אמת שיש נשים שיכולות להוציא את בעליהן משווי משקל וכו', והן יכולות לעצבן את הבעל וכו', אבל על זה לא צריכים להיות אלים וכו', לא אלים מלולית ומכל שכן לא אלים פיזית, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (סנהדרין נ"ח): המגביה ידו על חברו, אף על פי שלא הכהו - נקרא רשע, שנאמר (שמות ב' י"ג) "ויאמר לרשע למה תכה רעך". למה הכית לא נאמר, אלא למה תכה, אף על פי שלא הכהו נקרא רשע; מכל שכן להגביה יד על אשה זה מנהג גויים, וזה לא מתאים ליהודי, וכל כך הרבה פעמים הזהירו אותך שתשמר את עצמך מפעס, כי הפעס יביא אותך ישר אל השאול תחתית ומתחתיו, ותדרדר עד עמקי בית סהר וכו' וכו', ולכן מה אתה רוצה עכשו?

אדם צריך לשמר מאד מאד על מדת הפעס שהיא המדה הכי מגנה שרק יכולה להיות, ואת קלונו הוא מגלה ברבים, כי על ידי פעס יכולים להכיר את האדם, ורבנו ז"ל אמר (שיחות הר"ן סימן קפ"ד) על ידי החטם יכולים להכיר את הנואף, כי באמת מובא בדבריו (שיחות הר"ן סימן רמ"ט) על הפסוק (בראשית ל"ח ז') "וייהי ער רע בעיני הוי"ה" - למה



לא כתוב 'רשע' אלא 'רע'? אלא מי שעובר על החטא המגנה של הוצאת זרע לבטלה והוא נואף, על ידי זה הוא תמיד בכעס שנקרא רע, לשון ביזו, והוא תמיד עצבני, וזה מה שכתוב בזהר (נשא קל"ז): בחוטמא אשתמודע פרצופא, הינו על ידי החטם מכירים את פרצוף האדם. בהאי חוטמא אתפרשא מילה, דכתיב (שמואל ב' כ"ב) "עלה עשן באפו" וגו'; הינו דרך האף בא הכעס והרציחה, ולכן על ידי הכעס של האדם מכירים את כל האדם, והוא מגלה את כל ענינו וכו', והעבר שלו וכו', ולכן צריכים לשמר מאד מאד לא להיות בכעס ובצצבים, כי את קלוננו הוא מגלה ברבים.

ובפרט שאותך הזהירו כל כף הרבה פעמים שלא תרד לחיי אשתך, ולא רציית לשמע, אז אתה צריך להבין שעכשו אתה משלם על זה מחיר מאד מאד כבד.

ומי יתן שכל גבר ידע שבבית צריכים להיות ותרון, כי אחרת ימצא את עצמו בחוץ, והצלחת נשואין זה כששניהם ותונים ולא הולכים ראש בראש, אבל כשאחד אלים פיזית, זה פשוט משגע וכו'.

הקדוש ברוך הוא ישלח לך דעת ושכל אולי זה יעזר שהיא תבטל את כל התלונות ממך.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תרטו.

**בעלי מחנה בתלמוד תורה, ובאספת ההורים הוא מקבל לשיחה אישית את אמהות התלמידים. האם יש בכך בעיה?**

**שאלה:**

**מאת לאה: לכבוד הרב הצדיק שלום, ברכה ובריאות.**

בעלי עובד כמחנה בתלמוד תורה חרדי, וכשמתקיימת אספת הורים הוא צריך לשבת בכיתה בכל פעם עם אבא אחרת כשהדלת סגורה ולדווח לה על התקדמות בנה. זה מציק לי מאד, משום שיש ביניהן הרבה אמהות צעירות שמגיעות מגנדרות וכו', והדור פרוץ, ואף שמסתובבים שם עוד אנשים, בכל זאת אני חוששת שבעלי יכשל. הן אמת שגם האבות רשאים להגיע לאספה, אבל המציאות היא שהאמהות מגיעות.

מה דעתכם בענין? והאם לא יותר טוב שאת השיחות האישיות ינהלו בטלפון ולא פנים אל פנים? בתודה ובברכה.

### תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר יתרו, י"ב שבט ה'תשע"ד.

שלום רב אל לאה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

זו בעיה רצינית שכל מלמד בתלמוד תורה חרדי צריך לעבר, ואין לזה פתרון, כי מצד אחד האבא רוצה לשמע מה שלום הבן שלה, איך הוא לומד, ואיך הוא מתנהג, ומצד שני המלמד מכרח לשתף פעולה, כי אם לא - יפטר אותו וכו', ולכן העצה שיבואו האבא והאבא ביחד, או יותר טוב שהאבא יבוא לבדו, כמו שבבית ספר לבנות חרדיות לא באים האבות כלל אלא האמהות, כך צריך להיות בתלמוד תורה - שיבואו רק האבות ולא האמהות, כי מלבד אסור יחוד וכו', יש גם נשים חצופות וכו' שמתחילות עם המלמד וכו', ולכן זו הלכה מפרשת בשלחן ערוך (יורה דעה סימן רמ"ה סעיף כ) לא תלמד אשה תינוקות מפני אביהם שמביאים בניהם; ויכול לצאת מזה מכשול מאד מאד גדול.

הקדוש ברוך הוא יעזר שנזכה לגדר את הפרצה הזאת, שהיא באמת פרצה חמורה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תרטז.

**גליתי שאשתי מאהבת במנהל שלה. מה עושים?**

**שאלה:**

**מאת יאיר:** גליתי שאשתי מאהבת במנהל שלה. מה עושים?  
הצילול

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר יתרו, י"ב שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל יאיר נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת כי אשה צריכה המון תשומת לב מבעלה, ואם היא לא מקבלת את זה מבעלה אז היא מחפשת את זה בחוץ, וזה פשוט.

ולכן לא בחנם הזהירנו רבנו ז"ל מאד מאד על כבוד האשה, ואמר (שיחות הר"ן סימן רס"ד) שצריכים לכבד וליקר את אשתו, כי אמה הלא הנשים הם סובלים צער ויסורים גדולים מאד מאד מילדיהם, צער העבור והלדה והגדול, כאשר ידוע לכל עצם מכאובם וצערם ויסוריהם בכמה אפנים הקשים וכבדים מאד וכו' וכו', על כן ראוי לרחם עליהם וליקדם, ולכבדם. וכן אמרו חכמינו הקדושים (בבא מציעא נ"ט.) אוקירו לנשייכו כי היכי דתתעתרו [תכבדו ותיקרו את נשותיכם כפי שתהיו עשירים], וכן אמרו (יבמות ס"ג.) דיינו שמגדלות בנינו ומצילות אותנו מן החטא, ולכן צריכים לכבד וליקר אותם מאד מאד; כשאשה מקבלת את התשומת לב והכבוד מבעלה, אזי היא כבר לא מענינת באף אחד בעולם, ולצערנו הרב אלו שמזלזלים בנשותיהם וכו', ומכל שכן שמשתמשים נגדן באלמות פיזית או מלולית וכו' וכו', או משפילים אותן, אזי בודאי אשה כזו תחפש תשומת לב בחוץ.

יעזור הקדוש ברוך הוא שתשנה את כל הגישה שלך אל אשתך,  
ותראה איך שהיא תעזב את הכל ותרצה רק אותך.  
המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תריז.

**רבנו אמר שבכדי להיות בעל השגה צריכים להיות בקי  
בגמרא, פרוש רש"י ותוספות. מה הכוונה?**

**שאלה:**

**מאת ליאור:** שלום לכבוד הצדיק מיבנאל.  
רבנו אמר שבכדי להיות בעל השגה צריכים להיות בקי  
בגמרא, פרוש רש"י ותוספות. מה הכוונה בזה? תודה רבה

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר יתרו, י"ב שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל ליאור נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (שיחות הר"ן סימן ע"ו) שיכולים להיות איש כשר  
אפלו אם אינו יכול ללמד כלל, ואפלו צדיק יכולים להיות אף על פי  
שאינו למדן כלל, כי העקר ביהדות זה תמימות ופשיטות גמורה -  
להתנהג כמו אדם פשוט, ולסלק את שכלו ודעתו המדמה, ולקיים את  
כל מה שכתוב בשלחן ערוך בלי שום חכמות והשכלות כלל, ולדבר  
הרבה עמו יתברך כמו איש פשוט לגמרי, וכך הוא יכול לבלות את  
כל ימי חייו ולהיות איש כשר וצדיק שאינו מזיק לאף אחד, ועוסק  
בתפלה ובקיום מצוות מעשיות.

אבל להיות בעל השגה אין יכולים להיות כי אם כשלומדים

גמרא, פרוש רש"י ותוספות, כי להשיג השגות אלקות צריכים חדוד המחין, ואין עוד חדוד המחין כמו מי שלומד גמרא רש"י ותוספות, ולכן כדי שיזכה להשיג השגות בתורה ובעבודה, הוא צריך קדם כל ללמד הרבה תורה, ועל ידי זה יהיה בעל השגה, ודבר זה הוא פשוט.

ולא כמו שנוהג היום שכל פרחח וכו' שאינו יודע בין ימינו לשמאלו וכו', ובקשי רק עקשו חזר בתשובה וכו', כבר מגדירים אותו לבעל רוח הקדש ובעל נבואה ובעל גלוי אליהו הנביא, אין זה אלא מהדמיונות שנוכנסים לאדם וכו' וכו', וכך זה בא מחמת שהאדם לא לומד תורה, כי מי שלומד תורה עליו לא יכולים לעבד, כי הוא תקף ומיד רואה שזה שמדבר גדולות הוא פשוט בור ועם הארץ, ומסכן לא יודע כלום.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תריח.

**הרב של בעלי יעץ לו להתגרש ממני, ומאז אני שבורה וממטטת**

**שאלה:**

**מאת דבי: שלום רב.**

אני ובעלי התגרשנו לפני ארבעה חודשים, ומאז אני שבורה וממטטת. אהבתי מאד את בעלי ולא רציתי להתגרש כלל, אף לצערי, הגרוש התחזק מאד ללא הכונה טובה, והתחבר לרב שיעץ לו להתגרש.

אני לא יכולה לשכח אותו, וכלנו רוצים שהוא יחזר הביתה. גם אני וגם הילדים מתפללים שהוא יחזר לעצמו ויתרחק מהשפעתם של אנשים שמיעצים לו דברים לא טובים. מה עושים? תודה.

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר יתרו, י"ב שבט ה'תשע"ד.

שלום רב אל דבי תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

לצערנו הרב יש היום אנשים בורים ועמי הארצות שאינם יודעים בין ימינם לשמאלם, וקוראים את עצמם 'רבנים', וכן 'מנהיגים', אשר רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוה"ר חלק א' סימן ס"א) ויש מנהיגים שנקראים בשם רבי, שלמודם מאלו המותרות, ולא די שאינם יכולים אפלו להנהיג את עצמן, ומכל שכן שאינם יכולים להנהיג את אחרים, והם נוטלים גדלה לעצמן להנהיג את העולם. צריך לראות שלא להסמיך אותם, שלא לתן להם תקף ועז, שלא יהיו מכנים בשם רבי, כי הם עצמן אינם חייבים כל כך כי יש להם יצר הרע גדול להנהיג העולם, אך צריך לשמור מאד שלא לתן להם תקף ועז, כי אלו הנותנים להם תקף ועז ונסמכים על ידם שיהיו נקראים בשם רבי, הם עתידין לתן דין וחשבון.

ומכל שכן וכל שכן כשיוצא מהם קלקול ביהדות, כגון שהמקוה אינה כתקונה כלל, הרי בזה מכשילים את כלם באסור כרתות החמור וכו', וכן אלו שלא מקפידים על הערוב של העיר שלהם והם מכשילים את כלם באסור חלול שבת וכו', וכן אלו שלא נזהרים בכלל בכשרות המאכלים ומכשילים את האנשים בטרפות ונבלות וכו', והם נקראים 'מנהיגים' או 'רבנים', ויש הרבה כאלו, ומכל שכן וכל שכן בין אדם לחברו - מי שאינו יודע בין ימינו לשמאלו ואינו מתמחה בכלל בדברים שבין איש לאשתו, והוא מסית או את הבעל או את האשה להתגרש, אוי להם ואוי לנפשם ששוכרים בתים ומאמלים ילדים שנשארים יתומים חיים, וזה מצוי בעתים הללו הרבה מאד מאד, שיש כאלו שקוראים את עצמם 'רבנים' או 'מנהיגים', שאינם יכולים להנהיג את עצמם, ומכל שכן איך הם יכולים להנהיג את אחרים, והם גורמים שיהיו גרושין ושוכרים בתים וכו', בשעה שאמרו חכמינו

הקדושים (שבת קט"ז). לעשות שלום בין איש לאשתו, אמרה תורה - שמי שנכתב בקדושה ימחה על המים.

הרי הקדוש ברוך הוא בעצמו מסכים שימחו את השם שלו כביכול, העקר לעשות שלום בין איש לאשתו, ואיך יכול אחד שנקרא 'רב' להסית את הבעל שיתגרש מאשתו?

הקדוש ברוך הוא שאמר לעולמו די יאמר לצרותינו די ויגאל אותנו מרע-בנים וממשחתים כאלו.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תריט.

**מאסתי בחיי, ואני מתחננת שהרב יתפלל עלי  
שאמות בקרוב**

**שאלה:**

**מאת יעל:** מאסתי בחיי ובעצמי, ואני פשוט לא מסגלת להאמין, לסלח, לאהב ולשמוח...  
אל תנסה להבין אותי כי אינך יכול להעלות על הדעת מה אני עוברת בחיי, וגם אם תתן לי את העצות הכי טובות שיש - אני מעדיפה שהנשמה שלי תעלם לנצח.  
על אף שקשה לבקש דבר שכזה, אני מתחננת שהרב יתפלל שאמות בקרוב כי אני רוצה למות בדרכים כשרות ולא על-ידי התאבדות חס ושלום.

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר יתרו, י"ב שבט ה'תשע"ד.

שלום רב אל יעל תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

אני הייתי מיעץ לך שתלכי אל רופא שיתן לך כדורי הרגעה וכו', ושתהיה לך רפואה שלמה, ומה שאת כותבת שאני לא מבין אותך וכו', תאמיני לי שאין בעולם מי שיבין אותך כמו שאני מבין אותך, ורחמנות גדולה עליך כי את מצירת את החיים שלך שחור משחור וכו' וכו', כי באמת אמרו חכמינו הקדושים (מדרש אגדה) על הפסוק (בראשית ב' ז) "וייצר הוי"ה אלקים את האדם" - מה זה "וייצר" עם שני יודין? אלא לשון ציר, הינו אדם בא לזה העולם, ונותנים לו בד, מכחול וצבעים, ונותנים לו את הבחירה איך לצבע את תמונת החיים שלו - אדם שיש לו אמונה פשוטה בו יתברך, ויודע ועד אשר אין לו רק את הקדוש ברוך הוא, ומרגיל את עצמו לדבר אל הקדוש ברוך הוא בשפת האם שלו, האדם הזה החיים שלו חיים נעימים, והוא מציר את בד החיים שלו בתמונות מאד מאד יפות (אף שעוברות עליו צרות ויסורים, מרירות עניות ודחקות ומה לא), אף על פי כן על ידי תקף האמונה שיש לו בו יתברך, הוא מציר את החיים בצורה מאד מאד יפה עם המכחול והצבעים שמסרו בידו וכו', אבל אם אדם מסכן שאין לו אמונה בו יתברך, ויש לו קשיות וספקות עליו יתברך, אפלו שיהיה לו כל טוב, עם כל זאת הוא מרגיש ריקנות, והאדם הזה רוצה רק למות, כי הוא לוקח את בד החיים שלו והוא מציר עליו תמונות מאד מאד שחורות, וכך הוא בעצמו ממרר לעצמו את החיים.

כי באמת, הבחירה היא בידי האדם, כמו שכתוב (דברים י"א) "ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה: את הברכה אשר תשמעו אל מצות הוי"ה אלקיכם אשר אנכי מצוה אתכם היום: והקללה אם לא תשמעו אל מצות הוי"ה אלקיכם וסרתם מן הדרך אשר אנכי מצוה אתכם היום ללכת אחרי אלהים אחרים אשר לא ידעתם"; הינו נותנים לאדם מתנה את היום, אבל בתוך היום הזה יש ברכה וקללה - מי שמציית את הקדוש ברוך הוא ויש לו אמונה בו יתברך, ולא אכפת לו שום דבר, והוא מבטל את עצמו לגמרי אליו יתברך, אזי יש לו חיים, ומי שהוא מסכן לא רוצה לשמע בקול הקדוש ברוך



הוא, שאין לו אמונה, אזי יש לו קללה, והבחירה היא בידי האדם כדגמת הציר שנותנים לו בד ומכחול וצבעים ואומרים לו תצבע איזה תמונה שאתה רוצה.

עכשו, בענין שאת כל כך מתאנה ומשתוקקת למות וכו', עלי להעתיק לך מה שאמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן פ"ד) על מאמרם ז"ל (אבות פרק ד') "ואל יבטיחך יצרך שהשואל בית מנוס לך" - כי בעולם הזה שיש להאדם טרדות ועל הפרנסה, יכול להיות שיעקץ וינשף אותו פרעוש והוא לא ירגיש מחמת שמחשבתו טרודה באיזה מחשבה של פרנסה וכיוצא, אבל שם בקבר, שאז אין להאדם שום טרדא ושום מחשבה אחרת, אז הוא שומע אפלו הרחישה וההלוף של התולעים איך הם רוחשים ובאים אליו, ומרגיש הצער של כל נשיכה ונשיכה, ואין שום דבר שיטרידהו וימנעהו מגדל צערו הקשה רחמנא ליצלן.

ולכן מה את כל כך ממהרת למות ולהכנס בקבר? ששמה לא תשמעי שום דבר, רק את עכברי השדה וכו', התולעים והעקרבים והנחשים שייסבבו אותך וכו', עדיף שתתזקי את עצמך בכל מיני אפנים שבעולם ותהיי שמחה ותקומי את מצוותיך בתברך בשמחה עצומה, ועל ידי זה תרגישי ענג רוחני בחייה, ועל ידי זה שתקומי את כל המצוות ששיכות לאשה - הדלקת נרות לשבת, ולעזר לזולת וכו' וכו' בשמחה עצומה, על ידי זה תהיי שמונה שם בקבר מהכל, כי כל אשה ששומרת שבת בשמחה עצומה, וכן היא מתנדבת לעזר לזולת בשמחה עצומה, אזי כשמגיע הזמן שהיא יוצאת מזה העולם וכו', היא שמונה מכל העכברי שדה וכו' והתולעים והעקרבים וכו' הנמצאים בקבר, ולכן מה את צריכה כל כך לרוץ ולהתאבד או לצפות שתמותי וכו', הרי שם בקבר מר מאד למי שלא הכין את עצמו בזה העולם טוב טוב במצוות ובמעשים טובים.

ולכן תקחי את עצמך בידיך, וכדאי שתקחי כדורי הרגעה, וכך החיים שלך יתהפכו לטובה, ותבשרי לי בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תרכ.

**מה המקור למנהג אכילת פרות מיבשים בט"ו בשבט?**

**שאלה:**

**מאת יצחק:** שלום וברכה, בריאות ונחת לכבוד הצדיק.  
מה המקור למנהג אכילת פרות מיבשים בט"ו בשבט? תודה רבה.

**תשובה:**

בעזרת השם ותברך, יום שני לסדר יתרו, י"ב שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל יצחק נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

נוהגים בט"ו בשבט לאכול כל הפרות שרק נמצאים, וכן מתפללים אז על אתרוג כשר שנזכה בחג הסכות להשיג אתרוג מהדר, וכן מתפללים אז על חטים שיהיה לנו מצות שמורות ומהדרות על חג הפסח, וכן מבקשים מהקדוש ברוך הוא על פרנסה, ולכן אוכלים כל מיני פרות שרק נמצאים, אבל היות שלא כל הפרות נמצאים חי וכו', אלא הם מיבשים וכו', ולכן אוכלים גם אותם, כי צריכים להרבות בכל מיני פרות לשבח ולהלל ולפאר את הקדוש ברוך הוא על יפי הבריאה שלו.

זכני הקדוש ברוך הוא להוציא ספר "ראש השנה לאילנות", ובו ענינים וסודות גדולים על כל הפרות שאוכלים בט"ו בשבט, וכן עוד דרושים נפלאים על פרות ואילנות על כל הענינים ששייכים לט"ו בשבט, וכדאי שתשיג את הספר הזה ושם תראה נפלאות מה זה ט"ו בשבט ומה יכולים לפעל אז.

הקדוש ברוך הוא יזכה אותנו בפרנסה בנקל ונשמע ונתבשר בשורות משמחות תמיד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תרכא.

**ידוע ש'רַב המצוות מיעדות לגברים. מדוע הגברים זוכים יותר מהנשים?**

**שאלה:**

**מצאת טלי:** ידוע ש'רַב המצוות מיעדות לגברים, וגם חובת הלמוד-תורה מטלת על הגברים ולא על הנשים. מדוע הגברים זוכים יותר מהנשים? ומה היחודיות שהתורה נותנת לאשה?

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר יתרו, י"ב שבט ה'תשע"ד.

שלום רב אל טלי תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

עליך לדעת ש'חכמינו הקדושים אמרו (ברכות יז.) גדולה הבטחה שהבטיחן הקדוש ברוך הוא לנשים יותר מן האנשים וכו'. אמר ליה רב לרבי חייא: נשים במאי זכיין? באקרויני בנייהו לבי כנישתא, ובאתנויני גברייהו בי רבנן, ונטרין לגברייהו עד דאתו מבי רבנן. [במה הנשים זוכות? בזה שלוקחות את הילדים לתלמוד תורה שילמדו תורה, ומחכות לבעליהן שיחזרו מהכולל שלומדים שמה תורה].

ולכן בלי האשה הבעל אף פעם לא היה יכול ללמד תורה, רואים מזה את גדלת האשה שכל הש'ר שבעלה יושב ולומד תורה מגיע לה, וכן מצינו שלא זכו עם ישראל להחזיק מעמד בגלות מצרים אלא על ידי הנשים, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (סוטה י"א): בש'ר נשים צדקניות שהיו באותו הדור נגאלו ישראל ממצרים. בש'עה שהולכות לש'אב מים, הקדוש ברוך הוא מזמן להם דגים קטנים בכדיהן, ושואבות מ'חצה מים ומ'חצה דגים, ובאותו שופ'תות

שתי קדרות - אחת של חמין ואחת של דגים, ומוליכות אצל בעליהן לשדה, ומרחיצות אותן וסכות אותן ומאכילות אותן ומשקות אותן ונזקקות להן בין שפתים; כי לאשה יש כחות הנפש בלתי מגבלים, והיא יכולה להפוך את בעלה בקלות מאד אם רק תדע איך להתנהג עמו.

וכן אמרו חכמינו הקדושים (מדרש אגדה הובא ברש"י שמות ל"ח ח') במראת הצבאת - בנות ישראל היו בידן מראות שראות בהן כשהן מתקשטות, ואף אותן לא עכבו מלהביא לנדבת המשכן. והיה מואס משה בהן מפני שעשויים ליצר הרע, אמר לו הקדוש ברוך הוא: קבל, כי אלו חביבין עלי מן הכל, שעל ידיהם העמידו הנשים צבאות רבות במצרים - כשהיו בעליהם יגעים בעבודת פרך, היו הולכות ומוליכות להם מאכל ומשתה ומאכילות אותם, ונוטלות המראות וכל אחת רואה עצמה עם בעלה במראה ומשדלתו בדברים לומר אני נאה ממך, ומתוך כך מביאות לבעליהן לידי תאוה ונזקקות להם ומתעברות ויולדות שם, שנאמר (שיר השירים ח') "תחת התפוח עוררתיד".

הרי שלך לפניה, שרק בזכות זו נגאלו עם ישראל ממצרים - שהנשים קרבו ושמחו את בעליהן, ואם היו הנשים יודעות את הכח שיש בידיהן, אזי אף פעם לא היו באות לידי מחלקת ומריבות, אלא היו השלום והאהבה וההכנה החדית מצויה ביניהם, כי לנשים יש כחות הנפש הרבה יותר ממה שיש לגברים, ורק בזכותן זכו עם ישראל לצאת ממצרים, כי הנשים היו מאד מאד חזקות באמונה בו יתברך, ובאמונה במשה רבנו, והן אשר חזקו ועודדו את בעליהן, ועשו כל מה שביקלתן להקל מעליהם את השעבוד.

ולכן כשיצאו עם ישראל ממצרים והקדוש ברוך הוא קרע את ים סוף, אזי גם הנשים זכו לשיר שירה להקדוש ברוך הוא, כמו שכתוב (שמות ט"ו) "ותקח מרים הנביאה אחות אהרן את התוף בידה ותצאן כל הנשים אחריה בתפים ובמחלות: ותען להם מרים שירו לה' ה'ה", ודרשו על זה חכמינו הקדושים (מכילתא בשלח) מגיד הכתוב,

כַּשֶׁם שֶׁאָמַר מֹשֶׁה שִׁירָה לְאֲנָשִׁים, כִּף אִמְרָה מְרִים שִׁירָה לְנָשִׁים; וּמֵהֵיכָן זָכָתָה לָזֶה? עַל יְדֵי שֶׁהִיא הִצִּילָה אֶת מֹשֶׁה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת ב' ד') "וַתִּתְצַב אַחֲתוֹ מֵרַחֵק לְדַעַה מַה יַּעֲשֶׂה לוֹ", וְאַחַר כִּף הִבִּיָּאה אֶת אִמּוֹ יוֹכְבֵד שֶׁהִיא תַּנִּיק אוֹתוֹ וְכוּ', וּבְזָכוֹת זֶה זָכָתָה לְנִבּוּאָה וְלוֹמַר שִׁירָה עִם כָּל הַנָּשִׁים.

וְכֵן מְצִינוּ אֶצֶל דְּבוּרָה הַנְּבִיָּאה, שֶׁכָּתוּב (שׁוֹפְטִים ד' ד') "וַיְדַבֵּרָה אֵשֶׁה נְבִיָּאה אֲשֶׁת לְפִידוֹת", וְדָרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (מַגְלַה י"ד) מֵאִי אֲשֶׁת לְפִידוֹת? שֶׁהִיְתָה עוֹשֶׂה פְתִילוֹת לְמִקְדָּשׁ. הֵינּוּ אִיךְ זָכָתָה לְהִיּוֹת נְבִיָּאה וְשׁוֹפְטֵת אֶת עַם יִשְׂרָאֵל וְנִצְחָה אֶת הַמִּלְחָמָה נֶגַד סִיסְרָא? עַל יְדֵי שֶׁהִיא הִיְתָה עוֹשֶׂה פְתִילוֹת לְמִקְדָּשׁ וְנִתְנָה אֶת זֶה לְבַעֲלָה שֶׁהוּא יְבִיא וַיְדַלִּיק אֶת זֶה בְּמִקְדָּשׁ, וְכִמְאֻמְרֵם ז"ל (יְלִקוּט שְׁפִטִים רַמּוֹ מ"ב) תָּנָא דְּבִי אֱלִיהוֹ, אָמְרוּ בְעֵלָה שֶׁל דְּבוּרָה עִם הָאָרְץ הִיָּה. אִמְרָה לוֹ בֵּא וְאַעֲשֶׂה לָךְ פְתִילוֹת וְלָךְ לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ שְׁבִשְׁלִיָה, אִזְ יִהְיֶה חֶלְקֶךָ בֵּין הַכְּשָׁרִים שְׁבָהֵם וְתִבּוֹא לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא. וְהִיא עוֹשֶׂה פְתִילוֹת וְהוּא מוֹלִיךְ לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ וְכוּ'. כִּי שֵׁם בְעֵלָה הִיָּה לְפִידוֹת, עַל שֵׁם שֶׁאֲשֶׁתוֹ עוֹשֶׂה פְתִילוֹת, וְהִיא מִתְבּוֹנְנַת וְעוֹשֶׂה פְתִילוֹת עֲבוֹת כְּדֵי שֶׁיְהִי אֹרֶן מְרָבָה, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בּוֹחֵן לְבוֹת וּכְלִיוֹת, אָמַר לָהּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: דְּבוּרָה, אֶת נִתְכּוֹנְנַת לְהַרְבוֹת אוֹרִי, אִף אֲנִי אֲרַבָּה אוֹרְךָ בִּיהוּדָה וּבִירוּשָׁלַיִם כְּנֶגְדִי י"ב שְׁבָטִים. מִי זָכָה לוֹ לְלִפְיֵדוֹת שֶׁיְהִי חֶלְקוֹ עִם הַכְּשָׁרִים וְיִבּוֹא לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא? הֲוִי אוֹמֵר דְּבוּרָה אֲשֶׁתוֹ.

רוֹאִים מִזֶּה אֶת הַכַּחַ שֶׁיֵּשׁ לְאֵשֶׁה, שֶׁאֶפְלוֹ שְׁבַעֲלָה עִם הָאָרְץ עַל יְדֵי שֶׁהִיא מְזוֹרֶזֶת אוֹתוֹ לְלַכֵּת וְלָשִׁים מְנֹרֹת שֶׁיֵּאִירוּ בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ, זָכָתָה לְנִבּוּאָה וְאִמְרָה שִׁירָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שׁוֹפְטִים ה' א') "וַתִּשָּׂא דְּבוּרָה", וְאָמְרוּ בְזֵהָר (וַיִּקְרָא י"ט:) הַשִּׁירָה שֶׁל דְּבוּרָה שֶׁשָּׂרָה לְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הִיא מְסוּד הַחֲכָמָה הַעֲלִיוֹנָה, עֵינֵי שָׁם.

וְלִכְּלֵ זֶה זָכָתָה עַל יְדֵי שֶׁהִיא חֲזָקָה וְעוֹדְדָה אֶת בְּעֵלָה שֶׁעַל כָּל פָּנִים יִשְׁמַשׁ בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ, וַיְדַלִּיק אֶת הַנְּרוֹת, וְכֵן בְּשִׁבִיל שֶׁשְׁמָרָה מְאֹד מְאֹד מְאֹסֵר יְחוּד, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שׁוֹפְטִים ד' ה') "וְהִיא יוֹשֶׁבֶת תַּחַת

תמר דבורה", ודרשו על זה חכמינו הקדושים (מגלה י"ד) למה תחת תמר? מפני יחוד, וכן הוא (ילקוט שופטים רמז מ"ב) לפי שאין דרכה של אשה להתיחד בתוך הבית, וישבה בצלו של דקל ומלמדת תורה בפרים. רואים מזה אל מה אשה יכולה לזכות אם היא לוקחת את עצמה בידיה, ולכן אשה צריכה להיות מאד מאד שמחה בחלקה, ואסור לה להשפיל את עצמה, כי כחה גדול עד מאד.

הקדוש ברוך הוא יעזר שתבשרי לי בשורות משמחות תמיד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תרכב.

**למרות שאני מתפלל, לומד תורה, ומנסה לחזק את עצמי בעצות של רבנו - אני מרגיש ריקנות וחסר ספוק**

**שאלה:**

**מאת לוי:** שלום לכבוד מורנו ורבנו מוהרא"ש שליט"א. זו זכות גדולה מאד בשבילי שאני יכול להתיעץ עם כבודו. אני בחור בגיל חמש עשרה, ואני לומד בישיבה קדושה. זכיתי להיות כבד פעמים בראש השנה באומן, והלב שלי נמשך מאד לרבי נחמן ולכל מה שקשור לחסידות ברסלב, אף למרות שאני מתפלל, לומד תורה, ומנסה לחזק את עצמי בעצות של רבנו - אני מרגיש ריקנות וחסר ספוק. אשמח מאד אם תענו לי ותחזקו אותי. תודה רבה!

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר יתרו, י"ב שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל היניק וחכים לוי גרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה אמר לך, עכשו בגיל אחר בר-מצוה זה הזמן הכי יפה שלך, כמאמרם ז"ל (שבת קנב:): יניקותא כלילא דוורדא - עקר יפי הפרח כשעדין בצעירותו, ואמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות תשובה סימן ע"ג) העבודות שאדם עובד את השם יתברך בכחותו, כל יום ערכו יקר משנים רבות של עבודה לעת זקנתו, וכתיב (איכה ג' כ"ז) "טוב לגבר כי ישא על בנעוריו". ולכן אתה צריך לקחת את עצמך בידיך ולעשות התחלה חדשה, ולא להסתכל על אף אחת, אלא דע לך, שאם יהיה לך רצון חזק להתעלות בעבודת השם יתברך, זה הזמן הכי יפה שלך.

תרגיל את עצמך לדבר אל הקדוש ברוך הוא בתמימות ופשיטות בלי שום חכמות כלל, הינו שתלך למקום שאין שמה בני אדם, ותשיח ותספר את כל אשר עם לבבך אליו יתברך, ותבקש ממנו יתברך שיקרב אותך, וכל מה שמעיק לך על הלב תספר לו יתברך, ותראה איך שלא יקח הרבה זמן עד שתשתנה לגמרי לטובה, כי מי שרגיל לדבר אל הקדוש ברוך הוא, אזי הוא אף פעם לא לבד, והוא יכול לצאת מעצמו וכו', כי בדרך כלל כשמגיעים לגיל הזה הילד לא יודע מה הוא רוצה מעצמו וכו', ואין לו בטחון עצמי וכו', ונדמה לו שאף אחד לא מבין אותו וכו', ומה גם שהוא בכעס על מה שעבר עליו הן בבית והן בישיבה וכו', וכן אם תרגיל את עצמך לדבר אל הקדוש ברוך הוא שהוא אב הרחמן ושומע תפלות כל פה, אזי לא יקח הרבה זמן שתבנה לעצמך את הבטחון עצמי, כי יהיה לך כבר אל מי לדבר, כי הוא יתברך מאזין ומקשיב לכל מי שמתפלל אליו.

ותהיה חזק בזה אף שבתחלה יהיה נדמה לך שאף אחד לא שומע אותך, ואף אחד לא רוצה אותך וכו', וכו', עליך לדעת שאין דבר כזה. הקדוש ברוך הוא אב הרחמן, ומרחם על בריותיו, ואנחנו בניו, כמו שכתוב (דברים י"ד א') "בנים אתם להוי"ה אלקיכם", ובודאי אם תהיה עקשן גדול על דבר זה, תראה שתשתנה מהקצה אל הקצה, וזה הלמוד העמק שרבנו ז"ל מלמד אותנו - להיות רגיל לדבר אל הקדוש ברוך הוא שזה נקרא 'התבודדות', שבוה בונה אדם את

הבטחון העצמי שלו, וכבר לא צריך את אף אחד, כי יש לו את הקדוש ברוך הוא.

וספר מוהרנ"ת ז"ל (חיי מוהר"ן סימן רל"ט) שפעם אחת שאל את רבנו ז"ל אחד מבני הנעורים הקטנים: איך להתבודד? ולמד אותו רבנו ז"ל לומר לפני השם יתברך: "רבנו של עולם רחם עלי וכו' כי היתכן שיעברו ימי בהבל כזה? וכי בשביל כך נוצרתי?" וכן ספר מוהרנ"ת ז"ל (חיי מוהר"ן סימן תקפ"ז) איך שאחד מבני הנעורים הקטנים היה שוכב בחדרו של רבנו ז"ל, ופעם אחת נגש אל רבנו ז"ל והתחיל לבכות לפניו באשר שרוצה להיות איש כשר, ורבנו ז"ל כבר היה שוכב על מטתו, ועמד רבנו ז"ל וישב על מטתו, והתחיל לדבר עמו, והורה לו הדרך בזה. וגם צוה עליו איזה למודים שילמד, וגם צוה עליו שיהיה ממארי דחושבנא, הינו שבכל לילה קדם שישכב על מטתו יחשב איך עבר עליו היום - אם למד והתפלל כראוי ביום זה, ויודה להשם יתברך ויאמר לו שבח והודאה לשמך הגדול והקדוש על שזכיתני ללמד ולהתפלל ביום העבר כרצונך קצת, ומתחנן אני לפניך השם אלקי שתעזרני ביום הבא למחר להוסיף בעבודתך בתורה ותפלה מרבה ביותר, ובכונה שלמה ביותר. ואם חס ושלום לא למד והתפלל כראוי ביום העבר, יתודה ויתחנן לפניך יתברך ויאמר: רבנו של עולם, ידעתי כי פשעתי ביום הזה ולא עבדתיך כראוי לא בתורה ולא בתפלה וכו', ועתה מבקש ומתחנן אני לפניך וכו' שתמחל ותסלח לי על העבר שלא עבדתיך כראוי, ותעזרני למחר ביום הבא לעבד עבודתך בתורה ותפלה בכונה ובשלמות הראוי כרצונך.

מכל זה רואים את התמימות והפשיטות שרבנו ז"ל רצה להכניס בבני הנעורים כשהם עדין צעירים וכו', ובפרט עכשו בדור הזה צריכים המון המון התחזקות, כי מסתובבים כל מיני פושטקים וכו', בני בליעל וכו', שהורידו את הפאות ופרקו על לגמרי, והם מסתובבים בלי מעש וכו', וכבר כמה היו בבית סהר וכו', ועוד



מסיתים את בני הנעורים: "מה לך ללמד ולהתפלל? בא אתנו ונחיה חיי הפקר" וכו' וכו', ולכן צריכים התחזקות חזקה מאד לא להמשיך אחר טפשים פאלו שאין להם לא עולם הזה ומפל שפן לא עולם הבא.

ולכן אני מאד מבקש אותך שתהיה חזק, ותהיה בחור רציני ללמד בהתמדה גדולה מאד בכל יום חמש ורש"י עם התרגום מפרשת השבוע, וכן לגרס ח"י פרקים משניות שזה הורג את היצר הרע, ולחזור על מסכתא אחת מאה פעמים ואחת, ואחר שתסיים את המסכתא הזו תקח עוד מסכתא וגם עליה תחזור מאה פעמים ואחת, ואז תראה אל איזה גדלות ונצורות אתה תזכה לבוא, רק חזק ואמץ ותצית אותי ולא תתחרט, ותראה איך שלבסוף לא יחסר לך כלום וגם בגשמיות יהיה לך הכל.

רק תחזיק מעמד ואל תשבר משום דבר, ומכל שפן שלא תסתכל על אף אחד שצוחק ממך וכו', מה יש לך אתם, תסתכל רק על עצמך, ואז תצליח דרכך.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תרכג.

**אני עושה מעשים טובים ומשתדלת להתחזק, אך אינני מצליחה בשום תחום. מדוע?**

**שאלה:**

**מאת עינב:** שלום לכבוד הצדיק.

היום אני בת עשרים ותשע, עדין לא נשואה, ומעולם לא היה לי אף אחד חוץ מאנשים שנצלו אותי. אני בחובות של כמעט ששים אלף שקל, ואין לי משג איך אני מרימה את עצמי מהמקום הזה אליו השם הוביל אותי.

אני בן אדם טוב, תמיד נתתי צדקה ביד רחבה, ואפלו חתכתי לגזרים את כל המכנסים והבגדים הלא צנועים שהיו לי - אף למרות הכל אינני רואה ישועה. מה עוד נשאר לי לעשות?

### תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר יתרו, י"ב שבט ה'תשע"ד.

שלום רב אל עינב תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה לדעת שלאף אחד לא הולך כמו שהוא רוצה, אלא יש בני אדם שיודעים איך לשמר את עצמם מכל מיני רמאים וצבועים שעובדים על בני אדם ומנצלים את הזולת וכו', ויש בני אדם שלא יודעים איך לשמר את עצמם מכל מיני רמאים וצבועים שמפילים אותם אחר כך בפח וכו', ואחר כך יש להם טענות על הקדוש ברוך הוא, כמו שאמר החכם מכל אדם (משלי י"ג) "אולת אדם תסלף דרכו ועל הוי"ה יזעף לבו"; הרבה פעמים אדם עושה בחיים טעויות וכו', ואחר כך יש לו טענות על הקדוש ברוך הוא.

והנה העבר אין והעתיד עדין, ויש לך הזדמנות פז להתחתן אם רק תרצי באמת, אבל את צריכה לזכור דבר אחד מה שאמרו חכמינו הקדושים (יבמות גט). נחית דרגא נסיב איתתא; את צריכה לרדת מדרגה ואז תמצאי את הזוג שלך, כי בדרך כלל בחוירה היא גאונתית וכו' ולא מתאים לה לקחת את זה או את זה וכו', וחושבת לעצמה: "אני הכי חכמה והכי יפה וכו', אקח את זה? או "אני הכי חכמה והכי יפה והכי משפילה וכו', אקח את זה?", והיא מסתובבת ומחפשת הבן הזוג שלה כפי הדמיון שנוכנס בה כאלו מי יודע מה היא, והיא רוצה שיבוא אליה זוג משהו שעדין לא נברא וכו', ועל ידי זה מחפשת וכו' ומסתובבת ויוצאת לפגישות פן ואולי אמצא את בחיר לבבי שיבוא אלי על סוס לבן עם שקים מלאים כסף וכו', ובשביל זה הבחורה מחכה עד שיולד זוג כזה, ובין כך היא לא קולטת שהזמן

לא מחכה לה, כי בכל יום ויום מתבגרים וכו', וצריכים לזכור מה שאמר החכם "הזהר מן הזמן כי הוא אויב רע מאד".

ועל פי רב בנות הן ברנניות מאד, זה לא מתאים לה וכו', וזה לא מתאים לה וכו', ועד שתופסת את עצמה רואה שהיא כבר בגיל שלשים ויותר, ומה עושים עכשו? על זה באים חכמינו הקדושים ונותנים לנו עצה (יבמות סג). נחית דרגא נסיב איתתא - תרדי מדרגה ואל תחזיקי מעצמך כל כך גדולה וכו', ואז תמצאי בקלות בן זוג שיתאים לך. תאמיני לי שלא חסר בחורים שהיו שמחים להתחתן אתך, אבל את צריכה לקחת את עצמך בידך ולא להיות כל כך ממרמרת ועצובה וכעוסה וכו', אלא תתחילי להסתפל על החיים בצורה רצינית, ותראי שיכולים להפוך את החיים מההפך אל ההפך וכו', ולהיות הכי מאשרת בחיים.

יעזר הקדוש ברוך הוא שתציתי אותי ותבשרי לי בשורות משמחות תמיד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תרכד.

**איך יתכן שאדם הולך לצדיקי אמת, והם אומרים לו  
במפרש שיקרה משהו, והדבר לא קורה?**

**שאלה:**

**מאת בנימין:** לכבוד מוהרא"ש שלום.

רציתי לשאל איך זה יתכן שאדם הולך לצדיקי אמת, והם אומרים לו במפרש שיקרה משהו, והדבר לא קורה?  
כמו כן, מדוע קללת צדיק לחנם - מתקיימת, לעמת ברכת צדיק - שמצריכה אמונה בכדי שתתקיים? בתודה, בנימין.

## תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר יתרו, י"ב שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל בנימין נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

לדעתי יש לך טעות גמורה מה זה צדיקי אמת וכו', אתה צריך לדעת כי צדיק אמת אף פעם לא אומר עתידות וכו', והוא מאד מאד שומר לא לדבר גדולות וכו', אדרבה, הוא שבור בעצמו באלף שברים וכו', ובוכה ומבכה שמים וארץ שיזכה לחזר בתשובה שלמה וכו', וככל שחוזר בתשובה שלמה יותר יותר - בוכה אליו יתברך שרוצה לעלות עוד יותר מעלה מעלה, וכן עושה כל ימי חייו שנדמה בעיני עצמו כמו כלום וכו', אבל מצד שני הוא מחזק ומעודד ומשמח את כל הנפשות השבורות וכו' וכו', ומפיח בהם רוח חיים חדשה, ומכניס בהם תקוה גדולה לחיות, ומאיר להם אור גדול מאד שלא יתיאשו מהחיים, ומזכה אותם עם תורה ועם תפלה ועם קיום מצוות מעשיות, ותמיד הם רק מברכים את כל בר ישראל בברכות, כי מרב דבקותם והתפללותם באין סוף ברוך הוא, על ידי זה נעשים צנור להמשיך ישועות לנשמות ישראל, ויש להם את הכח לברך את נשמות ישראל, כי ברכותיהם מתקבלות בשמים.

עם כל זאת, אמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות קללה סימן ז) קללת חנם אפלו בחנם ואפלו על תנאי באה; כי כך אמרו חכמינו הקדושים (אבות פרק ב') והוי מתחמם כנגד אורן של חכמים, והוי זהיר בגחלתן שלא תכוה, שנשיכתן

נשיכת שועל, ועקיצתן עקיצת עקרב, ולחישתן לחישת שרף, וכל דבריהם בגחלי אש.

הינו הצדיק דבוק לגמרי בו יתברך, אשר נאמר בו (דברים ד' כ"ד) "כי הוי"ה אלקיך אש אכלה הוא אל קנא", ובשביל זה התנא מזהיר והוי מתחמם כנגד אורן של חכמים, כי צריכים להחזיק מרחק מהם,

כי מרב התכללותם בו יתברך הם גם כן כמו אש אוכלת אש, ומי שלא נזהר בכבודם, לבסוף הוא נכנה, ולכן כשבאים אל צדיק אמת צריכים לדעת שאף שהוא מתנהג בתכלית הפשיטות וכו', שמבחוץ לא נכר כלל וכו', כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן קט"ז) שמבחוץ הצדיק נראה בדיוק כמו כל אדם, אבל הפנימיות שלו זה ענין אחר לגמרי, כי הוא מוכן ומזמן להשרף על קדוש השם בכל רגע וכו' וכו', שלנו קטני הערך והמגשמים אין שום השגה בדברים כאלו, כי כשאנחנו שומעים מיום המות נופל עלינו פחד, ולא רוצים לשמע יותר וכו' וכו', אבל הצדיקי אמת הם מוכנים כל רגע ממש להשרף על קדוש השם מרב האור אין סוף הבוער בהם, ולכן אם אחד מזולזל בהם ונפלט מפיהם איזו קללה, אוי לו ואוי לנפשו של המקלל וכו' וכו', ואף שקורה שיכול לעבר שנים על גבי שנים שלא רואים שזה מתקים, עם כל זאת הסוף של זה שהתחיל עם הצדיק סוף מר מאד מאד, וגם סובל אחר כך מילדיו גם כן וכו' וכו'.

ולכן המשג של צדיק אמת זה לגמרי אחרת ממה שחשבת, כי צדיקי אמת הם עוסקים רק לקרב את נשמות ישראל אליו יתברך, וככל שעולים למעלה למעלה - כך יכולים לרדת מטה מטה לחזק ולעודד ולשמח את כל הירודים והנפולים וכו', ומזכים את נשמות ישראל עם אמונה ברורה ומזככת בו יתברך, ועם קיום מצוות מעשיות בשמחה עצומה, והעולה על הכל - מחדירים בהם התמדת התורה, אלו הם הצדיקי אמת, ולא כמו שטועים בני אדם.

יעזר הקדוש ברוך הוא שנוזכה להיות מקרבים אל צדיקי אמת, ונוזכה לכבדם וליקדם ולשמור מאד מאד לא לפגע בהם.

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תרכה.

**האם זה נכון שרבינו אמר שלעתיד לבוא כלם יהיו חסידי ברסלב וכלם ינהגו כדעת הרמב"ם?**

**שאלה:**

**מאת רני ישראל:** שלום לכבוד הצדיק. האם זה נכון שרבינו אמר שלעתיד לבוא כלם יהיו חסידי ברסלב? והאם זה נכון שרבינו אמר שלעתיד לבוא כלם ינהגו כדעת הרמב"ם?

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר יתרו, י"ב שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל רני ישראל נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אמת, רבינו ז"ל אמר שלעתיד כלם יהיו אנשי ברסלב, והסביר את עצמו (עין חיי מוהר"ן סימן של"ט) כי איתא במדרש (בראשית רבה פרשה ל"ד סימן כ"א) על הפסוק (יחזקאל ל"ו כ"ו) "ונתתי לכם לב בשר" - אל תקרי בשר אלא בסר, שיהיה כל אחד בוסר בחלק של חברו, לב בסר אותיות ברסלב, הינו שכל הצרות שעם ישראל סובלים הם מפני שיש לנו לב האבן, שאחד לא מבין את השני, ולא מענין להבין את השני, כמו שני אבנים וכו', וזה מה שאומר הנביא (שם) "והסרתי את לב האבן מבשרכם ונתתי לכם לב בשר", שזו תהיה הגאלה - שאדם יהיה לו לב של בשר, ואמרו חכמינו הקדושים (בבא מציעא פד) אהבה דוחקת את הבשר, כי הרגע שיש לאדם לב בשר, הוא יבין את השני ויאהב את השני ויעזר לשני, וזה כל הענין של חסידות ברסלב, שהם אותיות לב בסר, כי אות ש' מתחלפת באות ס', כי אדם צריך לעבד על מדותיו לעקר ממנו את לב האבן שזו מדת האכזריות שיש בו, ומדת האנוכיות שיש בו, ואז דיקא יזכה ללב בשר, לאהב את כל

בר ישראל, ולהרגיש בכאב הזולת, וישתדל לעזור, שזה כל חסידות ברסלב, וזה לא שיף לזרם אחד וכו', כי זו מתנה לכלל נשמות ישראל ולכל העולם כולו.

ולכן לא בחנם שלאחרונה מתפרסם הלמוד העמק של רבנו ז"ל בכל העולם כולו, ולא רק נשמות ישראל נמשכים אל רבנו ז"ל, מכל החוגים ומכל החסידיות ומכל השיטות וכו', אלא אפלו אמות העולם מתעניינים בלמוד העמק של רבנו ז"ל, איך שמחזק ומעודד ומשמח את כל הנשמות הנפולות, ומחזק את כלם, ומדריך את כלם בדרך הנכונה. אשרי מי שיתמיד בספרי רבנו ז"ל, ואז יתהפך לבו לב האבן, שזה היצר הרע הסמ"ך-מ"ם שענינו רק לעשות רע לזולת וכו', ויהיה נעשה לבו לב בשר, שזה היצר טוב שענינו רק לעשות טוב לזולת וכו'.

וכן אמר רבנו ז"ל שלעתיד יפסקו כמו הרמב"ם, הינו שילכו לפי הפסקים שלו.

הקדוש ברוך הוא יעזר שנזכה לצית את רבנו ז"ל, ונעקר מעצמנו את לב האבן ונזכה ללב בשר.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תרכו.

**האם יש ענין לאכל בט"ו בשבט דוקא פרות מתוצרת הארץ? ומה לגבי פרות שאינם משבעת המינים?**

**שאלה:**

**מאת דן: שלום לכבוד הרב הצדיק.**

בט"ו בשבט נוהגים לערף שלחן יפה עם כל מיני פרות. האם

יש ענין להקפיד לאכל דוקא פרות מתוצרת הארץ? והאם יש  
ענין לאכל גם פרות שאינם משבעת המינים?  
אודה לרב על תשובתו, ובהזדמנות זו אני מברך את הרב ואת  
הרבנית בבריאות איתנה.

### תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר יתרו, י"ב שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל דן נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

בט"ו בשבט נוהגים לעשות סעודה שלמה עם כל הפרות שרק  
נמצאים, וכל המרבה הרי זה משבח, ומודים ומשבחים את הקדוש  
ברוך הוא על החסדים והרחמים הגמורים שעשה ועושה ויעשה  
עמנו, ובודאי שהדבר הראשון שאוכלים הם פרות משבעת המינים  
שנתברכה בהם ארץ ישראל, וכן אוכלים שאר פרות כי אז ראש  
השנה לאילנות, ויכולים לפעל אצל הקדוש ברוך הוא עבור פרנסה  
ברוח ובשפע.

זכני הקדוש ברוך הוא להוציא ספר "ראש השנה לאילנות", ובו  
ענינים וסודות גדולים על כל הפרות שאוכלים בט"ו בשבט, וכן עוד  
דרושים נפלאים על פרות ואילנות ועל כל הענינים ששייכים לט"ו  
בשבט, וכדאי שתשיג את הספר הזה ושם תראה נפלאות מה זה ט"ו  
בשבט ומה יכולים לפעל אז.

הקדוש ברוך הוא יזכנו לשמע תמיד בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...



## ג' תרכז.

**הילדים שלנו רבים בבית ובבית-הספר וגורמים לנו צער גדול. מה ניתן לעשות?**

**שאלה:**

**מצאת חיים:** שלום לכבוד הרב שליט"א.

אני נשוי ואב לחמשה ילדים, ולצערי הרב הילדים לא מפסיקים לריב ביניהם - הן בבית והן בבית הספר. אחת לכמה ימים מזמנים אותנו לבית הספר ומספרים לנו מה הם עוללו, ואף שאני יודע שהם ילדים - אבל זה מגזם לריב כל הזמן.

בנוסף, יש לנו בעיות פרנסה וחובות, וכל הבית שלנו בבלגן אחד גדול. מה אנחנו צריכים לעשות?

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר יתרו, י"ב שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל חיים נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

חכמינו הקדושים אמרו (סנה' נ"ו:) שותא דינוקא בשוקא או דאבוה או דאימיה, כלומר מה שהתינוק מדבר בשוק שמע את זה או מהאבא או מהאמא, וכנראה שבביתכם שורה מתח גדול מאד, ואתם הולכים ביד קשה עם הילדים, ומזה נובע שהם מוציאים את הכעס אחד על השני הן בבית והן בבית הספר.

ולכן העצה היא שאתם צריכים לשנות את כל האווירה בתוך הבית - להשתדל מאד מאד שתהיה אוירה של שמחה, ולא ללכת עם הילדים ביד קשה, כי זה גורם שיתפראו יותר ויותר, השמחה בבית זו הברכה הכי גדולה בבית, כי בבית שיש שמה שמחה הילדים גדלים מצלחים, מה שאין כן כשהבית מלא מתח והאבא כעסן

וכו' וכו', אָמַר רַבְנּוּ ז"ל (ספר המדות אות בניי סימן ק"ז) הַבְּנִים שׁוֹטִים כְּשֶׁאֲבִיהֶם כְּעֶסֶן; כִּי כְּשֶׁאָבָא כְּעֶסֶן וְהֵבֵן שׁוֹאֵל אוֹתוֹ מִשְׁהוּ וכו', הָאָבָא צוֹרֵחַ וְצוֹעֵק עָלָיו כְּמִטְרָף וכו', אַזִּי הֵבֵן נִשְׁאָר שׁוֹטֵה וכו', אָבָא צָרִיף לְהוֹרִיד אֶת עֲצָמוֹ אֶל יְלָדָיו, וְלִסְפֹּר לָהֶם סְפוּרֵי צְדִיקִים, וְכֵן לְהִתְעַנֵּן בְּכָל מָה שֶׁעוֹבֵר עֲלֵיהֶם, שְׂוָה מַעֲקָר הַחֲנוּף, וְהַעֲקָר צָרִיף לְהִיּוֹת עִם סִבְלָנוֹת גְּדוּלָה מְאֹד, וְלִצְעֲרָנוּ הָרַב, הַהוֹרִים, מֵרַב הַלְחָץ וְהַדְחָק שֶׁעוֹבֵר עֲלֵיהֶם אֲבָדוֹ אֶת הַסִּבְלָנוֹת, וּמוֹצִיאִים אֶת הָעֲצָבִים שֶׁלָּהֶם עַל הַיְלָדִים וכו', וְזוֹ הַטְּעוֹת הַכִּי חֲמוּרָה שֶׁלָּהֶם, כִּי עַל יְדֵי זֶה הַיְלָדִים מִתְפָּרָאִים בְּיוֹתֵר וכו'.

וְלִכֵּן אֵין עֲצָה אַחֲרֵת כְּדֵי לְצַאת מִכָּל הַצָּרוֹת וְהַחֻבּוֹת, אֶלֶּא עַל יְדֵי מִדַּת הַשְּׂמִחָה, וְאֵף שְׂוָה מְאֹד מְאֹד קָשָׁה לְהִיּוֹת שְׂמֵחַ, וּבִפְרָט כְּשֵׁי שׁ דְּחֻקוֹת בְּפִרְנֶסָה, אֲבָל צְרִיכִים לְזַכֵּר כִּי הַשֵּׁם שֶׁל פְּרִנְסָה שֶׁהוּא חֲת"ף הַיּוֹצֵא מִהַפְּסוּק (תהלים קמ"ה) פּוֹתַח' אֶת' יָדָךְ, יוֹצֵא גַם מִהַפְּסוּק (דְּבָרִים ט"ז ט"ו) וְהִיטֵ' אֶךְ' שְׂמֵחַ, וְלִכֵּן הַדְּבָר הָרֵאשׁוֹן - אַתָּה צָרִיף לְהַשְׂתַּדֵּל לְהִיּוֹת מְאֹד מְאֹד בְּשְׂמִיחָה, וְלִשְׂמֵחַ אֶת עֲצָמָךְ, וְאֵף שְׂאֲנִי יוֹדֵעַ שְׂמֵאֵד מְאֹד קָשָׁה לָךְ וּמְרִים לָךְ הַחַיִּים מִמְּוֹת, עִם כָּל זֹאת עִם עֲצָבוֹת וּמְרִירוֹת וְדָאָגוֹת לֹא תְּבוֹא לְשׁוּם דְּבָר, אֶלֶּא תִסְתַּבֵּךְ יוֹתֵר, וְלִכֵּן הַדְּבָר הָרֵאשׁוֹן - רַק לְהִיּוֹת בְּשְׂמִיחָה.

וְאִם תֵּאמַר בְּמָה יֵשׁ לִי לְשְׂמֵחַ, הֲרֵי אֲנִי עָנִי וְאֲבִיוֹן וּמְלֵא חוֹבוֹת?  
אֶלֶּא דַע לָךְ שְׂחֻכְמִינוּ הַקְּדוּשִׁים אָמְרוּ (נְדָרִים מ"א). אֵין עָנִי אֶלֶּא מִדַּעַת; עַקֵּר הָעֲנִיוֹת תְּלוּי בְּחִסְרוֹן דַּעַת, כִּי הַמֵּאֲמִין הָאֲמִתִּי שְׂמֵאֲמִין שְׂאֵין בְּלַעֲדָיו יִתְבָּרֵךְ כָּלֵל, וְהַכֵּל לְכָל אֵלְקוֹת גְּמוּר הוּא, וְהוּא יִתְבָּרֵךְ מִנְהִיג אֶת עוֹלָמוֹ בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים בְּצַדִּיק וּבְמִשְׁפָּט, וְדָבָר גְּדוֹל וְדָבָר קָטָן לֹא נַעֲשֶׂה מִעֲצָמוֹ אֶלֶּא בְּהַשְׁגַּחַת הַמַּאֲצִיל הָעֲלִיוֹן, עַד כְּדֵי כֵף שְׂאֲמְרוּ חֻכְמִינוּ הַקְּדוּשִׁים (חולין ז'): אֵין אָדָם נוֹקֵף אֲצַבְעוֹ מִלְּמִטָּה אֶלֶּא אִם בֶּן מְכַרְיָזִין מִלְּמַעְלָה; שְׂאָדָם לֹא מְקַבֵּל מִכָּה קִטְנָה בְּאֲצַבְע קִטְנָה אִם לֹא מְכַרְיָזִין עַל זֶה קָדָם מִלְּמַעְלָה - הָאָדָם הַזֶּה הוּא תְּמִיד שְׂמֵחַ, וְאָמַר רַבְנּוּ ז"ל (ספר המדות אות ממון סימן פ"ג) אֲמוּנָה הוּא טוֹב לְפִרְנֶסָה.

וְלִכְּנֵן בְּזֶה שֶׁתִּשְׁמַח עִם נִקְדַּת יְהוּדוּתָךְ שֶׁנִּבְרְאָתָּ יְהוּדִי וְשֶׁלֹּא עָשָׂנוּ גוֹי כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת, הַשְּׂמֵחָה וְהָאֲמוּנָה הַזֹּאת תִּפְתַּחֲנָה לָךְ אֶת כָּל צְנוּרֵי הַשְּׂפַע וְהַפְּרָנְסָה, וְתִכְףּ וּמִיד שֶׁתִּכְנִיֵּס אֶת הַלְמוּד הַעֲמֵק הַזֶּה בְּתוֹךְ לְבָבְךָ, מִמִּילָא תִהְיֶה רְגוּעַ יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְכֵן תִּהְיֶה רְגוּעַ לְגַבֵּי אֲשֶׁתְּךָ, וְהַעוֹלָה עַל הַכֹּל - תִּהְיֶה לָךְ סִבְלָנוֹת אֶל הַיְלָדִים, וְתִרְאֶה שְׂנוּי לְטוֹבָה אֲצֶל הַיְלָדִים, כִּי אַתָּה צָרִיךְ לְדַעַת שֶׁיְלָדִים צָרִיכִים הַמּוֹן תְּשׁוּמַת לֵב, וְאִם הֵם לֹא מְקַבְּלִים אֶת זֶה בְּבֵית אָזִי הֵם מִחְפְּשִׁים אֶת זֶה בַּחוּץ, וְאִם לֹא הוֹלֵךְ לָהֶם, עַל יְדֵי זֶה מִתְפָּרְאִים בְּיוֹתֵר וְגוֹרְמִים קִטְטוֹת וּמְרִיבוֹת וְכוּ', וְכִשְׂמַעְנִישִׁים אוֹתָם וְכוּ' בְּדַעַתְם הַקִּטְנָה זֹאת הַתְּשׁוּמַת לֵב שֶׁהֵם מִחְפְּשִׁים וְכוּ', וְלִכְּנֵן אִם הָאָבָא וְהָאֵמָא יוֹרְדִים אֶל הַיְלָדִים וּמְכִינִים אוֹתָם, וּמְדַבְּרִים בְּרָמָה שְׁלָהֶם, מְחַזְּקִים וּמַעוֹדְדִים וּמְשַׂמְּחִים אוֹתָם, וּבוֹנִים לָהֶם אֶת הַבִּטְחוֹן הַעֲצָמִי, עַל יְדֵי זֶה הֵם מְשַׂתְּנִים לְגַמְרֵי לְטוֹבָה.

יעזור הקדוש ברוך הוא שהכל יתהפך אצלכם לטובה, ותזכו לרוות רב נחת דקדושה מכל יוצאי חלצייכם.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תרכח.

**אֲנִי וְאִשְׁתִּי לֹא מְרָצִים מִתְּפִקוּד הַמְּלָמֵד שֶׁל בְּנֵנוּ. הָאֵם אֲנוּ צָרִיכִים לְפָנוֹת לְמִנְהַל וּלְדוּחַ עַל כֵּךְ?**

**שְׂאֵלָה:**

**מֵאת דְּנִיָּאל:** לְכַבּוֹד הַרַב שְׁלוֹם.

בְּנֵנוּ לוֹמֵד בְּכֵתֵה ב' בְּתִלְמוּד תוֹרָה, וְגַם אֲנִי וְגַם אִשְׁתִּי לֹא מְרָצִים מִהַהֲתַנְהֻלוֹת שֶׁל הַמְּלָמֵד וְהַעוֹזֵר שְׁלוֹ, כִּי שָׂמְנוּ לֵב, וְגַם עוֹד הוֹרִים אָמְרוּ לָנוּ שֶׁיֵּשׁ מִצַּד הַמְּלָמְדִים אֲוִירָה שֶׁל זְלוּל - בְּכָל פַּעַם נַעֲדָר מִיִּשְׁהוּ אַחַר וּמִבִּיאִים מַחְלִיף, וְגַם

כַּשֶּׁהֵם בָּאִים הֵם מְשׁוּחָחִים בְּטִלְפוֹן בְּזִמְנֵן הַשְּׁעוּר. הָאֵם אָנוּ  
צָרִיכִים לְפָנוֹת לְמִנְהַל וּלְדוּחַ עַל כָּף?

### תשובה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר יִתְרוֹ, י"ג שָׁבַט ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל דְּנִיָּאל נְרוֹ יְאִיר

לְנִכּוֹן קִבְלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

קֹדֶם כֹּל, לֹא שָׁמַעְתִּי אֶת הַצֵּד הַשְּׁנִי, אַזִּי אָנִי לֹא יוֹדֵעַ מֵה לְכַתֵּב  
לָךְ, עִם כָּל זֹאת הָרִי בְּכָל תִּלְמוּד תּוֹרָה וּבֵית סֵפֶר יֵשׁ שָׁמָּה מִנְהַל, לְמָה  
לֹא תִפְנֶה אֵלָיו?

בְּעִנְיַן לְהִיּוֹת מְלַמֵּד אוֹ מוֹרֶה - זֶה הָאֲחֵרִיּוֹת הַכִּי גְדוּלָה שָׁרַק  
יְכוּל לְהִיּוֹת, אָבָא וְאִמָּא לֹא יְכוּלִים לְהִסְתַּדֵּר עִם שְׁלִשָּׁה אוֹ חֲמִשָּׁה אוֹ  
עִם עֶשְׂרֵה יְלָדִים, וּפְשׁוּט מִשְׁתַּגְּעִים וְכוּ', וּמֵה יַעֲשֶׂה מְלַמֵּד אוֹ מוֹרֶה  
שֵׁישׁ בְּכֶתֶה קְרוֹב לְשְׁלִשִׁים יְלָדִים שְׁבָאִים מְשַׁלְשִׁים מְשַׁפְּחוֹת שׁוֹנוֹת  
וְהַרְבֵּה מִמְשַׁפְּחוֹת הַרוֹסוֹת, וְהֵי יְלָדִים מְשַׁתּוּלָּלִים וְעוֹשִׂים רַעַשׁ וְכוּ',  
וְקוֹשֶׁה לְהַשְׁתַּלֵּט עֲלֵיהֶם וְכוּ', וְלִזֶּה אֵף אֶחָד לֹא שָׁם לֵב, וּבִשְׁבִיל זֶה  
בְּכָל הַדּוֹרוֹת זְלִזְלוּ מְאֹד בְּמִלְמָדִים וְלֹא הֶעֱרִיכוּ אוֹתָם כְּלָל, וּמִי קִבֵּל  
אֶת הַמְשַׁכְּרֵת הַכִּי נְמוּכָה? מְלַמֵּד! וְאֶת מִי לְקַחוּ לְמְלַמֵּד? מִי שֶׁהוּא  
הַכִּי לֹא מְצַלַח, וְלֹא יְכוּל לְהַצְלִיחַ בְּשׁוּם עֲבוּדָה וְנַעֲשֶׂה מְלַמֵּד וְכוּ',  
בְּשַׁעַה שְׁזוֹ הַטְּעוֹת הַכִּי חֲמוּרָה אֲצִל כְּלָל יִשְׂרָאֵל, כִּי הֵי יְלָדִים שְׁלֵנוּ הֵם  
הַעֲתִיד שְׁלֵנוּ, וְהֵם הַעֵינִים שְׁלֵנוּ, וְלִכֵּן לְמְלַמֵּד אוֹ לְמוֹרֶה הֵיוּ צָרִיכִים  
לְתַת אֶת הַמְשַׁכְּרֵת הַכִּי גְבוּהָה שָׁרַק צָרִיכִים לְתַת, כִּי הֵם מְשַׁקִּיעִים  
בְּיְלָדִים שְׁלֵנוּ, בּוֹנִים אוֹתָם, מְטַפְּחִים אוֹתָם וְכוּ' וְכוּ', וְכֵן הֵיוּ צָרִיכִים  
לְקַחַת אֶת הַמְלַמָּדִים וְהַמוֹרוֹת הַכִּי טוֹבִים שָׁרַק יֵשׁ, וְלִכְסוּף זֶה הַהִפְּךָ  
וְכוּ' וְכוּ', וְאַחַר כֵּךְ בּוֹכִים וּמְבַכִּים שָׁמַיִם וְאַרְץ שֵׁישׁ כָּל כֶּךָ הַרְבֵּה  
נוֹשְׂרִים וְנוֹשְׂרוֹת וְכוּ', בְּשַׁעַה שְׁלֹא מְקַפִּידִים אִיזָה מְלַמָּדִים וְאִיזָה  
מוֹרוֹת לּוֹקְחִים.

חֲכַמֵּינוּ הַקְּדוֹשִׁים אָמְרוּ (בְּכָא בְּתָרָא כ"א:) עַל הַפְּסוּק (וְרַמְיָה מ"ח י')

"ארור עשה מלאכת הוי"ה רמיה" - זה שמזניח את התלמידים, וכתב הרמב"ם (פרק ב' מהלכות תלמוד תורה הלכה ג') מלמד התינוקות שהוא מניח התינוקות ויוצא, או שהוא עושה מלאכה אחרת עמהן, או שהוא מתרשל בלמודן - הרי זה בכלל ארור עשה מלאכת השם רמיה. לפיכך אין ראוי להושיב מלמד אלא בעל יראה מהיר לקרות ולדקדק; ומובא בשלחן ערוך (יורה דעה סימן רמ"ה סעיף ט"ז) ואין למלמד לנעור בלילה יותר מדאי שלא יהיה עצל ביום ללמד, וכן לא יתענה או לעצר במאכל ומשתה או לאכל ולשתות יותר מדאי כי כל אלו הדברים גורמים שלא יוכל ללמד היטב, וכל המשנה ידו על התחתונה ומסלקין ליה; בלי שום התראה כלל.

ידוע שבא פעם שוחט אל הגאון רבי מאיר שפירא זכר צדיק לברכה להתייעץ עמו, היות שהוא היה שוחט והעבירו אותו מהשחיטה, ועכשו הוא רוצה להיות מלמד, מה דעת הרב על זה? ענה ואמר לו: בשום פנים ואפן לא! שאל אותו השוחט: למה? ענה לו הרב: לא הצלחת לשחט כבשים ופרות, ואתה רוצה לשחט ילדים? וזה מוסר השכל - שלוקחים מלמדים או מורות שהם בכלל לא ראויים להיות מלמדים או מורות וכו' וכו', ומי סובל מזה? רק הילדים, ולכן כל תלמוד תורה וכל בית ספר צריכים מאד לשמר מי המלמד שלהם, ומי המורה שלהם, ואפלו מי המנהל שלהם, כי אי אפשר לנהל תלמוד תורה ובית ספר בהפקרות, וזה שיף בכל מקום.

יעזר הקדוש ברוך הוא שנשמע ונתבשר בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תרכט.

**אני לא מספיק ללמד את כל סדר הלמוד שקבעתי  
לעצמי, וזה גורם לי להשבר**

**שאלה:**

**מאת רמי:** שלום לכבוד הרב שליט"א.  
זכיתי להתקרב אל רבנו הקדוש הנחל נובע מקור חכמה,  
ומאז חיי השתנו מהקצה אל הקצה - ברוך השם התחלתי  
לדבר עם אבא שבשמים, להיות בשמחה, וללמד תורה -  
דברים שלפני כן לא היו לי.  
מאז שגליתי את סדר-דף-הלמוד של רבנו, אני משתדל  
להתמיד מאד בתורה, ובחסדי השם אני מוסיף והולך בכל  
יום, אך עם זאת, אני נשבר בכל פעם מחדש שאני לא  
מספיק ללמד את כל הסדר שקבעתי לעצמי, ונגרם לי לחץ  
נפשי. אשמח לעצה שתולין אותי בדף הנכונה. תודה רבה!

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר יתרו, י"ג שבט ה'תשע"ד.

**שלום וברכה אל רמי נרו יאיר**

**לנכון קבלתי את מכתבך.**

החכם מפל אדם אמר (משלי י"ג י"א) "הון מהבל ימעט וקבץ על  
יד ירבה", ודרשו על זה חכמינו הקדושים (עירובין נ"ד): אם עושה אדם  
תורתו חבילות חבילות - מתמעט, ואם לאו - קבץ על יד ירבה; אם  
אדם חושב שהוא ילמד בפעם אחת הרבה הרבה, ויעשה חבילות  
חבילות - אזי יהיה בטוח שלא ילמד כלום, ואם יקבל על עצמו  
ללמד קצת אפלו פסוק אחד חמש, משנה אחת במשניות, מימרא  
אחת בגמרא, הלכה אחת בשלחן ערוך וכו', אזי אחר כך יאמר  
לעצמו: אולי כדאי ללמד עוד פסוק, עוד משנה, עוד מימרא, עוד

הלקה? וכך לאט לאט הוא ירבה, וזו הדרך הכי טובה להצליח בלמודים ולהיות מתמיד גדול מאד, לא לרצות הרבה, אלא יחיה את עצמו גם עם המעט שלומה, אזי ירצה עוד מעט ועוד מעט וכו' וכו', כי כך אמרו חכמינו הקדושים (תנחומא פינחס) למה נמשלה תורה לתאנה? שרוב האילנות הזית והגפן והתמרה נלקטין באחד, והתאנה נלקטה מעט מעט, וכך התורה - היום לומד מעט, ולמחר הרבה, לפי שאינה מתלמדת לא בשנה ולא בשנים.

מוהרנ"ת ז"ל ספר, כשבא אל רבנו ז"ל והתלונן לפניו אותה תלונה - שהוא רוצה ללמד הרבה יותר מיכולתו, ובאמת הוא היה מתמיד גדול מאד בצורה כזו שאין לה אחר ורע וכו', עם כל זאת רצה ללמד עוד יותר אבל זה לא הלך לו, כי בכל פעם נתהוו לו מניעות אחרות, עד שהיה לו קשה מאד מאד וכו' וכו', אמר לו רבנו ז"ל: קח את הכלל הזה - "מעט גם כן טוב". וכך, כשבא לבית המדרש אמר לעצמו אלמד רק מעט, ואחר כך אמר לעצמו אלמד עוד מעט, ואחר כך אולי עוד מעט גם כן טוב וכו' וכו', עד שנעשה מתמיד עצום. רואים מזה שאין דרך אחרת רק ללכת בצורה כזו, ולכן אם תשמח עם כל פסוק שאתה לומד, עם כל משנה שאתה לומד, עם כל מימרא שאתה לומד, ועם כל הלקה שאתה לומד, לא יקח הרבה זמן שתהיה מתמיד גדול מאד מאד.

הקדוש ברוך הוא יעזר שתבשר לי תמיד בשורות משמחות.  
המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תרל.

**האם יש אסור לקרא בעתונים חלוניים?**

**שאלה:**

**מאת נתן: מדי פעם כשאני מגיע לבקור אצל ההורים שלי אני**

קורא בעתונים החלונים שיש בביתם, ואשתי מאד כועסת עלי בכל פעם שהיא רואה את זה. האם באמת זה חמור עד כדי כך?

### תשובה:

בעזרת השם ותברך, יום שלישי לסדר יתרו, י"ג שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל נתן גרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אני לא יודע למה אתה שואל בדיוק על עתונים חלוניים, האם בעתונים חרדים מתר לקרא? האם אין בזה בטול תורה? מי שרוצה באמת ללמד תורה, אין לו זמן להסתפל בעתונים, ומספרים על מרן הגאון רבי עובדיה יוסף זכותו יגן עלינו ששאלו אותו מאיפה יש לו זכרון בזה לזכור את כל התורה כלה? ענה ואמר: מעולם לא קראתי עתון. ואותו דבר מספרים על הגאון רבי יוסף שלום אלישיב זכר צדיק לברכה, ששאלו אותו: איך קנה התמדה כזו? אמר: מעולם לא היה לו זמן לקרא עתון, ולכן מה אתה שואל שאלה כזו? מי שרוצה ללמד באמת ורוצה לזכות לחשק התורה, אין לו זמן לכלום רק לומד ולומד ולומד וכו' וכו'.

עתונים לא חרדיים יש בזה סתם אסור לקרא, כי הם מלאים לצונות מכל הקדוש לעם ישראל, וחכמינו הקדושים אמרו (שבת קט"ז): אמר רבי ישמעאל: קל וחמר, ומה לעשות שלום בין איש לאשתו, אמרה תורה שמי שנכתב בקדשה ימחה על המים, הללו שמטילין קנאה ואיבה ותחרות בין ישראל לאביהן שבשמים על אחת כמה וכמה. ועליהם אמר דוד (תהלים קל"ט) "הלוא משנאיך הוי"ה אשנא ובתקוממיך אתקוטט תכלית שנאה שנאתים לאויבים היו לי", כי העתונים הלא חרדיים מלאים כפירות ואפיקורסות, ומדברים פתוח נגד הקדוש ברוך הוא ונגד כל הקדוש לעם ישראל, ומלבד השקוץ תעוב ערם וזהום שיש שמה שזה אים ונורא בלי בושה, ומראים כל



מיני זבל ולכלוך ערם וכו', ומלבד הנבול פה שיש שמה וכו', שהם גורמים קנאה ואיבה ותחרות בין ישראל לאביהם שבשמים, והם הם המרחקים את נשמות ישראל מאביהם שבשמים, כי כח התקשרות הוא כח אדיר.

ובאמת, גם העתונים החרדיים לא נקיים מעלבונות בזיונות ושפיות דמים שמעליבים בגדולי ישראל וכו', ומרבים מחלקת וכו', כמאמרם ז"ל (שמות רבה פרשה ל"א סימן ט"ז) אתה מוצא שלא לקה קרח ועדתו אלא על שפשט ידו במשה ואהרן, וכן אנשי ירושלים לקו על שבזו הנביאים, שנאמר (דברי הימים ב' ל"ו) "ויהיו מלעבים במלאכי האלקים", וכתוב (ירמיה ה') "חזקו פניהם מסלע מאנו לשוב", לכך הזהיר הקדוש ברוך הוא על כבודן של זקנים ושל צדיקים; וכל עתון חרדי יש לו את הגדול שלו וכו', ולועג על גדולי ישראל אחרים וכו', שזה בכלל מושב לצים אחד גדול.

ולכן אשרי מי שמתרחק מהם, וחכמינו הקדושים אמרו (שיר השירים רבה פרשה א' סימן כ"א) מה השמן הזה כוס מלא אינו מזרזיף כשאר כל המשקים, כך דברי תורה אין מזרזפים בדברי לצנות. מה השמן הזה כוס מלא שמן בידך ונפל לתוכו טפה של מים ויצאת כנגדה טפה של שמן, כך אם נכנס דבר של תורה ללב - יצא כנגדו דבר של לצנות, נכנס ללב דבר של לצנות - יצא כנגדו דבר של תורה.

הקדוש ברוך הוא יעזר לך שתקח את עצמך בידך ותתחיל ללמד בהתמדה גדולה - מקרא, משנה, גמרא, מדרש, הלכה ואגדה שאין למעלה מזה, ומובא בשלחן ערוך (יורה דעה סימן רמ"ו סעיף כ"ב כ"ג) ברית כרותה שכל הלומד בבית הכנסת לא במהרה הוא משפח, וכל היגע בתלמודו בצנעה מחכים, שנאמר (משלי י"א ב') "ונאת צנועים חכמה". וכל המשמיע קולו בשעת תלמודו מתקים בידו, אבל הקורא בלחש במהרה הוא שוכח; מי שרוצה לזכות בכתרה של תורה יזהר בכל לילותיו ולא יאבד אפלו אחד מהן בשנה באכילה ושתייה ושיחה

וכיוצא בהם, אלא בדברי חכמה ותלמוד תורה. הגה: כי אין אדם לומד רב חכמתו כי אם בלילה; עין שם.

אשרי מי שמכניס את עצמו בתוך התורה הקדושה, שאין עוד טוב מזה, כמאמרם ז"ל (עבודה זרה יט:) אין טוב אלא תורה, שנאמר (משלי ד' ב') "כי לקח טוב נתתי לכם תורתִי אל תעזבו"; ומובא בזהר (הקדמה י"א). תא חזי, כמה הוא חילא תקיפא דאורייתא, וכמה הוא עלאה על כלא, דכל מאן דאשתדל באורייתא לא דחיל מעלאי ומתתאי, ולא דחיל מערעורין בישין דעלמא, בגין דאיהו אחיד באילנא דחיי וליף מיניה בכל יומא, דהא אורייתא תולף לבר נש למיזל בארח קשוט, תולף ליה עיטא היף יתוב קמי מאריה לבטלא ההיא גזרה, דאפילו אתגזר עליה מותא כלא יתבטל האי גזרה, מגין אתבטל ואסתלק מניה, ולא שריא עליה דבר נש בהאי עלמא. ובגין כך בעי ליה לבר נש לאשתדלא באורייתא ימא וילי ולא יתעדי מינה, הדא הוא דכתיב (יהושע א' ח) "והגית בו יומם ולילה". ואי אעדי מינה דאורייתא או אתפרש מינה, כאלו אתפרש מאילנא דחיי. [בא וראה כמה חזק הוא אלו שלומדים תורה, כמה זה עולה על הכל, כי כל מי שלומד תורה, הוא לא מפחד לא מעליונים ולא מתחתונים, ולא מפחד משום דברים רעים שיש בעולם, מפני שהוא קשור באילן החיים, ולומד את התורה הקדושה, שמלמדת את האדם איך ללכת בדרך הנכונה, ומלמדת לאדם עצות טובות איך לשוב להקדוש ברוך הוא, ואפלו שנגזרה עליו גזרה, על ידי למוד תורה כבר מתבטלים כל הגזרי דינים מעליו, ולכן צריך כל אדם להשתדל ללמוד תורה ביום ובלילה, ולא להפרד ממנה, ואם פורש מן התורה, כאלו הוא פורש מאילן החיים].

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפילתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שתהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפנה תשכיל ותצלית.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תרלא.

**קראתי בספרי חסידות שכל העולם נברא באותיות  
התורה. מה הכוונה?**

**שאלה:**

**מאת חזי:** קראתי בספרי חסידות שכל העולם נברא באותיות  
התורה, ובכל דבר גשמי מלבשות אותיות. האם תוכלו  
להסביר לי מה הכוונה?

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר יתרו, י"ג שבט ה'תשע"ד.  
שָׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל חַזִי נְרוּ יְאִיר  
לְנֶכֶן קַבְלַתִּי אֶת מַכְתָּבְךָ.

חַכְמֵינוּ הַקְדוּשִׁים אָמְרוּ (אֲבוֹת פָּרָק ה') בַּעֲשָׂרָה מְאֻמְרוֹת נִבְרָא  
הָעוֹלָם; הֵינּוּ כִּי בְּכָל פֶּרֶט מֵהַבְּרִיאָה כָּתוּב "וַיֹּאמֶר", וּבְאֻמַּת הֵן הֵן  
עָשׂוּ הַסְּפִירוֹת שֵׁשׁ בְּכָל פֶּרֶט מִפְּרִטֵי הָעוֹלָם. וּמִבָּאָר בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ  
ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהַר"ן חֶלֶק א' סִימָן צ"ד) שֶׁבְּתוֹךְ הַבְּרִיאָה יֵשׁ אוֹתוֹת הַמַּחֲיוֹת  
אֶת הַחֶלֶק הַזֶּה מֵהַבְּרִיאָה, וְהָאוֹתוֹת הֵן הַצְּמֻצוּמִים שֶׁכִּיְכוֹל הַקְּדוֹשׁ  
בְּרוּךְ הוּא צְמֻצָם אֶת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּכָל פֶּרֶט וּפְרִט מִפְּרִטֵי הַבְּרִיאָה,  
וּכְשֶׁבֶר יִשְׂרָאֵל מִסְתַּכֵּל עַל הַחֶלֶק הַזֶּה מֵהַבְּרִיאָה, וַיֵּשׁ לוֹ אֲמוּנָה  
פְּשוּטָה שֶׁהוּא יִתְבָּרֵךְ מַחֲזֵק וּמְהַנֵּה וּמְקַיֵּם אֶת הַחֶלֶק זֶה מֵהַבְּרִיאָה,  
עַל יְדֵי זֶה עוֹלוֹת הָאוֹתוֹת וּמְצַטְבְּרוֹת לְפָנָיו וְכוּ'.

וְכֵן מוּבָא בְּ"לְקוּטֵי אֲמָרִים" (שַׁעַר הַיְחוד וְהָאֲמוּנָה פָּרָק א'): כְּתִיב  
(תְּהִלִּים קי"ט) "לְעוֹלָם הַיּוֹי"ה דְּבִרְךָ נֶצֶב בְּשָׁמַיִם", וּפִרְשׁ הַבַּעַל שֵׁם טוֹב  
הַקְּדוֹשׁ זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ כִּי דְבִרְךָ שְׂאֻמְרָת "יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם" וְגו'  
תְּבוֹת וְאוֹתוֹת אֵלוּ הֵן נֶצְבוֹת וְעוֹמְדוֹת לְעוֹלָם בְּתוֹךְ רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם,  
וּמִלְבָּשׁוֹת בְּתוֹךְ כָּל הָרְקִיעִים לְעוֹלָם לְהַחְיּוֹתָם, כְּדַכְּתִיב (ישעיה מ'  
ה') "וְדַבֵּר אֱלֻקֵינוּ יְקוּם לְעוֹלָם" וּדְבָרָיו חַיִּים וְקַיָּמִים לְעַד וְכוּ', כִּי

אלו היו האותיות מסתלקות כרגע חס ושלום וחוזרות למקורן, היו כל השמים אין ואפס ממש, והיו כלא היו כלל, וכמו קדם מאמר "יהי רקיע" וכו' ממש, וכן בכל הברואים שבכל העולמות עליונים ותחתונים, ואפלו ארץ הלזו הגשמית ובחינת דומם ממש, אלו היו מסתלקות ממנה כרגע חס ושלום האותיות לפני ששת ימי בראשית ממש.

וזה שכתב האריז"ל שגם בדומם ממש, כמו אבנים ועפר ומים, יש מעשרה מאמרות שבהן נבראת הארץ בששת ימי בראשית, היתה חוזרת לאין ואפס ממש כמו בחינת נפש וחיות רוחנית, דהינו בחינת התלבשות אותיות הדבור מעשרה מאמרות המחיות ומהוות את הדומם להיות יש מאין ואפס שלפני ששת ימי בראשית. ואף שלא הזכר שם אכן בעשרה מאמרות שבתורה, אף על פי כן נמשך חיות לאבן על ידי צרופים וחלופי אותיות המתגלגלות בר"א שצרים פנים ואחור וכו'. הינו בכל פרט מפרטי הבריאה יש בזה צרופי אותיות שהשם שנקרא החלק הזה מהבריאה, כגון אבן וכו', או עפר וכו', או מים וכו', הכל צרופים ויחודים, צרופי אותיות המחיים ומחיים את הדבר הזה, וכשבר ישראל מסתכל על כל פרט מפרטי הבריאה ומשבח את הבורא יתברך שמו מהחלק הזה של הבריאה, על ידי זה הוא גורם שעשועים גדולים למעלה בכל העולמות, והשבחים האלו שיוצא מהדבר שמשבח, כגון שהוא משבח את האבנים וכו', נעשים מזה צרופים נפלאים מאד, וכן שאר הדברים מפרטי הבריאה שמשבח ומפאר את הקדוש ברוך הוא מזה, על ידי זה גורם נחת רוח להקדוש ברוך הוא.

יעזר הקדוש ברוך הוא שנוכניס את עצמנו כל בלנו באמונה פשוטה בו יתברך, ונזכה להסתכל על הרוחניות חיות אלקות שיש בכל פרט מפרטי הבריאה, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן א') שאיש הישראלי צריך תמיד להסתכל על השכל שיש בכל

דְּבַר, הֵינּוּ עַל הַחַיּוֹת אֲלֵקוּת שֵׁישׁ בְּדִבְרֵי הַזֶּה, וְאִזּוּ הוּא גוֹרֵם נַחַת רוּחַ גָּדוֹל לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.

אֲשֶׁרֵינוּ מֵה טוֹב חֲלָקְנוּ וּמֵה נָעִים גּוֹרְלָנוּ שְׁאֲנַחְנוּ זוֹכִים לְהִיּוֹת מְקַרְבִּים אֶל רַבֵּי אֲמַת כְּזֶה, רַבֵּי נוֹרָא וְנִפְלָא כְּזֶה, רַבֵּי שְׁפוֹתַח אֶת הַעֵינַיִם לְאֲנָשִׁים קְטַנִּים וּפְחוּתִים כְּמוֹנוּ, אֲשֶׁרֵינוּ. הַמְּאַחַל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

## ג' תרלב.

**לְאֲבֵי הַתְּרַחֵשׁ נִס רְפוּאֵי. הָאֵם מִתֵּר לְפָרְסִם זֹאת בְּרַבִּים  
או שְׁצָרִיכִים לְחַשֵּׁשׁ מֵעֵין הָרַע?**

**שְׁאַלָה:**

**מֵאֵת מְרִים חַן:** שְׁלוֹם וּבְרִכָּה לְכַבֹּד הַצְּדִיק הַקְּדוֹשׁ. אָבִי הִיָּה מְאֻשְׁפָּז בְּשֵׁל בְּעֵיָה בְּרִיאוּתִית, מֵה שֶׁהִפְחִיד אֶת כָּל הַמְּשֻׁפָּחָה. אֲנִי הִלְכְּתִי לְקַבֵּר שֶׁל צְדִיק, וְנִדְרְתִי שְׁאֵם הוּא יֵצֵא מִזֶּה בְּשֵׁלוֹם אֶעֱרֹךְ סְעוּדַת הוֹדֵיָה וְאֶפְרָסֵם אֶת הַנֶּס. תּוֹדָה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רּוּפֵא כָּל בָּשָׂר וּמִפְּלִיא לַעֲשׂוֹת, אָבִי הִשְׁתַּחֲרַר וְהִכַּל בְּסֹדֵר. כְּאֲשֶׁר רָצִיתִי לְקַיֵּם אֶת הַבְּטָחָתִי וּלְפָרְסֵם אֶת הַנֶּס, אֲמַרְהָ לִּי הַרְבֵּנִית שְׁלִי כִּי יֵשׁ עֵינִן לְפָרְסֵם אֶת הַנֶּס, אֵךְ לֹא כִּדְאִי לְסַפֵּר אֶת כָּל הַפְּרִטִים מִחַשֵּׁשׁ לְעֵין רָעָה וְכִדֵּי לֹא לְפָתוּחַ פְּתוּחַ לְסִטְרָא אַחֲרָא. מֵה דַעְתָּךְ?

**תְּשׁוּבָה:**

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֹדֵר יִתְרוֹ, י"ג שְׁבַט ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם רַב אֶל מְרִים חַן תַּחֲיָה

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מַכְתָּבְךָ.

את צריכה לרצות שאם נדרת נדר לעשות סעודת הודיה ולפרסם את הנס, את מחיבת לקים את זה, כי אסור לשחק עם נדרים וכו', כי עוון נדרים הוא חמור מאד מאד, וזה לא משחק ילדים. וזה לא שיך לרבנים וכו' או רבניות וכו' שיאמרו את הדעה שלהם בזה וכו', נדר צריכים לקים כי זה מאד מאד חמור, עד כדי כך שאמרו חכמינו הקדושים (שבת ל"ב) בעוון נדרים מתה אשתו של אדם וכו', בעוון נדרים בנים מתים כשהם קטנים וכו', וצריכים להזהר מדבר זה מאד מאד.

בודאי מה טוב ומה נעים שלא נודרים, כמו שכתוב (קהלת ה') "כאשר תדר נדר לאלקים אל תאחר לשלמו כי אין חפץ בכסילים את אשר תדר שלם: טוב אשר לא תדר משתדור ולא תשלם". ולכן אם כבר נדרת - את צריכה לראות לקים את זה, אבל את לא צריכה לפרט בדיוק מה קרה, אבל בהחלט תעשי סעודת הודיה ותפרסמי את הנס שעשה הקדוש ברוך הוא, וכמו שכתוב (תהלים ק"ה ה') "זכרו נפלאותיו אשר עשה", ודרשו על זה חכמינו הקדושים (מדרש תהלים מזמור ע') זכרו נפלאותיו שעשה עמכם בכל עת, ולא גאל את ישראל ועשה עמהם, אלא בשביל שיהיו מזכירים נפלאותיו; עין שם.

הרי שלך לפניך, שהקדוש ברוך הוא עושה נס לאדם כדי שיפרסם את זה, ובפרט כשקבל על עצמו שאם יהיה נס הוא יפרסם את זה לכלם, בודאי צריכים להחזיק בדבור.

יעזר הקדוש ברוך הוא שתמיד תבשרי לי בשורות משמחות...

## ג' תרלג.

**האם זה נכון שבזה שמפיצים כרך אחד של 'שו"ת ברסלב', זה כאלו שמפיצים לעשרת אלפים איש?**

**שאלה:**

**מאת משה יהושע: יען שהצדיק מעורר אותנו תמיד שלא**

להאמין למה שאומרים בשמו, רצינו לשאל אתכם ישירות ולברר: האם זה נכון שאמרתם שבזה שמפיצים כרך אחד של 'שו"ת ברסלב' זה כאלו שמפיצים לעשרת אלפים איש? ואם כן, מה ההסבר לכך?  
נשמח לתשובה, כי בזכותכם אנו זוכים לעסק בהפצה וקרוז רחוקים מדי יום, וזה מאד יחזק אותנו. תודה לכם על הכל.

### תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר יתרו, י"ג שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל משה יהושע נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

הרמב"ם מביא: דבר שבדפוס, זה כאלו שדורשים לעשרת אלפים אנשים, והפרוש הוא פשוט - כי ספר הולך מסוף העולם ועד סופו, ומדפיסים את זה וחוזרים ומדפיסים את זה, ולכן אין עוד זכות יותר גדולה מלגדב להדפסת ספרי רבנו ז"ל ולהשתדל להפיץ אותם, כמו שאמר מוהרנ"ת ז"ל (לקוטי הלכות ברכת השחר הלכה ה' אות ל"ו) על הפסוק (תהלים קי"ט) "צדקתך צדק לעולם ותורתך אמת" - איזה צדקה נשארת לעולם? כשנותנים להדפיס את ספרי הצדיק האמת שמגלה תורת אמת, המקשרת את האדם אל הרצון העליון.

כי באמת, העולם הוא מלא כפירות ואפיקורסות, וכל מיני שקוץ ותעוב מדפסים בכל יום ויום, שמעבירים את נשמות ישראל על דעתם, ושורפים את נשמתם וכו' וכו', אבל הספרים הקדושים של צדיקי האמת המגלים ומפרסמים את הרצון העליון - לדעת אשר אין בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, ואין שום תכלית בזה העולם רק לחזר אליו יתברך, וכל הרצון שלו יהיה נכלל רק באין סוף ברוך הוא, ויזכה לקים את התורה והמצוות, להתחזק באמונה פשוטה בו יתברך - אלו הספרים מעמידים את האדם בקרן אורה, ועל פן כשנותנים צדקה בשביל להדפיס רבוי ספרים קדושים כאלו,

שְׁמַגְלִים וּמְפָרְסָמִים אֶת אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וּמְחַזְּקִים וּמְעוֹדְדִים אֶת כָּל הַנְּפוּלִים וְהַמְשָׁלְכִים בְּתַאוּתֵיהֶם וּבְמַדוּתֵיהֶם הָרְעוּת וְכוּ', וְכוּ', בְּזֶה מְבַטְלִין בְּיוֹתֵר אֶת מִצַּח הַנְּחָשׁ בְּתַכְלִית הַבְּטוּל, וְעַל כֵּן עַל יְדֵי הַצְּדָקָה שְׁנוֹתְנִין בְּשִׁבִיל לְהַדְפִּיס אֶת הַסְּפָרִים הָאֵלוּ שְׁמַבְטְלִים הַסְּפָקוֹת בְּשִׁרְשָׁם, נַעֲשֶׂה תְקוּנָה הַצְּדָקָה בְּשִׁלְמוֹת נִפְלָא, כִּי עוֹקְרִים אֶת כָּל מִצַּח הַנְּחָשׁ לְגַמְרֵי שְׁלֵא יוּכַל עוֹד לְהִטִּיל סְפָקוֹת כָּלֵל וְכוּ'.

וְזֶה 'צְדָקְתָּךְ צְדָק לְעוֹלָם' - שִׁיְהִיָּה קִיּוּם לְהַצְּדָקָה לְעוֹלָם, זֶה זוֹכֵין עַל יְדֵי 'וְתוֹרַתְךָ אֱמֶת' - עַל יְדֵי שְׁנוֹתְנִין צְדָקָה לְחֹבֵר סְפָרִים וְלְהַאֲרִים בְּעוֹלָם לְבָאֵר דְּבַרֵי הַתּוֹרָה שִׁידְעוּ הַכֹּל אֲמַתַּת הַתּוֹרָה, בְּסוּד 'וְתוֹרַתְךָ אֱמֶת', עַל יְדֵי זֶה בּוֹדְאֵי 'צְדָקְתָּךְ צְדָק לְעוֹלָם' - כִּי זֹאת הַצְּדָקָה קִיַּמְתָּ לְעוֹלָם, כִּי עַקֵּר תְּקוּנָה הַצְּדָקָה נִמְשָׁךְ עַל יְדֵי זֶה בְּיוֹתֵר שְׁמַדְפִּיסִים סְפָרֵי הַצְּדִיק הָאֱמֶת, וְעַקֵּר הוּא הַסְּפָרִים הַקְּדוּשִׁים הַמְּבִיאִים לְיָדֵי מַעֲשֵׂה לְיָדֵי קִיּוּם הַתּוֹרָה, שְׁלֵזָה צְרִיכִין סְפָרִים רַבִּים מְאֹד עַד אֵין קֵץ שְׁיוּכַל כָּל אָדָם אֵיךְ שֶׁהוּא בְּכָל דְּרָגָא וְדְרָגָא וּבְכָל מַה שְׁעוֹבֵר עָלָיו כָּל יְמֵי חַיֵּי הַבְּלוּ בְּנַעֲרוּתוֹ וּבְזַקְנוּתוֹ וְכוּ', בְּטִיבוֹ וּבְעֵקֶו חֵס וְשְׁלוֹם שִׁיּוּכַל לְהַחֲיֹת אֶת עַצְמוֹ וְלְהַשִּׁיב אֶת נַפְשׁוֹ וְלִקְבֹּל וְלִשְׁאֵב מֵהֶם עֲצוֹת אֲמִתּוֹת אֵיךְ לְהַתְּנַהֵג בְּאִפְנֵי שִׁישְׁאָר קָיָם עַל עָמְדוֹ וְאִם יִפֹּל לֹא יוּטֵל וְכוּ'. כִּי בְּכָל מַה שְׁעוֹבֵר עָלָיו, אֵיךְ שֶׁהוּא, אִם מִתְחַזֵּק עֲצָמוֹ בְּרִצּוֹן שִׁיְהִיָּה רְצוֹנוֹ חֲזֵק לְחֹזֵר בְּתַשׁוּבָה אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, בּוֹדְאֵי יִרְחֵם עָלָיו הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ וְיִוְרֵהוּ הַדֶּרֶךְ הָאֱמֶת, לְכוּן רְצוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ עַד שִׁיְהִיָּה נִכְלָל לְגַמְרֵי בּוֹ יִתְבָּרֵךְ.

אֲשֶׁרֵי מִי שְׁנוֹתֵן צְדָקָה כְּדֵי לְהַדְפִּיס סְפָרִים כְּאֵלוֹ שְׁכָל אֶחָד מוֹצֵא אֶת הַשְּׁאֵלוֹת וְהַסְּפָקוֹת שְׁלוֹ שָׁם, וְאֲשֶׁרֵי וְאֲשֶׁרֵי מִי שְׁזוּכָה לְהַפְיֵץ אֶת אֹר רַבְּנוֹ ז"ל בְּעוֹלָם, כִּי לְצַעֲרֵנוּ הָרַב יֵשׁ כָּל כָּךְ הַרְבֵּה אֲנָשִׁים מְמַרְמְרִים וְכוּ' וְקָשִׁי יוֹם וְכוּ' שֶׁהֵם מְסַבְכִים עִם כָּל כָּךְ הַרְבֵּה צְרוּת וְיִסוּרִים וְכוּ', וְהֵם לֹא רוֹאִים שׁוּם פְּתָרוֹן לְבַעֲיוֹת שְׁלָהֶם וְכוּ', וְרוֹצִים רַק לְהַתְּאָבֵד רַחֲמָנָא לְיַצְלֵן, וְכִשְׁמַבִּיאִים לְפָנֵיהֶם אֵיזָה חוֹבֶרֶת אֹו קַנְטָרְס שְׁנַבְּנוּ עַל הַהַקְּדָמוֹת שֶׁל רַבְּנוֹ ז"ל - פְּשׁוּט הַצִּילוֹ אוֹתָם,



ואלו מעשים שבכל יום, ורב רבם של כל אלו שהתקברו בהמשים השנים האחרונות אל רבנו ז"ל שנתפרסם שמו הקדוש בכל העולם בלו, זה רק בזכות החוכרות והקנטרסים האלו.

ומכל שכן עכשו, על ידי ספרי שאלות ותשובות בחסידות ברסלב שעונים על כל השאלות שרק עולות לאדם בראש וכו', ואת כל הקשיות והספקות והבלבולים שיש לו וכו' מתרצים לו - זה פשוט הצלת נפשות ממש, ואתה צריך לדעת שקבלנו מרבנו ז"ל מתנה שנקראת 'הפצה' - להפיץ את ספריו הקדושים בתוך שכבות העם, כי בפרוש גלה לנו (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן י"ד) שעל ידי שמקרבים בני אדם לעבודת השם יתברך מעלים את כבוד השם יתברך לרשו. ואמרו חכמינו הקדושים (בבא מציעא פ"ח.) על הפסוק (ירמיה ט"ו) "אם תוציא יקר מזולל" - אלו שמקרבים בני אדם לעבודת השם יתברך, כי זה נקרא מוציא יקר מזולל, הינו מזילותה דגלותא. והלואי שהיינו מציתים את מוהרנ"ת ז"ל שהניח לנו צואה ארבעה ימים לפני הסתלקותו, ואמר אז לאנשי שלומנו: "העבדה שלכם יהיה יפוצו מעינותיך חוצה", כי על ידי הפצת ספרי רבנו ז"ל נביא את הגאולה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תרלד.

**אני מתמודד בכל יום עם מלחמה פנימית בין האמונה לכפירה. אנא, עזר לי!**

**שאלה:**

**מאת נחום:** שלום לרב הצדיק.

אני מאד אוהב אותך, ואני מודה בכל יום לבורא עולם על הקנטרסים היקרים שחברת - איזה יפי שישי חוברת על

כָּל נושָׂא בְּחַיִּים, וְאַתָּה מְקוּיף כָּל נושָׂא מִכָּל הַכּוֹנִיִּם וּמְלַמֵּד  
 אוֹתָנוּ מִה רַבְּנוּ אָמַר בְּנושָׂא. הַשֵּׁם יְבָרַךְ אוֹתָךְ, אָמֵן!  
 וְעַכְשָׁיו לְשֵׁאלְתִּי: אֲנִי מִתְמוּדָד בְּכָל יוֹם עִם מַלְחָמָה פְּנִימִית  
 - מִצַּד אֶחָד אֲנִי מֵאֲמִין בְּהַשֵּׁם יְתְבָרַךְ וּבַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, אָף  
 מִצַּד שְׁנֵי הַיָּצָר הָרַע מִסִּית אוֹתִי בְּמַחְשָׁבוֹת כְּפִירָה, וּמְבַלְבֵּל  
 אוֹתִי בְּקִשּׁוֹת וּסְפִקוֹת.  
 אָנָּה, כְּבוֹד הַצְּדִיק, תַּעֲזֹר לִי כִּי אֲנִי לֹא מְצַלִּיחַ לְהִתְגַּבֵּר עַל  
 הַבְּלִבּוּלִים הָאֵלֵּי!

### תשובה:

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יְתְבָרַךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסֵדֶר יִתְרוֹ, י"ג שָׁבָט ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל נַחוּם נְרוּ יָאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלֵתִּי אֶת מַכְתְּבֶךָ.

צָרִיךְ שֶׁתִּדַע שְׂמוּבָא (שיחות ה"ר"ן סימן רכ"ב) שֶׁדַּבֵּר רַבְּנוּ ז"ל עִם  
 אִישׁ אֶחָד שֶׁהָיָה לוֹ בְּלִבּוּלֵי אַמוּנָה, וְחִזַּק אוֹתוֹ רַבְּנוּ ז"ל וְאָמַר לוֹ,  
 שְׂאִיתָא, שְׁכָל הַתְּהוּוֹת מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית הָיָה רַק בְּשִׁבִיל מַה שֶּׁצָּפָה  
 הַשֵּׁם יְתְבָרַךְ שֶׁיְהִי אֲנָשִׁים שֶׁיְהִיָּה לָהֶם יְסוּרִים בְּעִנְיַן הָאֲמוּנָה  
 הַקְּדוּשָׁה מִחַמַּת הַבְּלִבּוּלִים וְהַכְּפִירוֹת הָעוֹלָיִם עַל מַחְשַׁבְתָּם רַחֲמָנָא  
 לִיְצַלֵּן, וְהֵם יִתְגַּבְּרוּ כְּנֶגֶד אֵלֵינוּ הַמַּחְשָׁבוֹת וְיִתְחַזְּקוּ בְּאֲמוּנָה, וְרַק  
 בְּשִׁבִיל זֶה בָּרָא הַשֵּׁם יְתְבָרַךְ אֶת כָּל מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, וְעַל יְדֵי דְבוּרִים  
 אֵלֵינוּ נִתְחַזַּק זֶה הָאִישׁ מְאֹד תָּמִיד בְּכָל עֵת שֶׁבָּאוּ עָלָיו בְּלִבּוּלִים; עֵינִ  
 שָׁם.

וְלִכֵּן רָאָה לְחַזַּק אֶת עֲצָמְךָ בִּיתֵר שְׂאֵת וּבִיתֵר עַז בְּאֲמוּנָה פְּשוּטָה  
 בּוֹ יְתְבָרַךְ, וְאֵל תְּבַלְבֵּל אֶת עֲצָמְךָ מִשּׁוּם בְּלִבּוּל שְׁבַעֲוֹלָם, רַק תַּחֲזוֹר  
 תָּמִיד עַל כֶּף שְׂאִינִ שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדֵי יוֹתְבָרַךְ כָּלֵל, וְהַכֵּל לְכָל  
 אֲלָקוֹת גְּמוּר הוּא, וְדוּמָם צוּמַח חַי מְדַבֵּר זֶה הַכֵּל לְבוֹשׁ לְגַבֵּי הָאֵין  
 סוּף בְּרוּךְ הוּא, כִּי בְּפִרוּשׁ גְּלָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהַר"ן חֵלֶק ב' סִימָן  
 מ"ד) הָאֲמוּנָה תּוֹלָה בְּפָה שֶׁל אָדָם, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים פ"ט) "אוֹדִיעַ

אמונתך בפי", הינו על ידי שמדברין האמונה בפה זהו בעצמו אמונה, וגם על ידי זה באים לאמונה. ומחמת זה צריך להזהר מאד מדבורים של כפירה ואפיקורסות, אף על פי שאינו אומרם מלבד; הינו שהוא בעצמו מאמין ואינו כופר חס ושלום, רק שהוא חוזר ואומר דברי אפיקורסות ששמע בשם אחרים, שהם אפיקורסים, והוא מתלוץ מהם, אף על פי כן גם מזה צריך להזהר מאד, כי הדבור הזה של כפירה מזיק לאמונה. גם הוא אסור גמור לדבר כן וכו', כי על השם יתברך ברוך הוא, אסור לומר דברי הלצות, אפלו בדרך שחוק; עין שם.

ורבנו ז"ל אמר (שיחות הר"ן סימן רי"ט) שראוי לנו לידע את גדל עצם נפלאות הטובה שעשה לנו משה רבנו שנתן לנו את התורה ופתח בה "בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ", וגלה לנו האמונה הקדושה בלי שום חכמות וחקירות כלל וכו'. וגנה רבנו ז"ל מאד את ספרי החקירות אפלו של גדולי עולם, והיה רגיל לומר: מה צריכים לגמרי לחקר בחקירות? וכו', יהודי צריך לזרק את שכלו המדמה ולהאמין בו יתברך בלי שום חכמות כלל, רק לידע שהוא יתברך נמצא ואין בלעדיו נמצא. ופעם אמר (חיי מוהר"ן סימן ת"כ) שטוב מאד מי שזוכה לכנס ולטיל עצמו באמונה, ושם יש היכלות וחדרים, והוא נכנס ומטיל עצמו מחדר לחדר ומפלטין לפלטין, ויש שם דרכים כבושים נפלאים מאד, ומשם נכנסים ומטילין בבטחון וכו', ואחר כך נכנסים יותר ויותר וכו', אשרי הנכנס ומטיל שם באמונה הקדושה. ואין עוד דבר שמחזק את האדם כמו האמונה, כי כשיש לבר ישראל אמונה בו יתברך, אזי אפלו שעובר עליו מה שעובר, יש לו במה להתחזק, כי יודע שהכל ממנו יתברך, מה שאין כן מי שאין לו אמונה - כשעובר עליו מה שעובר אין לו במה להתחזק.

ולכן תעשה כל מה שביקלתך רק להתחזק ולא להתבלבל משום דבר בעולם, ולזה זוכים על ידי שמרגילים את עצמו לדבר אל הקדוש ברוך הוא כאשר ידבר איש אל רעהו והבן אל אביו בלי

שום חַכְמוֹת כָּלֵל, שְׁזָה כָּל הַעֲנִיָּן שֶׁל הַהִתְבוּדָדוֹת, אִף שְׁכָדֵי לְדַבֵּר עִם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְזֶה בְּעֲצָמוֹ צְרִיכִים אַמוּנָה, כְּמוֹכָא בְּדַבְרֵי רַבְנּוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהַר"ן חֶלֶק א' סִימָן ס"ב): וּבְאַמְתָּ, אִם הִיָּה יוֹדֵעַ הָאָדָם יָדִיעָה בְּלֵב שְׁלֵם שְׁמַלְא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ (יִשְׁעִיָּה ו') וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹמֵד בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה וְשׁוֹמֵעַ הַתְּפִלָּה, בּוֹדֵאי הִיָּה מִתְּפַלֵּל בְּהַתְּלַהְבוֹת גְּדוּל, וְהִיָּה מְדַקְדָּק מְאֹד לְכַוֵּן אֶת דְּבָרָיו, וּמַחֲמַת שְׁאִין לְבָן אָדָם אַמוּנָה, בְּשִׁבִיל זֶה הוּא מִתְּרַשֵּׁל בְּעַבְדוּת הַקְּדוֹשָׁה הַזֶּה, וְלִכֵּן צְרִיכִים לְהִרְבוֹת בְּדַבּוּרִים אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְזֶה בּוֹנֵה אֶת הָאִמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְשׁוֹנֵיהֶם תְּלוּיִים זֶה בְּזֶה, הֵינּוּ תְּפִלָּה וְאַמוּנָה, וְכִמוֹ שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת י"ז י"ב) "וַיְהִי יָדְיוֹ אַמוּנָה" וְתַרְגוּמוֹ וְהָיָה יְדוּהֵי פְרִיסָן בְּצִלוֹ, הֵינּוּ שְׂיָדְיוֹ הֵינּוּ פְרוּשׁוֹת בַּתְּפִלָּה, וְכֵן פֶּרֶשׁ רַש"י: וַיְהִי מִשֶּׁהָ יָדְיוֹ בְּאַמוּנָה פְרוּשׁוֹת הַשָּׁמַיִם בַּתְּפִלָּה נְאֻמָּה וּנְכוּנָה.

וְאֵי אֲפָשֶׁר לְהַסְבִּיר אֶת הַנֶּעֱמֵם וְהַעֲרֻבוֹת שְׁאָדָם מְרַגֵּישׁ כְּשֶׁמְרַגֵּיל אֶת עֲצָמוֹ לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כִּי כָּל הַחַיִּים שְׁלוֹ מִשְׁתַּנִּים לְגַמְרֵי, כִּי הוּא מִתְחַזֵּק עַל יְדֵי זֶה הֵן בְּאַמוּנָה, וְהֵן יֵשׁ לוֹ לְאִיפָה לְבָרַח בְּעַת צָרָתוֹ, כִּי עַל יְדֵי שִׂיחָה בֵּינּוֹ לְבֵין קוֹנוֹ הוּא רָץ יֵשֶׁר אֶל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְעַל יְדֵי זֶה הוּא זוֹכֵה לְיִשׁוּב הַדַּעַת אֲמַתִּי, וְשׁוּם דְּבָר לֹא יְכוּל לְשַׁבֵּר אוֹתוֹ, וְזוֹ הַמַּתְנָה שֶׁקְּבַלְנוּ מִרַבְּנּוּ ז"ל, וְזוֹ הַמַּתְנָה שְׁיִכְנִיס מְשִׁיחַ צְדָקְנוֹ בְּכָל הָעוֹלָם כְּלוּ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (צְפַנְיָה ג' ט') "כִּי אֲזָ אֶהְפֹּךְ אֶל עַמִּים שְׁפָה בְרוּרָה לְקֹרֵא כָּלֵם בְּשֵׁם הַיְי"ה לְעַבְדוֹ שְׁכֵם אֶחָד", כִּי אֲזָ יִתְקִים (יִשְׁעִיָּה י"א ט') "כִּי מְלֹאָה הָאָרֶץ דַּעַה אֶת הַיְי"ה כַּמַּיִם לַיָּם מְכַסִּים", וּכְתִיב (שֵׁם נ"ב ח') "כִּי עֵינַי בְּעֵינַי יִרְאוּ בְּשׁוּב הַיְי"ה צִיּוֹן", כִּי אֲזָ יְהִיָּה גְלוּי אֱלֻקוֹת בְּמִדְרָגָה עֲלִיוֹנָה כְּזוֹ, עַד שֶׁכָּל אֶחָד יִכִּיר אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא פְּנִים אֶל פְּנִים, וְיִוָּכַל לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבָּרַךְ כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ.

הַמֵּאחֵל לָךְ בְּרֻכָּה וְהַצְּלִחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

## ג' תרלה.

**כתוב במסכת סוטה: "בעקבות המשׁיח הגליל יחרב".  
למה הכוונה?**

**שאלה:**

**מאת אורי יעקב:** שלום לכבוד קדשׁת מוהרא"ש, ותודה על כל הטוב שאתה מרעיף עלינו. כתוב במסכת סוטה: "בעקבות המשׁיח העזות תרבה והיזקר יעות, הגפן תתן פריה והיין ביוקר ואין תוכחת. בית הועד יהיה לזנות, והגליל יחרב והגבולן יישום, ואנשי הגבול יסובבו מעיר לעיר ולא יחוננו". מה הכוונה בפלים "הגליל יחרב" תודה.

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר יתרו, י"ג שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל אורי יעקב גרו יאיר  
לנכון קבלתי את מכתבך.

חכמינו הקדושים אמרו (ראש השנה ל"א). עשר מסעות נסעה שכינה וכו', וכנגדן גלתה סנהדרין וכו'. עשר מסעות נסעה שכינה מכפורת לכרוב, ומכרוב לכרוב, ומכרוב למפתן, וממפתן לחצה, ומחצר למזבח, וממזבח לגג, ומגג לחומה, ומחומה לעיר, ומעיר להר, ומהר למדבר, וממדבר עלתה וישבה במקומה וכו', והסנהדרין גלו מלשכת הגזית לחנות, ומחנות לירושלים, ומירושלים ליבנה, ומיבנה לאושא, ומאושא ליבנה, ומיבנה לאושא, ומאושא לשפרעם, ומשפרעם לבית שערים, ומבית שערים לציפורי, ומציפורי לטבריא, וטבריא עמוקה מכולן וכו', אמר רבי יוחנן ומשם עתידין ליגאל; נמצא שהתחנה האחרונה אליה הסנהדרין גלו וכן השכינה גלתה וכו' זה בטבריא, שהיא הגליל התחתון, וראו בחוש במשך כל הדורות שהגליל היה חרב ונחרב, כי פעם היה הגליל מלא עם עירות

מלאות עם עם ישראל, והכל נחרב לגמרי, והנה תהלה לאל אנחנו עומדים כבר להגאל, אזי רואים בחוש איך הגליל מתחיל להבנות, ובפרט העיר טבריא, וידוע מה שמוכא בירושלמי (מגלה פרק א' הלכה ד') שייבנאל היא משדות טבריא, ואמרו חכמינו הקדושים (מגלה ה.) למה נקרא שמה טבריא? שיושבת בטיבורה של ארץ ישראל. ואמרו חכמינו הקדושים (ילקוט קהלת רמז תתקס"ז) אדם יש לו טבור והארץ כן, שנאמר (יחזקאל ל"ח י"ב) "ישבי על טבור הארץ"; וכמו שארץ ישראל היא באמצע העולם, כך טבריא היא באמצע ארץ ישראל, כמו שהטבור הוא באמצע האדם (עין תנחומא קדשים).

ועכשו אנחנו רואים בחוש איך יבנאל שהיא מהשדות טבריא הולכת ונבנית בצורה יוצאת מן הכלל להעשות עיר ואם בישראל, מה שאף אחד לא חלם על זה אי פעם, כי תהלה לאל מי שרק נכנס שמה לא יכול להאמין מה שרואה לפני מראה עיניו, וחושב שהוא נמצא בירושלים או בבני ברק, או בברוקלין בלי שום הגזמה. קדם יש מנינים מותיקין עד חצות לילה, שחירת מנחה ערבית מנין אחר מנין, שדבר כזה אין רק בעירות הגדולות, אבל לא באיזו מושבה נדחת שלא ידעו אי פעם איפה זה על המפה וכו'.

אחר כך יש לנו מקוה מפאר וענקי לגברים עם שלשה בורות לטבילה, וכן יש לנו מקוה טהרה מפאר לנשים, וכן יש לנו מערכת חנוף שלמה - הינו שיש לנו פעוטונים, גנים לבנים ולבנות, בית ספר לבנות, וסמינר לבנות, תלמוד תורה לבנים, וישיבה קטנה, וישיבה גדולה לבחורים מצוינים, וכן יש לנו ישיבה של בעלי תשובה, אשרי עין ראתה זאת כמו עיניו. מלבד זאת יש לנו כולל לבעלי בתים "אור המאיר" שלומדים שמה קרוב למאה אברכים, וכן כולל להוראה "תפארת בנימין" שלומדים שמה כחמשים אברכים את ההוראה, ותהלה לאל יש לנו "בית הוראה" עם גאב"ד ועם שלשה דינים, שהם פוסקי הלכות המצויות וכו', ושואלים אותם את כל השאלות שיש לכל אחד, והמקום שוקק ביהדות.

ועל כלם יש לנו את בית התבשיל - 'אהל אברהם' שמחלק אכל בחנם לכל מי שרק רעב, ובכל יום מתפלת ותיקין עד שמונה בערב זה פתוח לכלם - גברים ונשים וילדים, ובכל יום מחלקים קרוב לאלף מנות אכל טרי וטעים.

יש לנו במשך היום חמשה שעורים נפרדים בדרך היומי, ופה מדברים מאיזו מושבה נדחת שאף אחד לא ידע אי פעם איפה היא נמצאת וכו', ועכשו תהלה לאל יש כבר למעלה מארבע מאות משפחות חסידי ברסלב פן ירבו, ועכשו בונים אלף דירות חדשות בשביל אנשי שלומנו.

וזה למעלה משנתים שפתחנו פה חנות יודאיקה 'ברסלב סנטר' כל מה שיהודי צריך בנקדה אחת, ותהלה לאל יש מהפכה ביבנאל ביהדות, וכן רואים איד שיש דו קיום בין תושבי המקום - חסידי ברסלב לא מפריעים לאף אחד וכו', הם קהלה פתוחה וכו' בבחינת חיה ותן לחיות וכו', לא מתערבים בחיי אף אחד וכו', ויבנאל תהיה דגמא ומודל איד קמץ קטן של יהודים עם מסירות נפש יכולים להפך מדבר שמש מיהדות וכו' למקום פורח, ועוד רבות יספרו על זה. ולא בחנם שרבנו ז"ל אמר (חיי מוהר"ן סימן ר"ח) "בעזרת השם איד האב אויס גיפירט אין איד וועל אויס פירן", "נצחתי ואנצח", ותהלה לאל אור הקדשה רק עולה, וחשף הטמאה רק נעלם עד שיתבטל לגמרי, ויקים (זכריה י"ג ב') "ואת רוח הטמאה אעביר מן הארץ".

ולכן אשרי מי שיצטרף אל הקהלה הקדושה הזו במקום הכי יפה בארץ ישראל והוא יבנאל, אשר ידוע בעת שרבנו ז"ל היה בטבריא הראה בידו הקדושה על ההרים שביבנאל, ואמר: "פה טוב לגור", ותהלה לאל דבור אחד מדבריו הקדושים לא חזר ויקם, וידוע אשר משם עתידים להגאל, כמוכא בזהר (וירא ק"ט). יתגלי מלכא משיחא בארעא דגליל, וכו', עין שם. וכן הוא (שמות ו') בההוא זמנא יתער מלכא משיחא לנפקא מגו גנתא דעדן, מההוא אתר דאתקרי קן צפור, ויתער בארעא דגליל וכו', עין שם. וכן הוא (שם ט.) ויבין יחזון

כָּל עֲלָמָא דְהָא אֲתַגְלִי מְלַכָּא מְשִׁיחָא בְּאַרְעָא דְגָלִיל, וְיִתְכַנְשׁוּן לִיה  
 כָּל אֵינֻן דְלַעָאן בְּאוּרֵייתָא, וְאֵינֻן זְעִירִין בְּעֲלָמָא, וּבְזָכוֹת יְנוּקֵי דְבֵי  
 רַב יִתְתַקֵּף חִילִיָּה לְאַתְגַּבְרָא וְכוּ', עֵינֵן שָׂם. יְרָאוּ עֵינֵינוּ וְיִשְׁמַח לְבָנוּ  
 וְתַגְל נַפְשָׁנוּ בִישׁוּעָתוֹ יִתְבַרֵּךְ.

הַמְאַחַל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

## ג' תרלו.

**כָּל הַזְמַן אֲנִי שָׂרוּי בַּפְּחָדִים וּדְאָגוֹת בְּלִי שׁוּם סְבָה. מַה  
 גּוֹרֵם לִי אֵת זֶה?**

**שְׂאֵלָה:**

**מַאת אֲשֶׁר:** אֲנִי אָדָם שׁוֹמֵר תּוֹרָה וּמִצְוֹת, וְאֲנִי מְשִׁתַּדֵּל  
 מְאֹד לְכַבֵּד אֶת אִשְׁתִּי, לְשׁוֹמֵר שַׁבָּת, לְלַמֵּד תּוֹרָה וּלְשׁוֹמֵר  
 עַל הַבְּרִית. מִשׁוּם מָה, כָּל הַזְמַן אֲנִי שָׂרוּי בַּפְּחָדִים וּדְאָגוֹת,  
 כְּאֲשֶׁר לְמַעֲשֵׂה אֵין לִי עַל מַה לְהִיּוֹת בְּלַחֲץ. אֲמַנָּם יֵשׁ לִי עֶסֶק  
 שְׁלֹפְעָעִים מְצָלִיחַ וּלְפִעָעִים לֹא, אֲבָל בְּכֻלְיֹת הַכֹּל בְּסוֹדֵר.  
 מַה גּוֹרֵם לִי אֵת כָּל הַפְּחָדִים וְהַפְּחָדִים הַלְלוּ? אֲשַׁמַּח לְקַבֵּל  
 תְּשׁוּבָה מְכַבֹּד הָרַב.

**תְּשׁוּבָה:**

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבַרֵּךְ, יוֹם שְׁלִישִׁי לְסוֹדֵר יִתְרוֹ, י"ג שְׁבַט ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל אֲשֶׁר נָרוּ יְאִיר

לְנֶכֶן קַבְלַתִּי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

רַבְּנוּ ז"ל אָמַר (לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן חֶלֶק א' סִימָן קנ"ה) שְׁעַל יְדֵי הָאֱמוּנָה  
 זוֹכִים לְהַגִּיעַ אֶל מִדַּת אֲרִיכוֹת אַפִּים שֶׁהִיא הַמְּדָה הַכִּי יִקְרָה שְׂאָדָם  
 צָרִיךְ לְזָכוֹת לָזֶה, וְהִיא מִדַּת הַסְּבָלָנוֹת, וְאֵז שׁוּם דְּבָר בְּעוֹלָם לֹא יִכוֹל  
 לְשַׁבֵּר אוֹתוֹ, כִּי כְּשֶׁבֵר יִשְׂרָאֵל יוֹדֵעַ אֲשֶׁר אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדֵיו



יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, אזי שום דבר לא יכול להפחיד אותו, ולכן אמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות פחד סימן ד) סגלה לבטל את הפחד לזכר אברהם אבינו; כי הוא היה ראש למאמינים, והוא אשר גלה ופרסם את אמתת מציאותו יתברך, כמאמרם ז"ל (בראשית רבה פרשה מ"ג סימן ז) אמר רבי יצחק: היה מקבל את העוברים ואת השבים, ומשהיו אוכלים ושותין, היה אומר להן ברכו, והן אומרים לו מה נאמר? והוא אומר להם: אמרו ברוך אל עולם שאכלנו משלו. אמר הקדוש ברוך הוא, אני לא היה שמי נכר לבריותי והכרת אותי בבריותי, מעלה אני עליך כאלו אתה שתף עמי בבריתו של עולם, הדין הוא דכתיב (בראשית י"ד) "קנה שמים וארץ".

ואמרנו (נלקוט דברים רמז תתקמ"ג) עד שלא בא אברהם אבינו לעולם, כביכול לא היה הקדוש ברוך הוא מלך אלא על השמים בלבד, שנאמר (בראשית כ"ד ז) "הוי"ה אלקי השמים", אבל משבא אברהם אבינו - המליכו על השמים ועל הארץ, כענין שנאמר (בראשית כ"ד ג) "ואשביעך בהוי"ה אלקי השמים ואלקי הארץ"; כי בזה שזוכרים את מה שהכניס אברהם אבינו בעולם, הינו שגלה ופרסם את אמתת מציאותו יתברך, על ידי זה יתבטל ממנו הפחד, ואמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות פחד סימן ט) בר דעת אין לו להתפחד מפני קול בעלמא.

ולכן אתה צריך להתחזק ביתר שאת וביתר עז שיתבטל ממך כל הפחדים, וכן אמר (שם סימן ט"ו) על ידי בטחון לא יהיה לך פחד כמו שכתוב (ישעיה י"ב) "אבטח ולא אפחד"; ולכן ראה להכניס בעצמך אמונה פשוטה בו יתברך, ועל ידי זה יתבטלו ממך כל הפחדים, ואמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות פחד סימן ל"ג) מי שיש לו פחד, הוא סימן שהקדוש ברוך הוא הסתיר פנים ממנו ודינים שורים עליו; ולכן תראה להתחזק באמונה פשוטה בו יתברך, וזה יועיל לך לבטל ממך את כל הפחדים של הבל.

מה טוב ומה נעים באם תבדק את כל המזוזות בביתך, כי מי שיש לו מזוזות כשרות נתבטלים ממנו כל הפחדים, ולכן כל מי

שֵׁשׁ לוֹ פְּחָדִים יִתְּרִים וְנִמְצָא בְּדֹאגוֹת, עָלָיו לְבַדֵּק אֶת הַמְּזוּזוֹת בְּפֶתַח בֵּיתוֹ, כִּי כִשְׁשֵׁשׁ מְזוּזוֹת כְּשֵׁרוֹת בְּבֵית אִין מֵה לְפָחַד כָּלֵל, כִּי כִּךְ מוּבָא בְּתַקּוּנֵי זֹהַר (תַּקּוּן י') עַל הַפְּסוּק (דְּבָרִים ו' ט') "וּכְתַבְתֶּם עַל מְזוּזוֹת בֵּיתְךָ", מְזוּזוֹת - כְּתִיב זֶז מוֹת [הַיָּנֹו "מְזוּזוֹת" הֵם שְׁתֵּי מַלְאִים - זֶז מוֹת, וּבְבֵית שֵׁשׁ מְזוּזָה שְׁמָה לֹא יִקְרָה מוֹת, וְלִכֵּן צְרִיכִים לְהַזְהֵר מְאֹד מְאֹד לְבַדֵּק אֶת הַמְּזוּזוֹת שֶׁל הַבַּיִת], וְכֵן מוּבָא בְּזֹהַר (וְאַתְחַנֵּן רס"ג) פְּקוּדָא לְמַקְבַּע בַּר נֶשׁ מְזוּזָה לְתַרְעִיָּה לְמַהוּי כָּל בַּר נֶשׁ נָטִיר מַעַם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא [מְצוּה לְאָדָם לְקַבַּע מְזוּזָה בְּפֶתַח בֵּיתוֹ, כְּדִי שִׁיְהִיָּה כָּל אָדָם שְׁמוֹר מִהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא], כִּד נִפְיָק וְכִד עֵייל [כְּשִׁיּוּצָא מִפֶּתַח בֵּיתוֹ וְכִשְׁנַכְנַס לְבֵיתוֹ], וְרָזָא (תַּהֲלִים קכ"א) "הַיָּי"ה יִשְׁמַר צִאתָךְ וּבּוֹאָךְ מַעַתָּה וְעַד עוֹלָם" בְּגִין דְּרָזָא דְּמְזוּזָה אִיהוּ קָאִים תְּדִיר לְפִתְחָא [מִפְּנֵי שֶׁסוּד הַמְּזוּזָה שֶׁהִיא תָּמִיד מְנַחֶת בְּפֶתַח שֶׁל הַבַּיִת]. וְדָא אִיהוּ פִתְחָא דְלַעֲיָלָא [שְׁזָה נֶגֶד הַפֶּתַח הָעֲלִיּוֹן מִמֶּנּוּ יִתְּבַרְךְ], וְדָא אִיהוּ דְרָגָא דְאַקְרִי שׁוֹמֵר לְאַשְׁתַּכְחָא בְּנִטְרִירוֹ [זֶה סוּד הַשְּׁמִירָה שְׁשׁוֹמֵר אֶת הָאָדָם], דְּבַר נֶשׁ לָאו אִיהוּ נָטִיר בַּר נָטִירוֹ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְאִיהוּ נָטִיר תְּדִיר וְקָאִים לְפִתְחָא וּבַר נֶשׁ לָגוּ [כִּי אָדָם הוּא לֹא שׁוֹמֵר, וְלֹא יְכוּל לְהַשְׁמֹר, כִּי אִם עַל יַד הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁהוּא שׁוֹמֵר תָּמִיד וְנִמְצָא בְּפֶתַח הַבַּיִת, וְהָאָדָם נִמְצָא בְּפָנִים], וְתוֹ דְלָא יִנְשִׁי בַר נֶשׁ דּוֹכְרָנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֵלְמִין [וְעוֹד טַעַם לְמָה הַמְּזוּזָה בְּפֶתַח הַבַּיִת, כְּדִי שְׁאָדָם תָּמִיד יִזְכֹּר בְּהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בִּיצִיאָתוֹ מִהַבַּיִת, וּבְכַנִּיסָתוֹ אֶל הַבַּיִת].

וְלִכֵּן אֲשַׁרִי הָאָדָם שְׁבוּדֵק אֶת הַמְּזוּזוֹת שְׁלוֹ, וּבְפֶרֶט בְּעֵתִים הֵלְלוּ שְׁשׁוֹרִים דִּינִים וְכוּ', אַזִּי צְרִיכִים לְשׁוֹר מְאֹד מְאֹד שִׁיְהִי לוֹ מְזוּזוֹת כְּשֵׁרוֹת, וְאָסוּר לְהַקְל בְּזָה, כִּי הַמַּקְל בְּזָה מַקְל בְּחַיִּיו, וְתַכְךָ וּמִיד כְּשִׁאִין עַל פֶּתַח הַבַּיִת מְזוּזוֹת כְּשֵׁרוֹת, צְרִיכִים לְחַשֵּׁשׁ שְׁלֹא יִקְרָה חֵס וְשְׁלוֹם מִשְׁהוּ, וְכִךְ מוּבָא (זֹהַר חֲדָשׁ רוֹת) בְּפֶתַח הַמְּצוּי מְזוּזָה אִין מְזִיק וְאִין שְׁטָן וְאִין פְּגַע רַע מִתְּקַרְבֵּי אֱלִינוּ.

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יַעֲזֹר שְׁתַּכְשֵׁר לִי תָּמִיד בְּשׁוֹרוֹת מְשֻׁמְחוֹת,

ותהיה שמור מהכל, וימשכו עליך שפע ברכה והצלחה בכל מעשה ידיך.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תרלז.

**אני מרגישה שאני לא ממלאה כראוי את תפקידי כאמא וכאשה, וזה גורם לי עצבות וחסר בטחון**

**שאלה:**

**מאת רחל:** שלום וברכה לצדיק הקדוש. לפעמים אני מרגישה שאני לא ממלאה כראוי את תפקידי כאמא לילדים וכרעה לבעלי - אני כל כך רוצה שתמיד יהיה סיר אכל מוכן, שהבית יהיה נקי, הכביסות מקפלות, והילדים מסדרים, ולמרות שאני מאד משתדלת - אני מרגישה שאני לא עושה את הדברים כמו שצריך. המצב הזה הופך אותי לעצובה ולחסרת בטחון, וכל היום אני חושבת רק על איך להגיע לסקסימום! אשמח לדברי חזק שיישבו את דעתי.

**תשובה:**

בעזרת השם ותברך, יום שלישי לסדר יתרו, י"ג שבט ה'תשע"ד.

שלום רב אל רחל תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה להתחזק ביתר שאת וביתר עז בבטחון עצמי, שלזה זוכים על ידי תקף האמונה, שצריכים להאמין רק בהקדוש ברוך הוא שהוא מנהיג את עולמו בחסד וברחמים בצדק ובמשפט, ושדבר גדול ודבר קטן לא נעשה מעצמו אלא בהשגחת המאציל העליון,

ועל ידי תקף האמונה שמאמינים בו יתברך, על ידי זה נבנית גם האמונה בעצמו, הינו הבטחון העצמי, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ס"א) כמו שאדם צריך שתהיה לו אמונה בהקדוש ברוך הוא, כך צריך שתהיה לו אמונה בעצמו שהוא גם כן שוה וכו', ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן פ"ו) שכל הפלונות של האדם הם רק כשלא מאמין בעצמו, ואז הוא צריך לעבד מאד מאד קשה.

ולכן את צריכה לבנות את הבטחון העצמי שלך, ואז לא תצטרכי לפחד מאף אהה, ולא תהיי שבורה משום דבר, ולדעתי כל הדאגות היתרות שיש לך, זה רק מחמת שאבדת את הבטחון העצמי שלך. תהלה לאל הקדוש ברוך הוא נתן לך בעל יקר שהוא דואג בשבילך, וכן יש לך ילדים חמודים, אזי למה את צריכה להכנס בלחץ? תעשי רק כמה שאת יכולה וכו', ואת לא צריכה לעשות דברים שקשה לך לעשות וכו', תהיי שמחה ועליזה עם עצמך, כי אני בטוח שבעלך מאד מעריך אותך איך שאת מטפלת בילדים, ואיך שאת מטפלת בצרכי הבית וכו', ולמה את צריכה להכנס בלחץ בחנם?

ולכן רק תתחזקי מאד להיות בשמחה, כי השמחה זו ההצלחה של האדם, כמו שאמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות שמחה חלק ב' סימן א') מי שהוא שמח תמיד על ידי זה הוא מצליח, ולכן אם את רוצה להצליח בחייה, תשתדלי עם כל הכחות להיות רק בשמחה, ואף שאני יודע שמאד מאד קשה לך להגיע לשמחה מרב הבלבולים שעוברים עליך וכו' וכו', עם כל זאת תכריחי את עצמך להיות בשמחה, ותראי שתהיה לך הצלחה בחיים, ואת בעצמך תביני שאת מגזימה, כי את לא כל כך בטלנית כמו שאת חושבת, ותהלה לאל את אשת חיל. יעזר הקדוש ברוך הוא שגשמע תמיד בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תרלח.

**רבנו אָמַר שֶׁהוּא וְאֲנָשׁוּי הֵם בְּבַחֲנֵינָת "דַּע מַה שֶּׁתִּשִּׁיב  
לְאֶפִיקוּרוֹס". מַה הַכּוֹנֵה?**

**שְׁאֵלָה:**

**סַאת תְּמִיר:** רבנו אָמַר שֶׁהוּא וְאֲנָשׁוּי הֵם בְּבַחֲנֵינָת "דַּע מַה  
שֶּׁתִּשִּׁיב לְאֶפִיקוּרוֹס". מַה הַכּוֹנֵה?

**תְּשׁוּבָה:**

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֵדֶר יִתְרוֹ, י"ד שְׁבַט ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל תְּמִיר נְרוֹ יֵאִיר

לְנֶכֶן קַבְלָתִי אֶת מַכְתְּבָךְ.

אֲנִי לֹא מֵבִין אֶת הַשְּׁאֵלָה שֶׁלָּךְ, מוֹהֲרַנִּיט ז"ל כָּתַב (חֲזִי מוֹהֲרֵן  
סימָן תי"ח) שֶׁמֵּעֲתִי שֶׁאֲמַר רַבְנוּ ז"ל בְּזֶה הַלְשׁוֹן "אֵינִן יָדַע מַה שֶּׁתִּשִּׁיב  
לְאֶפִיקוּרוֹס' בֵּין אֵיךְ" [אֲנִי הוּא ה"דַּע מַה שֶּׁתִּשִּׁיב לְאֶפִיקוּרוֹס"].  
וְעוֹד שֶׁמֵּעֲתִי שֶׁאֲמַר בְּנִסְחָא הַזֶּה - אֲנִי וְאֲנָשִׁי.

יָדוּעַ אֲשֶׁר כָּל עֲנִינּוֹ שֶׁל רַבְנוּ ז"ל הוּא לְהַחֲדִיר בְּנוֹ אֲמוּנָה  
פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעוֹד לֹא הָיָה צָדִיק שֶׁכָּל כֶּךָ צָעַק עַל הָאֲמוּנָה  
הַקְּדוּשָׁה, וּבִפְרוּשׁ גְּלַה אֶת דַּעְתּוֹ וְאָמַר (שִׁיחוֹת הַר"ן סימָן ל"ה וְסִימָן ר"כ)  
שֶׁהוֹלֵךְ אֶפִיקוּרוֹסוֹת גְּדוֹל עַל הָעוֹלָם. וְכֵן סִפֵּר כְּמָה פְּעָמִים שֶׁהוֹלֵךְ  
וְנִמְשָׁךְ אֶפִיקוּרוֹסוֹת גְּדוֹל בְּעוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים בְּעוֹלָם, אֲשֶׁרֵי מִי שִׁיחֲזִיק  
עֲצָמוֹ בְּאֲמוּנָה בְּאֵלוֹ הָעֵתִים. וְאָמַר: אֵף עַל פִּי שֶׁאִינוֹ מוֹעִיל כָּלֵל  
מַה שֶׁהוּא מְסַפֵּר זֹאת, שֶׁיְהִיָּה אֶפִיקוּרוֹסוֹת בְּעוֹלָם וְשִׁצְרִיכִין לְהַתְחַזֵּק  
עֲצָמוֹ בְּאֲמוּנָה, כִּי אֵף עַל פִּי שֶׁהוּא אוֹמֵר זֹאת, אֵף עַל פִּי כֵן מִתְגַּבֵּרַת  
הָאֶפִיקוּרוֹסוֹת וְהַבְּלוּבִימִים, כִּי הֵלֵא גַם דְּנִיָּאל וְכִיּוֹצֵא הוֹדִיעוּ מִקְדָּם,  
שֶׁקֶדֶם שֶׁיְבִיא מְשִׁיחַ, יִתְבָּרְרוּ וְיִתְלַבְּנוּ וְיִצְרְפוּ רַבִּים, "וְהַרְשִׁיעוּ  
רְשָׁעִים וְהַמְשַׁכְּלִים יְבִינוּ" (דְּנִיָּאל י"ב י'), וְאִם כֵּן מֵאֲחֵר שֶׁהוֹדִיעַ מִקְדָּם  
שֶׁזֶה יְהִיָּה הַנְּסִיּוֹן קֶדֶם בִּיאַת מְשִׁיחַ שֶׁיִּתְבָּרְרוּ וְיִתְלַבְּנוּ וְיִצְרְפוּ רַבִּים

בְּאֲמוּנָה, וּמִי שִׁיזְכָּה לְעַמֵּד בְּנִסְיוֹן וַיִּשְׁאֲר קַיָּם בְּאֲמוּנָתוֹ, אֲשֶׁר־י לֹ  
וַיִּזְכָּה לְכָל טוֹב הַמְעַתָּד לְבוֹא לָנוּ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ אֲשֶׁר נִבְּאוּ עֲלֵיהֶם  
כָּל נְבִיאֵינוּ וְחַכְמֵינוּ מִקֶּדֶם.

וְאִם כֵּן, הֲיָה רְאוּי שְׁכָל אֶחָד יִשְׁכִּיל וַיְחַוֵּס עַל עֲצָמוֹ לְהִשְׁאֲר  
קַיָּם חִזְק בְּאֲמוּנָתוֹ, וְלֹא יִהְיֶה לוֹ עוֹד שׁוּם נִסְיוֹן וְצָרוּף כָּלֵל מֵאַחַר  
שְׁכָבָר הוֹדִיעוּ זֹאת מִקֶּדֶם, וּבְאֲמַת אֵף עַל פִּי כֵן, אֵף עַל פִּי שֶׁהוֹדִיעוּ  
זֹאת מִקֶּדֶם אֵף עַל פִּי כֵן יִהְיֶה נִסְיוֹן גָּדוֹל, וְרַבִּים יִרְשִׁיעוּ כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב  
(דְּנִיאל י"ב ב') "וְהִרְשִׁיעוּ רָשָׁעִים", אֵךְ אֵף עַל פִּי כֵן אֲנִי מוֹדִיעַ זֹאת  
מִקֶּדֶם בְּשִׁבִיל אוֹתָן מְעַט הַכְּשָׁרִים שִׁיחֲזָקוּ עֲצָמָן בְּאֲמוּנָתָן, וּבּוֹדָאֵי  
יִהְיֶה לָהֶם מְלַחְמוֹת גְּדוּלוֹת בְּדַעְתָּן, לְמַעַן יִהְיֶה לָהֶם לְמִשִּׁיב נֶפֶשׁ  
וְהַתְחַזְּקוֹת וְהַתְאֲמָצוֹת יוֹתֵר כְּשִׁירָאוּ שְׁכָבָר דְּבָרוֹ מִזֶּה מִקֶּדֶם.

וְעוֹד לֹא הִיָּה צָדִיק שְׁכָל כֶּף דְּבַר מֵאֲמוּנָה כְּמוֹ רַבְּנוּ ז"ל, וְעַקֵּר  
הָאֲמוּנָה זֶה שִׁיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ - שְׁאֲדָם יְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא  
כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ, כִּי אָדָם צָרִיף לְהַרְגִישׁ אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ  
הוּא שֶׁהוּא נִמְצָא וְאִין בְּלַעֲדָיו נִמְצָא, וְאִזּוּ הוּא יְדַבֵּר עִם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ  
הוּא בְּתַמִּימוֹת וּפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה שְׁזָה שְׁלֵמוֹת הָאֲמוּנָה, וּכְבָר סִפֵּר  
רַבְּנוּ ז"ל עַל עֲצָמוֹ (שִׁיחוֹת הַר"ן סִימָן קנ"ד) שֶׁעַקֵּר מֵה שֶׁהִגִּיעַ לְמַדְרַגְתּוֹ  
הוּא רַק עַל יְדֵי עֲנִין פְּרָאסְטִיק (פְּשִׁיטוֹת), שֶׁהִיָּה מְדַבֵּר הַרְבֵּה וּמִשִּׁיחַ  
הַרְבֵּה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ, וְאָמַר תְּהִלִּים הַרְבֵּה בְּפְשִׁיטוֹת, וְעַל יְדֵי זֶה  
דִּיקָא הִגִּיעַ לְמָה שֶׁהִגִּיעַ. וְאָמַר: אִם הִיָּתִי יוֹדַע שֶׁהִשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יַעֲשֶׂה  
מִמֶּנִּי מֵה שְׁאֲנִי עֲתָה, דְּהִיָּנוּ חֲדוּשׁ כְּזֶה, הִיָּתִי עוֹשֶׂה בְּיוֹם אֶחָד מֵה  
שְׁעֲשִׂיתִי בְּשָׁנָה כְּלָהּ (כְּלוֹמַר שֶׁהִיָּה מְזַדְרָז כָּל כֶּף בְּעַבּוּדָתוֹ עַד שֶׁמָה  
שֶׁהִיָּה עוֹשֶׂה וְעוֹבֵד הִשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּשָׁנָה כְּלָהּ הִיָּה עוֹשֶׂה בְּיוֹם אֶחָד).  
וְהִיָּה מִתְגַּעְגַּע מְאֹד אַחַר מַעֲלַת הָעַבּוּדָה שֶׁל פְּרָאסְטִיק (פְּשִׁיטוֹת)  
בְּאֲמַת, וְאָמַר: אִי אִי פְּרָאסְטִיק. גַּם אָמַר, שְׁדַבֵּר עִם כְּמָה צָדִיקִים  
גְּדוּלִים, וְאָמְרוּ גַם כֵּן, שֶׁלֹּא הִגִּיעוּ לְמַדְרַגְתָּם כִּי אִם עַל יְדֵי עֲנִין  
פְּרָאסְטִיק, שֶׁעֲסָקוּ בְּעַבּוּדָתָם עַבּוּדַת הִשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּפְשִׁיטוֹת גְּמוּר

בהתבודדות ושיחה בינו לבין קונו וכו', ועל ידי זה דיקא הגיעו למה שהגיעו.

ודבר זה רבנו ז"ל מכניס בעולם שלא קדמו אף צדיק שידבר כל כך פתוח מאמונה פשוטה בו יתברך ומשיחה בינו לבין קונו, וכבר אמר רבנו ז"ל (חיי מוהר"ן סימן שי"ד) הפחות שבאנשי אני מוליך אותו בדרך של צדיק גדול מאד כמו של עכשו, ויקנא מאד את המקרבים אליו, מפל שכן את מי שזוכה להושיט לו יד, (הינו שרבנו ז"ל מושיט לו יד ומקרב), ורואים בחוש שגם אנשי שלומנו חסידי ברסלב האמתיים שדבוקים בתורת רבנו ז"ל הם מלאים אמונה, וזה יסוד דבוריהם ומדברים עם כלם רק דבורי אמונה והשגחה פרטית, ומחזקים ומעודדים ומשמחים את עם ישראל, ומעוררים אותם לדבר אל הקדוש ברוך הוא בשפת האם בתמימות ובפשיטות גמורה, ותכף ומיד כשאדם מרגיל את עצמו לדבר זה, אזי הוא לא צריך לשום חברים ולשום בני אדם, וזו מציאות, ולכן אני לא מבין מה קשיתך? הקדוש ברוך הוא יעזר שנזכה לקים את דברי רבנו ז"ל בתמימות ובפשיטות גמורה ואז טוב לנו כל הימים.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תרלט.

**האם זה נכון שלאחר פטירת רבנו הלך רבי נתן ל'אוהב ישראל' מאפסא וקבל אותו לרבו?**

**שאלה:**

**מאת משה:** שלום וברכה לכבוד הרב, השם ישלח לכם רפואה שלמה ובריאות איתנה.  
האם זה נכון שלאחר פטירת רבנו, הלך רבי נתן ל'אוהב

ישראל' מאפטא כּדי שיהיה הרב שלו, כי הוא פּחד להשאָר  
בלי רב? אם כן, היכן זה כתוב?

### תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר יתרו, י"ד שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל משה נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

מוהרנ"ת ז"ל, אחר ההסתלקות של רבנו ז"ל, יצא פעם שבאחת  
מנסיעותיו שהיתה דרכו לנסע למקומות מושבותיהם של אנשי  
שלומנו לחזקם ולעודדם ולשמחם להמשיך בדרךי רבנו ז"ל, שנשאָר  
תקוע באמצע הדרך וזה לא היה רחוק מעיר אפּטא, ולכן לא היתה  
לו בררה אזי שבת באפּטא אצל הרב הקדוש מאפּטא זכותו יגן עלינו  
שקרבו מאד, ואחר שיצאה שבת ורצה מוהרנ"ת ז"ל לקבל רשות  
ממנו כנהוג שנוסע כּבר, אזי שמע איך שאנשים מתלחשים לפני הרב  
מאפּטא זכותו יגן עלינו בענין העשרה מזמורי תהלים שגלה רבנו  
ז"ל שהם תקון הכללי, ושאל הרב את האנשים: למה דוקא העשרה  
מזמורים האלו? מאז מוהרנ"ת ז"ל כּבר אף פעם לא ראה אותו.

אבל לא שמוהרנ"ת ז"ל הלך לחפש רב אחר הסתלקות רבנו  
ז"ל, זו פשוט טעות גדולה, כי עוד לא היה רבי בעולם שהיה לו  
תלמיד כל כּף קשור אל רבו כמו מוהרנ"ת ז"ל אל רבנו ז"ל, שהם היו  
בבחינת תרין רעין דלא מתפרשין וכו', וכמו האריז"ל עם תלמידו  
רבי חיים ויטאל זכרונו לברכה, וזה פלא גדול מאד שהאריז"ל חי  
שלשים ושמונה וחצי שנים, וכך חי רבנו ז"ל - שלשים ושמונה וחצי  
שנים, וכן רבי חיים ויטאל זכרונו לברכה חי שלשים וחמש שנים, וכך  
חי מוהרנ"ת ז"ל - שלשים וחמש שנים.

ולכן אני לא יודע מאיפה שמעת את הספור הזה שמוהרנ"ת  
ז"ל הלך לחפש רב וכו', אדרבה, מוהרנ"ת ז"ל נסע כל השנים אחר  
ההסתלקות של רבנו ז"ל לגלות ולפרסם את דעת רבנו ז"ל בעולם,



וְלַהֲרֹבוֹת נְפֹשׁוֹת, וְהַצְּלִיחַ מְאֹד מְאֹד, וְעַל יְדוֹ תִּהְיֶה לְאֵל נִשְׁאָרָה  
הַהֲשָׁאָרָה הַגְּדוֹלָה מִרְבֵּנוּ ז"ל עַד עַכְשָׁנוּ. יֵרָאוּ עֵינֵינוּ וְיִשְׂמַח לְבַנּוֹ  
וְתִגַּל נַפְשֵׁנוּ בִּישׁוּעָתוֹ יִתְבָּרַךְ, שְׁנֹזְזָה לְרֵאוֹת בְּהַתְגַּלּוֹת אוֹר רְבֵנוּ ז"ל  
בְּכָל הָעוֹלָם כְּלוּ, אֲשֶׁר עַל יְדֵי זֶה יִתְגַּלֶּה שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ בְּעוֹלָם, וְכֻלָּם  
יַעֲסֻקוּ בְּשִׂיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ.

הַמְּאַחַל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

## ג' תרמ.

**אִיךָ יִתְכַן שְׂלֹאשָׁה יֵשׁ בְּעַל טוֹב וְאוֹהֵב שְׁנוֹתַן לָהּ הַכֹּל, אִךְ  
בְּכָל זֹאת הִיא חוֹשֶׁבֶת עַל גְּבָרִים אֲחֵרִים?**

**שְׂאֵלָה:**

**מַעַת יְהוּדִית:** שְׁלוֹם לְכַבֹּד מוֹהֲרָא"ש.

קִרְאתִי שְׂכַתְבַּתֶּם בְּכֹמָה מִכְּתָבִים שֶׁגָּבַר צָרִיף לְתַת הַרְבֵּה  
תְּשׁוּמַת לֵב לְאִשְׁתּוֹ, וְכִכָּה הִיא לֹא תִרְצֶה תְּשׁוּמַת לֵב מִחוּץ  
לְבֵית. אִיךָ קוֹרָה מְצַב שְׂאֵשָׁה כֵּן מִקְבֵּלַת מִבְּעֵלָה הַכֹּל, וּבְעֵלָה  
מִעָרִיץ אוֹתָהּ מִמֶּשׁ, אִךְ יֵשׁ לָהּ מִיִּשְׁהוֹ אַחֵר בְּלֵב?

**תְּשׁוּבָה:**

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רְבִיעִי לְסֹדֵר יִתְרוֹ, י"ד שְׁבַט ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם רַב אֶל יְהוּדִית תְּחִיָּה

לְנִכּוֹן קְבִלְתִּי אֶת מִכְּתָבְךָ.

אֲשֶׁה צְרִיכָה לְדַעַת שְׂכַאֲשֶׁר בְּעֵלָה נוֹתֵן לָהּ הַכֹּל, מִעֲנִיק לָהּ  
תְּשׁוּמַת לֵב וְלֹא מִחֲסִיר מְמֻנָּה כְּלוּם, וּמִרְעִיף עָלֶיהָ הַמּוֹן אֲהָבָה, וְהִיא  
מִקְבֵּלַת מִבְּעֵלָה הַכֹּל בְּכָל מִכַּל כָּל וְכוּ' וְכוּ', וְעַם כָּל זֹאת יֵשׁ לָהּ  
מִיִּשְׁהוֹ אַחֵר בְּלֵב וְכוּ', אֲשֶׁה כְּזוֹ צְרִיכָה לְדַעַת שְׂזוֹ חֲצֻפָּה מְאֹד מְאֹד  
גְּדוֹלָה, וּמִרְאָה אֶת הַמְּשַׁחֲתוֹת שֵׁישׁ בָּהּ וְכוּ', וְהִיא מְלֵאָה

קנאה על הזולת וכו', ועל זה אמרו חכמינו הקדושים (נדרים כ:): אמר רבי: אל ישתה אדם בכוס זה ויתן עיניו בכוס אחר; וכן הוא בשלחן ערוך (ארח חיים סימן ר"מ סעיף ב') לא ישתה אדם בכוס זה ויתן עיניו בכוס אחר, ואפלו שתיהן נשיו; ואם זה נאמר בגבר, על אחת כמה וכמה אם זה באשה וכו', והיא צריכה הרבה לעבד על המדות שלה, כי היא כפוית טובה מאד, וראוי לה להתביש מאד מאד.

הקדוש ברוך הוא יחזיר אותה בתשובה שלמה ותפתח את העינים איזה בעל טוב יש לה שלא מחסיר ממנה כלום, ומרעף עליה המון אהבה, והוא נותן לה את הכל, ואיך היא יכולה לשלם רעה תחת טובה? כנראה שעדין לא יצרו בית חרשת שמיצר שכל ודעת וכו', ועל זה צריכים לבקש בכל יום ממנו יתברך "אתה חונן לאדם דעת ומלמד לאנוש בינה", אזי תן לי גם כן דעת ובינה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תרמא.

**אני רוצה לנסע לאומן בראש השנה, אך מכיון שאני בא מחסידות אחרת - אני חושש**

**שאלה:**

**מאת אבי דוד:** לכבוד הצדיק שליט"א. וישר כח גדול על כל החזקים והעצות הנפלאות. שמעתי שאפשר להשיג כעת כרטיסי טיסה זולים לאומן לימי ראש השנה, וחשקה נפשי לקנות לי ולילדי כרטיסים, אף היות ואני מגיע מחצר של חסידות אחרת, ועדין אני מסתובב שם, יש לי התלבטות וחששות מה יהיו ההשלכות כתוצאה מזה, כי יתכן שזה יגרם לילדי בושות. ומצד שני, אני מאד

רוצה לנסע, ולהשאיר אותם לבד עם האמא זה קשה, כי ברוך השם הבית מלא בברכת השם ויש בלי עין הרע הרבה ילדים. דבר נוסף: רבנו אמר שהוא ידאג להחזיר לנו את כל הוצאות הנסיעה. האם זה אומר שאין צורך לחפש אחר פרטיסים זולים, כי הרי כל הוצאות יחזרו לנו? אשמח מאד אם תוכלו להנחות אותי בדורך הנכונה ולברכני בברכות וישועות. וישר כח.

### תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר יתרו, י"ד שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל אבי דוד נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

צריכים לדעת אשר אין עוד דבר יותר גדול מלהיות אצל ציון רבנו ז"ל על ראש השנה, כי בפרוש אמר (חיי מוהר"ן סימן ת"ג) הראש השנה שלי עולה על הכל, והיה פלא אצלי מאחר שהמקרים שלי מאמינים לי, ולמה לא יזהרו כל האנשים המקרים אלי שיהיו כלם על ראש השנה איש לא יעדר, כי כל ענין שלי הוא רק ראש השנה. והזהיר לעשות כרוז שכל מי שסר אל משמעתו ומקרב אליו יהיה על ראש השנה אצלו לא יחסר איש, ומי שזוכה להיות על ראש השנה ראוי לו לשמח מאד מאד, כמו שכתוב (נחמיה ח) "אכלו משמנים ושתו ממתקים כי חדות הוי"ה היא מעזכם", וזה נאמר על ראש השנה; ואמר (חיי מוהר"ן סימן ת"ה) הראש השנה שלי הוא חדוש גדול, והשם יתברך יודע שאין הדבר הזה בירשה מאבותי, רק השם יתברך נתן לי זאת במתנה, שאני יודע מהו ראש השנה. לא מבעיא אתם כלכם בודאי תלויין בראש השנה שלי, אלא אפלו כל העולם כלו תלוי בראש השנה שלי.

ואמר רבנו ז"ל לענין ראש השנה שלו (חיי מוהר"ן סימן ת"ו) שיכולין אז אנשים לקבל תקונים מה שבכל השנה לא היה באפשר

שִׁיחָה לָהֶם תִּקּוּן בְּשׁוּם אָפֶן, אָף עַל פִּי כֵן בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה יְכוּלִין אָפְלוּ  
הֵם לְקַבֵּל תִּקּוּן. אָף עַל פִּי שְׂבָכָל הַשָּׁנָה אָפְלוּ הוּא בְּעֶצְמוֹ ז"ל לֹא  
הָיָה יְכוּל לְתַקְּנָם, אָבָל בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה גַּם הֵם יְכוּלִים לְקַבֵּל תִּקּוּנִים, כִּי  
אָמַר שֶׁהוּא עוֹשֶׂה בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה עֲנִינִים וְתִקּוּנִים מֵה שְׂבָכָל הַשָּׁנָה גַּם  
הוּא אֵינּוּ יְכוּל לַעֲשׂוֹת; וְאָמַר (חיי מוהר"ן סימן ר"כ): מָה אָמַר לָכֶם, אֵינְךָ  
דָּבָר גְּדוֹל מִזֶּה, הֵינּוּ לְהִיּוֹת אֲצִלִּי עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה. אָף עַל פִּי שֶׁשָּׂאָר  
צְדִיקִים אֵינָם אוֹמְרִים כֵּן, כִּי אֲצִלָּם אֵינּוּ חַיִּיב גְּדוֹל כָּל כֵּן לְהִיּוֹת  
אֲצִלָּם עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, הֲרִי עוֹד קָשִׁיָּא אַחַת. [כְּלוּמַר בְּלֹא זֶה כְּבָר  
מְקַשִּׁים עָלָיו קָשִׁיוֹת הַרְבֵּה תְּמִיד, וְיִהְיֶה קָשָׁה עָלָיו עוֹד קָשִׁיָּא זוֹ גַּם  
כֵּן, מָה שֶׁהוּא מְזַהֵר בִּיּוֹתֵר לְהִיּוֹת אֲצִלוֹ עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה דִּיקָא יוֹתֵר  
מִשָּׂאָר הַגְּדוֹלִים].

וְאָמַר, שְׂכָל עֶסְקוֹ הוּא רַק רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְהַפְּלִיג אֲזוֹ מְאֹד מְאֹד  
לְהִיּוֹת אֲצִלוֹ בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְאָמַר בְּלִשׁוֹן אֲשַׁכְּנֵנוּ בְּזוֹ הַלְּשׁוֹן: "וְאוּס  
זַאל אֵיךְ אֵיךְ זְאָגִין קִיין גִּרְעֶסְעֶרְס דְּעֵר פּוֹן אִיז נִיט פֶּאַרְהַנְדֵן, אִי  
אַנְדֶּרֶי זְאָגִין נִיט אַזוֹי, אִיז נֶאָךְ אַ קָשִׁיָּא, גָּאָר מִיין זַאךְ אִיז רֹאשׁ  
הַשָּׁנָה" [מָה אָמַר לָכֶם, אֵינְךָ דָּבָר גְּדוֹל מִזֶּה. וְאֵם אַחֲרֵים אֵינָם אוֹמְרִים  
כֵּן, נוֹ, זֶה עוֹד קָשִׁיָּא עָלֵי, כִּי כָּל עֲנִינֵי הוּא רַק רֹאשׁ הַשָּׁנָה]. גַּם כְּבָר  
אָמַר: " אוֹיף רֹאשׁ הַשָּׁנָה דֶּאָרְפֵן אַלֶּע זֵיין" [עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה כָּלֶם  
צְרִיכִים לְהִיּוֹת]. וְכָל זֶה הָיָה בְּאוּמָן בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה הָאֲחֵרוֹן שְׂאֲזוֹ דְּבָר  
עֲמָנוּ זֹאת. וְגַם מְכָבֵר דְּבָר עֲמָנוּ הַרְבֵּה שֶׁהוּא מְזַהֵר וּמְצַוֶּה לְכָל מִי  
שְׂרוּצָה לְשִׁמְעַ וּלְצִיַּת אוֹתוֹ שִׁיחָה אֲצִלוֹ עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה.

וְלָכֵן מִי שֶׁשׁוּמַע אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, כְּבָר אֵינְךָ שׁוּם נְסִיּוֹן לְהִיּוֹת  
אֲצִל רַבְּנֵנוּ ז"ל עַל רֹאשׁ הַשָּׁנָה. אָדָם צְרִיךְ לַעֲשׂוֹת לְעֶצְמוֹ חֲשׁבוֹן  
הַנֶּפֶשׁ, הֵנָּה הוּא כָּאֵן וְהֵנָּה הוּא יוֹצֵא מִכָּאֵן וְכוּ', כְּאֲשֶׁר שׁוּמְעִים  
לְאַחֲרוֹנָה מְקָרִים מְזַעְזְעִים שְׂאֲנָשִׁים צְעִירִים נְחַטְפִים בְּחֻטְף וְכוּ',  
וְהֵנָּה מְכַנְיָסִים אֶת הָאָדָם בְּקָבֵר וְאֲזוֹ מִתְחִיל אֶתוֹ עֲנִינֵן אַחַר לְגַמְרֵי  
וְכוּ' מָה שְׂאֵי אֲפֶשֶׁר לְהַסְבִּיר לְבֵן אָדָם - נִשְׁמַתוֹ מִתְחִילָה לְשׁוּטט וְכוּ',  
וְאֵינְךָ לְתַאֵר וְאֵינְךָ לְשַׁעַר אֶת גְּדֹל הַצַּעַר שֶׁיֵּשׁ לְנִשְׁמָה הַזֹּאת עַד שֶׁהִיא

עולה למעלה וכו', ואת הצער הזה אי אפשר להסביר לאדם שהוא חי וכו', והנה יש צדיק שהבטיח הבטחה גמורה עם שני עדים צדיקים גדולים - שמי שיבוא אל הציון הקדוש שלו ויתן פרוטה לצדקה ויאמר את העשרה מזמורי תהלים הנקראים 'תקון הכללי', אפלו אם עצמו וגבהו חטאיו ופשעיו - יוציאו בהפאות מהשאל תחתית ומתחתיו. ומכל שכן מי שיהיה אצלו בראש השנה, וביאהו אל התקון הכי גדול שרק יכול להיות וכו', אני שואל אותך - האם כשנשמה שמשוטטת בעולם התהו ועדין לא הגיע זמנה להכנס למקום שהיא צריכה להכנס וכו' וכו', שומעת דבר כזה, היא עושה חשבון לאיזה אדם? היא עושה חשבון לאיזו חסידות? הרי את נפשו הוא רוצה להציל, ולכן מאחר שיש לה כל כך משיכה אל דבר רבנו ז"ל, מה אתה צריכה לעשות חשבון למישהו?

העצה היעוצה לה, שאתה לא צריכה לגלות לאף אחד לאיפה אתה נוסע, וגם להזהיר את הילדים שלא יגידו לאיפה אתה נוסע, וכך מונעים מעצמו הרבה מחלוקות וכו', כי אין לה יפה מן הצניעות, ולמה צריכים להמשיך על עצמו מחלוקת בחנם? וזו העצה הכי טובה.

ואם כבר מדברים שמוכרים עכשו כרטיסים זולים לאומן, אזי אני מכרח להגיד לה שצריכים מאד מאד לשמר, כי יש הרבה סוכני נסיעות שעובדים על בני אדם ולוקחים מהם את הכספים עכשו, ולבסוף נחקעים בלי כסף ובלי כרטיס, ולכן תמיד יש זמן לפני ראש השנה לקנות כרטיס, אף שנדמה שאז עולה יותר וכו', מה בכך, הרי רבנו ז"ל הבטיח שהוא ישלם לנו את ההוצאות על הלוך וחרור.

יעזר הקדוש ברוך הוא שתזכה להיות שמח ולשמח את ילדיך, והעקר שלא צריכים לפרסם שאתה מקרב אל רבנו ז"ל, כי מה אתה צריכה לעורר על עצמך מחלוקת בחנם? ואת הקדוש ברוך הוא יכולים למצא בכל מקום, הינו יכולים לדבר אל הקדוש ברוך הוא איפה שרק

נמצאים, כי מלא כל הארץ כבודו, ואיהו ממלא כל עמין וסובב כל עמין ובתוך כל עמין, ובכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תרמב.

**מצבי הכלכלי דחוק. האם כדאי לי לקחת הלוואה מהבנק או למכר את האוטו?**

**שאלה:**

**מצאת משה:** לכבוד כבוד קדשת מוהרא"ש שלום רב.  
אפתח בדברי ברכה, שכן את חיינו אנו חייבים לך - יהי רצון  
שהשם יתברך יתן לכם ולרבניתי בריאות איתנה, ושתוכלו  
להמשיך בפעלכם ולחזק אותנו. אנחנו אוהבים אותך, ותודה  
על כל מה שאתה עושה עבורנו.  
ברוך השם אני עובד, ומתפלל להשם יתברך עבור פרנסה,  
אך לאחרונה נקלעתי למצב כספי דחוק, ועומדות בפני שלש  
אפשרויות: לקחת הלוואה מהבנק או למכר את האוטו או  
להשאיר את המצב ככה ולצפות לישועה. אשמח אם הצדיק  
ינַט אותי.

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר יתרו, י"ד שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל משה נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

תודה רבה על התפלות והברכות, וכל המברך מתברך מפי אל

עליון.

מה אמר לך, רבנו ז"ל הקפיד מאד מאד לא להכנס בחובות, ואמר על עצמו (שיחות הר"ן סימן קכ"ב) שאם לא היה ממתין בבטחון לישועת השם כבר היה איש נוסע ומטלטל כמו כל הנוסעים ומטלטלים עצמם בשביל הפרנסה כנהוג עכשו.

והכונה, כי אמר זאת לענין הנהגת הבית בפרנסה ומלבושים ושאר צרכי הבית, שעל פי רב חסר לאדם הרבה, כגון לזה חסר מלבוש פשוט, ויש שחסר להם מלבושים חשובים או דירה וכו', שצריכין להמתין לישועת השם ולבלי לדחוק את השעה (ערויבין יג.) למלאות החסרון תכף ומיד, רק צריכין להמתין עד ירחם השם. ואמר רבנו ז"ל על עצמו שאם לא היה ממתין, כגון כשהיה חסר לו איזה דבר, אם היה דוחק את השעה שיהיה דוקא תכף, היה צריך ללוות לעצמו ולהיות בעל חוב עד שהיה מכרח להיות נוסע ומטלטל, כמו שאנו יודעים ענין הנוסעים שהם מכרחים תמיד לסע על המדינה מחמת שהם תמיד בעלי חובות. וענין זה צריכים לידע מאד, וצריכין ללמד עצמו להרגיל את עצמו בזה מאד, כי לכל אדם חסר הרבה, אפלו בעלי בתים ועשירים גדולים, מכל שכן מקבלים אפלו החשובים והגדולים. וצריך לזה להסתפק במעוט ולהנהיג ביתו כפי השעה והזמן. ואם נדמה לו שצריך מלבוש או לאשתו ובניו, אף על פי שמכרח לו אל דחוק השעה ללוות ולהקיף ולהיות בעל חוב, אף ימתין עד שיבוא עתו. וטוב לסבל דחק אפלו במזונות וכל שכן במלבושים ודירות וכו' ולא להיות בעל חוב. ומוטב שיהיה בעל חוב לעצמו או לבני ביתו במלבושים מלהיות בעל חוב להחננוי או לאחרים, כי בכל עניני פרנסה צריכין להמתין עד שיבוא עתו, כמו שכתוב (תהלים קמ"ה ט"ו) "עיני כל אליך ישברו ואתה נותן להם את אכלם בעתו".

ולכן תעשה כל מה שפיכלתך לא להכנס בחובות בשום פנים ואפן, וכן לא כדאי לך למכור את הרכב, כי הרכב הוא כמו רגלים וזה נצרך מאד.

העצה היעוצה לפרנסה בקלות זה שמחה - להיות בשמחה עצומה, כי על ידי זה נתרחב לבו ודעתו, ואמרו חכמינו הקדושים (נדרים מ"א) דעת קניית - מה חסרת? דעת חסרת - מה קניית? ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן י') על ידי שמחה הוא זוכה להרחבת הדעת, ולהוליך את דעתו כמו שהוא רוצה, ושמחה זה הצלחת האדם, כמו שאמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות שמחה חלק ב' סימן א') מי שהוא שמח תמיד על ידי זה הוא מצליח, וכן אתה צריך לדעת כי השם של פרנסה שהוא חת"ך היוצא מהפסוק (תהלים קמ"ה) פותח את ידך, יוצא גם מהפסוק (דברים ט"ז ט"ו) והיית' אך' שמח', ולכן הדבר הראשון - אתה צריך להשתדל להיות מאד מאד בשמחה, ולשמח את עצמך, ואף שאני יודע שמאד מאד קשה לה ומרים לה החיים ממות, עם כל זאת עם עצבות ומרירות ודאגות לא תבוא לשום דבר, אלא תסתבך יותר, ולכן הדבר הראשון - רק להיות בשמחה.

ואם תאמר במה יש לי לשמח, הרי אני עני ואביון ומלא חובות? אלא דע לה שחכמינו הקדושים אמרו (נדרים מא.) אין עני אלא מדעת; עקר העניות תלוי בחסרון דעת, כי המאמין האמתי שמאמין שאין בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, והוא יתברך מנהיג את עולמו בחסד וברחמים בצדק ובמשפט, ודבר גדול ודבר קטן לא נעשה מעצמו אלא בהשגחת המאציל העליון, עד כדי כך שאמרו חכמינו הקדושים (חולין ז') אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם כן מכריזין מלמעלה; שאדם לא מקבל מכה קטנה באצבע קטנה אם לא מכריזין על זה קדם מלמעלה - האדם הזה הוא תמיד שמח, ואמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות ממן סימן פ"ג) אמונה הוא טוב לפרנסה; ולכן בזה שתשמח עם נקדת יהדותך שונבראת יהודי ושלא עשנו גוי כגויי הארצות, השמחה והאמונה הזאת תפתחנה לה את כל צנורי השפע והפרנסה.

הקדוש ברוך הוא יעזר שתבשר לי בשורות משמחות תמיד.

המאחל לה ברכה והצלחה מן השמים...



## ג' תרמג.

**בעלי מתרשל בקיום המצוות. איך אני יכולה לפעל  
שהוא יתחזק?**

**שאלה:**

**מאת נצה:** שלום כבוד הרב.  
מאד כואב לי על בעלי - הוא לא מתפלל בכלל, לפעמים גם  
לא מניח תפלין, וזה נראה שכלל לא אכפת לו... הוא פשוט  
לא עושה כלום, וזה פשוט בלתי נסבל. איך אני יכולה לקרב  
אותו בחזרה, או לפחות לעזר לו שיתחזק קצת?

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום רביעי לסדר יתרו, י"ד שבט ה'תשע"ד.

שלום רב אל נצה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה לדעת שלאשה יש כחות הנפש בלתי מגבלים וכו',  
והכל תלוי באשה, כי היא נקראת עקרת הבית, כי היא עקר הבית,  
ועם אהבה יכולים לפעל אצל הבעל הכל, רק צריכים המון סבלנות  
והמון תשומת לב, ואזי האשה יכולה בקלות להפך את בעלה אל  
הקדשה.

חכמינו הקדושים ספרו (עבודה זרה ל"ט): מעשה באשה אחת  
שנשאת לחבר והיתה קושרת לו תפלין על ידו, נשאת למוכס והיתה  
קושרת לו קשרי מוכס על ידו; וכן הוא להפך שאשה חזקה יכולה  
להפך את המוכס שיניח תפלין וכו', ולכן שתהיה לך סבלנות עם  
בעלה, ותראי לו המון אהבה וסבלנות גדולה, ואז תראי איך שתהפכי  
את הכל לטובה, והוא יתחיל ללכת להתפלל במנין, ויניח תפלין בכל  
יום ויום, וישמר שבת וכו' וכו'.

את צריכה לדעת שעל בעלך עוברים הרבה צרות ויסורים וכו',  
 וסובל מדכאון פנימי וכו', שזה מביא אותו ליאוש גמור וכו', עד  
 שאין לו אמונה בעצמו כלל וכו', כי אם הוא היה יודע את מעלת בר  
 ישראל שמניח בכל יום תפלין ומתעטף בציצית ומתפלל להקדוש  
 ברוך הוא, הוא היה רץ בכל יום לבית הכנסת בשמחה עצומה וכו',  
 אך מחמת המרירות והיאוש הפנימי שתקפו אותו וכו' וכו', על ידי  
 זה מתרשל מאד מאד מקיום מצוות מעשיות, אבל אם הוא היה יודע  
 את החשיבות שלו בשמים איך שכל בר ישראל חשוב אצלו יתברך,  
 וכל מצוה ומצוה שזוכים לקיים זה נחת רוח גדול להקדוש ברוך הוא,  
 אפלו שהוא כמו שהוא, אזי בודאי לא היה אצלו נסיון, ולכן אשה  
 חזקה יכולה להכניס את זה בבעלה, והעקר בדרך וברוח טובה.

הקדוש ברוך הוא יעזר שתשמיעי לי בשורות משמחות תמיד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תרמד.

**הציעו לי להכניס כשתף ולנהל רשת חנייות מצליחה  
 המחזקת בבעלות של גוי. מה דעתכם בענין?**

**שאלה:**

**מאת יוסי:** שלום לכבוד הצדיק שליט"א.

יש לי לקוח שאינו יהודי, ולפני כמה ימים הוא הציע לי הצעה  
 עסקית מפתה - הוא ואביו שתפים בבעלות של רשת חנייות  
 מצליחה מאד, ועכשו הוא רוצה לצאת מהעסק מסבות  
 אישיות. והיות ואביו מחפש שתף אחר, מציעים לי להכניס  
 כשתף. מה דעתכם בענין?

## תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר יתרו, ט"ו שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל יוסי נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך מאד מאד להזהר לא להפנס בשום שתפות וכו' או בשום עסק וכו' עם גוי, כי זה מאד מסבך וגם מסכן, ורבים חללים הפיל דבר זה, כי הרגע שעושים שתפות עם גוי, השם ישמר יכולים לפל בפח כזה שקשה אחר כך לצאת מזה, ולכן אשרי מי שמתרחק מהם, כי זה בכלל לא פשוט, והסמ"ך-מ"ם מראה לאדם שהנה הוא הולך להצליח בגדול, אבל באמת זו מלכדת להפיל את מישוהו וכו', כי מי שהיה לו שתפות עם גוי לבסוף נפל הן ברוחניות עד הסוף וכו', והן בגשמיות שאבד את ממונו וגם הסתבך בחובות. ולכן תרחיק מזה וכו' והקדוש ברוך הוא יביא לך את הפרנסה בהתר וּממקום קדוש.

ראה להניח בכל יום תפלין, כי אי אפשר להסביר לכן אדם את מעלת מצות תפלין, ואת מעלת האדם שמניח תפלין, ואמרו חכמינו הקדושים (מנחות מ"ה) כל המניח תפלין - מאריך ימים, ואמרו (פסיקתא זוטרתא שמות) כל המניח תפלין - כאלו קרא בתורה, ואמרו (ילקוט שמות רמז רכ"ב) אמרו ישראל לפני המקום: אנו רוצים ליגע בתורה יומם ולילה אבל אין לנו פנאי, אמר להם הקדוש ברוך הוא: קימו מצות תפלין, ומעלה אני עליכם כאלו אתם יגיעים יומם ולילה; ואם היה אדם יודע מעלת הזוכה להניח תפלין של יד ותפלין של ראש, היה נזהר בזה מאד מאד. והמצוה הזו ממשיכה לאדם חיים ודבקות באין סוף ברוך הוא, ואמרו חכמינו הקדושים (מנחות מ"ג:) כל שיש לו תפלין בראשו ותפלין בזרועו - הכל בחזוק שלא יחטא; כי כשאדם שש ושמח עם מצות תפלין שהניח היום, השמחה של המצוה לא תתן לו לחטא, ולכן אשרי מי שנוהר מאד מאד במצות תפלין.

הקדוש ברוך הוא יצליח את דרכך ובכל אשר תפנה תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תרמה.

**אני אשה קשת יום ונמאס לי לחיות. בבקשה תחזק אותי  
כי אין לי כבר כח!**

**שאלה:**

**מאת עדנה: לצדיק מיבנאל שלום.**

אני אשה קשת יום, הכל הולך לי הפוך והמצב הכלכלי שלנו על הפנים. אני סובלת מרגשי נחיתות, ובתוך תוכי נמאסו לי החיים ואני רוצה למות. אני מגדלת ששה ילדים, והכל מאד קשה לי. בבקשה תחזק אותי ותברך אותי, כי אין לי כבר כח!

**תשובה:**

בעזרת השם ותברך, יום חמישי לסדר יתרו, ט"ו שבט ה'תשע"ד.

שלום רב אל עדנה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה להסתכל רק על היפי שבחיים, הקדוש ברוך הוא נתן לך ילדים חמודים, ומה לך להיות כל כך עצובה? הן אמת שאת העניות קשה מאד מאד לקבל, עד כדי כך שאמרו חכמינו הקדושים (עירובין מ"א:) עניות מעברת על דעתו ועל דעת קונו, ואמרו (שמות רבה פרשה ל"א סימן י"ב) אין בעולם קשה מן העניות, שהוא קשה מכל יסורין שבעולם. אמרו רבותינו: כל היסורין לצד אחד והעניות לצד אחד וכו', אמר לו הקדוש ברוך הוא לאיוב: מה אתה רוצה עניות או יסורין? אמר לו איוב: רבון העולם, מקבל אני עלי כל יסורין

שבעולם, ולא עניית כשאצא לשוק ואין בידי פרוטה לקנות מה אוכל וכו'.

עם כל זאת, כבר אמרו חכמינו הקדושים (אבות פ"ק ד') איזהו עשיר? השמח בחלקו; כי כשאדם מחזק את עצמו בשמחה, אזי נתרחבת לו הדעת, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן חלק ב' סימן י') מה שבני אדם רחוקים מהקדוש ברוך הוא, מפני שאין להם ישוב הדעת. ולמה אין להם ישוב הדעת? מפני שהם לא בשמחה. כי כשאדם בשמחה, הוא יודע איך להוליך את המחשבה שלו, ויש לומר מחשבה אותיות בשמחה, כי כשאדם בשמחה אז הוא יכול להוליך את המחשבה שלו כמו שהוא רוצה, כי העקר תלוי במחשבה - אם אדם תמיד חושב שהוא עשיר, יהיה באמת עשיר, ובאמת אמרו חכמינו הקדושים (מדרש אגדה) עשיר זה ראשי תבות עינים שנים ידים רגלים, כי לצערנו הרב יש כל כך הרבה בעלי מומין בעולם ובעלי מחלות וחסרונות רעים וכו', אשר זו דאגה רצינית, ומי שיש לו את כל האברים והחושים, הוא צריך להיות מאד מאד שמח, כי אין עוד עשיר יותר גדול ממנו.

ואני תמיד אומר לאלו אנשים שמתלוננים, שיעשו להם הרגל שפעם בחודש ילכו אל בית חולים לקים מצות בקור חולים בכל המחלקות ובפרט במחלקת הילדים, ואחר כך כשיצאו משמה תאמיני לי שיגביהו את הידים להקדוש ברוך הוא ויגידו: "רבנו של עולם, אני כבר לא צריכה שום דבר, אני העשירה הכי גדולה", כי רואים שמה מקרים מוזעזעים וחולים שמתפתלים מיסורים וכו', מחברים אל כלי הנשמה וכו', מחברים אל אינפוזיה וכו', מחברים אל כלי שנותן מנת דם, ואז כשרואים את כל זה לא רוצים שום דבר, רק את הבריאות, ולצערנו הרב אנחנו רואים גם עשירים גדולים שלא חסר להם שום דבר, עם כל זאת הם תמיד עצובים וכו', כי תמיד רוצים יותר ויותר וכו', יש לו מנה רוצה מאתים וכו' וכו', וכן אמרו חכמינו הקדושים (שבת כ"ב:) איזהו עשיר? כל שיש לו נחת רוח בעושרו.

ולכן ראי להתחזק בַּיִתֵּר שְׁאֵת וּבַיִתֵּר עֵז וְלֹא לְהִשְׁבֵּר, וְאִם תַּחֲזִיקי מֵעַמֵּד אֲזִי יִהְיֶה שְׂפַע בְּבֵית, אֶת צְרִיכָה רַק לְכַבֵּד אֶת בַּעַלְךָ וּלְשַׂמַּח אֶת הַיְלָדִים, וְאֲזִי לֹא יַחְסֵר לְךָ שׁוֹם דְּבָר.

מָה אֶת צְרִיכָה לְהִסְתַּוֵּבב עִם מַחְשָׁבוֹת שֶׁהַלֹּאִי שְׁתַּמּוּתִי וְכוּ', וְשִׁנְמָאִסוּ לְךָ הַחַיִּים וְכוּ', הַכֹּל קֶשֶׁה לְךָ וְכוּ', וּכְלוּם לֹא הוּלָךְ לְךָ וְכוּ', אֲדַרְבֵּה, תִּסְתַּכְּלִי עַל חֲצִי הַכּוֹס הַמְּלֵאָה שֵׁישׁ לְךָ, וְאֲזִי לֹא יַחְסֵר לְךָ שׁוֹם דְּבָר.

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל יִשְׁמַע בְּתַפְלִיתִי שְׁאֲנִי מִבְּקָשׁ וּמִתְפַּלֵּל בַּעֲדֶךָ שֶׁתִּהְיֶה לְךָ הַצְּלָחָה מְרַבָּה וּבְכֹל אֲשֶׁר תִּפְנִי תִשְׁכְּלִי וְתִצְלִיחִי.

הַמֵּאֲחֵל לְךָ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

## ג' תרמו.

**אֲנִי מֵאֲד רּוֹצֵה בֵּן זָכָר. מָה עָלַי לַעֲשׂוֹת כְּדִי לְזַכּוֹת בְּכָךְ?**

**שְׂאֵלָה:**

**מֵאֵת יִצְחָק:** שְׁלוֹם לְמוֹרְנוּ הֶרֶב שְׁלִיט"א.

חֲזַרְתִּי בְּתִשּׁוּבָה לְפָנַי כַּחֲמֵשׁ עָשָׂרָה שָׁנָה, וּבְחֶסֶדֵי הַשֵּׁם זְכִיתִי לְהִתְקַרֵּב לְאוֹר הַגְּנוּז שֶׁל רַבְנוּ לְפָנַי שֵׁשׁ שָׁנִים. בְּזָכוֹת חֲנָם אֲנִי מִצְּלִיחַ לְקַרֵּב עוֹד נְשֻׁמוֹת אֶל הַקְּדוּשָׁה, וַיַּחַד עִם עוֹד חֵבֵר אֲנִי זוֹכֵה לְהִבְיֵא בְּכֹל שָׁנָה בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה קְבוּצָה שֶׁל כַּחֲמֵשִׁים חֲבָרִים נוֹסְפִים יַחַד אֶתְנוּ לְאוּמָן.

אֲנִי מֵאֲד רּוֹצֵה בֵּן זָכָר. מָה עָלַי לַעֲשׂוֹת כְּדִי לְזַכּוֹת בְּכָךְ? אֲשַׂמַּח לְבִרְכַּתְכֶם הַקְּדוּשָׁה.

## תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר יתרו, ט"ו שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל יצחק נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אין לתאר ואין לשער את גדל הזכות שיש לך שאתה מביא אנשים אל ציון רבנו ז"ל על ראש השנה, כי כך גלה לנו רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ח') שעל ידי שמביאים אפלו נפש אחת אל ציון רבנו ז"ל גורמים צרופים למיליונים, כמוכא החדשבוין (חיי מוהר"ן סימן מ"ג), כי הרגע שאדם זוכה לבוא אל ציון רבנו ז"ל אזי הוא נדבק אליו, ומקבל ממנו את הדרך הזו של לדבר אל הקדוש ברוך הוא, אשר בזה שעוד יהודי אחד מתחיל להתבודד עמו יתברך, גורמים צרופים למילי מיליונים בשמים, ואין לתאר ואין לשער את הזכות הזו של מי שזוכה לקרב עוד יהודי שיתבודד אליו יתברך, ולכן כדאי הזכות הזו שאתה ואשתך תפקדו בזרע של קימא, ותבשר לי בשורות משמחות.

מה אמר לך, מוהר"ן ז"ל אמר שכל הגאולה תלויה כפי רבוי הנפשות שיבואו אל רבנו ז"ל על ראש השנה באומן, ולכן אשרי ואשרי מי שזוכה להביא יותר אנשים אל ציון רבנו ז"ל להתחבר אל הקבוץ הקדוש שלנו בראש השנה, וזה דבר הכי גדול שרק יכול להיות, ואוי לו ואוי לנפשו לאדם שמסית ומדיח אנשים שלא יבואו אל ציון רבנו ז"ל על ראש השנה (ואפלו שנקרא מאנשי שלומנו וכו', גם כן צריכים לא לציית אותו, כי מי הוא לגמרי? וככלל זה תקח בידך - אשר מי שיכול לדבר נגד הנסיעה על ראש השנה אל רבנו ז"ל באומן, ספק לגמרי אם הוא באמת מאנשי שלומנו, ולדעתי הוא סתם מפרסם של שקר, אשר רבי אברהם בן רבי נחמן זכרונו לברכה התבטא פעם שגם בדבר רבנו ז"ל יש מפרסמים של שקר, ולכן אם אחד לא נוסע אל ציון רבנו ז"ל מפני שיש לו שיטה על זה וכו', צריכים לדעת שזה שקרן רמאי וצבוע, וצריכים להתרחק ממנו, כי

הוא שליח הסמ"ך-מ"ם לקרר את האדם מלהיות אצל רבנו ז"ל על ראש השנה שכל תקוני העולמות תלויים בזה).

ולכן אתה אל תתפעל מאף בריה שבעולם, רק תמשיך להביא מה שיותר אנשים אל ציון רבנו ז"ל על ראש השנה, כי כל התקונים של רבנו ז"ל מה שהוא פועל בעולם, זה רק על ידי שבאים אליו בראש השנה, כמו שבפרוש אמר לנו (חיי מוהר"ן סימן ת"ה) הראש השנה שלי הוא חדוש גדול, והשם יתברך יודע שאין הדבר הזה בירשה מאבותי, רק השם יתברך נתן לי זאת במתנה, שאני יודע מהו ראש השנה. לא מבעיא אתם כלכם - בודאי תלויין בראש השנה שלי, אלא אפלו כל העולם פלו תלוי בראש השנה שלי; ולכן אשרי מי שעוזר להביא יותר אנשים אל ציון רבנו ז"ל על ראש השנה.

הקדוש ברוך הוא יצליח את דרכך ובכל אשר תפנה תשכיל ותצליח.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תרמז.

**רב מקבל הורה לי לערוך כפמה תקונים, אף אינני יכול לעמוד במה שהוא מבקש**

**שאלה:**

**מאת יוחאי:** ערב שבת שלום לכבוד הרב. כבר שנה וחצי אני הולך מדי חדש לרב מקבל כדי להתברך. הוא הורה לי לעשות כפמה תקונים והנהגות, אף למעשה אני לא מצליח לעשות מה שהוא צוה אותי, כי אלו דברים קשים. דברתי עם חבר מבית הכנסת, והוא אמר לי שלפי דעתו הכל שטיות ושאפסיק ללכת אליו כי אני מבזבז את הזמן והכחות שלי. האם הוא צודק?



## תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר יתרו, ט"ו שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל יוחנן נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אני לא יודע ממי שאתה מדבר, אבל אתה צריך לדעת שמזמן האריז"ל שהיו כל העולמות פתוחים לפניו אף אחד כבר לא נתן תקונים, כי זה היה רק בימי האריז"ל, ואנחנו לא מוצאים אצל הבעל שם טוב הקדוש זכותו יגן עלינו ואצל תלמידיו ותלמידי תלמידיו שנתנו תקונים.

ולכן אתה צריך לזכור מה שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן כ"ד) צריך כל אדם להוציא את עצמו מהמדמה ולעלות אל השכל, וכשנמשך אחר המדמה על ידי זה מתגבר עליו לב האבן וכו', ובא לידי טעיות גדולות, כי כח המדמה מטעה את האדם מאד מאד, ואין לה עוד כח המדמה שמתלבש באדם כמו אלו הבעלי דמיונות שקוראים את עצמם בעלי מקבלים, וכל כך נכנסו בדמיון הזה עד שחושבים שהם משהו, יכולים לתת תקונים לבני אדם, ובאמת רחמנות גדולה עליהם, כי הם אפלו לא יודעים באיזה דמיון הם מונחים וכו', כי יכולים להטעות את עצמם מאד מאד בחכמת הקבלה וכו', כי באמת מי שלומד כתבי האריז"ל ושוקד בזה, הוא לומד את זה בחדר בתוך חדר וכו', כלומר בהצנע לכת מאד עד שאין שום בריה יודעת שלומד את זה, וככל שלומדים ויודעים הם מסתירים את זה לגמרי מבני אדם, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (בראשית רבה פרשה א' סימן ה') על הפסוק (תהלים ל"א י"ט) "תאלמנה שפתי שקר הדברות על צדיק עתק בגאונה ובוז" - הדברות על צדיק חי העולמים עתק, שהעתיק בכריותיו בגאונה. אתמהה, בשביל להתגאות ולומר אני דורש במעשה בראשית, ובוז אתמהה מבזה על כבודי, דאמר רבי יוסי בר חנינא: כל המתכבד בקלון חבירו אין לו חלק לעולם הבא, בכבודו של מקום על אחת כמה וכמה.

ולכן יראי השם וחשבי שמו לומדים קבלה בסתר ולא בגלוי  
 כְּאֲשֶׁר נְהוּג הַיּוֹם, וְלוֹמְדִים אֶת הַלְמוּד הַזֶּה בְּאִמָּה וּבִירְאָה בְּרֵתת  
 וּבִזְעִי, כִּי סוּף כָּל סוּף מְדַבְּרִים פֶּה מִסְתָּרֵי תוֹרָה שְׁצָרִיכִים לְלַמֵּד  
 בְּסֵתֶר דִּיקָא, וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (סְפָה מ"ט:): מֵאֵי דְכֹתִיב (שִׁיר  
 הַשִּׁירִים ז' ב') "חֲמוּקֵי יִרְכִיף" - לָמָּה נִמְשְׁלוּ דְבָרֵי תוֹרָה כִּיְרָף? לֹאמַר  
 לָךְ מַה יִּרְף בְּסֵתֶר אֶף דְּבָרֵי תוֹרָה בְּסֵתֶר; שְׂדִידוּעַ שְׂזָה סוֹבֵב עַל סֵתְרֵי  
 תוֹרָה, וְלֹא כָּל אֶחָד רְאוּי לָזֶה, וּמְכַל שְׂכָן וְכָל שְׂכָן שְׂמַלְמָדִים אֶת זֶה  
 עִם קָלִים וְרִיקִים וּפְחוּזִים וְכוּ', וּמְכַל שְׂכָן עִם נָשִׁים וְכוּ', וְצָרִיכִים  
 לְבָרַח מִשְׁעוּרִים כְּאֵלוֹ, כִּי הֵם אֵינָם יוֹדְעִים מִימִינָם וּמִשְׂמָאלָם וְכוּ',  
 וּמְכַל שְׂכָן וְכָל שְׂכָן אֵלוֹ שְׁנוֹתָנִים תְּקוּנִים לְזוּלָת, הֵם בְּעֲלֵי דְמִיוֹנוֹת  
 גְּדוּלִים, וְאוּי לֹא מִי שְׁנוֹפֵל בְּמַלְכּוּת שֶׁל אֲנָשִׁים בְּעֲלֵי דְמִיוֹנוֹת כְּאֵלוֹ,  
 כִּי הֵם מְטַעִים מְאֹד אֶת כָּל מִי שְׂמַתְקָרֵב אֲלֵיהֶם וְכוּ'.

הַתְּקוּן "הֵכִי קַל" ו"הֵכִי קֶשֶׁה" ו"הֵכִי בְּרוּר" הוּא הַתְּקוּן שְׁגָלָה  
 רַבְּנֵנוּ ז"ל בְּעוֹלָם, וְהוּא הֶעֱנִין שֶׁל שִׂיחָה בֵּינוּ לְבֵין קוֹנוֹ - הַתְּבוּדָּוֹת,  
 לְהַרְגִיל אֶת עַצְמוֹ לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל  
 רַעְהוּ בְּלִי שׁוּם חֲכָמוֹת וְהַשְׁפָּלוֹת כָּלֵל, וְאָמַר רַבְּנֵנוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן  
 חֶלֶק ב' סִימָן פ"ד) שֶׁתְּפִלָּה זֶה הַשְּׁעָר לְהַכְּנִס אֶל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, זֶה  
 "הֵכִי קַל" - כִּי צָרִיכִים רַק לְפַתַּח אֶת הַפֶּה וּלְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ  
 הוּא, וּלְסַפֵּר לוֹ כָּל מַה שְׁעוֹבֵר עָלָיו, וְלִכְאוּרָה זֶה מְאֹד מְאֹד קָל לְפַתַּח  
 אֶת הַפֶּה וּלְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כִּי הָרִי אָדָם רְגִיל לְדַבֵּר עִם  
 הַזּוּלָת, אִזּוֹ לָמָּה שְׂלֵא יְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְיִסְפֹּר לוֹ אֶת כָּל  
 אֲשֶׁר עִם לְכַבּוֹ?

אָבֵל זֶה "הֵכִי קֶשֶׁה" - כִּי בְּאֶפֶן שְׂיֻכַּל לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ  
 הוּא, הוּא צָרִיף שֶׁתְּהִיָּה לוֹ אֲמוּנָה בְּרוּרָה וּמְזַכֶּכֶת עַד שְׂרִיגֵישׁ אֶת  
 אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ שֶׁהוּא נִמְצָא וְאֵין בְּלַעֲדָיו נִמְצָא, וְהוּא שׁוֹמֵעַ  
 תְּפִלַּת כָּל פֶּה, וְאָמַר רַבְּנֵנוּ ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן חֶלֶק א' סִימָן ס"ב) וּבְאֲמַת, אִם  
 הִיָּה יוֹדֵעַ הָאָדָם יְדִיעָה בְּלֵב שְׁלָם שְׁמֵלָא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ (יִשְׁעִיָּה ו'),  
 וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹמֵד בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה, וְשׁוֹמֵעַ הַתְּפִלָּה, וְדַאי הִיָּה

מתפלל בהתלהבות גדול, והיה מדקדק מאד לכוון את דבריו. ובשביל שהאדם אינו יודע זאת ידיעה בלב שלם, בשביל זה אינו מתלהב כל כף, ואינו מדקדק כל כף. וכל אחד לפי מעוט שכלו וידיעתו, כן התלהבותו ודקדוקו. והידיעה היא מהיצר הטוב שבלב, והסתרת הידיעה היא מהיצר הרע שבלב. והסתרת הידיעה, הן הן אפיקורסות וקשיות, שהיצר הרע מקשה את לבו לפל ברעה.

כי אדם, כשחוטא בפרט בפגם הברית, על ידי זה נעלמת ונסתרת ממנו אלקותו יתברך, ונכנסות בו קשיות וספקות ועקמומיות עליו יתברך, כי כף אָמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן לא) שאמונה תלויה בתקון הברית, כמו שכתוב (תהלים פ"ט כ"ט) "ובריתי נאמנת לו", ומי שפגם בברית או בשאר חטאים ועוונות וכו', על ידי זה נכנסה בו כפירה, כמו שאמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות אמונה סימן כ"ב) הפשע של אדם מכניס כפירה לאדם; וכתוב (ישעיה נ"ט ב') "כי אם עונתיכם היו מבדלים בינכם לבין אלקיכם וחטאותיכם הסתירו פנים מכם משמוע", ולכן מי שנכשל בעוונות וחטאים, זה "הכי קשה" לו לדבר אל הקדוש ברוך הוא. עם כל זאת, אם אדם מקריח את עצמו עם כל הכחות ומרגיל את עצמו לדבר אל הקדוש ברוך הוא, אזי זה "הכי ברור" - שזוכה לברור וזכוף המדמה שאז כבר לא יכולים להטעות אותו, כי תכף ומיד הוא קולט על הבעל מדמה שהוא עובד עליו, וכמו שאמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות אמת סימן ט') מי שהוא איש אמת אזי הוא מכיר באחר אם האחר דובר שקר אם לאו; כי על ידי שאדם מרגיל את עצמו רק לדבר אל הקדוש ברוך הוא, ויודע ועד שאין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, ונכלל לגמרי בו יתברך, זה נקרא איש אמת, כי אמת זה רק הקדוש ברוך הוא, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן נ"א) שאמת הוא אחד, ואחד הוא רק הקדוש ברוך הוא, וכמו שכתוב (ירמיה י"י) "והי"ה אלקים אמת הוא אלקים חיים ומלך עולם".

ולכן ראה לברח מפל אלו הבעלי דמיונות ותעשה התחלה

חדשה לגמרי, ולא תרוץ אחר הבעלי דמיון שנותנים תקונים, כי הכל הכל ורעות רוח והם עובדים על בני אדם, ואפלו שיודעים קבלה, כבר אמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן רמ"ט) קבל"ה גימטריא נאו"ף. וכן מובא (חיי מוה"ר"ן סימן תקכ"ו) איש אחד עמד לפני רבנו ז"ל, והיה עוסק ללמד בספרי קבלה, ובאמת לא היה ראוי ללמד קבלה. והוכיח אותו רבנו ז"ל שלא ילמד קבלה, ואמר לו קבל"ה בגימטריא נאו"ף. וכן היה פעם שדבר רבנו ז"ל עם איש אחר, והיה אותו האיש קובל לפניו שאין לו לב, הינו שאין לו התעוררות הלב לתפלה ועבודה, והשיב לו רבנו ז"ל שזהו בשביל שלומד קבלה, כי (משלי ו) "נאף אשה חסר לב", וקבל"ה בגימטריא נאו"ף; הרי שלך לפניך שצריכים מאד מאד לשמר מכל אלו הנקראים בעלי מקבלים, ומכל שכן מאלו שנותנים תקונים, כי זה מספן מאד מאד שלא פילו אותו לנוקבא דתהומא רבה, אבל מי שזוכה לדבר אל הקדוש ברוך הוא, אזי זוכה שנודבך מחו והקדוש ברוך הוא מאיר לו כבר איך להתנהג ואיך לצאת מהחשך שלו.

ובלל זה תקח בידך - מי שלא מעורר אותך ללמד בכל יום מקרא משנה וגמרא וכו' וכו' - הוא שקרן גדול ועובד עליך, כי בלי תורה אין כלום, והכל דמיון אחד גדול, וזה הסימן אם יש בו משהו וכו' או שהוא סתם עובד עליך וכו' - אם הוא מעורר אותך שגם אתה תזכה ללמד תורה בכל יום, שזה מאכלך הנצחית, סימן שהוא אוהב באמת, אבל אם סתם מדבר אתך וכו', ואפלו שיהיו דרושים נפלאים וכו', אבל אם לא יוצא לך מזה כלום, כבר אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן חלק א' סימן כ"ח) שאלו נקראים תלמידי חכמים שדין יהודאין, וכל הדרושים שלהם הם בסוד "בני לן ביתא באוריא", שאלו הדרושים הם סתם באויר וכו', ומכניסים בלבולים באנשים שעל ידי זה אלו בני האדם ששומעים את הדרושים האלו נפלים בכפירות גדולות, וחושבים לבסוף חס ושלום לא יראה ולא יבין אלקים במעשה בני אדם וכו', עיני שם.

וְלִכְּנֵן צְרִיכִים מְאֹד מְאֹד לְשָׁמֵר מִכָּל אֱלוֹ הַבְּעָלִי דְמִיּוֹנוֹת  
וְהַמְּפָרְסָמִים שֶׁל שְׁקָר שְׁאֵמֵר רַבְּנוּ ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ס"א)  
וַיֵּשׁ מְנַהֲיָגִים שְׁנִקְרָאִים בְּשֵׁם רַבִּי, שְׁלֵמוּדָם מֵאֱלוֹ הַמּוֹתְרוֹת, וְלֹא דֵי  
שְׂאִינָם יְכוּלִים אֶפְלוּ לְהַנְהִיג אֶת עֲצָמָן, וּמִכָּל שֶׁפֶן שְׂאִינָם יְכוּלִים  
לְהַנְהִיג אֶת אַחֲרֵי, וְהֵם נוֹטְלִים גְּדֻלָּה לְעֲצָמָן לְהַנְהִיג אֶת הָעוֹלָם.  
צְרִיף לְרֵאוֹת שְׁלֵא לְהִסְמִיף אוֹתָם, שְׁלֵא לְתֵן לָהֶם תִּקְף וְעַז, שְׁלֵא יִהְיוּ  
מְכַנְיָם בְּשֵׁם רַבִּי. כִּי הֵם עֲצָמָן אֵינָם חִיבִים כָּל כֶּה, כִּי יֵשׁ לָהֶם יֵצֵר  
הָרַע גְּדוֹל לְהַנְהִיג הָעוֹלָם, אֲךָ צְרִיף לְשָׁמֵר מְאֹד, שְׁלֵא לְתֵן לָהֶם תִּקְף  
וְעַז, כִּי אֱלוֹ הַנּוֹתְנִים לָהֶם תִּקְף וְעַז וְנִסְמָכִים עַל יָדָם שִׁיְהִיו נִקְרָאִים  
בְּשֵׁם רַבִּי, הֵם עֲתִידִין לְתֵן דִּין וְחֻשְׁבוֹן.

יְעֹזֵר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁנוֹזְכָה לְאַחַז בְּדַרְכֵי רַבְּנוּ ז"ל בְּתַמִּימוֹת  
וּבְכַשִּׁיטוֹת גְּמוּרָה, שְׂאֵז בּוֹדָאֵי לֹא נִטְעָה אֶת עֲצָמָנוּ, וּכְשֶׁבֵר יִשְׂרָאֵל  
מְרַגֵּיל אֶת עֲצָמוֹ לְדַבֵּר אֶל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְתַמִּיד שׁוֹפֵט אֶת עֲצָמוֹ  
אִיף הוּא מְתַנְהֵג, אָמֵר רַבְּנוּ ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ט"ו) אֲזַי בּוֹא  
לְהַשְׁגַּת אוֹר הַגְּנוּז.

הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יְעֹזֵר שְׁתַּמִּיד תְּבַשֵּׁר לִי בְּשׁוֹרוֹת מְשֻׁמְחוֹת.

הַמְּאַחַל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצְּלִיחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

## ג' תרמח.

**אֲנִי וְאִשְׁתִּי מִתְּלַבְּטִים בֵּין הַשְּׁמוֹת 'עֲדִיאֵל' וְ'דוּד'. מַה  
דַּעַתְכֶם עַל הַשֵּׁם 'דוּד עֲדִיאֵל'?**

**שְׂאֵלָה:**

**מֵאֵת דְּרוֹר וְאִילָנִית:** לְכַבוֹד הָרַב הַקְּדוֹשׁ שְׁלוֹם וּבְרָכָה.  
בְּסִיעֵתָא דְשְׁמַיָא נּוֹלַד לָנוּ בֶן בְּרִיא וְשְׁלָם. אִשְׁתִּי מִמֶּשׁ  
מִתְּעַקֶּשֶׁת לְתַת לְתִינוּק שְׁלָנוּ אֶת הַשֵּׁם 'עֲדִיאֵל' וְאֱלוֹ אֲנִי  
מִעֲדִיף אֶת הַשֵּׁם 'דוּד'. הִיוּ לָנוּ הֶרְבֵּה וְכוּחִים, אֲבָל עֲכָשׁוּ,

כמה ימים לפני הברית עלתה בי מחשבה שאולי נקרא לו 'דוד עדיאל' ובזה נגמור את הומונים. מה דעתו של הצדיק? תודה.

### תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר יתרו, ט"ו שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל דרור ואילנית נרם ואיר

לנכון קבלתי את מכתבך

צריכים לשמר מאד מאד איזה שם נותנים לילדים, כי כפי השם של הילדים כך נמשכים נשמת ומזל הילדים, ולכן מה טוב ומה נעים לתת שם אחר צדיק או אחד משמות האבות והאמהות הקדושים, או הנביאים והנביאות וכו' - שם תנ"כי, כמובא מהצדיק הקדוש הרבי רבי אלימלך מליזענסק זכותו יגן עלינו (נעם אלימלך - במדבר) שהשם יתברך ברוך הוא גזר בכריאת העולם שיהא כך וכך שמות ראובן וכך וכך שמות שמעון, ועתה כשנתגלגל איזה אדם בעולם ונותנין לו שם בשם צדיק אחד שהיה כבר בעולם, זה גורם לאיש הלזה שיהיה גם כן צדיק מחמת שנתעורר האור של הצדיק שהוא בעולם העליון.

ולכן צריכים לדעת שלשמות שנותנים לילדים יש בזה ערך עליון מאד מאד, כמאמרם ז"ל (ברכות ז:): מנא לן דשמא גרים? אמר רבי אליעזר: דאמר קרא (תהלים מ"ו) "לכו חזו מפעלות הוי"ה אשר שם שמות בארץ" - אל תקרא שמות אלא שמות. ומובא במהרש"א (שם) שפעלת הוי"ה נמשכים אחר השם של האדם שהוא הגורם, וכתוב (בראשית ב') "וכל אשר יקרא לו האדם נפש חיה הוא שמו" כי השם הוא הנפש, ולכן צריכים מאד מאד לשמר לא לתת שמות בדויים לילדים כי אין לזה שום ערך וכו'.

ולכן אני לא יודע מה המשמעות של 'עדיאל', עם כל זאת, כדי למנוע מחלקת טוב מאד שתתנו את השם 'דוד עדיאל', אכל בשום פנים ואופן לא לתת את השם עדיאל שאין לזה שום משמעות, ואם

אשתך לא תתעקש שתקח שם אחר וכו', אבל אם היא מתעקשת, לא כדאי לריב בשביל זה, וכבר אמרו חכמינו הקדושים (שבת קט"ז.) לעשות שלום בין איש לאשתו, אמרה תורה שמי שנכתב בקדשה ימחה על המים, שהקדוש ברוך הוא מוכן שימחקו את שמו העקר שיהיה שלום בין איש לאשתו, כי המחלקת בין איש לאשתו זה גורם פרוד גדול בכל העולמות, ולכן צריכים לעשות כל מיני פעולות שיהיה שלום בית ולא לריב בשום פנים ואופן.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תרמט.

**בזמן האחרון התחלתי להקפיד על טבילת מקוה מדי יום, ויש לי כמה שאלות בענין**

**שאלה:**

- מאת יהונתן:** שלום לכבוד הרב. בתקופה האחרונה זכיתי להתמיד ולטבול במקוה בכל יום, וברוך השם אני מרגיש שני והארה, אך התעוררו לי כמה שאלות בענין:
- א. עד כמה חשוב לטבול דוקא לפני התפלה? ומה אם זה יגרם לי להפסיד את הקרבנות או אפילו לדלג על חלק מברכות השחר?
  - ב. אם לא הצלחתי לטבול ביום - האם יש טעם להשלים את הטבילה בשעות הערב?
  - ג. עד היום נהגתי לטבול בכל יום חמש טבילות כמובא ב'בן איש חי'. האם בברסלב נהגו אחרת?
  - ד. מה הכוונות שיכול גם אדם פשוט לכון במקוה?

## תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר יתרו, ט"ו שבט ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יְהוֹנָתָן נְרוּ יָאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלֹתִי אֶת מַכְתְּבְךָ.

יְדוּעַ שָׂרְבֵנוּ ז"ל הַקְפִיד מְאֹד מְאֹד עַל טְבִילַת מְקוּהָ, וְאָמַר (לְקוּטִי מוֹהֲר"ן חֶלֶק ב' סִימָן קכ"ג) שֶׁמְקוּהָ אֵינָה מְזַקֶּת כָּלֵל, וְהִדְאָקטוֹר שִׁיאֵמַר לוֹ שֶׁמְקוּהָ מְזַקֶּת, אֵינּוּ דְאָקטוֹר כָּלֵל. אֲדַרְבָּהּ, טְבִילַת מְקוּהָ טוֹבָה מְאֹד לְבְרִיאוֹת הַגּוֹפֵן, כִּי יֵשׁ נִקְבִים קְטַנִּים הַרְבֵּה בְּגוּפוֹ שֶׁל אָדָם וְהֵם נִקְבֵי הַזְעָה, שֶׁדָּרָךְ שֵׁם יוֹצֵא הַזְעָה מִן הָאָדָם, וְהֵם צְרִיכִין לְהַפְתֵּחַ, כִּי אִם נִסְתָּמִין נִקְבֵי הַזְעָה יוֹכֵל לְחַלֵּשׁ וְלִפְלֹל לְחַלְשָׁה, חֵס וְשְׁלוֹם, וְעַל יְדֵי טְבִילָה בְּמֵים נִפְתָּחִין נִקְבֵי הַזְעָה, וְזֶה טוֹב מְאֹד לְבְרִיאוֹת הַגּוֹפֵן. רַק שְׁלֹא יִהְיוּ הַמֵּים קָרִים בְּיֹתֵר, כִּי אִזּוּ מֵיָא מְטַרְשֵׁי לְהִנְקָבִים, אֲבָל כְּשֶׁאֵין הַמֵּים קָרִים מְאֹד, אִזּוּ הַטְּבִילָה בָּהֶם טוֹבָה מְאֹד; וְאֵין צְרִיכִים רְאִיָּה יוֹתֵר טוֹבָה מְזוֹ, וּבִכְפֻרֵט בְּעִנְיַן תְּקוּנַת הַכְּלָלִי, רַבְנוּ ז"ל אָמַר הַתְּקוּנָה הִרְאֵשׁוֹן זֶה מְקוּהָ, וְלִכֵּן אַתָּה צְרִיךְ לְדַעַת שֶׁטְבִילַת מְקוּהָ הוּא דְבָר גְּדוֹל מְאֹד מְאֹד, וְאֶשְׂרִי אָדָם שֶׁרְגִיל לְטַבֵּל בְּכָל יוֹם. בְּוַדַּאי אִם הוּא יְכוֹל לְטַבֵּל לִפְנֵי הַתְּפִלָּה אֵין לְמַעֲלָה מְזֵה, כִּי הַנְּשֻׁמָּה לֹא חוֹזֶרֶת אֶלָּא עַל יְדֵי טְבִילַת מְקוּהָ, עִם כָּל זֹאת אִם הוּא יוֹדֵעַ שֶׁהוּא יֵאָחֵר אֶת הַתְּפִלָּה עַל יְדֵי זֶה, אוֹ שִׁיִּצְטָרֵךְ לְקַצֵּר אֶת הַתְּפִלָּה וְכוּ', אִזּוּ עֲדִיף שִׁיתְּפַלֵּל קֹדֶם בְּמַנְיָן, וּמְקוּהָ יְכוֹלִים לְהַשְׁלִים כָּל הַיּוֹם וְאֶפְלוּ בְּלִילָהּ.

עַקֵּר הַכּוֹנֵנָה בְּמְקוּהָ הוּא לְטַהֵר אֶת עֲצָמוֹ מִטְּמֵאָתוֹ, וְאָמַר רַבְנוּ ז"ל (סֵפֶר הַמִּדּוֹת אוֹת הַמִּתְקַת דִּין סִימָן כ"ב) עַל יְדֵי טְבִילַת מְקוּהָ נִתְבַטַּל הַצָּרוֹת וְיִשׁוּעָה בָּאָה; וְאָמַר (שֵׁם סִימָן פ"א) הַמְקוּהָ מְמַתִּיק הַדִּין; וְלִכֵּן מֵה טוֹב וּמֵה נְעִים שֶׁאָדָם מְרְגִיל אֶת עֲצָמוֹ לְטַבֵּל בְּכָל יוֹם בְּמְקוּהָ כְּשֶׁר.

וּמוֹבָא מְהֵרַב הַקְדוּשׁ רַבִּי קְלוּנִימוֹס קָלְמָן זְכוּתוֹ יִגָּן עָלֵינוּ, תְּלִמִיד מְבַהֵק לְרַבּוֹ הַגְּדוֹל הַרְבִּי רַבִּי אֱלִימֶלֶךְ מְלִיצְעַנְסֵק זְכוּתוֹ יִגָּן



עלינו, בספרו (מאור ושמש - אמר) וזו לשונו: ובזמנים הקודמים שהיה דבר השם יקר בימים ההם, ולא היו יודעים מיראת הרוממות כלל, זאת היה מחמת שהיו לומדים תורה ולא נזהרו בטבילה זו, והכתי שבת צבי ימח שמם שהיו אז בימים ההם ומזה נעשו אפיקורסים שלמדו ספרי קבלה בטמאת הגוף, והיה העולם שמם עד שבאו שני המאורות הגדולים לעולם, הבעל שם טוב הקדוש וכוותו יגן עלינו, ואדמו"ר הרבי רבנו אלימלך נשמתו בגנוי מרומים, והם פתחו שער להשם צדיקים יבואו בו שלא יהרהר אדם שום הרהור תורה עד שיטבל עצמו לקריו, שחכמי הגמרא לא בטלוהו אלא מפני שאין רב הצבור יכולין לעמד בה, אבל אותן האנשים הרוצים להשיג גופי התורה ומצות צריכין להיות נזהר מאד בטבילה זו וכו'. הכלל העולה מזה - מי שהוא לומד פשטות התורה בלתי טהור אזי אינו יכול להשיג בשום אופן מה היא יראה, ומי שהוא לומד ספרי קבלה ואינו זהיר בטבילה זו יוכל לבא חלילה לידי אפיקורסות והוא מטמא נפשות ישראל הנגדרים אחריהם, אבל אם האדם מקדש ומטהר עצמו מקטנותו וכל ימיו הוא לומד על טהרת הקדש הוא משיג יראת הרוממות, והוא יכול לקרב את נשמות ישראל להבורא ברוך הוא ולהכניסם בגופי התורה ומצות ויראת שמים, ואור קדשתו מופיע על תלמידיו ותלמידי תלמידיו ההולכים בעקבותיו עד סוף כל הדורות, עין שם.

רואים מפל זה את מעלת האדם הזוכה להזהר בטבילת מקוה ולהיות טהור, ולא משנה כמה טבילות טובלים, העקר שיכון בעת הטבילה שרוצה לטהר את עצמו. יעזר הקדוש ברוך הוא שנוזכה להיות רגילים תמיד בטבילת מקוה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תרנ.

**קראתי בספרים שלפעמים כל המצוות ולמוד התורה של האדם הולכים לסטרא אחרא. מה הכוונה?**

**שאלה:**

**מאת אבי:** לכבוד הרב שליט"א, השם יהיה בעזרף בכל אשר תפנה.

אני משתדל ללמוד הרבה בספרי רבנו ובלקוטי הלכות, וברוך השם הספרים של רבנו מחזקים אותי מאד, ואחרי כל למוד הנשמה שלי מאירה.

רבנו למד אותנו שכל יהודי באשר הוא, ואפלו הפחות שבפחותים, מעלה שעשועים לפני בורא עולם, וכל העולמות תלויים בו, אף מצד שני, הבנתי מספרים אחרים שכאשר יהודי לא הולך בדרך התורה האמתית - כל המעשים שלו הולכים ישירות לסטרא אחרא, והוא למעשה מקלקל ולא מועיל. האם תוכלו להסביר לי את הענין?

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר יתרו, ט"ו שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל אבי נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אשריך ואשרי חלקך שאתה זוכה להתמיד בספרי רבנו ז"ל אשר אין למעלה מזה, ורבנו ז"ל רצה מאד מאד שנתמיד בספריו הקדושים, ואמר (חיי מוהר"ן סימן שמ"ו) שהספר הקדוש שלו לקוטי מוהר"ן שיצא בעולם הוא אתחלתא דגאלה, ואמר, מאחר שיצא בעולם אני חפץ מאד שילמדו אותו, כי צריכים ללמד אותו הרבה עד שיהיה שגור בעל פה, כי הוא מלא מוסר והתעוררות גדול מאד

להשם יתברך אשר אין ערך אליו, אחר כך אמר בפרוש שהלמוד בחבוריו הקדושים הוא אתחלתא דגאולה.

ואמר (חיי מוהר"ן סימן שמ"ט) שיכולין להיות נעשה בעל תשובה גמור על ידי למוד הספר שלו וכו', ואמר, שיהיו בני אדם שילמדו ויתפללו על ידי הספר הזה וכו', ואמר שמי שישב ויעסק בספריו רק בלי קנטור ונצחון, ויסתכל בו באמת, אז בודאי יהיו נבקעין אצלו כל גידי קשיות לבבו. ואמר בזו הלשון: "סע וועט אים אלע אדערן טרענען" [שיפתח קשיות גידיו]; ומה טוב ומה נעים להתמיד ביותר בלמוד בספרי 'לקוטי הלכות', שמי שרגיל בהם יהיה נכון לבו בטוח שאף פעם לא יפל וכו' ולא ישבר וכו', כי ההתחזקות שיש בדברי מוהרנ"ת ז"ל לא נותנת לאדם לפל ולהשבר.

ולכן אשרי מי שלומד בכל יום את ספרי רבנו ז"ל, וקובע לעצמו שעור הן ב"לקוטי מוהר"ן" והן ב"ספורי מעשיות" והן ב"ספר המדות", והן בשיחותיו הקדושות שב"חיי מוהר"ן" וב"שיחות הר"ן" ומתמיד ביותר בספרי "לקוטי הלכות", ואין להאדם להתבלבל כלל ממה שכתוב בספרים אחרים וכו' וכו', לנו אין אלא את דברי רבנו ז"ל, שבפרוש גלה לנו (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן רפ"ב) שצריכים לדון את כל אחד לכף זכות, ולחפש ולמצא אצל כל אחד את הנקדה הטובה שלו, ששם אינו רשע, ועל ידי זה יזכה להחזירו בתשובה שלמה. וצריכים לזכר אשר כל בר ישראל חשוב אצלו יתברך, כי כל בר ישראל הוא חלק אלוק ממעל ממש, ואמרו חכמינו הקדושים (ברכות נ"ז.) על הפסוק (שיר השירים ד') "כפלח הרמון רקתך" - מאי רקתך? אפלו ריקנין שבך מלאים מצות כרמון; ואמרו (עבודה זרה ד) אפלו אין ישראל עושין מצוה לפני כי אם מעט, אני מצרפן לחשבון גדול; ואמרו (ויקרא רבה פרשה ב' סימן ה') משל לאחד שהיה יושב ועושה עטרה למלה, ועבר אחד עליו אמר לו: מה אתה עושה? אמר לו: אני עושה עטרה למלה. אמר לו: כל שאתה יכול לקבע בה אבנים טובות ומרגליות - קבע, זמרגדין - קבע, מרגליות - קבע, למה? שעתידי

לנתן בראשו של מלך. כף אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה: כל מה שאתה יכול לשבח את ישראל - שבת, לגדלן ולפארן - פאר. למה? שאני עתיד להתפאר בהם, שנאמר (ישעיה מ"ט) "ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר".

ולכן אסור להתבלבל מאף אחד, רק לדעת את מעלת נשמות ישראל, ואלמלא הסמ"ך-ך-מ"ם והשלוחים שלו שנמצאים בכל מקום, היו כלל ישראל מזמן חוזרים בתשובה. יעזר הקדוש ברוך הוא שנוזקה לראות את זה ככר במו עינינו.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תרנא.

**כבר שנים אני סובל מאד מאשתי, ואני מרגיש שאני מנוס מגרושין**

**שאלה:**

**מאת מאיר:** ברצוני להתייעץ עם הצדיק בענין שלום בית: אני ואשתי נשואים שלש עשרה שנה, ויש לנו שבעה ילדים בלי עין הרע. הבעיה היא שאף פעם לא הסתדרנו, וכל השנים היו בינינו חכוכים ומריבות. סבלתי, סבלתי וסבלתי, אבל אני מרגיש שהגיעו מים עד נפש ואין לנו מנוס אלא להתגרש. אני יודע שהרב מדבר תמיד נגד גרושין, אבל מה אעשה שאני סובל מאד מאשתי ואינני רואה את האור בקצה המנהרה? אשמח לשמע מה דעתכם בענין.

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר יתרו, ט"ז שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל מאיר נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

לדעת, אתה צריך להוריד את הגאות שנכנסה בה, כי אם יש לך שבועה ילדים ונכנסות בה מחשבות פסולות להתגרש מאשתך, זה מראה שאתה מלא ישות וגאות ויש בה מדות מגנות מאד שאתה רוצה רק להשתלט על אשתך וכו', ומשפיל אותה על ימין ועל שמאל על לא דבר וכו', וכל מה שהיא עושה אתה רק מחפש אחר הרע אצלה וכו', אין זה אלא המדות המגנות שנדבקו בה על ידי חטאות נעוריה, כי באמת היית צריך לתת תודה והודאה להקדוש ברוך הוא שהזמין לך אשה, שהולידה לך שבועה ילדים, וראוי לך לרחם עליה, סוף כל סוף היא סחבה אותם בבטן תשעה חודשים, והיא הולידה אותם, והיא עברה צער עבון, צער לדה וצער גדול וכו' וכו', ופתאום מחמת גאותך נכנסות בה מחשבות כאלו להתגרש מאשתך? ולכן ראוי לך להתביש מאד ולחזור בתשובה שלמה, איך אתה יכול להפקיר שבועה ילדים מפני גאוה וגסות שיש בה וכו' וכו'.

יש בני אדם שיש להם טבעים מאד מגנים שחושבים שהאשה היא שפקה, ואוי ואבוי אם היא לא מציתת את האדון וכו', ולכן ראוי לך להתביש מאד מאד אפלו על המחשבה הזו שנכנסה בה להתגרש, אין זה אלא המדות המגנות שיש לך, וידוע איך שרבנו ז"ל הקפיד על דברים כאלו מאד מאד, ואמר (שיחות הר"ן סימן רס"ד) שצריכים לכבד וליקר את אשתו, כי אמר הלא הנשים הם סובלים צער ויסורים גדולים מאד מאד מילדיהם, צער העבור והלדה והגדול, כאשר ידוע לכל עצם מכאובם וצערם ויסוריהם בכמה אפנים הקשים וכבדים מאד מאד וכו' וכו', על כן ראוי לרחם עליהם וליקדם, ולכבדם. וכן אמרו חכמינו הקדושים (בבא מציעא נ"ט.) 'אוקירו לנשייכו כי היכי דתתעתרו' [תכבדו ותיקרו את נשותיכם כדי שתהיו עצירים], וכן אמרו (במות ס"ג.) 'דיינו שמגדלות את בנינו ומצלת אותנו מן החטא', ולכן צריכים לכבד וליקר אותן מאד מאד.

לדעת, הגאוה הסרוחה שלך באה מהכעס שנכנס בה, וכבר אמרו חכמינו הקדושים (פסחים ס"ו:) כל אדם שכוועס - אם חכם הוא

חכמתו מסתלקת ממנו; ואמרו (גדרים כ"ב.) כל הכועס אפלו שכינה אינה חשובה כנגדו, ומוסיף טפשות על טפשותו; וזה טרוף הדעת פשוטו כמשמעו, כי הפעסן מאבד את הדעת והשכל שלו לגמרי, עד שלא מסגל לחשב ישר, ואמרו חכמינו הקדושים (זהר חדש נח) לא יהיה בך אל זר - שלא תהיה נח לכעס, כי זו עבודה זרה ממש, כי הוא דוחה את הקדוש ברוך הוא ממנו, ולכן ראה להתפלל בכל יום את התפלה הזו להנצל מהמדה המגנה של הפעס, שהורסת את האדם לגמרי, ומבלבלת את דעתו עד שהוא חושב שאשתו היא השפחה שלו, ומתעלל בה באלימות מלולית ומקלל ומשפיל אותה על לא דבר, רק מחמת הגאות והכעס שנכנסו בו:

יהי רצון מלפניך יהוה אלהינו ואלהי אבותינו, מלא טוב מלא רחמים, מלא רצון, שתהיה בעזרי, ותשמרני ותצילני מן הפעס ומן הרגז ומכל מיני קפידות. ותגן עלי ברחמיך ותשמרני תמיד, ואפלו בשעה שאבוא חס ושלום לידי איזה פעס, תחמל עלי ברחמיך ותשמרני ותצילני שלא אפעל בכעסי שום אכזריות כלל, רק אזכה לשבר ולהפר הפעס ברחמנות, ואזכה להתגבר על יצרי לשבר הפעס ולהפך הפעס לרחמנות, לרחם דיקא ברחמנות גדולה במקום שהייתי רוצה לכעס חס ושלום. ולא יהיה בי אל זר ולא אשתחיה לאל נכר, שזה נאמר על הפועס, שנחשב כאלו עובד עבודה זרה:

רבנו של עולם! אתה ידעת כמה קשה לנו לשבר ולבטל מדה רעה זו של פעס וקפידות, כי כשמתחיל הפעס לבער בנו חס ושלום, כמעט אין אנו בדעתנו, וקשה עלינו לכבות אש הפעס ולקבשו. על פן רחם עלינו למען שמך, והיה בעזרנו ושמרנו והצילנו תמיד ברחמיך וחסדיך הגדולים, ועזרנו לשבר ולבטל מדת הפעס וקפידות מעלינו ומעל גבולנו, ולא נכעס לעולם, ולא אהיה שום קפדן כלל, רק אזכה להיות טוב לכל תמיד מעתה ועד עולם, אמן סלה.

אני מאד מקנה להקדוש ברוך הוא שתכניס את הדבורים האלו בתוך לבך, ותשנה את המדות המגנות שלך, ותשלים עם אשתך, ותחיו חיים נעימים, חיים טובים, כמו שהיה כשנכנסתם לחפה. המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תרנב.

**יש לי הרבה חובות קטנים. האם כדאי לי לקחת הלוואה גדולה כדי לפרע את כל החובות בבת אחת?**

**שאלה:**

**מאת לביא:** שלום לרב. יש לי הרבה חובות קטנים. מה הדבר הנכון לעשות: לקחת הלוואה גדולה ולפרע את כל החובות בבת אחת, או לשלם לאט לאט את החובות עד שאסיים?

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר יתרו, ט"ו שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל לביא נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

ידוע שרבנו ז"ל מאד מאד הזהיר אותנו לא להיות בעלי חובות, ואמר (ספר המדות אות ממן סימן ע"ז) מי שעושה מעשיו במהירות בלי ישוב הדעת נעשה בעל חוב; ואמר (ספר המדות אות תשובה סימן מ"ו) מי שרוצה לשוב - יזהר מלהיות בעל חוב; ולכן צריכים מאד מאד להזהר מלהכנס בחובות, ואני בטוח שאם תקח הלוואה גדולה אזי תהיה אחר כך בעל חוב גדול כי תשתמש עם הכסף לדברים אחרים ותהיה תקוע עם חובות יותר גדולים, ולכן עצתי אמונה שתתחיל לשלם לכל הבעלי חובות אפלו מעט מעט, וכך תפטר לאט לאט מכל החובות שלך, אבל צריכים הרבה לבקש את הקדוש ברוך הוא

לצאת מהחובות, כי מה שתפלה פועלת שום דבר בעולם לא פועל, ותפלה מרחקת את הדעת, וצריכים להרבות בתפלה מדי יום ביומו שלא יהיה בעל חוב - לא בגשמי ולא ברוחני.

הקדוש ברוך הוא יעזר שתזכה לשלם את כל החובות שלך, ותזכה לגדלות המחין, כי אדם שהוא בעל חוב הוא נמצא תמיד במחין דקטנות, כמו שכתוב (משלי כ"ב ז) "עבד לזה לאיש מלנה", כי מי שהוא בעל חוב, הוא בבחינת עבד, והמחין שלו ישנים, כמאמרם ז"ל (קדושין מ"ט): "עשרה קבין שנה ירדו לעולם, תשעה נטלו עבדים". שנה הוא בחינת מחין דקטנות. ולכן בזה שתתפלל בכל יום אליו יתברך שיוציא אותך ממחין דקטנות ותבוא למחין דגדלות, על ידי זה תצא מכל החובות שלך ותהיה בן חורין ממש.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תרנג.

**מה הענין בחלקת החוברות ברחובות ובצמתים?**

**שאלה:**

**מאת רוני:** שלום לרב שיק שליט"א.

אני מאד מחבר לספריו ועצותיו של רבנו. אני רואה שתלמידים מחלקים את החוברות שכתבתם ברחובות ובצמתים, ורציתי לשאל אתכם מתוך כוונה טובה: מה הענין בזה? והאם זה מובא בספרי רבנו?

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קודש לסדר יתרו, ט"ז שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל רוני נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.



אי אפשר להסביר בפה ומכל שכן בכתב את מעלת הזוכה להפיץ את אור רבנו ז"ל בין שכבות העם, כי כל זמן שאדם לא עבר בחיים משברים וגלים וכו' עד כדי התמוטטות וכו' ויאוש גמור וכו', הוא לא יבין את זה, והוא חושב שהפצת ספרי רבנו ז"ל זה ענין של לאַסף כסף וכו', ולהתעשר מזה, בשעה שזה פשוט הצלת נפשות פשוטו כמשמעו, כי בפרוש גלה לנו רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן ל"ב) מי שיש לו אמונה חיוו חיים וחזקים, ואפלו שיעבר עליו כל מיני יסורים ומשברים וכו' וכו', הוא לא ישבר, כי תקף האמונה שיש לאדם בו יתברך, זה מה שמחזיק אותו. ולהפך, מי שאין לו אמונה - החיים שלו חיים מרורים ומדכאים מאד מאד, וכשעוברים עליו איזה משברים וגלים הוא לא יודע מה לעשות, רק מסתובב במחשבות של התאבדות רחמנא ליצלן.

ולצערנו הרב יש המון אנשים שכבר התאבדו מרב הלחץ והדחק שנגנסו בהם, ומרב הצמצומים שנצטמצם מהם ולא ראו אור בקצה המנהרה, החליטו לעשות קץ לנפשם, ולצערנו הרב אלו מספרים גבוהים שנעלמים מהצבור וכו', ואין שום תרופה ומזור לכל אלו השבורי לב וכו', והמייאשים מחייהם, אלא ספרי רבנו ז"ל, וזו מציאות, כי רבנו ז"ל נשלח לדורותינו אלו לחזק ולאמץ ולעודד ולשמח את כל הנפשות השבורות והרצוצות וכו', ומי לא שבור היום? מי לא מסבך עם כל מיני צרות ויסורים ובעיות?

ולכן כל מי שזוכה להפיץ את אור רבנו ז"ל בין כלל שכבות העם, הוא בכלל מציל נפשות מאבדון פשוטו כמשמעו, ואמרו חכמינו הקדושים (בבא בתרא י"א.) כל המקים נפש אחת מישראל כאלו קים עולם מלא; ואם זוכים לקים עוד נפש ועוד נפש וכו' וכו', הרי הוא מקים מאות עולמות בלי שום גזמא כלל.

ולכן לא בחנם שמוהרנ"ת ז"ל הניח לנו צוואה לפני ההסתלקות שלו, ואמר לאנשי שלומנו בזו הלשון: "העובדא שלכם תהיה פוצו מעינתיה חוצה, תהיו חזקים ברצון ובטרה ובכסף", וזה ידוע

שמי שעוזר לזולת, הקדוש ברוך הוא עוזר לו, וככל שאדם עוזר לאנשים שהיו במצוקה נפשית ומסכנת וכו', כך יעזר לו הקדוש ברוך הוא שהוא לא יצטרך לעבר את הסבל הזה שאחרים עוברים, וכעין שאמרו חכמינו הקדושים (תנחומא משפטים) אמר הקדוש ברוך הוא: נפשו של עני היתה מפרכסת לצאת מן הרעב, ונתת לו פרנסה והחייית אותו, חייך שאני מחזיר לך נפש תחת נפש. למחר בנך או בתך באין לידי חלי ולידי מיתה, ואזכר אני להם את המצוה שעשית עם העני ומציל אני אותם מן המיתה, הוי (משלי י"ט) "וגמלו ישלם לו" - שאני משלם לך נפש תחת נפש; וזה פשוט מאד מאד שזה סובב גם על רוחניות - בשעה שיהודי זוכה לחזק ולעודד ולשמח נפש בר ישראל שבור ומיאש ומדכא וכו', ומדבר על לבו, ומוציא אותו מעצמו, ומחזק את נפשו השבורה, ומפיח בו רוח חיים חדשה, נכון לבו יהיה בטוח שהוא וזרעו לא יצטרכו להגיע למצב כזה.

ולכן זה צריך להיות היעוד של כל אחד מאנשי שלומנו תלמידי רבנו ז"ל שיודע מרבי אמת כזה, אם הוא באמת אוהב את רבנו ז"ל - צריך למסור את נפשו בכל יום לחזק לכל הפחות יהודי אחד, שאין ערך לגדלתו וחשיבותו בשמים, כי למעלה מתפארים מאד מאד עם יהודי שלקח לעצמו יעוד בחייו לחזק ולאמץ ולעודד ולשמח את כל הנפשות השבורות והרצוצות והמיאשות וכו' וכו', שזו הצדקה הכי גדולה שרק יכולים לעשות.

אשרי מי שיעסק בכל יום בהפצת מעינות החקמה חוצה, ויזכה לראות בנים ובני בנים בני שלשים ורבעים.

המאחל לך שבת שלום...

## ג' תרנ"ד.

**יש לי פתיל קצר, וכשאני כועס אני לא שולט בעצמי.  
איך מתגברים על מדת הכעס?**

**שאלה:**

**מאת מיכאל:** לכבוד הצדיק שליט"א.

יש לי פתיל קצר, אני מתעצבן מהר מאד, וכשאני כועס - אני לא שולט במלים שלי ובידיים שלי.  
אני יודע שזה גורם שאנשים יתרחקו ממני, כי כמעט כל מי שסביבי נפגע ממני מתי שהוא, אבל אני לא מצליח לשנות את דרכי. איך מתגברים על מדת הכעס?

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר יתרו, ט"ז שבט ה'תשע"ד.

**שלום וברכה אל מיכאל נרו יאיר**

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה אמר לך, רחמנות גדולה עליך שאתה נכנס כל כך מהר בכעס וברציחה, וכל דבר קטן מעצבן אותך, עד שאתה מאבד את עשתונותיך לגמרי וכו', ומסגל לעשות את הכי גרוע וכו'. אתה צריך לדעת כי על ידי כעס יכולים להכיר את האדם, ורבנו ז"ל אמר (שיחות הר"ן סימן קפ"ד) על ידי החטם יכולים להכיר את הנואף, פי באמת מוכא בדבריו (שיחות הר"ן סימן רמ"ט) על הפסוק (בראשית ל"ח ז') "ויהי ער רע בעיני הוי"ה", למה לא כתוב 'רשע' אלא 'רע'? אלא מי שעובר על החטא המגנה של הוצאת זרע לבטלה והוא נואף, על ידי זה הוא תמיד בכעס שנקרא 'רע', לשון בייז, והוא תמיד עצבני, וזה מה שכתוב בזהר (נשא קל"ז): בחוטמא אשתמודע פרוצופא, הינו על ידי החטם מכירים את פרוץ האדם, בהאי חוטמא אתפרשא מילה, דכתיב (שמואל ב' כ"ב) "עלה עשן באפו" וגו', הינו דרך האף באים

הכעס והרציחה, ולכן על ידי הכעס של האדם מכירים את כל האדם, והוא מגלה את כל ענינו וכו', והעבר שלו וכו', ולכן צריכים לשמר מאד מאד לא להיות בכעס ובצעצבים, כי את קלוננו הוא מגלה ברבים.

רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ס"ח) שהכעס דוחה מהאדם את כל הפרנסה, ואפלו שנגזר עליו שיהיה לו הרבה כסף וכו', על ידי כעס הוא כמו ידיו דוחה את זה וכו', ומדת הכעס זו המדה הכי מגנה שרק יכול להיות, עד כדי כך שאמרו בזהר (תצוה קפ"ב). במאי אתידע לקרובא בר נש בהדיה או לאתמנעא מניה? ואיך יכולים לדעת אם מתר להתקרב אל האדם הזה או להתרחק ממנו?, ברוגזיה ממש ידע ליה בר נש, וישתמודע מאן איהו, [בכעסו של אדם מתודעת מהות כל האדם ומתגלה מי הוא]. אי ההיא נשמתא קדישא נטר בשעתא דרוגזוי אתי עליה, דלא יעקר לה מאתרהא, בגין למשרי תחותה ההוא אל זר [אם אדם שומר על עצמו לא להיות בכעס כדי שלא תהיה נעקרת ממנו נשמתו], דא איהו בר נש כדקא יאות, דא איהו עבדא דמאריה, דא איהו גבר שלים. [זה הוא אדם כמו שצריך להיות, הוא עבד של הקדוש ברוך הוא והוא אדם השלם]. ואי ההוא בר נש לא נטיר לה, ואיהו עקר קדושה דא עלאה מאתריה, למשרי באתריה סטרא אחרא, ודאי דא איהו בר נש דמריד במאריה, ואסיר לקרובא בהדיה ולא תחברא עמיה [ואם האדם הזה לא שומר על עצמו לא להיות בכעס, והוא עוקר את הקדושה ממנו, ונכנסת בו סטרא אחרא, האדם הזה הוא מורד בהקדוש ברוך הוא ואסור להתקרב אליו]. ודא איהו (איוב י"ח ד) "טרף נפשו באפו" - איהו טריף ועקר נפשיה בגין רוגזיה, ואשרי בגויה אל זר [אדם שהוא בכעס הוא עוקר את הנפש שלו ושורה בו הסטרא אחרא], ועל דא כתיב (שם) "חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו", דההיא נשמתא קדישא טריף לה, וסאיב לה בגין אפו [מי שבכעס הנשמה שלו בורחת ממנו, והוא מטמא את עצמו]; ואמר האריז"ל: את כל העברות יכולים לתקן וכו', אבל מי שכועס הוא עוקר את הנשמה שלו לגמרי וכו', וקשה להחזיר לו את נשמתו וכו', ולכן סובל מה שסובל וכו'.

ולכן אני מכרח להגיד לך שאי אפשר לצאת מהקללה הזו שנקראת כעס ועצבים, כי אם על ידי תפלה, לבקש ולהתחנן בכל יום ממנו יתברך שלא יהיה כעסן, אלא ירגיל את עצמו להיות סבלן לסבל את כל מה שעובר עליו, כי הסבלן הוא המנצח, ולהפך, מי שהוא פזיז הוא המפסיד, ולכן תתפלל תפלה זאת בכל יום כלי האי ואולי תזכה לצאת מהמדה המגנה של כעס ורציחה שמאבדת את הדעת והשכל לגמרי:

יהי רצון מלפניך יהוה אלהינו ואלהי אבותינו, מלא טוב, מלא רחמים, מלא רצון, שתהיה בעזרי, ותשמרני ותצילני מן הכעס ומן הרגז ומכל מיני קפידות. ותגן עלי ברחמיך ותשמרני תמיד. ואפלו בשעה שאבוא חס ושלום, לידי איזה כעס, תחמל עלי ברחמיך ותשמרני ותצילני שלא אפעל בכעסי שום אכזריות כלל. רק אזכה לשבר ולהפר הכעס ברחמנות, ואזכה להתגבר על יצרי לשבר הכעס ולהפך הכעס לרחמנות, לרחם דיקא ברחמנות גדולה במקום שהייתי רוצה לכעס חס ושלום. ולא יהיה בי אל זר ולא אשתחוה לאל נכר, שזה נאמר על הכופע, שנחשב כאלו עובד עבודה זרה:

רבונו של עולם, אתה ידעת כמה קשה לנו לשבר ולבטל מדה רעה זו של כעס וקפידות, כי כשמתחיל הכעס לבער בנו חס ושלום, כמעט אין אנו בודעתנו, וקשה עלינו לכבות אש הכעס ולקבשו. על כן רחם עלינו למען שמך, והיה בעזרנו ושמרנו והצילנו תמיד ברחמיך וחסדיך הגדולים, ועזרנו לשבר ולבטל מדת הכעס וקפידות מעלינו ומעל גבולנו, ולא נכעס לעולם, ולא אהיה שום קפדן כלל, רק אזכה להיות טוב לפל תמיד מעתה ועד עולם אמן סלה.

הקדוש ברוך הוא ישלח לך רפואה שלמה בתוך שאר חולי ישראל, כי מי שהוא כעסן וקפדן הוא בכלל חולה נפש, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (נדרים כ"ב.) כל הכופע - אפלו שכינה אינה

חשובה כנגדו, ומוסיף טפשות על טפשותו; וזה טרוף הדעת פשוטו כמשמעו, כי הפעסן מאבד את הדעת והשכל שלו לגמרי, עד שלא מסגל לחשב ישר.

המאחל לך שבת שלום...

## ג' תרנה.

**כמה מהאנשים שחשבת לידידים הפכו את עורם ומדברים עלי מאחורי הגב**

**שאלה:**

**מאת דב:** אני עוסק בקרוב רחוקים, וברוך השם אני רואה פרות ברוכים בעמלי. אף לצערי, יש כמה כמה אנשים שלמרות שעזרתי להם רבות, הם מדברים עלי מאחורי הגב ומוציאים עלי דבה שקרית.

אני מאמין באמונה שלמה שהכל מלמעלה והכל לטובה, אבל האמת היא שזה מאד מאד כואב לי שדיוקא אנשים שחשבת לידידים הפכו את עורם ומתנהגים ככה. אשמח לעצה וחיזוק.

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום ששי ערב שבת קדש לסדר יתרו, ט"ז שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל דב נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

התכלית בזה העולם היא להפיר את הקדוש ברוך הוא, כמוכא (זהר בא מ"ב) בגין דישתמודעין ליה; כל הבריאה נבראה רק כדי להפירו יתברך, ואמרו חכמינו הקדושים (תנחומא נשא) בשעה שברא הקדוש ברוך הוא את העולם נתאווה שיהא לו דירה בתחתונים; וכל עבודת האדם בזה העולם הן בקיום מצוות מעשיות, והן בלמוד

התורה, והן בעסק התפלה, צריכה להביא אותו לגלוי אלקות כזה שירגיש את אמתת מציאותו יתברך שהוא יתברך נמצא ואין בלעדיו נמצא, וככל שאדם יגע יותר ויותר בעבודת השם יתברך בתורה ובתפלה ובקיום מצוות מעשיות, צריכה להתגלות אליו יותר ויותר אלקותו יתברך, עד כדי כך שירגיש את אמתת מציאותו בזה העולם.

ולכן הצדיקים הגדולים והנוראים מאד שזכו להתיגע ימים ושנים בעבודת השם יתברך בתורה ובתפלה ובקיום מצוות מעשיות, יותר ויותר נתגלתה להם אמתת מציאותו יתברך, עד שיש שזכו למדרגות עליונות להיות דבוקים בו יתברך בתכלית הדבקות, שכבר לא רואים ולא שומעים ולא מרגישים משום דבר רק את אמתת מציאותו יתברך, ובדבר זה אין לנו שום משג, אכל יש מדרגות כאלו, כמו שאמר רבנו ז"ל על עצמו (תני מוהר"ן סימן רנ"ב) שאצלו הרצוא אינו שום עבודה, ועקר העבודה והיגיעה אצלו היא בחינת השוב. כלומר כי בעבודת השם יתברך יש בחינת (חזקאל א') "רצוא ושוב", וזאת הבחינה היא אצל כל אדם אפלו אצל הפחות שבפחותים. כי כל אדם מתעורר לפעמים לעבודתו יתברך, בפרט בשעת התפלה, שלפעמים מתלהב לבו מאד, ואומר איזה דבורים בהתלהבות גדול, וזאת הבחינה היא בחינת רצוא. ואחר כך נפסק ההתעוררות וההתלהבות ולא נשאר לו רק הרשימו וזה בחינת ושוב. ואצל רב בני אדם עקר העבודה והיגיעה הוא שיזכה לבחינת רצוא דהינו שירוץ לבו ויתעורר לעבודתו יתברך שמו וכו', אכל השוב הוא קל אצלו, כי זה טבעו, כי הוא נמצא שם וכו'. אכל אצלו, אמר רבנו ז"ל, היא להפך, מחמת שכבר שבר ובטל גופו לגמרי, ומחמת זה הרצוא בטבעו, ועקר היגיעה שלו היא בחינת ושוב. כי באמת הוא בהכרח שיהיה השוב גם כן כל זמן שהוא צריך לחיות, כי אם לאו חס ושלום יסתלק בלא עתו ועל כן בהכרח שיהיה רצוא ושוב; עין שם.

ולכן אלו הצדיקים שכבר זכו לצאת מחיזו דהאי עלמא לגמרי הקדוש ברוך הוא מאד מאד מרחם עליהם אחר שעברו יגיעות

וְעִבּוּדוֹת עֲצוּמוֹת יָמִים וְשָׁנִים שֶׁעָבְדוּ וְטָרְחוּ בַעֲבוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְהִגִּיעוּ כָּבֵד לְמַדְרָגוֹת גְּדוּלוֹת בַּעֲבוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שְׂאוּלֵי עֲכָשׁוּ יִתְפַּס אוֹתָם הַסֵּמ"ךְ-מ"ם בְּאִיזוֹ יִשׁוּת וְגֵאוּת וְכוּ', שֶׁעַל יְדֵי זֶה יְכוּלִים לֵאבֹד אֶת כָּל מָה שֶׁיִּגְעוּ יָמִים וְשָׁנִים תוֹךְ כַּמָּה דְקוֹת, כְּמוֹ שֶׁאָמַר הַבַּעַל שֶׁם טוֹב הַקְּדוּשׁ זְכוּתוֹ יִגַן עֲלֵינוּ לְנִכְדוֹ דוֹד רַבְּנוּ ז"ל רַבֵּי אֶפְרַיִם מִסִּידְלֶקוֹב זְכוּתוֹ יִגַן עֲלֵינוּ (בַּעַל הַמַּחְבֵּר סֵפֶר "דְּגַל מַחְנֵה אֶפְרַיִם") כִּשְׁהָיָה יֶלֶד קָטָן וְיָשֵׁב עַל בְּרַכְיֹו, עֲנֵה וְאָמַר לוֹ בְּזוֹ הַלְשׁוֹן: "תִּתְאָר לְעֲצֻמָּךְ פֶּה יוֹשֵׁב אָדָם שֶׁשׁוֹמֵעַ תּוֹרָה לֹא מִפִּי מִלֶּאךְ, וְלֹא מִפִּי שְׂרָף, אֲלֵא מִפִּי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בַּעֲצֻמוֹ, וְיֵרָא וּמִפְחַד כָּל דְּקָה שְׁלֵא יִפֹּל לְנוֹקְבָא דְתַהוֹמָא רַבָּה עַל יְדֵי אִיזוֹ מַחְשֶׁבֶה שֶׁל גֵּאוּת וְיִשׁוּת", אֲשֶׁר מְזַה קִשָּׁה מְאֹד מְאֹד לְצֵאתָ, וְלִכֵּן הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מֵרַחֵם עַל הַצְּדִיקִים וְשׁוֹלַח לָהֶם מַחְלָקָת, וְכֵךְ נִשְׁבֵּר לָבָם וְכוּ', וְלֹא יְכוּלִים לְהִגִּיעַ אֶף פַּעַם לְאִיזוֹ יִשׁוּת וְגֵאוּת, כִּי מֵהַשָּׁמַיִם מְקִימִים עֲלֵיהֶם אֲנָשִׁים שֶׁיִּדְבְּרוּ עֲלֵיהֶם כָּל דְּבַר אֶסוּר וְכוּ'.

וְכֵן אָמַר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּשֵׁי מוֹהַר"ן חֶלֶק א' סִימָן רכ"ח) שֶׁמִּי שֶׁיְכוּל לְקָרֵב רְחוּקִים הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בַּעֲצֻמוֹ שׁוֹלַח לוֹ מוֹנְעִים וּמַעֲכָבִים וְכוּ', וְיִדְבְּרוּ עֲלֵיהֶם כָּל דְּבַר אֶסוּר וְכוּ', כְּדֵי שֶׁיִּתְרַחֲקוּ מֵהֶם וְכוּ', וּבַעֲצֻמוֹ אָמַר רַבְּנוּ ז"ל (תֵּי מוֹהַר"ן סִימָן ת"ב) שֶׁאָדָם נִדְמָה כְּעֵץ הַשְּׂדֵה כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (דְּבָרִים כ' י"ט) "כִּי הָאָדָם עֵץ הַשְּׂדֵה", וְעֵץ הַשְּׂדֵה כָּל מָה שֶׁשׁוֹפְכִים סְבִיבוּ מֵים בְּיוֹתֵר, הוּא גְדֹל בְּיוֹתֵר, וּמַחְלָקַת נִקְרָאת מִים כְּמֵאמָרָם ז"ל (סִנְהֶדְרִין ז.) הֵאֵי תִיגְרָא דְמֵיא לְבִידְקָא דְמֵיא, שֶׁנֶּאמַר (מְשָׁלֵי י"ז י"ד) "פּוֹטֵר מִים רֵאשִׁית מְדוּן", וְלִכֵּן כְּכֹל שֶׁאָדָם צְרִיךְ לְגַדֵּל יוֹתֵר וְיוֹתֵר, כֵּן שׁוֹלְחִים עֲלָיו יוֹתֵר וְיוֹתֵר מַחְלָקַת וּמְרִיבוֹת וּמְדַבְּרִים עֲלָיו כָּל דְּבַר אֶסוּר, אֲשֶׁר לֹא עֲלָתָה עַל לְבוֹ וְכוּ' וְכוּ'.

וְהִנֵּה רַבְּנוּ ז"ל, כִּשְׁהָיָה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הִגִּיעַ לְכָל הַמַּדְרָגוֹת שֶׁיְלוּד אֲשֶׁה יְכוּל לְהִגִּיעַ, וּכְשֶׁחָזַר אָמַר לְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ: הַבֵּאתִי לָכֶם מִתְּנָה מַחְלָקַת, וְכֵן הָיָה, שֶׁאֵזוּ כְּשֶׁנִּכְנַס לְגוֹר בְּעִיר זְלַטְפוּלְיָא הִתְחִילָה עֲלָיו מַחְלָקַת בְּרִצִּיחָה כְּזוֹ שְׂאֵי אֶפְשֵׁר לְתַאֵר וּלְשַׁעַר, וְהַעֲלִילוּ עֲלָיו כָּל



מיני שקרים וכו', וישב שמה שנתים, וכשיצא משם אמר רבנו ז"ל: חכמינו הקדושים אמרו (שבת ל"ג:) משפט רשעים בגיהנם שנים עשר חדש, ואני סבלתי פעמים שנים עשר חדש. וגדל הסבל שרבנו ז"ל סבל שמה זה אי אפשר לתאר במלים כלל, ויום אחד באו אנשי שלומנו אליו והתלוננו שאי אפשר להם יותר לקבל את המחלקת וכו', ענה ואמר להם רבנו ז"ל: זו נקראת מחלקת? אני רציתי שתהיה עליכם מחלקת כזה שלא יוכלו לשבת על ידכם וכו', ולא יוכלו לדבר אתכם וכו', מרב שנאה שתהיה עליכם וכו', זו נקראת מחלקת וכך רציתי שיהיה וכו'.

וידוע הספור המובא (שיחות הר"ן סימן קפ"ז) פעם אחת בא לפניו איש אחד מאנשיו שהיה לו חלי וכאב גדול בידו, עד שלא היה יכול להזיז בידו כלל. והיתה ידו תלויה בצנארו כדרך החולים בידיהם, ולא היה יכול בשום אופן להורידה, כי היה חליו וכאבו גדול מאד. והיו מדברים לפני רבנו ז"ל שהוא צריך לשתות זאלץ (מי מלח) ולקבל רפואות. והאיש ההוא היה עני גדול ולא היה לו דבר על הוצאות ורפואות וכו'. ביום השבת בשעה שהיה יושב אצל השלחן בסעודת שחרית, ענה רבנו ז"ל ואמר לאותן היושבין סביבו שזה האיש בודאי יש לו אמונה, והשיבו: הן. וכפל הדברים ודבר מזה קצת אם יש לו אמונה, והשיבו: הן. אחר כך צנה רבנו ז"ל פתאום להאיש עם הפאב, שיריד ידו, ונבהל מאד, וכל העם נבהלו ונשתוממו, כי היה דבר תמוה מאד מאד, כי זה האיש היה חולה בידו זמן רב שאינו יכול להוריד ידו ועכשו יורידנה פתאום! אכל תכף שצנה רבנו ז"ל גזר אמר ויקם. ותכף לקחו ממנו המטפחת שהיתה ידו תלויה עליה בצנארו והוריד ידו תכף. והיה נס מפרסם לעין כל שנתרפא ידו תכף באותה השעה, ותכף חזרה ידו לבריאותה ואיתנה כשאר כל אדם עד היום הזה; עין שם.

והספור הולך הלאה, שעד אז אנשי שלומנו סבלו מאד מאד כי הוציאו עליהם שם רע, וכן זלזלו מאד ברבנו ז"ל, וכשנעשה המופת

הזה התחילו כל אנשי העיר להפליג בשבחו של רבנו ז"ל ובשבחם של המקרבים אליו, ושמוחו מאד מאד אנשי שלומנו שסוף סוף נפסקה המחלוקת, ובאו לספר לרבנו ז"ל שכפי שנראה להם הפסיקה המחלוקת מפני המופת שהראה רבנו ז"ל, ותכף ומיד אמר על זה רבנו ז"ל בזה הלשון "דאס האב איך נישט גיוואלט", את זה לא רציתי (הינו שיתפרסם בעולם), ואיך שרבנו ז"ל אמר את זה, פתאום צץ לו איזה לץ והתחיל לפרסם לכל אנשי העיר שהכל לצנות אחת גדולה - ואמר שחסידי ברסלב הביאו איזה אדם שעשה את עצמו כאלו היד שלו משתקת והוא לא יכול להזיז אותה, ועשו משחק כאלו רבנו ז"ל הראה מופת וכו', והכל היה סתם משחק, ודבר זה נתפרסם אחר כך בכל העיר והרבו לעשות לצנות מרבנו ז"ל ומאנשיו, והצטערו אנשי שלומנו מאד וספרו לו מה שקרה, אזי רבנו ז"ל חיך ואמר "דאס האב איך דאך גיוואלט" (הרי את זה רציתי), כאומר שידברו עליו כל דבר אסור.

הרי שלך לפניך, שגדל תועלת המחלוקת, החרופים והגדופים, העלבונות והבזיונות שצריכים לסבל מאנשי דלא מעלי, הוא לטובה גדולה מאד, כי כך אדם היה צריך לצום כל כך הרבה צומות על חטאיו המרבים, ועל ידי בזיונות ושפיכות דמים הוא נפטר מכל זה, ולכן דורון צריכים לשלח לכל אלו שמחרפים ומבזים אותו.

וידוע שרבנו ז"ל רוצה להכניס באנשי שלומנו אורות כאלו, ובפרוש אמר (חיי מוהר"ן סימן שי"ד) הפחות שבאנשי אני מוליך אותו בדרך של צדיק גדול מאד כמו של עכשו, וכן אמר (חיי מוהר"ן סימן ש"כ) שאני יעשה מכם צדיקים גדולים שעוד לא היה צדיקים כאלו בעולם, אם רק תציתו אותי, ולכן לא בחנם שהביא לנו גם מחלוקת, כדי שלא יפנס בנו איזו מחשבה של ישות וגאות, וזו התכלית של המחלוקת ושל הסבל, העלבונות החרופים והגדופים שצריכים להיות מנת חלקו של עובד השם, ולכן אשרי מי שמחזיק מעמד ולא נשבר משום דבר.

המאחל לך שבת שלום...

## ג' תרנו.

**מֵאֵז שְׁחֻזְרָתִי בְּשֵׁאלָה יֵשׁ בְּתוֹכִי מִלְחָמָה פְּנִימִית שְׁלֵא  
מִנִּיחָה לִי**

## שְׁאֵלָה:

**מֵאֵת שׁוֹקֵי:** שְׁלוֹם. גְּדֻלְתִּי בְּמִשְׁפָּחָה חֲרָדִית, וְלִפְנֵי כְּשִׁנְתִּים, כְּשֶׁהֵיִיתִי בְּגִיל תְּשֻׁעַ-עֲשָׂרָה, וְאַחֲרֵי שֶׁעֲבַרְתִּי הַרְבֵּה מִשְׁבָּרִים בְּבֵית - עֲזָבְתִּי אֶת הַדְרָה, אוֹ כְּמוֹ שֶׁהַהוֹרִים שְׁלִי קוֹרְאִים לָזֶה 'פְּרָקֵתִי עַל'. מֵאֵז וְעַד הַיּוֹם עָבְרוּ יוֹתֵר מִשְׁנָתַיִם, וְאַנִּי חֵי אֶת חַיֵּי כְּחֻלּוֹנֵי גְמוּרָה.

בְּתִקְוָה הַזֹּאת אֲנִי בְּמִלְחָמָה פְּנִימִית - מֵצַד אֶחָד הַמְּשַׁבְּרִים וְהוֹכוּחִים שְׁחִוִּיתִי בְּבֵית הוֹתִירוֹ בִּי צִלְקוֹת כּוֹאֲבוֹת וְנִכּוֹר לְכָל מָה שֶׁקְּשׁוּר לְדַת, וּמֵצַד שְׁנֵי הַמְּצַפּוֹן שְׁלִי לֹא שָׁקֵט וּבְתוֹרָה תּוֹכִי אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁעֲזָבְתִּי אֶת הָאֲמֹת וּבְחִרְתִּי בְּחַיֵּי הַחֲפֹשׁ. אֲנִי הוֹלֵךְ עִם הַמְּחַשְׁבוֹת הָאֵלוּ כֹּל הַזְּמַן, וְאַנִּי מְרַגֵּשׁ תְּלוּשׁ מִשְׁנֵי הָעוֹלָמוֹת: עוֹלָם הַבָּא כְּבָר לֹא יֵהִי לִי וּבּוֹדְאֵי אֶקְבֵּל שֶׁם עֲנָשִׁים כְּבָדִים, וְעוֹלָם הַזֶּה גַם אֵין לִי כִּי יֵשׁ לִי יוֹסִרֵי מְצַפּוֹן. כְּבָר כְּפָה פְּעָמִים הִגַּעְתִּי לְמַצֵּב שֶׁפֵּל וְעָלוּ בְּרֵאשֵׁי מְחַשְׁבוֹת לְהִתְאַבֵּד וְלִגְמוֹר עִם כָּל הַהִתְחַבְּטוּת הָאֵלוּ, אֲבָל אַחֲרֵי שֶׁקִּרְאֵתִי שְׁתִּי חוֹבְרוֹת שֶׁכְּתַבְתָּ, הִרְגַּשְׁתִּי שֶׁאַתָּה מִבֵּין אוֹתִי וּמְדַבֵּר אֵלַי, וְשֶׁאַתָּה מְתִיחַס לְחַיִּים בְּצוּרָה שׁוֹנָה מִרְבָּנִים אַחֲרָיִם, הַחֲלֻטְתִּי לְהִתְיַעַץ אֶתְּךָ הָאֵם אֶתָּה מִבֵּין אֶת מָה שֶׁאֲנִי מְרַגֵּשׁ? וְמָה אֶתָּה חוֹשֵׁב עַל הַמְּצַב שֶׁבּוֹ אֲנִי נִמְצָא?

## תְּשׁוּבָה:

בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֵר מִשְׁפָּטִים, י"ח שְׁבֵט ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל שׁוֹקֵי נְרוֹ יֵאִיר

לְנִכּוֹן קְבֻלְתִּי אֶת מִכְתָּבְךָ.

קדם כל, אתה צריך לדעת שלא אבדת את עולמך, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (סנהדרין ז). כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא; ומובא בזהר (לך לך צ"ה): כל אינון דאתגזרו אקרון צדיקים נכל מי שנמול הוא בכלל צדיקן, וכן אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן כ"ג) כל ישראל נקראים צדיקים על שם הברית שהם נמולים, ותהלה לאל כל בר ישראל נמול, ובוזה ראוי לו לשמח מאד מאד שעל כל פנים יש לו מצוה זו, ומכל שכן וכל שכן כל בר ישראל מלא מצוות כרמון, כמאמרם ז"ל (ברכות נ"ז) על הפסוק (שיר השירים ד') "כפלח הרמון רקתך" - מאי רקתך? אפלו ריקנין שבה מלאים מצות כרמון.

ולכן אל תחתם את הדין עליך שאבדת את עולמך, אין דבר כזה! כי בפרוש גלו לנו חכמינו הקדושים (לקוט הושע רמז תקל"ב) "שובה ישראל עד הוי"ה אלקיך" - אדם עומד ומחרף ומגדף בשוק, והקדוש ברוך הוא אומר לו עשה תשובה ביני לבינה ואני מקבלך; היש עוד עוון כל כך חמור כמו שאדם מחרף ומגדף כלפי מעלה? אף על פי כן אומר לו הקדוש ברוך הוא - בא תחזר בתשובה ואני מוחל לך.

ולכן אל תחתם על עצמך את הדין שאבדת את עולמך, אולי אבדת את השכל, אבל לא את עולמך... אני מבין את הכאב שפואב לך וכו', ומה שעובר עליך וכו', וחבל מאד שלא תלך לאחד ותספר לו את כל מה שעובר עליך, כי זה מאד מאד חשוב לדבר עם מישהו בעל סמכות עליונה, ולא להתבייש לספר לו את כל הבעיות והספקות והבלבולים וכו' וכו' שרק עוברים עליו וכו', כי אסור לך בשום פנים ואפן להתיסר יהיה מה שיהיה ויהיה באיזה אפן שיהיה, כי על כל דבר בזה העולם יש תקנה. רבנו ז"ל גלה לנו (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ע"ח) אין שום יאוש בעולם כלל, אין דבר כזה להתיאש מהחיים, לכל אחד בזה העולם יש תקנה, ובפרוש גלה לנו רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ק"ב) אם אתה מאמין שיכולים לקלקל - תאמין שיכולים לתקן, יש הרבה בני הנעורים כמוך שעובר עליהם מה שעובר וכו'.

וכו', הן בבית מההורים וכו', הן מהישיבה מהמלמדים ומהראשי ישיבה וכו', אבל בשביל זה עדין לא צריכים להכנס בלחץ ובעצבות נוראה ולעזוב את הכל ולחזור בשאלה.

אתה יודע מה זו שאלה? שהוא לא יודע לאיזה כוון ללכת, ונמשך אחר כל מיני דרכים, כי הוא אבד את הדרך שהלכו בה אבותינו ואבות אבותינו מדור דור עד קבלת התורה מהר סיני, זה הפרוש של שאלה! הוא מסכן, ושואל באיזה דרך אני הולך? ולכן הבעל שכל ישכיל אותו ללכת על הדרך הנכונה שהיא דרך התורה, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (במדבר רבה פרשה כ"א סימן א') והתורה כלה שלום, שנאמר (משלי ג') "דרכיה דרכי נעם וכל נתיבותיה שלום"; אין עוד דרך נעם כמו מי שהולך בדרך התורה והאמונה בו יתברך, ולצערו הרב מאז שקמו המשכילים (המסכילים) שהם היו לצנים גדולים מאד, אנשים בלי שום ערך עצמי, מפקרים שפקרו על לגמרי כדי לעבר על כל העריות שבתורה, ולפטם את עצמם עם כל הטורפות והנבלות שרק יש, בשר החזיר והשפנים וכו' וכו', הכניסו לצנות גדולה בין עם ישראל, ועבדא בהפקירא ניחא ליה שמשכו אליהם רבים עד שמקוררים מהאמונה בו יתברך, ואין לאף אחד מהם סוף טוב כאשר ראו בחוש שכל אלו ראשי המשכילים (המסכילים) שלבסוף יצאו מהדת - התנצרו, ואם לא הם - אזי ילדיהם יצאו לגמרי מדת ישראל והתנצרו וכו', ולא נשאר מהם זכר, ולכן אתה לא צריך להיות שבויר בזה שנפלת למקום שנפלת וכו', ופרקת על וכו', אבל זה לא היה בכלל אשמתך וכו', כי אני בטוח שעברת בחיים תלאות רבות וזה הביא אותך אל מה שהביא אותך וכו'.

אבל אתה צריך לזכר שלא אלמן ישראל, ובכל דור ודור יש צדיקים יחידי הדורות שנשלחו לזה העולם להציל את כל הדור, ובדורותינו אלו שלח לנו הקדוש ברוך הוא מנהיג אמת, רבי רחמן שמבין את כל נימי הנפש של האדם וספקותיו וכו' וכו', והוא הצדיק הקדוש רבי נחמן מברסלב זכותו יגן עלינו שיש בדבריו הקדושים

ובלמודו העמק עצות נוראות ונפלאות לכל אדם שבעולם, ולכל המצבים שאליהם נקלע, ובפרוש גלה לנו שהוא יכול גם את אמות העולם להביא סמוך אל דת ישראל, וגם עליהם עובר מה שעובר צרות ויסורים מרירות ומכאובים וכו' וכו', כי אין אדם בזה העולם שלא יסבל איזה סבל וכו', או שלא יעבר עליו איזה משבר בחייו הפרטיים וכו', וכלם צריכים תמיכה נפשית ורוחנית וגשמית וכו' וכו', שאותה מוצאים בדברי רבנו ז"ל, ולכן אל תכנס בלחץ וכו', ואל תפחד משום דבר בעולם וכו', אתה צריך לדעת ששום דבר רע לא קרה וכו', נסתבכת במה שנסתבכת וכו', אך תמיד יכולים לחזור, אין דבר כזה להגיד שאבדת את עולמך, רק מרב לחץ חברתי או נפשי וכו' וכו', חשבת שאם תעזב את הכל אזי זה יעזר לך וכו'.

עלי לומר לך, כי הקדוש ברוך הוא אב הרחמן ומרחם על בריותיו, ולא כמו שמציירים אותו, כי בפרוש גלו לנו חכמינו הקדושים (מדרש תהלים מזמור י"ח) שכל העושה תשובה מעברה שבדוד, הקדוש ברוך הוא מוסיף לו כבוד וקורא לו שם חביב; ואמרו (פסחים קיט.) ידו של הקדוש ברוך הוא שפרוטה תחת כנפי החיות כדי לקבל בעלי תשובה מיד מדת הדין; ולכן למה תכתב שהקדוש ברוך הוא יעניש אותך? אדרבה, אם תחזור בתשובה שלמה, העוונות שלך יתהפכו לזכיות. ולכן תקח את עצמך בידיך ותחזור בתשובה שלמה עם לב אמת ולב נכון, ואמרו חכמינו הקדושים (שמות רבה פרשה י"ט סימן ד') על הפסוק (איוב ל"א) "בחונן לא ילין גר" - שאין הקדוש ברוך הוא פוסל לבריה, אלא לכל הוא מקבל, השערים נפתחים בכל שעה וכל מי שהוא מבקש לכנס ויכנס, לכה הוא אומר "בחונן לא ילין גר"; ואמרו (תנחומא וירא) ראה מה יפה התשובה, אמר הקדוש ברוך הוא (מלאכי ג' ז') "שובו אלי ואשובה אליכם" - שאם ביד אדם פמה עוונות והוא שב לפני הקדוש ברוך הוא, הוא מעלה עליו כאלו לא חטא.

רבנו ז"ל נתן לנו מתנה עוד עכשו, אשר באמת זה יתגלה בעולם רק כשתהיה הגאולה, והמתנה הזו נקראת 'התבודדות' - שיחה בינו

לבין קונו, שאדם צריך להרגיל את עצמו לדבר אל הקדוש ברוך הוא כאשר ידבר איש אל רעהו, וישיח ויספר את כל אשר עם לבבו אליו יתברך, ממש כמו שמדברים אחד עם השני, וירגיל את עצמו ללכת למקום פנוי שאין שמה בני אדם וירבה לדבר עמו יתברך, ואף שבהתחלה ידמה לו שאף אחד לא מסתכל עליו וכו', ואף אחד לא עונה לו וכו', ואף אחד לא מענין בו וכו', כל זה בא מחמת רב העוונות שנכשלו בהם וכו', וזה מה שהכניס בנו כפירות ואפיקורסות, כמו שאמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות אמונה סימן כ"ב) הפשע של אדם מכניס כפירה לאדם; וכתיב (ישעיה נ"ט ב') "כי אם עונתיכם היו מבדלים בינכם לבין אלקיכם וחטאותיכם הסתירו פנים מכם משמוע", ולכן בהתחלה צריכים להרגיל את עצמו לדבר אל הקדוש ברוך הוא בלי שום חכמות והשכלות כלל, ואפלו שידמה לו שאין מי ששומע לו, זה הכל הבל ורעות רוח, כי הוא יתברך נמצא ואין בלעדיו נמצא, והוא שומע תפלת כל פה, וכל תפלה, כל תחנה וכל בקשה גורמת שעשוע גדול אצלו יתברך.

ובפרט כשבר ישראל מספר לו יתברך איך שנתעה בדרכים נבוכים וכו', ומה הביא אותו אל דבר זה, אין לתאר ואין לשער מה הדבורים האלו עושים בכל העולמות וכו', כי התפלה שלו בוקעת רקיעים, כמובא בזהר (עקב רע"ג): על הפסוק (תהלים ק"ב א') "תפלה לעני כי יעטף" - שכל הברכות והתפלות מתעטפות, עד שתעלה תפלת העני.

ואמרו (זהר בלק קצ"ה). שיש שלש תפלות - תפלה למשה (תהלים צ'), תפלה לדוד (תהלים י"ז), תפלה לעני (תהלים ק"ב). בודאי התפלה של משה היתה למעלה מכלם, כי משה רבנו זכה להיות בעלה דמטרוניתא, וכן תפלה לדוד בודאי היתה לה השלמות שאין שלמות אחריה, כי דוד המלך היה בדחא דמלכא, וכן יש תפלה לעני - שהעני מבקש מהקדוש ברוך הוא את כל מה שהוא צריך. ושואל הזהר מאן חשיבא מפולהו? נאיוז תפלה יותר חשובה מתפלה למשה ומתפלה

לְדוֹד? הוּי אִימָא תַפְלָה דְעָנִי. תַפְלָה דָא קָדִים לְתַפְלָה דְמִשָּׁה, וְקָדִים  
 לְתַפְלָה דְדוֹד, וְקָדִים לְכָל שְׂאָר צְלוֹתִין דְעָלְמָא. מָאִי טַעְמָא? בְּגִין  
 דְעָנִי אִיהוּ תַבִּיר לְבָא, וְכַתִּיב (תְּהִלִּים ל"ד י"ט) "קָרוֹב הוּי" לְנִשְׁבָּרֵי  
 לַב" וְגו', וּמִסְפָּנָא עֲבִיד תְּדִיר קִטְטָה בְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְקוּדְשָׁא  
 בְרִיךְ הוּא אֲצִית וְשָׁמַע מְלוֹי [הוּי אוֹמֵר שֶׁתַּפְלָה לְעָנִי יוֹתֵר חֲשׁוּבָה  
 אֲפֵלוּ מִתַּפְלָה לְמִשָּׁה וּמִתַּפְלָה לְדוֹד, וּמִכָּל הַתַּפְלוֹת שֶׁבְעוֹלָם, כִּי עָנִי  
 תְּמִיד שָׁבוּר וְעוֹבְרִים עָלָיו מְשַׁבְּרִים וְגַלִּים, וְעוֹשֶׂה קִטְטָה עִם הַקְּדוֹשׁ  
 בְּרוּךְ הוּא כְּכִיכּוֹל לְמָה מְגִיעַ לוֹ לְהִיּוֹת עָנִי, וְלְמָה צְרִיךְ לְסַבֵּל אֶת  
 הַסִּבָּל שֶׁל הָעָנִיּוֹת, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹמֵעַ בְּתַפְלוֹתוֹ]. כִּיּוֹן דְצָלִי  
 צְלוֹתִיהּ, פִּתַּח כָּל כּוּוֵי רְקִיעִין [אִיךְ שֶׁהָעָנִי מִתְחִיל לְהַתְּפַלֵּל אֶת  
 הַתַּפְלוֹת שְׁלוֹ, נִפְתָּחִים לְפָנָיו כָּל חֲלוּנֵי הָרְקִיעַ], וְכָל שְׂאָר צְלוֹתִין דְקָא  
 סָלְקִין לְעֵילָא, דְחִי לוֹן הֵהוּא מִסְפָּנָא תַבִּיר לְבָא [וְכָל הַתַּפְלוֹת שֶׁל  
 כָּל הָעוֹלָם נִדְחִין לְפָנֵי הַתַּפְלָה שֶׁל הָעָנִי שֶׁהוּא בְּשִׁבְרוֹן לַב], דְכַתִּיב  
 "תַּפְלָה לְעָנִי כִי יַעֲטֹף". כִּי יַתְעַטֵּף מִבְּעֵי לֵיהּ, מָאִי כִי יַעֲטוּף? אֵלָא  
 אִיהוּ עֲבִיד עֲטוּפָא לְכָל צְלוֹתִין דְעָלְמָא [הָעָנִי עוֹטֵף אֶת כָּל הַתַּפְלוֹת  
 שֶׁל כָּל בְּנֵי אָדָם וְאֲפֵלוּ אֶת הַתַּפְלוֹת שֶׁל הַצְּדִיקִים], וְלֹא עָאֲלִין עַד  
 דְצְלוֹתָא דִּילֵיהּ עָאֲלַת [וְהֵן לֹא עוֹלוֹת עַד שֶׁהַתַּפְלָה שֶׁל הָעָנִי עוֹלָה],  
 וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אָמַר: יַתְעַטְפוּן כָּל צְלוֹתִין וְצְלוֹתָא דָא תִיעוּל  
 לְגַבָּא [וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹמֵר שֶׁהַתַּפְלָה שֶׁל הָעָנִי תַעֲטֹף אֶת כָּל  
 הַתַּפְלוֹת, וְהַתַּפְלָה שְׁלוֹ תַעֲלֶה קָדָם כָּלָן]. לֹא בְעֵינָא הֲכָא בִי דִינָא  
 דִּידוּנּוֹן בִּינָנָא, קָמָאִי לִיהוּוּ תַרְעוּמִין דִּילֵיהּ, וְאָנָא וְהוּא בְּלַחֲוֹדְנָא,  
 וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֲתֵיחַד בְּלַחֲוֹדוֹי בְּאֵינּוֹן תּוֹרְעֵמִין בְּהֵיא צְלוֹתָא,  
 דְכַתִּיב "וּלְפָנֵי הוּי" יִשְׁפֹךְ שִׁיחוֹ", לְפָנֵי הוּי" וְדָאִי [הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ  
 הוּא אוֹמֵר, אָנִי לֹא רוֹצֶה שִׁיחֶיהָ עֲכָשׁוּ בִינֵינוּ אִף אַחַד אֵלָא אָנִי רוֹצֶה  
 לְשַׁבֵּת בִּיחַד עִם הָעָנִי וְלְשַׁמֵּעַ אֶת תְּלוּנוֹתָיו שֶׁהוּא מִתְלוֹנֵן אֵלַי, כִּי אֲזִ  
 כְּשֶׁהָעָנִי מִתְפַּלֵּל לְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הוּא יוֹשֵׁב לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ  
 הוּא דִיקָא]. כָּל חִילֵי שְׁמַיָא שְׂאֲלִין אֵלִין לְאֵלִין: קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא  
 בְּמָאִי אֲתַעֲסֵק? בְּמָאִי אֲשַׁתְּדֵל? אָמְרִין: אֲתֵיחַדָּא בְּתִיאֻבְתָּא בְּמָאֲנִין  
 דִּילֵיהּ [כָּל מְלָאכֵי הַשָּׁמַיִם שׁוֹאֲלִים אַחַד אֶת הַשָּׁנִי מָה עוֹשֶׂה עֲכָשׁוּ



הקדוש ברוך הוא? ובמה הוא מתעסק? ובמה הוא משתדל? ועונים:  
 שהוא מתאחד עכשו עם הכלים הנשברים שבאים לפניו שהם  
 העניים]. כלהו לא ידעו מה אתעביד מההוא צלותא דמסכנא, ומכל  
 אינון תורעמין דיליה, דלית תיאובתא למסכנא אלא כד שפיד דמעוי  
 בתורעמו קמי מלכא קדישא [אף אחד לא יודע מה נעשה מהתפלה  
 של העני, ומכל אלו התרעומות והטענות שיש לו נגד הקדוש ברוך  
 הוא ושופך דמעוהו לפניו יתברך] ולית תיאובתא לקודשא בריך  
 הוא אלא כד מקבל לון, ואושרו קמיה, ודא איהי צלותא דעביד  
 עטופא לכל צלותין דעלמא [ואין עוד תענוג להקדוש ברוך הוא  
 כמו לקבל את התפלה של העני שמתפלל אליו בלב נשבר, והוא  
 עושה עטיפה לכל התפלות שבעולם]; רואים מזה מה זו מעלת העני  
 שמתפלל לפני הקדוש ברוך הוא עם לב נשבר, לב אמת.

וכתב על זה מוהרנ"ת ז"ל (לקוטי הלכות תפלין הלכה ה' אות מ"ג)  
 וכל זה נאמר אפלו בעני סתם שמתפלל על צרכיו, על דחקו ועניותו  
 בגשמיות, מכל שכן וכל שכן כשמתחיל האדם לרחם על עצמו  
 ומרגיש עניותו ודחקו במעשיו הטובים וכו', וטוען עם השם יתברך  
 ומתקוטט עמו ומתרעם עליו יתברך על שאינו מקרבו אליו, ושופך  
 שיחו ולבו לפניו עד שנתעורר בבכיה וכו', כמה וכמה יקרה  
 תפלה זו בעיני השם יתברך, והיא יקרה מכל התפלות שבעולם. כי  
 באמת זה עקר העניות והדחקות, כמו שאמרו חכמינו הקדושים  
 (נדרים מ"א.) אין עני אלא מן הדעת, כי חוץ מזה הכל הבל, כי ימינו  
 כצל עובר ואין צרה כצרת הנפש ואין עניות כעניות מתורה ומעשים  
 טובים, מכל שכן וכל שכן כשהוא בעל חוב גדול חס ושלום, שחייב  
 להשם יתברך חובות רבים שחב כנגדו יתברך על ידי חטאיו ופשעיו  
 המרבים, ואין לו במה לסלק כלל כי אם בתפלה ותחנונים, כשהוא  
 האדם זוכה להתעורר בעצמו להרגיש עניותו ודחקו ועומד לפני השם  
 יתברך כרש ואביון, השואל על הפתחים ומבקש מלפניו בשברון לב  
 על נפשו להצילה מני שחת, לבל יאבד שני עולמות חס ושלום, וכמו  
 שאמר דוד (תהלים ל'), "מה בצע בדמי ברדתי אל שחת" וגו' (תהלים

כ"ב) "הצילה מחרב נפשי מיד כלב יחידתי" וגו', וכיוצא בזה הרבה, שבודאי תפלה זאת יקרה בעיני השם יתברך מכל התפלות שבעולם.

ותדקדק היטב בכל דבור ודבור של דברי הזהר הקדוש הזה ותבין היטב כמה יקר דברי התבודדות ששופכין שיחתו לפני השם יתברך, ואף על פי שזה כמה שמתפלל ומתבודד ונדמה לו שעדין לא פעל כלל, אף על פי כן כל דבור ודבור אינו נאבד, רק כלם מנויים וספורים וגנוזים באוצרותיו, וגם כי אי אפשר להאדם לידע כלל בזה הגוף אם פעל בעבודת השם יתברך אם לאו, כי אפלו אם לא פעל כי אם כחוט השערה אחת פעם אחת כל ימי חייו, גם זה יקר מכל חיי עולם הזה, כי אפלו כשנעתקים איזה תנועה להתקרב מעט יותר להשם יתברך אפלו פחות מחוט השערה, על ידי זה רצים והולכים גם כן אלפים ורכבות פרסאות בעולמות עליונים, ועל כן צריכין להתחזק בזה מאד בלי שעור. וכשיהיה חזק כל כך, אז סוף כל סוף בודאי יזכה לפעל בקשתו להתקרב להשם יתברך, להיות שוה עם אחיו הכשרים והצדיקים.

רואים מכל זה מה זו תפלת עני ששופך את לבו לפניו יתברך, כי אתה צריך לדעת שימינו כצל עובר, ואמרו חכמינו הקדושים (בראשית רבה פרשה צ"ו סימן ב') כצל ימינו על הארץ ואין מקוה, והלואי כצלו של כתל או כצלו של אילן אלא כצלו של עוף בשעה שהוא עף, דכתיב (תהלים ק"ד) "כצל עובר". "ואין מקוה" - ואין מי שיקוה שלא ימות, הכל יודעים ואומרים בפיהם שהן מתים; וכתיב (תהלים צ) "ימי שנתינו בהם שבעים שנה ואם בגבורת שמונים שנה", ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ס"א) שהשבעים שנה פורחים לאדם כמו רבע שעה, ולכן אשרי אדם שמנצל את הזמן היקר שלו בשיחה בינו לבין קונו, וזוכה לדבק את עצמו בו יתברך.

לדעתי אל תהיה שבור ואל תקח על עצמך שום רגשות אשמה, אל תתיאש בשום פנים ואפן כי גדול אדונינו ורב להושיע, והקדוש ברוך הוא אב הרחמן, ורבי נחמן מברסלב זכותו יגן עלינו הוא הרבי

שנשלח לדורות אלו להעלות ולהגביה את כל הנפשות הנפולות והמרחקות וכו' וכו', והוא הצדיק הרחמן, כמובא בדבריו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ז') שהצדיק האמת הוא הרחמן האמתי, כמו שפתוב (ישעיה מ"ט) "כי מרחמם ינהגם", כי רק מי שהוא רחמן אמתי הוא יכול להיות מנהיג.

יעזר הקדוש ברוך הוא שתחזור כמה וכמה פעמים על מכתבי זה, ואז תראה שזה לא סוף העולם, ולא צריכים להתאבד בשביל זה וכו', כי כל העולם לפניך, אתה עדין צעיר, ובעזרתו יתברך שמו תזכה להתחתן בקרוב מאד, והכל יסתדר על הצד הכי טוב.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תרנז.

**חמי מבקר אותי בצורה משפילה ומסית את אשתי נגדי.  
מה אפטר לעשות בנדון?**

**שאלה:**

**מאת אלעד:** לכבוד מורה דרכנו באפלה, כבוד קדשת מוהרא"ש שליט"א.

בראשית דברי אודה לכבוד תורתו על חבוריו הנפלאים המרפאים את הנפש ומולכים אותנו בדרך העולה בית-אל. יהי רצון שתזכו לשנים רבות וטובות מתוך בריאות איתנה ונהורא מעליא.

ברצוני להתייעץ עם כבוד תורתו בענין חשוב ביותר: ברוך הוא וברוך שמו זכיתי באשה טובה ויקרה, אני משתדל מאד לכבד אותה, ובלי עין הרע יש לנו שלום בית. אני לא יודע למה, אבל חמי התלבש עלי והוא מציק לי בכל הזדמנות שישי לו - הוא

מבקר אותי בצורה משפילה, מתייחס אלי בזלזול, והדבר הכי גרוע - הוא מנסה להסית את אשתי נגדי.  
אשתי יודעת שהוא לא בסדר, והיא תמיד נמצאת לצדי. מה אפשר לעשות בנדון? תודה רבה!

### תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר משפטים, י"ח שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל אלעד נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה אמר לך, בדרך כלל זה קורה בין כלה וחמותה, שזה דבר ידוע שכלה וחמותה אף פעם לא ישתוו בשום פנים ואופן, וזה בא להן מחמת חסרון הדעת וקטנות השכל וכו', כי על פי רב האמא של החתן נכנס לה בדמיון כאלו הפלה גנבה את הבן שלה וכו', וחושבת לעצמה: אני ילדתי אותו וכו' וגדלתי אותו וכו', ועכשו באה בחורה צעירה וגונבת לי את הבן? וכו', או להפך - האמא של הכלה נכנס לה בדמיון כאלו החתן גנב את הבת שלה וכו', וחושבת לעצמה: אני ילדתי אותה וכו' וגדלתי אותה וכו', ועכשו בא בחור צעיר וגונב לי את הבת? וכו', אשר כמוכן זה בא מקטנות וחסרון הדעת שיש בנשים וכו', וכך הטבע הרע שאי אפשר לשנות את זה, וזה נמצא כמעט אצל כלם, אבל אצלך זה בדיוק ההפך - שחמיך הוא מאותו סוג בני אדם עם שכל קטן שלא יכולים להשלים שבא בחור ולקח ממנו את הבת שלו, והוא חושב לעצמו: אני גדלתי אותה וכו', ולבסוף בא בחור ולקח לי את בתי, ולכן הוא רב אתך ומציק לך ומצער אותך וכו'.

לדעתי אל תעשה שום עסק מזה, שתק שתק על כל הבזיונות החרופים והגדופים שעושה לך, ומאחר שאשתך עומדת על צדך ואתם אוהבים אחד את השני, ומבינים אחד את השני, אזי עצתי שלא תענו לו שום דבר, רק תתנו לו לדבר ולהסית וכו', ואתה

ואשתך צריכים לקשר יותר את הקשר ביניכם, אבל בשום פנים לא לענות לאבא שום דבר, אלא לדון אותו לכף זכות, כי מסכן גם הוא מהטיפוסים האלו שחושבים שגנבו לו את הבת וכו'.

הקדוש ברוך הוא יעזר לכם שאתם תחזיקו את עצמכם ביחד, ואז תצליחו בחיי נשואיכם.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תרנח.

**קבלתי על עצמי סדר למוד מלא וגדוש, וקשה לי להחזיק בו לאורך זמן. מה העצה?**

**שאלה:**

**מאת נחמן שמואל:** שלום לכבוד הרב הצדיק שליט"א. קדם כל, אביע תודה מעמקא דלבא על כל העצות הנפלאות והחזק שאתה שואב מדבריכם. קבלתי על עצמי להתחיל ללמוד בסדר-דף-הלמוד של רבנו ז"ל, וסדרתי לעצמי סדר הכולל מקרא, משנה, גמרא, מדרשים, זהר לקוטי מוהר"ן, ולקוטי הלכות. החזקתי בזה בערך שבועים, אבל אני מרגיש שזה לא יחזיק לאורך זמן, כי יהיה קשה לי לעמוד בעמס הזה. מה העצה?

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר משפטים, י"ח שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל נחמן שמואל נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת שרבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ע"ב)

שגם בעבודת השם יתברך יש יצר הרע, כי לפעמים אדם מתלהב יותר מדאי, שזוהו בכלל (שמות י"ט כ"א) "פן יהרסו אל הוי"ה לראות", שזהו הירוד הקדוש ברוך הוא למשה שיראה להזהיר לעם ישראל קדם קבלת התורה, כי בכל דבר צריכים לדעת את השעור ואת הכחות הנפש שיש לו, ולא ימתח את המחין וכו', וכן אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן נ"ד) שגם בלמוד תורה צריך בחינת הסתפקות, וכן אמרו חכמינו הקדושים (יבמות צ"ט): לפעמים בטולו של תורה זו קיומו, כי האדם צריך לצמצם עצמו לא להתלהב הן לרוחניות והן לגשמיות, ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ע"ח) שהלב של האדם בוער תמיד או אל הקדשה או אל הטמאה, ועל ידי למוד תורה הוא מקרר את תבערת ההתלהבות.

ולכן צריכים לדעת בכל דבר איך להתנהג שלא יהיה רבוי אור כדי שלא יבוא אחר כך לרבוי חשך וכו', וידוע שרבנו ז"ל נתן למוהר"ן ז"ל הנהגה ללמד בכל יום חמשה דפים שלחן ערוך, ועוד למודים, אבל הזהיר אותו שיראה גם לדבר עם אנשים, כדי שיתן נוחא למחין (עין חיי מוהר"ן תל"ה) ולכן אתה צריך להזהר מאד מאד לא ליגע יותר מדי את המחין, ואז דיקא תצליח.

העקר להיות בשמחה, כי תכף ומיד כשאדם בשמחה הוא יודע איך להוליך את השמחה, כי בשמחה אותיות מחשב"ה, ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן י') מה שבני אדם רחוקים מהקדוש ברוך הוא מפני שאין להם ישוב הדעת. ולמה אין להם ישוב הדעת? מפני שאינם בשמחה, ולכן תעשה כל מה שביכולתך לתת נוחא למחין שלך, ותשמע אפלו קלטות של שמחה כדי להגביה את רוחך, ותהיה תמיד בישוב הדעת.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תרנט.

**האם ללמוד תרגום הזהר יש אותה חשיבות כמו ללמוד ספר הזהר?**

**שאלה:**

**סאת לירן:** לכבוד מורי ורבי שליט"א, שלום וברכה. ברוך השם זכיתי לגרס את כל ספר הזהר הקדוש. כעת אני רוצה ללמוד אותו שוב, אבל הפעם ללמוד את התרגום של הזהר ללשון הקדש כדי שאוכל להבין קצת יותר האם כדי שזה יחשב לי שסימתי את הזהר שוב אני צריך לקרוא גם את לשון הזהר עצמו?

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר משפטים, י"ח שבט ה'תשע"ד.

**שלום וברכה אל לירן נרו יאיר**

**לנכון קבלתי את מכתבך.**

אתה לא יכול לתאר ולשער את גדל הזכות של האדם שזוכה לגרס בכל יום בזהר ובתקוני זהר, אשר זה דבר גדול מאד מאד, ומזכך את הנפש מכל מיני חלדה וכו', עד כדי כך שרבנו ז"ל אמר (שיחות הר"ן סימן ק"ח) ידוע שלמוד הזהר מסגל מאד מאד. ודע, שעל ידי למוד הזהר נעשה חשק לכל מיני למודים של התורה הקדושה, והלשון הקדוש של הזהר מעורר מאד לעבודת השם יתברך, דהיינו השבח שמשבח ומפאר את העובד השם, דהיינו הלשון הרגיל בזהר לומר "זכאה" וכו', על כל מצוה ועבודה וכו'. ולהפך, הצעקה שצועק "וי" וכו', "וי לה וי לנשמתה" על הסר מעבודת השם - אלו הלשונות מעוררים מאד את האדם לעבודתו יתברך. וכן אמר רבנו ז"ל (שם סימן ק"ט) רבי שמעון בן יוחאי קדש כל כך את לשון התרגום עד

שאפלו שאר דברים הנכתבים בלשון תרגום יש להם כח לעורר להשם יתברך.

והאריז"ל נתן תקון לבעל תשובה לומר בכל יום חמשה דפים זהר וחמשה דפים תקונים, ולכן אשריך ואשרי חלקך שזכית לסים את כל ספר הזהר, ותשתדל להתחיל עוד פעם, וכן תעשה כל ימי חיידך ללמד בכל יום כמה דפים זהר וכמה דפים תקונים שהוא זכות מאד מאד גדולה.

היום יש הרבה פרושים פשוטים על הזהר ועל התקונים שמפרשים את פרוש המלות, ואתה יכול לעיין בהם בעת שאתה לומד את הזהר, אבל לא צריכים להוציא מהפה את הפרושים רק את הזהר שהלשון מאד מסגלת לנשמה.

יעזר הקדוש ברוך הוא שתמיד תחזיק בזה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תרס.

**כתוב שי"ש אנשים שהשם יתברך כועס עליהם, ומצד שני כתוב שהשם יתברך אוהב גם את הרשעים. איך זה מסתדר?**

**שאלה:**

**מאת צבי:** בחז"ל ובספרים הקדושים מבאר באריכות בהרבה מקומות שהשם יתברך אוהב את הרשע הגדול יותר ממה שאנחנו אוהבים את הצדיק הגדול וכו', וראיתי שגם הצדיק שליט"א כותב בכמה מקומות שזו שטות גמורה לחשב שהקדוש ברוך הוא כועס על האדם. איך זה מסתדר עם כל המאמרי חז"ל בש"ס, במדרשים



ובזהר הקדוש על כל מיני אנשים שהקדוש ברוך הוא כועס  
עליהם או שונא אותם?

### תשובה:

בעזרת השם ותברך, יום ראשון לסדר משפטים, י"ח שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל צבי נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אתה צריך לדעת שבכל מקום שכתוב בדברי חכמינו הקדושים  
רשע וכו', או רשעים וכו', הפוננה היא על זה שיודע את רבונו ומכון  
למרד בו, וכמו שהיו בכל דור ודור רשעים ארורים שיודעו את רבונו  
וכונו למרד בו, והסיתו והדיחו את נשמות ישראל מהקדוש ברוך  
הוא, ודברו נגד התורה ונגד כל הקדוש לעם ישראל, שעל אלו אמר  
רבנו ז"ל (ספר המדות אות מריבה סימן פ"ח) אין מלמדים זכות על המסית;  
שאלו המסיתים ומדיחים אין להם תקנה, והם הנקראים רשעים  
גמורים שגיהנם תכלה והם לא יכלו וכו', וכמו שאנחנו רואים בדורות  
האחרונים במאה השנים האחרונות שקמו תרבות אנשים חטאים,  
שלמדו וכו' ויצאו לתרבות רעה וכו', והם מלאים נאוף שקוץ ותעוב  
וכו', קלים ריקים ופוחזים, חבורה של לצנים שעשו לצנות מכל דברי  
חכמינו הקדושים, הם הם הרשעים שאין להם תקנה.

אבל סתם בן אדם, אפלו שנכשל בעברות הכי חמורות חס  
ושלום, עם כל זאת כשיש לו לב נשבר והוא שבור מאד איך בא  
לדברים כאלו וכו', ויש לו יסורי מצפון וכו', ורוצה לחזור בתשובה,  
אבל הרע שעשה הורג אותו, כמו שכתוב (תהלים ל"ד) "תמות רשע  
רעה", ואמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן חלק א' סימן ד') שעוונותיו של  
אדם חקוקים על עצמותיו, כמו שכתוב (יחזקאל ל"ב) "ותהי עונתם  
חקוקה על עצמותם", וזה מה שהורג את האדם - על אנשים כאלו  
יש רחמנות מאד מאד גדולה. וזו עבודת הצדיק שהוא הבעל תפלה  
שמוכא בדברי רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן חלק א' סימן רפ"ב) שלמד אותנו

שצריכים לדון לכף זכות אפלו רשע גמור, הינו שמתגבר עליו יצרו בכל פעם יותר ויותר וכו' וכו', וקשה וכבד לו לצאת מזה, ולכן הצדיק האמת מוצא את הנקודות הטובות שיש בו ודן אותו לכף זכות, ומתפלל גם עמו שזה מה שאמרו חכמינו הקדושים (פרייתות א:) כל תענית שאין בה ממושעי ישראל - אינה תענית, שהרי חלבנה ריחה רע ומנאה הכתוב עם סממני קטרת.

ולכן זה בכלל לא סותר, ואלו שני דברים - סתם אדם שמסכן נקשל בעברות חמורות וכו' וכו', ואף שהוא רשע, אבל הוא לא מסית ומדיח את אף אחד, מתגבר עליו יצרו והוא לא יכול לצאת מזה - עליו יש למוד זכות, עד שעל ידי למוד זכות יכולים להוציא אותו לבסוף מהרע ושיגיע לטוב, שזה (תהלים ל"ז) "ועוד מעט ואין רשע והתבוננת על מקומו ואיננו", הינו שהפסוק מזהיר למצא אצל כל אחד ואחד איזו נקדה טובה, כי אי אפשר שלא יהיה אצלו איזה מעט טוב אפלו שהוא רשע גמור, כמאמרם ז"ל (ברכות נ"ז.) על הפסוק (שיר השירים ד') "כפלח הרמון רקתך" - מאי רקתך? אפלו ריקנין שבך מלאים מצות כרמון. ועל ידי זה שמלמדים עליו זכות בבחינת "והתבוננת על מקומו ואיננו" - הוא כבר לא אותו אדם, כי על ידי שמגלים לו את האהבה שהקדוש ברוך הוא אוהב אותו, על ידי זה הוא חוזר בתשובה מאהבה, שאז כל עוונותיו מתהפכין לזכיות.

הקדוש ברוך הוא יעזר לנו שנוזקה תמיד לחפש ולבקש ולמצא בעצמנו את הנקודות הטובות שיש בנו, ואף שאנחנו נופלים בכל פעם יותר ויותר, עם כל זאת הלב שלנו שבור איך אנחנו נופלים בכל פעם בעמק בור ודות וכו', ובזכות זה נוזקה גם כן לחזור בתשובה שלמה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תרסא.

**רבנו אומר שאדם צריך להיות עקשן גדול בעבודת השם.  
כיצד זה מסתדר עם זה שאסור לדחוק את השערה?**

**שאלה:**

**מאת דן:** שלום לכבוד הצדיק.

ידוע לנו בשם הגאון מוילנא ובשם רבנו נחמן מברסלב שאדם צריך להיות עקשן גדול בעבודת השם. כיצד זה מסתדר עם דברי חז"ל שאמרו שאסור לדחוק את השערה? אודה לרב על תשובתו.

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר משפטים, י"ח שבט ה'תשע"ד.

**שלום וברכה אל דן גרו יאיר**

**לנכון קבלתי את מכתבך.**

רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן מ"ח) צריך להיות עקשן גדול בעבודת השם יתברך, לבלי להניח את מקומו, דהינו מעט מקצת עבודתו שהתחיל וכו', אף אם יעבר עליו מה שיעבר, כי צריך עקשנות גדול מאד להיות חזק ואמיץ לאחזו עצמו ולעמד על עצמו, אף אם מפילין אותו חס ושלום בכל פעם, כי לפעמים יש שמפילין אחד מעבודת השם יתברך, אף על פי כן עליו לעשות את שלו, לעשות מה שיוכל לעשות בעבודת השם יתברך, ואל יטעה ויניח עצמו לפל לגמרי חס ושלום, כי כל אלו הנפילות והירידות והבלבולים והספקות והעקמומיות ההכרח לעבר על כל אחד ואחד כשרוצה להכנס אל הקדשה וכו', וגם גדולי מבחרי הצדיקים הגדולים האמתיים עברו כל זה וכו', ולכן צריכים להיות עקשן גדול לא לעזוב את עצמו לפל.

אבל זה בכלל לא נקרא דחיקת השערה, כי דחיקת השערה

הכונה שהקדוש ברוך הוא מכרח לעזור לו, שעל זה הזהירנו רבנו ז"ל מאד (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן כ' וסימן קצ"ו) שאסור להתעקש בתפלתו שהקדוש ברוך הוא יעשה לו דוקא את בקשתו, כי זה הוא כמו לוקח דבר בחזקה ובגזלה, רק צריכים לבקש ברחמים ובתחנונים, אם יתן - יתן, ואם לאו - לאו, וכן אמרו חכמינו הקדושים (ברכות ל"ב:) כל המאריך בתפלתו ומעיין בה סוף בא לידי כאב לב, שנאמר (משלי י"ג י"ב) "תוחלת ממשכה מחלה לב", ופרש רש"י: מצפה שתעשה בקשתו על ידי הארכתו, סוף שאינה נעשית, ונמצאת תוחלת ממשכת חנם, והיא כאב לב כשאדם מצפה ואין תאותו באה; עיין שם.

ולכן הם שני דברים - עקשן צריכים להיות בכל מחיר, לא לעזב את עצמו לפל בחלישות הדעת ובעצבות בשום פנים ואפן, ואפלו שישמע כרוזים מהשמים שאין לו תקנה וכו' וכו', לא יסתכל על זה, אלא ימשיך בעבודתו, הן בלמוד התורה הקדושה - שאפלו שרואה שאינו מבין כלל ימשיך ללמד בקטנות המחין, ולא יעזב את עצמו, והן בתפלה - שנדמה לו שאף אחד לא שומע אותו, ימשיך להתפלל אליו יתברך בעקשנות גדולה מאד מאד, והן בקיום המצוות המעשיות - שלא מרגיש שום טעם בקיום המצוות, אל יסתכל על זה בשום פנים ואפן, אלא יהיה עקשן גדול מאד וימשיך לעשות את עבודתו.

עם כל זאת צריכים לשמר מאד מאד לא לדחק את השעה, שאני מכרח תכף ומיד להבין מה שאני לומד, ואם לא אני לא לומד וכו', או שאני מכרח שיקבלו את תפילתי תכף ומיד כשאני מתפלל, ואם לא אני מפסיק להתפלל, או שאני מכרח להרגיש אור גדול מאד בעת שאני מקים את המצוות, ואם לא אני לא מקים את המצוות, זו נקרא דחיקת השעה, אקוה שתבין.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תרסב.

**האם יש בעיה לתלות בבית תמונה עם שם הוי"ה  
או שם אלקים?**

**שאלה:**

**מאת נתן:** לכבוד קדשת מוהרא"ש שליט"א.  
יש הרבה אנשים שתולים בביתם כל מיני סגלות, קמיעות  
או ברכות ממסגרות, שכתוב בהם שם הוי"ה או שם אלקים.  
האם יש בזה בעיה? והאם זה נכון שזה גורם לעניות ולבעיות  
בבית?

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר משפטים, י"ח שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל נתן נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

צריכים מאוד מאוד לשמר לא לתלות בבית שם הוי"ה או שם  
אלקים או שאר שמות, כי זה מביא הרבה צרות בתוך הבית. הילדים  
הולכים לפעמים ערמים וכו' או לא נקיים וכו', בשעה שתלוי שלט  
שויתי הוי"ה וכו', וזה בכלל לא כבוד וכו', ואדרבה, זה בזיון גדול  
וכו', ולכן צריכים להזהר מאוד שבבית לא יתלה שלט כזה, כי  
יש על זה ענש גדול מאוד והקפדה גדולה.

יכולים לתלות מה שרוצים - "ברכת הבית" או שאר דברים,  
או תמונות של צדיקים, אבל לא שם הוי"ה או שם אלקים וכו', וכו',  
כי אם עושים את זה אזי יש הרבה בעיות בבית הזה, כי תינוקות  
מסתובבים עם טיטולים וכו' ולפעמים הם הולכים לגמרי ערמים  
וכו', וזה בזיון להשם, ולכן ירא שמים יתרחק מזה. יעזר הקדוש  
ברוך הוא שתבשר לי תמיד בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תרסג.

**איך אפשר לאכל זיתים מבלי להנזק משכחה?**

**שאלה:**

**מאת יעקב:** לכבוד קדשת מוהרא"ש שליט"א.  
 חז"ל למדו אותנו במסכת הוריות שיש חמשה דברים  
 שגורמים לשכחת הלמוד, ואחד מהם הוא 'הרגיל בזיתים',  
 והמפרשים אומרים שכאשר אוכלים שמן זית, זה מבטל את  
 השפעת השכחה של הזיתים.  
 האם צריכים להקפיד לאכל את השמן זית דוקא יחד עם  
 הזיתים, או שאפשר לאכל אותו בנפרד אחר כך וזה יועיל גם  
 כן? והאם יש ענין כלשהו שלא לאכל יותר משבעה זיתים?  
 תודה.

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום ראשון לסדר משפטים, י"ח שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל יעקב נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

מה שחכמינו הקדושים אומרים שיש דברים שגורמים לשכחה,  
 ואחד מהם הרגיל בזיתים, ידוע שאם שופכים על זה שמן זית אזי זה  
 לא מזיק, ואדרבה, יזכה לזכרון טוב.

רבנו ז"ל אמר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן נ"ד) כי עקר הזכרון הוא  
 לזכר תמיד בעלמא דאתי, הינו שיש עוד עולם, ולא יעשה מזה  
 העולם עקר, אלא לזכר שיבוא היום שנצטרך לעזוב את זה העולם  
 וכו', ואף אחד לא יכול להתחמק מזה וכו'.

ולכן אשרי אדם שזוכה לקיים בכל יום מצוות ומעשים טובים  
 שרק זה מה שילך לפניו, כמו שכתוב (תהלים פ"ה י"ד) "צדק לפניו

יְהִלֵּךְ וַיִּשֶׂם לְדַרְךָ פְּעֻמּוֹי", הֵינּוּ הַצְדָּקָה וְהַחֲסֵד שֶׁהוּא עוֹשֶׂה לְבְנֵי אָדָם, זֶה מֵה שְׂיִלֵּךְ לְפָנָיו עַד הַפֶּסֶא הַכְּבוֹד. יַעֲזֹר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂנֹזֶכֶה לַחֲטָף בְּכָל יוֹם טוֹב אֲמַתִּי וְנִצְחִי וְלַעֲזֹר לְיִזּוּלֵת, שֶׁרַק זֶה מֵה שְׂיִלְיָה אוֹתָנוּ.

הַמְּאַחַל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

## ג' תרסד.

**קִשָּׁה לִי לְכַוֵּן אֶת כָּל הַכּוֹנוֹת בְּקִרְיַת שְׁמַע. מָה הָעֵקֶר שְׂצָרִיכִים לְכַוֵּן?**

**שְׂאֵלָה:**

**מַאת יִשְׂרָאֵל:** לְכַבֹּד הָרַב הַצְדִּיק הַגָּדוֹל. כְּשֶׁאֲנִי קוֹרֵא קִרְיַת שְׁמַע, קִשָּׁה לִי לְכַוֵּן אֶת כָּל הַכּוֹנוֹת הַמוֹפִיעוֹת בְּסֻדּוּרִים - כְּגוֹן שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הִיָּה הוֹנֶה וַיְהִי, וְהוּא מוֹלֵךְ עַל אַרְבַּע רוּחוֹת הַשָּׁמַיִם וְכוּ'. לְכַן אֲנִי שׂוֹאֵל: מָה הָעֵקֶר שְׂצָרִיךְ לְכַוֵּן בְּפֶסֶק הַרְאִשׁוֹן שֶׁל קִרְיַת שְׁמַע?

**תְּשׁוּבָה:**

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם רִאשׁוֹן לְסֻדּוּר מִשְׁפָּטִים, י"ח שְׁבַט ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יִשְׂרָאֵל נְרוֹ יֵאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מַכְתָּבְךָ.

יְדוּע שֶׁרַבְנוּ ז"ל רָצָה מְאֹד שֶׁיִּשְׁלַח לָנוּ רַק אֲמַת, שְׂאָדָם יִתְפַּלֵּל עִם אֲמַת, אֶפְלוּ הָאֲמַת שְׁלוֹ וְכוּ', אֲבָל שִׁיְהִיָּה עִם אֲמַת, כְּמוֹבֵא בְּדִבְרֵי ז"ל (לְקוּטִי מוֹהֲר"ן חֵלֶק א' סִימָן קי"ב) כְּשֶׁאָדָם אוֹמֵר אֶת הַדְּבוּרִים עִם אֲמַת אֶפְלוּ עִם אֲמַת שְׁלוּ, עַל יְדֵי זֶה מְאִיר לוֹ הָאֲמַת אֵיךְ לְצַאֵת מֵהַחֲשֵׁךְ שְׁנֹלְכֵד בָּהּ, וְלְכַן הִזְהִירָנוּ רַבְנוּ ז"ל מְאֹד מְאֹד לֹא לְכַוֵּן שׁוֹם כּוֹנוֹת, אֶלָּא כּוֹנוֹת פְּשוּטוֹת שֶׁהוּא פְּרוֹשׁ הַמְּלוֹת, וּבִתְוֶךְ פְּרוֹשׁ הַמְּלוֹת

כבר כלולים כל הכונות, ואם אדם מתפלל עם פרוש המלות "השם הושיעה" - והוא מכונן פשוט מעמק הלב רבונו של עולם תושיע אותי, זה נקרא אמת, וידוע מה שמוכא (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ק"כ) שאפילו אלו האנשים שרבנו ז"ל צוה אותם ללמד כתבי האריז"ל, אבל הזהיר אותם לא לכונן שום כונות, אלא לקשר את המחשבה אל הדבור, שפזה כלולות כבר כל הכונות.

וכן מוכא (תני מוהר"ן סימן תי"ד) אחד שאל אותו על ענין מה שנאמר בשלחן ערוך (ארח חיים סימן ה') לכונן בשעת אמירת הוי"ה, השיב לו רבנו ז"ל ומה חסר לך כפשוטו, אדנ"י - גאט (רצה לומר השם) כי על ידי אמירה בכונה פשוטה זאת מחיבים לרעד ידיו ורגליו וכל רמ"ח אבריו ושס"ה גידיו של אדם. וזו דעת רבנו ז"ל לענין הכונות של השמות, עין שם. ולכן אסור להתבלבל משום דבר בעולם, ומכל שכן בשמות וכונות וכו' וכו', ששם אדם יכול להטעות את עצמו מאד מאד, ואין לך דבר שעובדים על בני אדם כמו עניני השמות והכונות וכו' וכו', כי אדם צריך להגיע לזכוך מחשבה כזה עד שהשמות יבואו לבד לפני עיני שכלו, וכל זמן שלא הגיעו אליו וכו', סימן שיש לו עוד הרבה עבודה לזכור את המחשבה שלו מכל מיני הרהורים רעים, הרהורים מגנים ומחשבות זרות שנדבקו בו על ידי רבוי עוונותיו.

ולכן אסור להתבלבל משום דבר, רק להתפלל בתמימות ובפשיטות מתוך הסדור כמו ילד קטן, ולקשר את המחשבה אל הדבור, ויחשב במה שהוא אומר וכו', כי אדם יכול לומר את דבורי התפלה ובין כך מח מחשבתו משוטט בכל מיני שטיות שבעולם, הדבור מהפה מדבר, והמחשבה שבמח חושבת כל מיני שטיות, ואין לך עוד שקר יותר גדול מזה, ולכן עקר עבודת בר ישראל צריכה להיות לקשר את המחשבה אל הדבור שיכונן למה הוא אומר, וזו תפלה עם אמת, ובזה כבר כלולות כל הכונות וכו'.



ולכן לדעתתי אל תבלבל את עצמך מכל זה, והקדוש ברוך הוא יוליך אותך על הדרך הנכונה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תרסה.

**לאחר עשר פגישות החלטתי שהשדוף לא מתאים ונתקנו את הקשר. האם עלי לבקש מהבחור 'כתב מחילה'?**

**שאלה:**

**מאת שרה:** אני בחורה מבית חרדי, וברצוני לשאל שאלה לגבי שדוף שהתבטל: נפגשתי עם בחור כעשר פגישות, אף לבסוף נתק הקשר כי הבנתי שאין בינינו התאמה. מישהי מהמספחה אמרה לי שעלי לבקש ממנו 'כתב מחילה' - כלומר שיכתב לי במפרש שהוא מוחל וסולח לי ואין לו שום הקפדה עלי. האם זה נכון?

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר משפטים, י"ט שבט ה'תשע"ד.

שלום רב אל שרה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

רק כשהיו ארוסין או שבירת צלחת וקבלת קניין וכו', אז מי שעזב את השדוף הוא מוכרח לבקש מהזולת כתב מחילה, כי זה יכול לפגוע בו יותר מאחר וכו', ולא כדאי להכנס בדברים עדינים ומסכנים כאלו וכו', ועוד שהרי מי שעזב את השדוף גרם בושה ועלבון לזולת, אזי הוא מוכרח לבקש כתב מחילה, אבל סתם בשדוכים אין דבר כזה, כי בכלל לא צריכים לבקש סליחה אפלו בעל פה וכו', כי אם זה

לא מתאים אזי שלום, ואני לא מחייב לך משהו, ואת לא מחייבת לו משהו, ולכן אין לך מה להתבלבל.

העקר במציאת הזווג - צריכים להקפיד להסתפל על המדות של הבחור, כי המדות הם עקר האדם, כי בלי מדות זו חיה בצורת אדם. הכל יכולים לתקן, כגון אחד עם הארץ וכו' - הוא יכול ללמד, אחד אין לו עבודה וכו' - הוא יכול למצא עבודה, בכל תחום יכולים להשלים את זה, אבל לא כן במדות. הרבי רבי אלימלך מליז'ענסק זכותו יגן עלינו אמר: עד גיל שמונה עשרה יכולים לתקן את המדות, אבל אחר כך קשה מאד מאד לשבר את המדות, כי אם אדם כעסן - מאד מאד קשה להוציא ממנו את מדת הכעס, או אם אחד קמצן - מאד מאד קשה להוציא ממנו את מדת הקמצנות, או אם אחד הוא עז פנים - קשה מאד להוציא ממנו את מדת העזות שזו מדה מאד מגנה וכדומה, ולכן לא בחנם שרבנו ז"ל נתן לנו את 'ספר המדות', כי המדות הן עקר האדם, ובזה מכירים אדם טוב, ולכן אחרי שתים או שלש פגישות כבר יכולים להכיר את כל האדם, ולא צריכים למשך עשר פגישות כדי שלא יהיה קשר רגשי ביניהם וכו', שאז קשה וכבד מאד להתחרט ולהפיר.

הקדוש ברוך הוא יעזר שתבשרי לי בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תרסו.

**יש לי רגשות עזים לגבי ידיד שלי, אף הוא לא מענין בקשר רציני. מה אני אמורה לעשות?**

**שאלה:**

**מאת יעל:** אני בת עשרים ושנים, וישנו בחור שאני מידדת אתו - הוא מחזק אותי מבחינה תורנית, ובעצם הוא הפיר

לי את העולם הדתי ואת הקהלה שלך. ברוך השם חזרתי בתשובה, אני שומרת על הצניעות, וזכיתי להיות אצל רבנו הקדוש.

בניתי לעצמי אשליה שאותו הידיד הוא יהיה בעלי לעתיד, ואני חשה רגשות כנים ומטרות משתפות אתו, אולם הוא לא מענין בי, ואף טוען שהיצר הרע חפץ להכשיל אותנו שכן יש בינינו משיכה כשאנו נפגשים.

אני חשה פספוס, כי שאיפותינו לבנית בית דומות, ואני מרגישה שיש פוטנציאל לבנית בית משתף בעל ערכים ושמחה. מה אני אמורה לעשות? האם עלי לוותר ולהבין שזה לטובה?

### תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר משפטים, י"ט שבט ה'תשע"ד.

שלום רב אל יצל תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

אשריך ואשרי חלקך שאת מתחזקת ביראת שמים, יעזר הקדוש ברוך הוא שתעלי מעלה מעלה ותזכי לבנות בית נאמן בישראל, ומאד מאד אני שמח שזכית גם כן להיות אצל ציון רבנו ז"ל אשר אין למעלה מזה, כי הוא הבטיח שכל מי שיבוא אל ציונו הקדוש בעיר אומן ויתן פרוטה לצדקה בעבורו, ויאמר את העשרה מזמורי תהלים הנקראים 'תקון הכללי', אפלו אם עצמו וגבהו חטאיו ופשעיו יוציאו מהשאל תחתית, ולכן אני מאד מאד שמח שזכית להיות אצל ציון רבנו ז"ל, ודעי לך שהוא השדכן המשדך כל השדוכים, כמו שאמר (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן פ"ט) שהצדיק הוא השדכן המשדך כל השדוכים, והוא שמחבר בין אחד לשני, והוא שמחבר בין ישראל לאביהם שבשמים.

אני לא יודע מי הבחור הזה שאת מידדת אתו וכו', ולדעתי את

צריכה לדבר אתו פתוח ולא להתביש, ולהגיד לו שאת כן מענינת בו, כי למה צריכים להסתובב ככה סתם? וזה מאד מאד מסכן, כי כך אמרו חכמינו הקדושים (כתובות י"ג): אין אפוטרופוס לעריות, ולכן זה מאד מאד מסכן שתסתובבו סתם ככה, אמת הוא קרב אותך אל הקדוש ברוך הוא, וזכית על ידו לחזור בתשובה שלמה, ואת צריכה להודות לו מאד, אבל לדעתי תגידי לו פתוח שאת חושבת ממנו ולא להתביש, והקדוש ברוך הוא יעזר שאם זה באמת זווג מן השמים שילך מה שיותר מהר, כי אסור להסתובב סתם ככה כי זה מאד מסכן וכו' וכו'.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תרסז.

**האם זוג משדכים יכולים לטייל יחד ברחוב או שיש בזה חשש לעין הרע?**

**שאלה:**

**סאת עמרם:** לכבוד הצדיק מיבנאל, שלום וברכה.  
ראיתי שיש זוגות חרדיים, שכאשר הם יוצאים לפגישות שדוכים, הם הולכים לטייל ברחוב, ואני שואל את עצמי - הרי כתוב "אין הברכה שורה אלא בדבר הסמוי מן העין", ובטח שרוצים שתשרה ברכה בשדוך, אם כן, איך הם לא מפתדים שיראו אותם אנשים אחרים?  
אשמח אם תסבירו לי את הענין, ותודה רבה על השו"ת הנפלא והמאלף, ישלם השם שכרכם מן השמים.

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר משפטים, י"ט שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל עמרם נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

חֲסֵדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שְׂאֵצֶל הַחֲרָדִים לְדַבֵּר הַשֵּׁם נִפְגָּשִׁים פְּעַם אוּ פְּעָמִים אוּ הֵכִי הַרְבֵּה שְׁלֹשׁ וּמַחְלִיטִים אִם כֵּן אוּ לֹא, וּגּוֹמְרִים אֶת הַשְּׂדוּךְ בְּכִי טוֹב, וְלֹא מִסְתַּוְבָּכִים הַרְבֵּה, כִּי זֶה לֹא בְרִיא - לֹא בְּגִשְׁמִיּוֹת וּמְכַל שֶׁכֵּן לֹא בְרוּחָנִיּוֹת.

וּמָה שְׂאֵתָה כּוֹתֵב שְׂאִין הַבְּרָכָה שׁוֹרָה בְּדַבֵּר הַסְּמוּי מִן הָעֵינַן, זֶה לֹא שִׁיךְ בְּדַבֵּר זֶה בְּכָלֵל, כִּי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים אָמְרוּ (קִידוּשֵׁין מ"א.) אֲסוּר לְאָדָם שְׂיִקְדַּשׁ אֶת הָאִשָּׁה עַד שְׂיִרְאֶנָּה שְׂמָא יִרְאֶה בָּהּ דְּבַר מְגִנָּה וְתִתְגַּנֶּה עָלָיו, וְרַחֲמָנָא אָמַר (וַיִּקְרָא י"ט י"ח) "וְאָהֲבֵת לְרַעְךָ כְּמוֹךְ", וְלִכְּנֵן מְכַרְחִים לְהַפְגִּישׁ וּלְדַבֵּר יַחַד, כְּדֵי לְרְאוֹת אִם יֵשׁ הַתְּאַמָּה, וְאִם יוּכְלוּ לְחַיּוֹת בִּיחַד וְתִהְיֶה בֵּינֵיהֶם שְׂפָה מְשֻׁתָּפֶת. וְתִבּוֹא בְּרָכָה לְאֵלוּ שֶׁכֵּן נִפְגָּשִׁים וְכוּ', כִּי כָּל הַשְּׂדוּכִים שְׂמְכַרְיָחִים אֶת הַבֵּן אוּ אֶת הַבַּת וְכוּ' - שְׂדוּךְ כִּזֶּה לֹא עוֹלָה יָפֶה כָּלֵל וְכוּ', כְּאֲשֶׁר הִרְאֵתָה הַמְּצִיאוֹת, וְלִכְּנֵן כֵּן צְרִיכִים לְהַפְגִּישׁ וּלְדַבֵּר יַחַד וְכוּ', וְכַמוֹכֵן שְׂפָדָאֵי שְׂזֵה יִהְיֶה בְּמָקוֹם צְנוּעַ, וְלֹא צְרִיכִים לְהִסְתַּוְבֵּב עַל הַרְחֻבוֹת לְמִשְׁךְ אֶת הָעֵינַן שֶׁל כָּלֵם וְכוּ'.

הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יַעֲזֹר שֶׁנִּשְׁמַע וְנִתְבַּשֵּׁר תְּמִיד בְּשׁוֹרוֹת מְשֻׁמְחוֹת.

הַמְּאַחַל לָךְ בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

## ג' תרסח.

**לְצַעְרֵי הָרֵב אֲנִי נִכְשָׁל בְּפָגַם הַבְּרִית. הָאֵם עָלַי לְהַפְסִיק  
לְהִיּוֹת חֲזָן וְלִמְסַר שְׂעוּרֵי תוֹרָה?**

**שְׂאֵלָה:**

**מַאת נֶתַן:** שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב יִגִּיעוּ לְצַדִּיק.  
אֲנִי מוֹסֵר שְׂעוֹר בְּלִקוּטֵי מוֹהֵר"ן וּמִשְׁמַשׁ כְּחֲזָן בְּבֵית הַכְּנֶסֶת,  
אֲבָל לְצַעְרֵי אֲנִי לֹא מְצַלִּיחַ לְשַׁמֵּר אֶת עֲצְמוֹ מִפָּגַם הַבְּרִית,

ואני נופל בכל פעם מחדש. המצב מתסכל אותי מאד, אָבֵל  
אני מנסה להחיות את עצמי עם הדבורים של הרבי. האם עלי  
להפסיק למסר שעורים ולהיות חזן? תודה רבה וכל טוב.

### תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר משפטים, י"ט שבט ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל נֶתָן גֵּרוֹ יְאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

מה אמר לך, בודאי אתה צריך לשמר מאד מאד מפגם הברית  
שזה הפגם שהורס את מח האדם לגמרי, ומשגע אותו, כי כך אמרו  
חכמינו הקדושים (סוטה ג) אין אדם עובר עברה אלא אם כן נכנס בו  
רוח שטות, ואמרו (תנחומא נשא) אין המנאפים נואפים עד שתכנס  
בהם רוח שטות; וצריך שתדע שהחטא המגנה הזה של הוצאת זרע  
לבטלה, מטמטם את המח ומעקם את הלב, ומכניס באדם קשיות  
וספקות עליו יתברך וכו' וכו', כי כל המחשבות של הכפירות  
והאפיקורסות שנכנסות באדם, זה רק על ידי שנכשלים בחטא  
המגנה הזה, מלבד זאת מה שאמרו חכמינו הקדושים (נדה י"ג.) אמר  
רבי יוחנן: כל המוציא שכבת זרע לבטלה חייב מיתה; ואמרו (שם)  
רבי יצחק ורבי אמי אמרי: כאלו שופך דמים, שנאמר (ישעיה נ"ז ה')  
"הנחמים באלים תחת כל עץ רענן שחטי הילדים בנחלים תחת סעפי  
הסלעים" - אל תקרי שחטי אלא שחטי; כי מכל טפה וטפה יכול  
להולד ולד, וכשסוחט את זרעו לבטלה הוא שוחט את ילדיו, והעוון  
הזה מטמטם את המח והדעת, ומכניס את האדם בחלישות הדעת  
וביאוש גדול כאלו הקדוש ברוך הוא שונא אותו, ולא צריך אותו  
וכו' וכו'.

ולכן צריכים הרבה לבקש את הקדוש ברוך הוא על קדשת  
הברית - שיהיה נקי לגמרי מהחטא הזה, ולא תהיה לו שום שיכות  
אל פגם הברית, כי הוא הורס לעצמו את החיים לגמרי, כמובא (שלחן

ערוך ארח חיים סימן ר"מ סעיף י"ד) שְׁכַבְתָּ הַזָּרַע הוּא כַח הַגּוֹף וּמֵאֹר  
הָעֵינַיִם וְכָל זְמַן שֶׁתֵּצֵא בְיוֹתֵר, הַגּוֹף כָּלָה וְחַיֵּיו אֹבְדִים, וְכָל הַשְּׁטוּף  
בְּבַעֲלִיָּה זְקֵנָה קוֹפְצָת עָלָיו וְכֹחוֹ תִשָּׁשׁ וְעֵינָיו כְּהוֹת וְרִיחַ רַע נוֹדֵף  
מִפִּיו וְשַׁעַר רֹאשׁוֹ וְגַבּוֹת עֵינָיו וְרִיסֵי עֵינָיו נוֹשְׂרִים, וְשַׁעַר זְקֵנּוֹ וְשִׁחֵיו  
וְשַׁעַר רִגְלָיו רַבָּה וְשֵׁנָיו נוֹשְׂרוֹת, וְהִרְבָּה כְּאֵבִים חוּץ מֵאֵלוֹ בְּאֵים עָלָיו,  
אָמְרוּ חַכְמֵי הַרֹפְאִים אַחַד מֵאֵלֶיךָ מֵת מִשְׁאָר חֲלָאִים, וְהֵאֱלֶךְ מֵרַב  
תִּשְׁמִישׁ, לְפִיכֶךָ צְרִיךְ אָדָם לְזַהֵר; הֲרִי שְׁלֵף לְפָנֶיךָ מֵה זֶה גּוֹרֵם גַּם  
בְּגִשְׁמִיּוֹת, וּמִכָּל שֶׁכֵּן בְּרוּחָנִיּוֹת שֶׁזֶה מְטַמֵּט לּוֹ אֵת כָּל הַמַּח, וְלִכֵּן  
בּוֹדֵאֵי צְרִיכִים לַעֲבֹד עַל עֲצָמוֹ הִרְבָּה שְׂיִזְכָּה לְבוֹא לְקַדְּשֵׁת הַבְּרִית.

עם כָּל זֹאת, צְרִיכִים לְדַעַת שֶׁעַקֵּר הַתְּקוּן עַל הַעֲבֹר הַמֵּר שְׁלוֹ,  
זֶה לְקֵרֵב רְחוּקִים, שֶׁזֶה מְאֹד מְאֹד חָשׁוּב בְּעֵינָיו יִתְבָּרֵךְ, וּבִפְרָט מִי  
שֶׁבְעֲצָמוֹ עֹבֵר מֵה שֶׁעֹבֵר וְכוּ', הוּא יְכוֹל לְקֵרֵב יוֹתֵר וְיוֹתֵר אֲנָשִׁים, כִּי  
הוּא מִבֵּין מֵה שֶׁעוֹבֵר עַל הַזּוּלָת, וּמוֹהֲרַנְ"ת ז"ל פִּרְשׁ (לְקוּשְׁטֵי הַלְכוֹת רֹאשׁ  
הַשָּׁנָה הַלְכָה א' אוֹת ג') אֵת מֵאֲמָרָם ז"ל (רֹאשׁ הַשָּׁנָה כ"ט). כָּל שְׂאִינוֹ מְחִיב  
בְּדַבָּר, אֵינוֹ מוֹצִיא אֵת הָרַבִּים יְדֵי חוֹבְתָן; שֶׁעֲנִיֵּן שׁוֹפֵר הוּא לְעוֹרֵר  
אֵת הָאֲנָשִׁים בְּתִשׁוּבָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (עֲמוֹס ג' ו') "אִם יִתְקַע שׁוֹפֵר בְּעִיר  
וְעַם לֹא יִחְרְדוּ", וְכֵתִיב (יִשְׁעִיָּה נ"ח א') "כִּשְׁוֹפֵר הָרֵם קוֹלֶךָ וְהִגַּד לְעַמִּי  
פִּשְׁעֵם וּלְבֵית יַעֲקֹב חַטָּאתֵם", כִּי מִי שֶׁהוּא חָיֵב בְּעֵינָיו עֲצָמוֹ וּמִרְגִּישׁ  
שֶׁהוּא הַכִּי גְרוּעַ בְּעוֹלָם וְכוּ', וְגִדְל הַחֲשֵׁךְ וְהַלְחֵץ וְהַדְחַק מִסְבָּבִים  
אוֹתוֹ מְכַל הַצְּדָדִים, עִם כָּל זֹאת, אִם הוּא צוֹעֵק בְּאֵמֶת לַהֲשִׁים יִתְבָּרֵךְ,  
זֶה יְכוֹל לַעֲשׂוֹת פֶּתַח שֶׁיֵּצְאוּ בּוֹ גַּם אַחֲרִים, וְלִכֵּן כָּל מִי שֶׁמִּרְגִּישׁ  
שֶׁהוּא מְחִיב בְּדַבָּר שֶׁהוּא נִכְשֵׁל בְּמֵה שֶׁנִּכְשֵׁל וְעֵדִין עוֹבֵר עָלָיו מֵה  
שֶׁעוֹבֵר, הַעֲצָה הוּא לְעוֹרֵר וּלְחַזֵּק אֵת אַחֲרִים.

וְלִכֵּן רֹאֵה לְהַמְשִׁיךְ לְקֵרֵב רְחוּקִים, וְאַתָּה יְכוֹל גַּם לְהַתְּפַלֵּל  
וְלַהֲיֹת חַזָּן, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יִכְנִיס בְּךָ רִיחַ טְהוּרָה שֶׁתִּזְכָּה לְקַדְּשֵׁת  
הַבְּרִית.

וְכֵן יְדוּעַ מֵה שֶׁאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (שִׁיחוֹת הַר"ן סִימָן קי"ט) שֶׁזֶה דְּבַר  
גְּדוֹל מְאֹד כְּשֶׁאוֹחֲזִין בְּזֶה, דֵּהֵינּוּ כְּשֶׁאוֹחֲזִין בְּזֶה שֶׁהוּא מְרַצָּה וְחַפֵּץ

ומשתוקק מאד שחברו יהיה איש כשר וצדיק אף על פי שהוא לא יהיה חס ושלום, זהו מעלה גדולה מאד. וכתב מוהרנ"ת ז"ל (שם) שכך היה הלשון שאמר רבנו ז"ל: שהוא מרצה אף על פי שאני אני זוכה חס ושלום לעבד את השם יתברך, על כל פנים יעבד ישראל השני את השם יתברך. זהו דבר גדול מאד כשאוחזין בזה, כך שמעתי מפיו הקדוש. ולפי דעתי נדמה לי שזהו דבר פשוט מאד, כי בודאי אני רוצה וחספזן מאד ומשתוקק ומתגעגע מאד שיהיו כל ישראל כשרים וצדיקים אמתיים, אפלו אם לא אזכה אני לזה, על כל פנים יהיה חברי בני גילי, וכל ישראל צדיקים נוראים אמתיים. כי זה עקר האהבה והרחמנות שצריכין לרחם אחד על חברו ועל כל ישראל שיזכה לתכלית האמתית להיות כרצונו הטוב באמת, שזהו עקר טובתן של ישראל, אבל ידעתי שיש בני אדם שכשהם נופלים חס ושלום מעבודת השם יתברך, מפל שפך וכל שכן אותן שנכשלין באיזו תאוה רעה או בעברה חס ושלום, הם שונאים ומתגרים במי שעוסק בעבודת השם יתברך, ורוצים להפילו חס ושלום, ומחלישים את דעתו מאד, ומבזים אותו בכמה לשונות. וגם אומרים לו שגם הוא יפל כמו שנפל הוא רחמנא ליצלן. כמו שראיתי כמה מהחסידים של עכשו שלפני כמה שנים התחילו קצת בעבודת השם יתברך ואחר כך נפלו למה שנפלו כל אחד לפי נפילתו רחמנא ליצלן, ואחר כך כשראו בני הנעורים הרבים בשנים כשנתעוררו בעבודת השם יתברך, והתחילו להתפלל בהתלהבות בלב שלם ולהתמיד בלמודו וכו', כאשר מצוי עכשו כמה בני הנעורים הכשרים המשתוקקים מאד מאד להשם יתברך ומתחילים להתפלל בכל לב בכונה גדולה וכו', וכשרואים אלו החסידים הנפולים אותם, הם שוחקים מאד מהם ומבזים אותם ומחלישים את דעתם מאד מאד ואומרים להם שאין ממש בעבודתם וכו' - כל זה מחמת קנאה, מחמת שהם נפלו, הם רוצים חס ושלום שגם השאר יהיו כמותם רחמנא ליצלן. ובאמת, צריך שיהיה בהפקה, כי על כל פנים אני לא יכול לזכות להיות איש כשר, שחברי יהיה איש כשר.



ולכן אף שעובר עליך מה שעובר וכו' וכו', ואתה נכשלת במה שנכשלת וכו', עם כל זאת בשום פנים ואפן אל תפסיק מלתת הרצאות ושעורים, כי לכל הפחות לך זה לא הולך, שילך לאחרים, וזו האמת לאמתה, ואל תתן שהסמ"ך-מ"ם יסבב לך את הראש בחלישות הדעת וכו', כאלו שאתה לא ראוי לתת שעורים לזולת וכו', הכל הכל ורעות רוח, אדרבה, אתה צריך לזכר כי כשאחד נמצא בבית סהר תחת סורג ובריח וכו', הוא חושב כל היום מחשבות איך אני יכול לפרץ את הדלת וכו', הסורג הבריח והחומות וכו' ולברח מכאן, וככל שמענים אותו יותר וכו' אזי הוא עושה תכניות איך אני יכול לפרץ את כל הדלתות והחומות ולהוציא גם אחרים ולשחרר את כל האסירים וכו' וכו', כמו כן מי שאסור בתאוותיו ומדותיו הרעות, ונשקע בנו"ן שערי טמאה, עליו לחשב: לכל הפחות אני נמצא בנו"ן שערי טמאה, אעשה כל מה שביכולתי על כל פנים להוציא משם את כל הנשמות העשוקות וכו', ולשחרר אותן וכו', ואם תלך בצורה כזו אזי ושב ורפא לך.

הקדוש ברוך הוא יעזר שאתה תחזר בתשובה שלמה, וכן תזכה להחזיר אחרים בתשובה שלמה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תרסט.

**איך הביאו ארצה את הכסא של רבנו? והאם נשארו עוד מחפציו?**

**שאלה:**

**מאת יעקב: שלום וברכה לרב.**

שמעתי שהיה ספור שלם איך הביאו מאוקראינה את הכסא

המפרסם של רבנו. האם תוכלו לספר לי אותו? והאם נשארו  
חוץ ממנו עוד חפצים שהיו שיכים לרבנו?

**תשובה:**

בעזרת השם ותברך, יום שני לסדר משפטים, י"ט שבט ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יַעֲקֹב נְרוּ יְאִיר

לְנֶכֶן קִבְּלָתִי אֶת מִכְתָּבְךָ.

הרב החסיד רבי הירש לייב לייפעל זכרונו לברכה הגיע לארץ ישראל בסוף חודש ניסן תרצ"ד והביא עמו מאומן את מקלו של רבנו ז"ל, והיתה הידית של כסף טהור ושמר עליה כבכת עיניו. את המקל רכש מרבי מרדכי קנלסקי זכרונו לברכה שהוא רכשו מאחד מנכדי רבנו ז"ל שהיה במצוקה כלכלית, ומכרו לו עבור סכום הגון של כסף, ואלמנתו של רבי מרדכי קנלסקי זכרונו לברכה נתנה אותו לרבי הירש לייב לייפעל זכרונו לברכה שיקח את זה לארץ ישראל כדי שישאר, אבל כשפרצה המלחמה בארץ ישראל בתש"ח ולקחו את כל הגברים מהעיר העתיקה לשבי, ואת הנשים והילדים גרשו משם, אזי נשאר המקל בעיר העתיקה ואבד עד היום.

וכן בא מאומן רבי משה בער רוזנפלד זכרונו לברכה והביא עמו את הכסא של רבנו ז"ל שעשה השוחט עבור רבנו ז"ל, והוא חרוט בעבודת יד בדרך נפלא עד מאד. הכסא היה מונח בטשעהרין, וכשהביאו, היה זה מחלק לחלקים בכמה שקים עד שלא תפסו בגבולות מה זה, ובירושלים חזרו והתקינו את זה, ושמר על זה כל השנים, ואחר כך הכניסו את זה בבית הפנסת של חסידי ברסלב בירושלים ומשמש לכסא של אליהו. [ובא יהודי והעתיק בדיוק כמו הכסא עוד כסאות כאלו, ומוכרים את זה, וכיום נמצא העתק בהרבה בתי כנסיות של חסידי ברסלב ומשמש לכסא של אליהו]. עוד הביא עמו רבי משה בער רוזנפלד ז"ל גביע של כסף שהיה שייך לרבנו ז"ל, וכן מכתב כתב יד רבנו ז"ל, וכן את הכפה של רבנו ז"ל, וכן

הביא חֲנֻכִּיָּה שֶׁל כֶּסֶף טָהוֹר שֶׁהִיְתָה שֵׁכֶת לְרַבִּי שְׁמֵעוֹן תְּלֵמִיד רַבְּנֵנוּ ז"ל, אָבֵל אֵלוֹ הַחֲפָצִים נִעְלְמוּ בְּעַת הַגְּרוּשׁ שֶׁגָּרְשׁוּ אֶת יְהוּדֵי הָעִיר הָעִתִּיקָה.

הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יִזְכְּנוּ לְהַתְמִיד בְּסִפְרֵי רַבְּנֵנוּ ז"ל שֶׁזוֹ הִירְשָׁה הַנְּצָחִית שֶׁהַשְּׂאִיר לָנוּ רַבְּנֵנוּ ז"ל, וְהֵם 'לְקוּטֵי מוֹהַר"ן', 'סִפְרֵי מַעֲשִׂוֹת', 'סֵפֶר הַמִּדּוֹת', 'שִׁיחוֹת הָר"ן', 'חֵיֵי מוֹהַר"ן', וְסִפְרֵי תְּלֵמִידוֹ מוֹהַר־נ"ת ז"ל, שֶׁתְּהִלָּה לְאֵל יִרְשָׁה רוּחַנִּית אִי אֶפְשָׁר לְהַעֲלִים וּלְהַסְתִּיר, וְכִמוֹ שֶׁאָמַר רַבְּנֵנוּ ז"ל - נִצְחָתִי וְאַנְצָח, הָאֵשׁ שְׁלִי תוֹקֵד עַד בֵּיאַת הַמְּשִׁיחַ. הַמְּאַחֵל לָךְ בְּרֻכָּה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

## ג' תרע.

**אֲנִי וְאַשְׁתִּי רוֹצִים לְהִתְקַרֵּב אֶל רַבְּנֵנוּ וּלְלַכֵּת בְּדַרְכָּיו, אֲךָ  
לֹא מִצְלִיחִים לְהִבִּין אֶת מַה שֶּׁכָּתוּב בְּסִפְרָיו**

**שְׁאַלָה:**

**מֵאֵת נְעִם:** לְכַבּוֹד הָרַב שְׁלִיט"א, שְׁלוֹם רַב וְאַחוּלֵי רְפוּאָה  
שְׁלֵמָה.

אֲנִי וְאַשְׁתִּי נִמְצָאִים בְּתַחֲלַת דְּרָכָנוּ בְּדֶרֶךְ הַתְּשׁוּבָה, וַיֵּשׁ  
לָנוּ כְּסוּפִים גְּדוּלִים לְהִתְקַרֵּב לְרַבְּנֵנוּ הַקְּדוֹשׁ וּלְלַכֵּת בְּדַרְכָּיו,  
הַבְּעִיָּה הִיא שֶׁאֲנֵנוּ מִתְקַשִּׁים מְאֹד לְהִבִּין אֶת רְצוֹנוֹ, כִּי הִלְשׁוֹן  
בָּה כְּתוּבִים הַסִּפְרִים שֶׁלוּ יוֹתֵר מְדֵי גְבוּהָהּ בְּשִׁבְלָנוּ.

בְּרוּךְ הַשֵּׁם אֲנִי זֹכֶה לְלַמַּד בְּכָל יוֹם, וְאֵת רַב הַזְּמַן אֲנִי מְקַדֵּשׁ  
לְלִמּוּד גְּמָרָא בְּמַסְגֶּרֶת הַכּוֹלָל. יֵשׁ לִי חֲבֵרוֹתָא לְלִמּוּד חִסְדוֹת,  
וְאֲנִי לוֹמְדִים יַחַד פְּעַם בְּשָׁבוּעַ בְּסִפְרֵי הַמִּדּוֹת.

קִרְאתִי אֶת הַסֵּפֶר 'הַשְּׂתַפְּכוֹת הַנֶּפֶשׁ' וְהוּא מְאֹד חֲזָק אוֹתִי,  
קִרְאתִי גַם אֶת הַסִּפְרִים 'כּוֹכְבֵי אוֹר' וְ'אַבְנֵי בְּרָזֶל' - אֲךָ פְּחוֹת  
הַתְּחַזְּקָתִי מֵהֵם. אֲנִי רוֹצֶה מְאֹד לְלַמַּד בְּכָל סִפְרֵי רַבְּנֵנוּ, אֲךָ

בינתים אני נמנע מללמד בספרים 'לקוטי מוהר"ן', 'ספורי מעשיות' ו'לקוטי עצות' כי אין מי שיסביר לי אותם כראוי. האם כבודו יכול להמליץ לי ולאשתי על ספרים והנהגות ספציפיות שיתאימו לנו ויעזרו לנו להפתח יותר לרבנו, להפיר את דרכיו ולהתקרב להשם יתברך בעזרת עצותיו הקדושות? בתודה רבה, ובברכת בשורות טובות ומשמחות.

### תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר משפטים, י"ט שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל נעם נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אשריכם ואשרי חלקכם שאתם זוכים לחזור בתשובה שלמה, כי אצלו יתברך מאד מאד חשוב מי שחוזר אליו, כמאמרם ז"ל (ברכות ל"ד). במקום שבעלי תשובה עומדים - שם אין צדיקים גמורים יכולים לעמד, ואמרו חכמינו הקדושים (פסיקתא דרב פהנא) גדול כחה של תשובה, שכיון שאדם מהרהר בלבו לעשות תשובה, מיד היא עולה לא עד עשרה ימים ולא עד עשרים ולא עד מאה, אלא עד מהלך חמש מאות שנים, ולא עד רקיע ראשון ושני, אלא שהיא עומדת לפני כסא הכבוד. והסמ"ך-מ"ם מאד מאד מפחד מבן אדם שחוזר בתשובה, כי כיון שאדם בא אל הקדוש ברוך הוא, אפלו שהוא עשה עד עכשו מה שעשה, ומתודה ומתחרט על כל מה שעשה, הקדוש ברוך הוא כבר מקבלו, ואמרו חכמינו הקדושים (במדבר רבה פרשה כ' סימן י"ג) בלעם היה רשע ערום, וידע שאין עומד בפני הפרענות אלא תשובה, שכל מי שחוטא ואומר חטאתי, אין רשות למלאך לגע בו, ובשביל זה הוא מסית את כל אדם: "מה לך לחזור בתשובה? ומה לך להתודות?" כי הוא יודע שמי שחוזר בתשובה ומתודה להקדוש ברוך הוא, אין רשות למלאך המות לגע בו, ואמרו חכמינו הקדושים (תנחומא נח) אין מכה בעולם שאין לה רפואה, רפואתו של יצר הרע

תשובה, וכן אמרו חכמינו הקדושים (פסחים ק"ט. ט.) ידו של הקדוש ברוך הוא שפרוסה תחת כנפי החיות כדי לקבל בעלי תשובה מיד מדת הדין.

והנה רבנו ז"ל השאינו ירשה נצחית, והם ספריו הקדושים - 'לקוטי מוהר"ן', 'ספרי מעשיות', 'ספר המדות', 'שיחות הר"ן', 'יחיי מוהר"ן', וספרי תלמידו מוהר"ת ז"ל שהם 'לקוטי הלכות', 'לקוטי תפלות', 'קצור לקוטי מוהר"ן', 'לקוטי עצות' וכו' וכו', וכן תלמידו הרב הקדוש מטשערין זכרוננו לברכה השאיר אחריו הרבה ספרים, וכן רבי אברהם בן רבי נחמן טולטשינער זכרוננו לברכה השאיר אחריו כמה ספרים, וכן גיסו רבי אלטער טעפליקער זכרוננו לברכה השאיר כמה ספרים, וביניהם ספרי 'משיבת נפש' ו'השתפכות הנפש', שעל ידי שני הספרים האלו התקרבו המון יהודים אל דעת רבנו ז"ל, כי ספר 'משיבת נפש' מדבר מענין התחזקות - לחזק את עצמו בכל האפנים שבעולם, ולא לתן לעצמו לפל בשום פנים ואפן, כי אין שום יאוש בעולם כלל, ומכל הירידות שבעולם יכולים עדין לחזור אליו יתברך, וספר 'השתפכות הנפש' מרבה לבאר באריכות גדולה את מעלת השיחה בינו לבין קונו, שהוא תפלה והתבודדות.

למקרב חדש ממלץ שילמד קדם הרבה בשיחותיו הקדושות של רבנו ז"ל, שהם 'שיחות הר"ן' ו'יחיי מוהר"ן', שהם נכתבו על ידי מוהר"ת ז"ל, והם כתובים בלשון קלה מאד, שכל אחד יכול להבין את השיחות האלו, וזה מאד מאד נחוץ לכל חסיד ברסלב לדעת כל שיחה ושיחה מרבנו ז"ל בעל פה ממש, אשר בפרוש אמר רבנו ז"ל (חיי מוהר"ן סימן שנו"ח) שבכל שיחה ושיחה שהיה משיח ומדבר עמו יכולים להיות על ידה איש כשר, ואפלו צדיק גמור כל ימי חייו כמו שאני רוצה (אזוי וויא איך מיינ איין גוטער ייד), אם ירצה לילך עמה לקים כפי שיחתו הקדושה. [וכתב על זה מוהר"ת ז"ל (שם) וגם אפלו עכשו, כשלומדיו דבריו הקדושים, יש להם גם כן כח גדול לעורר להשם יתברך לזכות לדרכי השם באמת למי שישים לבו

היטב לְדַבְּרֵי וּלְשִׁיחוּתָיו הַקְּדוּשִׁים הַנֶּאֱמָרִים בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים, כִּי כָּל שִׂיחָה שְׁלוֹ הִיא הַתְּעוֹרְרוֹת נִפְלָא וְנוֹרָא מְאֹד וְדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל וּנְכוֹנָה מְאֹד לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ לְכָל אֶחָד לְפִי מִדְּרַגְתּוֹ יִהְיֶה בְּאִזְהָ מִדְּרַגָּה שִׂיחָהּ. אֲפֹלוּ מִי שֶׁהוּא בְּמִדְּרַגָּה עֲלִיוֹנָה מְאֹד יָכוֹל לְקַבֵּל דֶּרֶךְ יִשְׂרָאֵל וְעִצּוֹת נִפְלְאוֹת מִכָּל שִׂיחָה וְשִׂיחָה שְׁלוֹ.

וְכֵן לְהִפָּךְ, מִי שֶׁהוּא בְּתַכְלִית מִדְּרַגָּה הַתַּחְתּוֹנָה חֶסֶד וְשְׁלוֹם בְּאִזְהָ מְקוֹם שָׂרָק לֹא יִהְיֶה, יָכוֹל לְקַבֵּל דֶּרֶךְ יִשְׂרָאֵל וְעִצּוֹת נְכוֹנוֹת מִכָּל שִׂיחָה וְשִׂיחָה שְׁלוֹ לְמַלֵּט נַפְשׁוֹ מִנִּי שַׁחַת, וְלָשׁוּב אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ בְּאֵמֶת אִם יֵשִׁים לְבוֹ לְדַבְּרֵי הַיִּטֵּב, וְיִקְוֶה אֹתָם בְּאֵמֶת וּבְתִמְיֹמוֹת בְּלִי שׁוֹם חֲכָמוֹת, אֲשֶׁרֵי מִי שִׂיאֲחִזוּ בָהֶם.]

הֵייתִי מִמְלִיץ לָכֶם לְלַמֵּד וּלְעֵינַי בִּיחָד בְּסִפְרֵי 'פְּעֻלַת הַצַּדִּיק' שֶׁהוּא תוֹלְדוֹת רַבְּנֵי ז"ל מֵעֵת שֶׁנּוֹלַד עַד שֶׁעָלָה וְנִתְעַלָּה לְרוּם גְּבוּהַי מְרוּמִים וְכוּ', וְזֶה יִמְשֵׁךְ אֶת לְבַבְכֶם מְאֹד מְאֹד אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וְכֵן בְּסִפְרֵי 'סִפְּוֵרֵי מַעֲשֵׂיוֹת' עִם פְּרוּשׁ 'נִהְרֵי אֶפְרַסְמוֹן', שֶׁרַבְּנֵי ז"ל אָמַר (לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן חֶלֶק א' סִימָן ס"ו) שֶׁהַסִּפְּוֵרֵי מַעֲשֵׂיוֹת שֶׁל הַצַּדִּיק מְעוֹרְרִים מֵהַשְּׁנָה הַעֲמֻקָּה שֶׁאֲנַחְנוּ יֹשְׁנִים בָּהּ.

בְּסִפְּוֵרֵי רַבְּנֵי ז"ל יֵשׁ עִצּוֹת וְדַרְכִּים קְלוֹת לְכָל בֵּר יִשְׂרָאֵל אֵיךְ לְהִתְקַרֵּב אֶל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאֵיךְ לְהִתְנַהֵג כָּל הַחַיִּים, קָחֶם נָא מִשָּׁם.

יְסוּד הַיְסוּדוֹת אֲצֵל רַבְּנֵי ז"ל זֶה "שְׂמֻחָה" - שְׂאָדָם צְרִיךְ מְאֹד לְשִׂמְחָה עִם נִקְדַּת יְהוּדוּתוֹ, שְׂזוֹ הַמִּדְּרַגָּה הַכִּי עֲלִיוֹנָה שֶׁבֵּר יִשְׂרָאֵל יָכוֹל לְזַכּוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם, כִּי אֲצֵלוֹ יִתְבָּרֵךְ נֶאֱמַר (דְּבָרֵי הַיָּמִים א' ט"ו) "עֲזוּ וְחַדְוֵה בְּמִקְמוֹ", וּבְזֶה שֶׁבֵּר יִשְׂרָאֵל שָׂשׁ וְשִׂמְחָה עִם נִקְדַּת יְהוּדוּתוֹ, הוּא נִכְנָס כְּפִיכּוֹל בְּשִׂמְחָתוֹ יִתְבָּרֵךְ, אֲשֶׁר אֲצֵלוֹ נֶאֱמַר (תְּהִלִּים ק"ד) "יִשְׂמַח הוִי"ה בְּמַעֲשָׂיו". וְאָמַר רַבְּנֵי ז"ל (לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן חֶלֶק א' סִימָן ה') כְּמוֹ בְּעַל מְלֹאכָה שֶׁעוֹשֶׂה אִיזָה כְּלִי וְהַכְּלִי הוּא יָפֵה, אֲזִי הוּא מִתְעַנֵּג בָּהּ, וְהַשְּׂמֻחָה שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הִיא מְלַבֶּשֶׁת בְּמִצּוֹת, שֶׁהֵם אֲחֵדוּתוֹ

יתברך, ומי שעושה המצוה בשמחה, אזי נכנס בהשמחה של הקדוש ברוך הוא בעצמו שמשמח במעשיו, וזה (תהלים קמ"ט) "ישמח ישראל בעשיו" - שעם ישראל שמחים בשמחתו יתברך, נמצא כשבר ישראל שש ושמח עם נקדת יהדותו ועם המצוות שזוכה לקיים, על ידי זה נעשה יחוד עליון ונורא מאד. ואמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות שמחה סימן א) כשאדם עושה מצוה בשמחה בידוע שלבו שלם עם אלקיו; ולכן שמחה זה יסוד היסודות אצל רבנו ז"ל.

ותכף ומיד כשבר ישראל שש ושמח, על ידי זה נתרחבים לבו ודעתו, ויכול לדבר אל הקדוש ברוך הוא כאשר ידבר איש אל רעהו בתמימות ופשיטות גמורה, שזה נקרא "התבודדות" - לשיח ולספור את כל אשר עם לבבו עמו יתברך, שאמר רבנו ז"ל (לקיטי מוה"ר"ן חלק ב' סימן פ"ד) שתפלה זה השער שדרכו נכנסים אל הקדוש ברוך הוא, וכשבר ישראל חזק בזה לדבר תמיד עמו יתברך, על ידי זה איפה שרק לא ילך ממשיך על עצמו את שכנית עזו יתברך. אשרי מי שמרגיל את עצמו בעבודה הקדושה הזו, ואז אף פעם לא יהיה לבה, כי בכל מקום שרק לא ילך יוכל לדבר אל הקדוש ברוך הוא, ולדבק את עצמו בו יתברך.

ורבנו ז"ל הזהירנו מאד מאד על למוד שלחן ערוך, שזו תמצית תורה שבעל פה, ואמר (שיחות הר"ן סימן כ"ט) שכל בר ישראל מחיב ללמד בכל יום איזה הלכה בשלחן ערוך, כי בלי למוד שלחן ערוך אדם לא יודע איך יהודי צריך להתנהג, ולכן זה מאד מאד נחוץ לכל בר ישראל ללמד בכל יום שלחן ערוך, שהוא הלכה, כדי שידע איך להתנהג, וזה הלמוד הראשון שכל אחד צריך ללמד, כי אי אפשר להיות יהודי בלי למוד שלחן ערוך, ואמרו חכמינו הקדושים (גדה עג) תנא דבי אליהו, כל השונה הלכות בכל יום מבטח לו שהוא בן העולם הבא, שנאמר (חבקוק ג' ו') "הליכות עולם לו" - אל תקרי הלכות אלא הלכות; כי על ידי למוד הלכות יהודי יודע איך ללכת ולהתנהג, ולכן זה מאד מאד חשוב ללמד בכל יום הלכה, ואמר

ה"חזון איש" זכרוננו לברכה שהשלחן ערוך זה האורים והתמים ש' יהודי.

העקר צריכים לזכור מה שאמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן רס"ד) שצריכים לכבד וליקר את אשתו. כי אמר, הלא הנשים הם סובלים צער ויסורים גדולים מאד מאד מילדיהם, צער העבור והלדה והגדול, כאשר ידוע לכל עצם מכאובם וצערם ויסוריהם בכמה אפנים הקשים וכבדים מאד מאד וכו', על כן ראוי לרחם עליהם וליקרם, ולכבדם. וכן אמרו חכמינו הקדושים (בבא מציעא נ"ט.) 'אוקירו לנשייכו כי היכי דתתערתו' [תכבדו ותיקרו את נשותיכם כדי שתהיו עשירים], וכן אמרו (יבמות ס"ג.) 'דיינו שמגדלות את בנינו ומצילות אותנו מן החטא', ולכן צריכים לכבד וליקר אותם מאד מאד, כי (סוטה יז.) איש ואשה זכו - שכינה ביניהן, ואמרו (ירושלמי ברכות פרק ט' הלכה ח.) אי אפשר לאיש בלא אשה, ואי אפשר לאשה בלא איש, אי אפשר לשניהן בלא שכינה, ובמקום שהשכינה נמצאת שם הברכה מצויה, רק שיהיה ביניהם שלום ואהבה גדולה מאד, כי 'שלום' אמרו חכמינו הקדושים (שבת י.) זה שמו של הקדוש ברוך הוא, ולכן אם מכניסים את הקדוש ברוך הוא בתוך הבית, זה נקרא שלום בית, הינו שמו של הקדוש ברוך הוא בתוך הבית.

הקדוש ברוך הוא יעזר שתמיד תבשר לי בשורות משמחות.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תרעא.

**האם אני יכול להעסיק בחנותי אשה כמוכרת?**

**שאלה:**

**מאת ישראל:** לכבוד מוהרא"ש. השם ישמר אתכם לארץ ימים ושנים בכריאות איתנה ותמשיך להנהיג אותנו עד בא גואל אמן!



יש לי חנות למכירת טלפונים סלולריים ואני מעסיק עובד גוי.  
 החלטתי לפטר אותו כי הוא לא עובד טוב, ולאחר שחפשתי  
 ונחפשתי עובד טוב ולא מצאתי, כעת מצאתי עובדת חדשה  
 ולקחתי אותה לנסיון.  
 שאלתי את אשתי אם זה מפריע לה שעובדת אצלי אשה,  
 והיא אמרה שאין לה בעיה עם זה, אף רציתי לשאל את  
 הצדיק: האם זה נכון עבורי להעסיק עובדת או להמשיך  
 ולחפש עובד גבר? תודה רבה.

### תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר משפטים, י"ט שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל ישראל נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

אדם צריך מאד מאד להזהר לא להעסיק גוי בעסקיו, כי זו  
 סכנת נפשות, כי גוי חשוד על שפיכות דמים, כמאמרם ז"ל (עירובין  
 סב.) נכרי חשוד על שפיכות דמים; ואסור להתלוות אתו, וכל הספרי  
 שאלות ותשובות מלאים עם ספורים שהיו יהודים שהתלוו לגויים,  
 ונהרגו על ידיהם.

ובענין להעסיק אשה, אם החנות פתוחה לרחוב אין אסור  
 יחוד, עם כל זאת בעל נפש יחמיר על עצמו אם יכול, כי כך אמרו  
 חכמינו הקדושים (קידושין פב.) כל שעסקיו עם הנשים סורו רע; כי  
 הרבה קלקולים יצאו מזה, ולכן בעל נפש השומר נפשו ירחק מהם,  
 שלא יצא חס ושלום איזה קלקול, כאשר כבר שמענו לצערנו הרב  
 המון קלקולים שיצאו מזה.

הקדוש ברוך הוא השומר את עמו ישראל ישמר אותך מידי  
 נסיון ומידי בזיון.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תרעב.

**כַּתְבְּתֶם שְׁלֵמוֹד הַתּוֹסֶפֶת מְקַרְבֵי אֶת הַגָּאֵלָה. מַה מֵיחָד בְּלִמּוֹד זֶה יוֹתֵר מִשְׁאֵר הַלְמוּדִים?**

**שְׁאֵלָה:**

**מַאת דָּוִד:** רְאִיתִי שְׁכַתְבְּתֶם שְׁלֵמוֹד הַתּוֹסֶפֶת מְקַרְבֵי אֶת הַגָּאֵלָה, וּבְרָצוֹנִי לְשָׂאֵל: מַה מֵיחָד בְּלִמּוֹד הַתּוֹסֶפֶת יוֹתֵר מִכָּל שְׁאֵר הַלְמוּדִים? תוֹדָה מְרַאשׁ.

**תְּשׁוּבָה:**

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם שְׁנֵי לְסֹדֵר מִשְׁפָּטִים, י"ט שְׁבֵט ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה אֶל דָּוִד נְרוּ יֵאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

צָרִיךְ שֶׁתֵּדַע אֲשֶׁר אֶת הַתּוֹסֶפֶת חִבְרוּ רַבֵּי חֵיִיא וְרַבֵּי אוֹשְׁעִיא, כְּמוֹבָא (עֵינֵי רַש"י עִירוּבֵינֵי יט.) תּוֹסֶפֶתָא שְׁסִידֵר רַבֵּי חֵיִיא וְרַבֵּי אוֹשְׁעִיא; וְכֵן הוּא (רַש"י בְּבָא מְצִיעָא לֵד.) שֶׁהָיוּ שׁוֹנֵינֵי תּוֹסֶפֶתָא דְרַבֵּי חֵיִיא וְתּוֹסֶפֶתָא דְרַבֵּי אוֹשְׁעִיא, שֶׁהֵם עֵקֶר, כְּדָאֲמַרִּינֵן בְּעֵלְמָא (חולין קמ"א.) כָּל מִתְנִיתָא דְלֹא מִיתְנִיא בֵּי רַבֵּי אוֹשְׁעִיא וְרַבֵּי חֵיִיא - לֹא תוֹתְבוּהָ בֵּי מְדַרְשָׁא; עֵינֵי שָׁם.

וְיִדוּעַ בְּכַתְבֵי הָאָרִיז"ל מַה מַּעֲלַת הַצִּיּוֹן שֶׁל רַבֵּי חֵיִיא בְּטַבְרִיא, וְשֵׁם קְבוּרֵים גַּם יְהוּדָה וְחֻזְקֵיהָ בְּנֵיו, וְרַב הַמְּנוּנָא סְבָא הַנּוֹזֵכֵר תְּמִיד בְּסֹפֵר הַזֶּהָר, וְרַב הוֹנָא רִישׁ גְּלוּתָא, שֶׁהָיָה בְּזִמְנֵי רַבְּנּוּ הַקְּדוּשׁ, וְהָעֵלּוּ אָרוֹנוֹ לְמַעְרַת רַבֵּי חֵיִיא (עֵינֵי שְׁעַר הַגְּלוּלִים הַקְּדָמָה ל"ז). וְכֵן מוֹבָא (מוֹעֵד קָטָן כ"ה) יְהוּדָה מִמֵּינֵי וְחֻזְקֵיהָ מִשְׁמָאל דְרַבֵּי חֵיִיא; וְרַבֵּי חֵיִיא לֹא הִפְסִיק לְהַתְפַּלֵּל עַל גְּאֻלַּת יִשְׂרָאֵל, וְשָׁרְשׁוּ מוֹבָא (שְׁעַר הַגְּלוּלִים - הַקְּדָמָה ל"ט) עַל רַבְּנּוּ הַקְּדוּשׁ שְׁסִידֵר הַמְּשֻׁנִּיּוֹת הוּא הַיְסוּד עֲצֻמוֹ, וְתִלְמִידָיו בְּנֵי יְשִׁיבָתוֹ, הֵם הַטְּפוֹת שֶׁיֵּצְאוּ מִמֶּנּוּ, וְהֵם רַבֵּי חֵיִיא וְרַבֵּי אוֹשְׁעִיא, שֶׁהֵם חֲסֵד וּגְבוּרָה שֶׁקַּבֵּל רַבְּנּוּ הַקְּדוּשׁ מֵיעֶקֶב אָבִינוּ וְכוּ', עֵינֵי שָׁם.

וְדָבָר גְּדוֹל לְהִיּוֹת רְגִיל בְּקִבְרוֹ שֶׁל רַבִּי חַיִּיא וּבְנָיו, שֶׁמִּקְבֵּל שָׁגַם מִשֶּׁה רַבְּנּוֹ עוֹמֵד שָׁם וְכוּ', וְאֵין לָנוּ עֵסֶק בְּנִסְתָּרוֹת, עַל כָּל פְּנִיִּם כְּשֶׁבֶר יִשְׂרָאֵל זֹכֶה וְלוֹמֵד בְּכָל יוֹם פָּרָק תּוֹסֶפֶתָא, הוּא מִמְּשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ אֶת הָאֶרֶת הַגְּאֻלָּה מִרַבִּי חַיִּיא וּבְנָיו, שֶׁהֵם מִתְפַּלְלִים תְּמִיד עַל הַגְּאֻלָּה הַקְּרוּבָה לְבוֹא. יֵרָאוּ עֵינֵינוּ וְיִשְׂמַח לִבְנוֹ וְתִגַּל נַפְשׁוֹ בִּישׁוּעָתוֹ יִתְבָּרַךְ. הַמְּאַחַל לָךְ בְּרִכָּה וְהַצְּלַחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

## ג' תרעג.

**לפני שחזרנו בתשובה נולדו לנו שני ילדים וקראנו להם  
'נדב' ו'נעמה'. האם השמות טובים?**

**שאלה:**

**מאת אסף ואבישג:** לצדיק מיבנאל שלום רב.  
לפני כשנה אני ואשתי חזרנו בתשובה, וברוך השם יש לנו שלשה ילדים מקסימים. הילד השלישי נולד לאחר שחזרנו בתשובה וקראנו לו 'אוסף חי', אף שני הילדים האחרים נולדו לפני שחזרנו בתשובה וקראנו להם 'נדב' ו'נעמה'.  
רצינו לשאל את כבוד הרב: האם השמות שלהם טובים? ואם לא, האם להחליף או להוסיף להם שם נוסף?  
תודה רבה לכבוד הרב על השו"ת הנפלא, אגחנו מאד מתחזקים מהתשובות המאלפות.

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום שני לסדר משפטים, י"ט שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל אסף ואבישג שיחיו

לנכון קבלתי את מכתבכם.

אשריכם ואשרי חלקכם שזכיתם לחזור בתשובה שלמה, וראוי

לְכֶם לְשִׂמְחַת מְאֹד מְאֹד, כְּמֵאמָרָם ז"ל (בְּרִכּוֹת ל"ד) בְּמָקוֹם שֶׁבִּעְלֵי תְּשׁוּבָה עוֹמְדִים - שֶׁם אֵין צְדִיקִים גְּמוּרִים יְכוּלִים לַעֲמֹד; הֶעָקָר תִּתְּנוּ תוֹדָה וְהוֹדָאָה לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁנָּתַן לְכֶם מִתְּנוּת כְּאֵלוֹ שֶׁלֹּשָׁה יְלָדִים מְקַסִּימִים, יִשְׁמְרֵם הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְתִזְכּוּ לְרֵאוֹת רַב נַחַת דַּקְדְּשָׁה מֵהֶם.

וְהִנֵּה, אַתֶּם לֹא צְרִיכִים לְשַׁנוֹת אֶת הַשְּׁמוֹת שֶׁלֶּהֶם, כִּי נִדְּב הִיָּה שֶׁם שֶׁל בְּנוֹ שֶׁל אֶהְרֵן הַכֹּהֵן, וְכֵן נַעֲמָה הִיָּתָה אֲשֶׁתּוֹ שֶׁל נָח, וְכַתּוּב בַּמִּדְרָשׁ הַנֶּעְלָם בְּפִרְשַׁת בְּרֵאשִׁית - אָמַר רַבִּי יִצְחָק: צְדָקַת הִיָּתָה, וְנַעֲמָה בַּמַּעֲשִׂיָּה; וְלִכֵּן אַתֶּם לֹא צְרִיכִים לְשַׁנוֹת אֶת הַשֵּׁם, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יַצְלִיחַ אֶת דְּרַכְכֶם תָּמִיד.

הַמֵּאחֵל לְכֶם בְּרִכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

## ג' תרעד.

**איך משתלבת ההשגחה העליונה עם הנהגת הטבע?**

**שאלה:**

**מאת איתי:** שלום לכבוד הרב.

אני קורא הרבה בחוברות שחברת, ונהנה מאד, אך יש משהו עקרי שאינני מבין: פעמים רבות אתה כותב שהכל משגח בהשגחה עליונה, ושום דבר לא נעשה מעצמו אלא בהשגחת המאציל העליון, ושכל דבר אפלו הקטן ביותר הכרז בשמים. ואינני מבין: הרי זה דבר ידוע וגדולי הפילוסופים מזכירים את זה כל הזמן שיש דבר כזה שנקרא 'טבע' - כי הרי טבע הצפרים לציץ, טבע הרוח לנשב וטבע העצים להוציא פרות ועל זה הדרך. אם כן איך משתלבת ההשגחה העליונה עם הנהגת הטבע?

## תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר משפטים, כ' שבט ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל אִתִּי נֵרוֹ יְאִיר

לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי אֶת מַכְתְּבְּךָ.

רַבְּנוּ ז"ל אָמַר (לקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן י"ז): בְּאַמֶּת, אֵין אָנוּ יְכוּלִים לְהַבִּין מֵהוּ טָבַע וְהַשְׁגָּחָה, כִּי בְּאַמֶּת גַּם הַטָּבַע הִיא הַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְזֶה אֵי אֶפְשָׁר לְאָדָם שְׁנֵי דְבָרִים כְּאַחַד, דְּהֵינּוּ הַטָּבַע שְׂבֻבָּתוֹ הִיא הַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ. כִּי שֵׁם הַוַּי"ה הוּא שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ, סוּד אֵין סוּף וְאֵין תְּכָלִית, עַל שֵׁם הַוַּי"ה הוּו"ה וְיֵהִי"ה, מֵה שְׂאִין כֵּן שֵׁם אֱלֹקִי"ם עוֹלָה כְּמִסְפָּר הַטָּב"ע, כְּדִי שְׁלֵא יִהְיֶה רַבּוּי אוֹר, וְאִז לֹא יוּכְלוּ לְקַבֵּל אֶת הַשְׁגָּחָתוֹ יִתְבָּרַךְ, לְזֹאת הַלְבִישׁ עֲצָמוֹ כְּכִיכּוֹל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּשֵׁם אֱלֹקִי"ם, הָעוֹלָה כְּמִסְפָּר הַטָּב"ע, כִּי שֵׁם אֱלֹקִי"ם הוּא לְכוּשׁ לְשֵׁם הַוַּי"ה בְּסוּד (תהלים פ"ד י"ב) "כִּי שָׁמַשׁ וּמִגֵּן הַוַּי"ה אֱלֹקִים", הֵינּוּ שֵׁם אֱלֹקִי"ם הוּא מְגִין לְשֵׁם הַוַּי"ה שְׁלֵא יִהְיֶה נִזּוֹק מִרַבּוּי אוֹר, וְכַעֲזֵן הַלְבִּנָּה נֶגֶד הַשֶּׁמֶשׁ, שֶׁהַלְבִּנָּה מְגִין מֵהַשֶּׁמֶשׁ שְׁלֵא יִתְעוֹר מִרַב אוֹר הַמְּאִיר בְּגִלּוּי רַב וְתַקִּיף.

מֵה אָמַר לָךְ, מִי שֶׁחִזַּק בְּאַמוּנָה פְּשוּטָה בּוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲזִי כָּל הַחַיִּים שְׁלוֹ חַיִּים נְעִימִים וּמְאַשְׁרִים, כִּי הוּא מְסוּבָּב בְּצִלוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאִז חַי אֶת הַחַיִּים שְׁלוֹ, וְכִבֵּר לֹא אֶכְפַּת לוֹ מִשׁוּם דְּבָר, מֵה שְׂאִין כֵּן מִי שְׂאִין לוֹ אַמוּנָה - הוּא מְסֻתָּבֵב נַע וְנָד בְּגִלּוֹת גְּמוּרָה, לֹא מוּצָא אֶת מְקוּמוֹ וְנִשְׁבֵּר מְכַל דְּבָר.

וְהֵנָּה בְּשִׁבְלֵי הַבְּחִירָה וְהַנְּסִיוֹן נֶגֶד אֱלוֹ הַיִּרְאִים וְהַשְּׁלָמִים שְׁנִזְזוּרִים בְּקִלְהָ כְּבַחְמוּרָה הַעֲמִידוֹ נֶגֶדְם חֲבוּרָה שֶׁל לְצִים קִלְי עוֹלָם שׁוּטִים גְּמוּרִים שְׁמַחְזִיקִים עֲצָמָם לְחַכְמִים גְּדוּלִים, חוֹקְרִים וּפִילוֹסוֹפִים וְכוּ', וְאֵינָם אֵלָא שׁוּטִים וְטַפְשִׁים גְּמוּרִים שְׁלֵא יוֹדְעִים בֵּין יְמִינָם וּבֵין שְׂמֵאלָם כְּלָל, וְחִיּוּתָם חִי צַעַר וּמְרִירוֹת וְכוּ', אֵף שְׁזָה לֹא נִרְאָה מִבְּחוּץ כְּלָל, עִם כָּל זֹאת מִי שְׂאִין לוֹ אַמוּנָה, חִיּוֹ אֵינָם חַיִּים

כָּלֵל, וּמַר וּמְרוּר לָהֶם בְּחַיֵּיהֶם. וְאַף שִׂיּוּדָעִים לְהַתְלוּצֵץ מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ  
וּמְכַל הַקְּדוּשׁ לְעַם יִשְׂרָאֵל, עִם כָּל זֹאת מִי שֶׁמִּסְתַּכֵּל בְּעֵין הָאֵמֶת אֵינָם  
אֲלָא טַפְשִׁים גְּדוּלִים. וּבְכָלֵל, כָּל מִי שֶׁהוּא לֵץ וּמִתְלוּצֵץ מֵהַזּוּלַת,  
הוּא שׁוֹטָה גְּדוּל יִהְיֶה מִי שִׁיְהִיָּה וְכוּ', כִּי מֵהַיֵּשׁ לָךְ עִם אַחֵר? הַחֲכָם  
מִסְתַּכֵּל רַק עַל עֲצָמוֹ אִיךָ שֶׁעוֹבֵר עָלָיו יוֹם יוֹם וְכוּ', וְכֵן מִתְבוּנֵן מֵהַ  
יּוֹלֵד יוֹם וְכוּ', וְחוֹשֵׁב טוֹב טוֹב עַל אַחֲרִיתוֹ שֶׁלֹּא יִשְׁאַר פֶּה לְנִצָּחַת,  
אֲלָא יָבוא הַיּוֹם וַיִּצְטַרֵךְ לְהַפְרֵד מִזֶּה הָעוֹלָם, וְגוֹפּוֹ לְקַבּוּרֹת יוֹבֵל,  
וּמֵהַ יִשְׁיֵב לְשׁוֹלְחוֹ דְּבָר?

אֲשַׁרֵּי מִי שֶׁתְּמִיד מִכְּנִיס בְּעֵינַי שֶׁכָּלוּ אֶת אֲמַתַּת מְצִיאֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ,  
שֶׁאֵז יוֹדֵעַ שְׂדוּמִם, צוּמַח, חֵי וּמְדַבֵּר הֵם לְבוֹשׁ לְגִבֵּי הָאֵין סוֹף בְּרוּךְ  
הוּא, וּמְכַל דְּבָר צוֹעֵק כְּבוֹד הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (שִׁיחֹת  
הַר"ן סִימָן ג"ב), וְכֵן כְּתוּב (תְּבַקוּק ב' י"א) "אֲבָן מְקִיר תִּזְעַק"; כֻּלָּם מְגַלִּים  
מִי הוּא, וּמֵהַ עֲשֵׂה, כִּי אֵין נִסְתָּר מִחֲמַתּוֹ וְכוּ'.

אֲשַׁרֵּי מִי שֶׁשָּׁב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה וְנִכְלָל בּוֹ יִתְבַּרֵךְ, וְאֵינוֹ שׁוֹאֵל  
שׁוּם קִשְׁיוֹת וּסְפִקוֹת אַחֲרָיו יִתְבַּרֵךְ, וְכֵן מִסְתַּכֵּל רַק עַל עֲצָמוֹ, וְאֵינוֹ  
מְבַלְבֵּל עֲצָמוֹ מֵאַחֲרִים כָּלֵל, וְאֵז הוּא חֵי אֶת הַחַיִּים שֶׁל עֲצָמוֹ, אֲשַׁרֵּי  
לוֹ.

הַמֵּאֲחֵל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְּלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

## ג' תרעה.

**אֲנִי מְעַשֵּׂן סַמִּים קָלִים, וְזֶה עוֹזֵר לִי לְהַרְגֵעַ. הֲאֵם זֶה נָכוֹן  
שֶׁרַבִּי נַחֲמָן הַתְּנַגֵּד לְכַךְ?**

**שְׂאֵלָה:**

**מַאת יוֹסֵף:** שְׁלוֹם לְכָבוֹד מוֹהֲרָא"ש שְׁלִיט"א.  
בְּרוּךְ הַשֵּׁם אֲנִי חוֹזֵר בְּתִשׁוּבָה כְּבָר כְּפֹה שְׁנַיִם, וְעוֹבְרִים עָלַי  
הַרְבֵּה יְרִידוֹת, גְּרוּשִׁין, מִשְׁבֵּר כְּלָכְלִי וְעוֹד.

אני מעשן סמים קלים, וזה מאד עוזר לי להגיע לישוב הדעת ולהרגע קצת מהחיים. לאחרונה חבר אמר לי שהוא שמע שרבונו נחמן דבר בחמרה בגנות השמוש בסמים, ושיש מקבלים שאמרו שבסמים מעברים שדים, וכן שזה נחשב לעבודה זרה.

רציתי לשאל את הרב: א. מה דעתו לגבי השמוש בזה פעם ביומים-שלושה או אפילו לעתים רחוקות יותר, שכן זה ממש עוזר ומרגיע אותי?

ב. האם זה בכלל מה שאמר רבנו "מעט שתיה טוב לישוב הדעת"?

ג. מה ההבדל בין זה לבין אלכוהול?

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר משפטים, כ' שבט ה'תשע"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה אֶל יוֹסֵף נְרוּ יְאִיר

לְנֶכֶדְךָ קַבְלָתִי אֶת מַכְתָּבְךָ.

עליך לדעת כי בהחלט רבנו ז"ל היה מאד מאד נגד עשונן סיגריות, וכן נגד שתית אלכוהול, וסך הכל מה שאמר זה יין לקדוש ולהבדלה ולא יותר, ועל זה כוון במה שאמר (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן קע"ז) כששותים יין, לפעמים יש בזה כח למחל עוונות על ידי זה וכו' - זה טובב על יין של קדוש והבדלה ולא סתם לשותות יין, אבל לקחת סמים וכו' - אוי ואבוי מי שמרגיל את עצמו בזה, כי הוא שורף את תאי המוח שלו וכו', וכבר לא יכול לחשב ישר, והוא מאבד את עולמו בקלות וכו', כי מי שמסמם כבר לא יכול לחשב ישר, והוא מבהל ומבלבל לגמרי, ונכנס בדמיונות גדולים כאלו הוא מרגיש התעלות הגוף והנפש וכו'.

ובאמת לקחת סמים זה הדבר הכי מסכן, כי זה משפיע על מערכת העצבים ולבסוף גורם הרעלה גופנית ונפשית קשות מאד

שקשה להגמל מהן, ואוי ואבוי לזה שמרגיל את עצמו לקחת סמים, הוא פשוט מרעיל את עצמו, כמו מי ששותה אלכוהול נופל לבסוף שכור ומאבד את עשתונותיו וכו', כי כשאדם לוקח סמים רחמנא לישזבן או שותה לשכרה עליו אמרו חכמינו הקדושים (תנחומא שמיני) "כי יתן בכוס עינו" - בכיס כתיב, השכור נותן עינו בכוס לשותות, והחנוני נותן עינו בכיס. כי יתן בכוס עינו - רואה את חברו שותה והוא אומר לו מזג לי ואני שותה, ומתלכלך ברעי ובמימי רגלים. יתהלך במישרים - סופו למכר כל חפצי ביתו ואת כל כלי תשמישו ואין לו לא בגד ולא תשמישי הבית ולא כלום והבית ריקה מן הכל. יתהלך במישרים - סוף שהוא מתיר את העברות ועושה אותם הפקר כמישור, משיח עם אשה בשוק ומנבל את פיו ואומר דברים רעים בשכרות ואינו מתבייש, לפי שנתטלטלה דעתו ואינו יודע מהו אומר ומהו עושה; ולכן ברח לך מכל זה לפני שיהיה מאחר.

אתה צריך לדעת שהמשבר הכלכלי וכו', הגרושין וכו', והירידות והנפילות שעוברות על האדם וכו', זה רק מחמת חסרון הדעת וכו', כי מי שדעתו חזקה מאד מאד, אזי הוא לא יבוא אף פעם לשום משבר, ולא יצטרך להתגרש אפלו שקשים לו החיים עם האשה וכו', ואף פעם לא יפל וכו', כי על ידי שלמות הדעת, אדם יודע איך להתמודד עם כל הבעיות שרק נוצרות בחיי היום יום, ואת הדעת הזו אנחנו מקבלים מהצדיק האמת שהוא רבנו ז"ל. אשרי מי שמצית אותו בתמימות ובפשיטות גמורה - לא מעשן סיגריות, לא שותה אלכוהול, ומכל שכן וכל שכן לא לוקח סמים, שאז את נפשו יציל בעוד מועד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...



## ג' תרעו.

### קשה לנו מאד בענין הפרנסה. איך מתחזקים למרות המצב?

**שאלה:**

**מאת שרה:** לכבוד קדשת אדמו"ר שליט"א.  
ברצוני להתייעץ עם הרב לגבי פרנסה ואמונה: ברוך השם  
יש לנו חמשה ילדים, ומאד מאד קשה לנו בפרנסה. אנחנו  
עושים הכל, אך לא מצליחים. אני מתבודדת בכל יום אל  
הקדוש ברוך הוא ומבקשת ממנו שישלח לקוחות לעסק  
שברשותי, אך אני מרגישה כאלו שהוא לא שומע אותי, כי  
שום דבר לא משתנה, והמצב נשאר מאד מאד קשה.  
אני ממש בוכה בכל יום ומתפללת על זה, אבל כאלו הקדוש  
ברוך הוא אומר לי - לא! איך אני יכולה להתחזק באמונה, וגם  
להצליח בפרנסה? תודה רבה.

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר משפטים, כ' שבט ה'תשע"ד.

שלום רב אל שרה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

את צריכה לדעת שרבנו ז"ל אמר (ספר המדות אות שמחה חלק ב'  
סימן א') מי שהוא שמח תמיד על ידי זה הוא מצליח, ולכן אם את  
רוצה להצליח בחינה, תשתדלי עם כל הכחות להיות רק בשמחה, כי  
השם של פרנסה שהוא חת"ך היוצא מהפסוק (תהלים קמ"ה) פותח את  
ידך, יוצא גם מהפסוק (דברים ט"ז ט"ו) והיית' אך' שמח', ולכן הדבר  
הראשון - את צריכה להשתדל להיות מאד מאד בשמחה, ולשמח את  
עצמך, ואף שאני יודע שמאד מאד קשה לך ומרים לך החיים ממות,

עם כל זאת עם עצבות ומרירות ודאגות לא תבואי לשום דבר, אלא תסתבכי יותר, ולכן הדבר הראשון - רק להיות בשמחה.

ואם תאמרי במה יש לי לשמח? הרי אני ענייה ומלאה חובות? אלא דעי לך שחכמינו הקדושים אמרו (גדרים מא.) אין עני אלא מדעת; עקר העניות תלוי בחסרון דעת, כי המאמין האמתי שמאמין שאין בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל אלקות גמור הוא, והוא יתברך מנהיג את עולמו בחסד וברחמים בצדק ובמשפט, ודבר גדול ודבר קטן לא נעשה מעצמו אלא בהשגחת המאציל העליון, עד כדי כך שאמרו חכמינו הקדושים (חולין ז') אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם כן מכריזין מלמעלה - שאדם לא מקבל מכה קטנה באצבע קטנה אם לא מכריזין על זה קדם מלמעלה - האדם הזה הוא תמיד שמת, ואמר רבנו ז"ל (ספר המדות אות קמון סימן פ"ג) אמונה הוא טוב לפרנסה; ולכן בזה שתשמחי עם נקדת יהדותך שנבראת יהודיה ושלא עשנו גוי כגויי הארצות, השמחה והאמונה הזאת תפתחנה לך את כל צנורי השפע והפרנסה.

ומה שאת כותבת שנדמה לך שהקדוש ברוך הוא לא שומע אותך וכו' וכו' - אין דבר כזה, כי הוא יתברך שומע תפלת כל פה, וכל דבור, כל תפלה, כל בקשה וכל תחנה עושים רשם גדול בכל העולמות, רק צריכים לחכות בסבלנות ולהמשיך להתפלל עוד תפלה ועוד תפלה ועוד תפלה, וכמאמר ז"ל (ברכות לב:) אם ראה אדם שהתפלל ולא נענה - חזור ויתפלל, שנאמר (תהלים כ"ו י"ד) "קוה אל הוי"ה חזק ויאמץ לבך וקוה אל הוי"ה", כי בודאי אם מתעקשים אצלו יתברך פעם אחר פעם ולא מתעייפים בתפלה, אזי רואים ישועות גדולות, כי מה שתפלה פועלת שום דבר בעולם לא יכול לפעל.

ואת צריכה לדעת אשר אמרו חכמינו הקדושים (דברים רבה פרשה ב' סימן י"ז) על הפסוק (דברים ד' ז') "כי מי גוי גדול אשר לו אלקים קרבים אליו כהוי"ה אלקינו בכל קראנו אליו" - מהו בכל קראנו אליו? אמרו רבנן: יש תפלה שנענית לארבעים יום, ממי את למד?

ממשָה, דְּכָתִיב (דְּבָרִים י"ח) "וְאֵתְנַפֵּל לְפָנַי הַיְיִ"ה אַרְבָּעִים יוֹם" וְגו'.  
 וַיֵּשׁ תְּפִלָּה שְׁנַעֲנִית לְכ' יוֹם, מִמִּי אֶת לָמַד? מְדַנְיָאֵל, דְּכָתִיב (דְּנִיָּאֵל י')  
 "לָחֵם חֲמֻדוֹת לֹא אֶכְלֹתִי עַד מְלֹאת שְׁלֹשֶׁת שָׁבָעִים יָמִים וְאַחַר כֵּךְ  
 אָמַר הַיְיִ"ה שְׁמַעָה הַיְיִ"ה סְלַחָה" וְגו'. וַיֵּשׁ תְּפִלָּה שְׁנַעֲנִית לְשִׁלְשָׁה  
 יָמִים, מִמִּי אֶת לָמַד? מִיּוֹנָה, דְּכָתִיב (יוֹנָה ב') "וַיְהִי יוֹנָה בְּמַעַי הַדָּג"  
 וְגו' וְאַחַר כֵּךְ "וַיִּתְפַּלֵּל יוֹנָה אֶל הַיְיִ"ה אֱלֹהָיו מִמַּעַי הַדָּגָה". וַיֵּשׁ  
 תְּפִלָּה שְׁנַעֲנִית לְיוֹם אֶחָד, מִמִּי אֶת לָמַד? מֵאֱלִיָּהוּ, דְּכָתִיב (מְלָכִים א'  
 י"ח) "וַיִּגַּשׁ אֱלִיָּהוּ הַנְּבִיא וַיֹּאמֶר" וְגו'. וַיֵּשׁ תְּפִלָּה שְׁנַעֲנִית לְעוֹנָה,  
 מִמִּי אֶת לָמַד? מְדוּדָה, דְּכָתִיב (תְּהִלִּים ס"ט) "וַאֲנִי תְּפִלְתִּי לְךָ הַיְיִ"ה עַת  
 רְצוֹן". וַיֵּשׁ תְּפִלָּה שְׁעַד שְׁלֹא יִתְפַּלֵּל אוֹתָהּ מִפְּיוֹ - הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא  
 יַעֲנֶה, שְׁנֹאֵמַר (ישעיה ס"ה) "וְהָיָה טָרֶם יִקְרָאוּ וְאֲנִי אַעֲנֶה". וְלִכְּן אֵל  
 תְּתִיאֲשִׁי מִתְּפִלָּה, כִּי זֶה הַנֶּשֶׁק שְׁלֵנוּ - רַק לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ יִתְבָּרֵךְ כָּל מָה  
 שְׁצָרִיכִים בְּלִי שׁוּם חֲכָמוֹת וְהַשְׁכָּלוֹת כָּלל, וְאִם תִּמְשִׁיכִי בְּזוּה תִּרְאִי  
 נִסִּים נִגְלִים שְׁיַעֲשֶׂה עִמָּךְ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כִּי מָה שְׁתְּפִלָּה פּוֹעֶלֶת  
 שׁוּם דְּבָר בְּעוֹלָם לֹא פּוֹעֵל, וְלִכְּן אֵל תְּתִיאֲשִׁי, וְתִרְאִי לְבִסוּף אֵל מָה  
 הַתְּפִלָּה תְּבִיא אוֹתָךְ.

הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יַעֲזֹר שְׁתַּבְּשְׂרִי לִי בְּשׁוֹרוֹת מְשֻׁמְחוֹת בְּקָרוֹב  
 מְאֹד.

הַמֵּאחֵל לְךָ בְּרִכָּה וְהַצֹּלְחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

## ג' תרעז.

**הָאֵם זֶה שִׁיף שָׂרֵב רוֹק יַחֲזִק נָשִׁים רוֹקוֹת?**

**שְׂאֵלָה:**

**מֵאֵת נַעֲמָה: שְׁלוֹם רַב.**

לְאַחֲרוֹנָה יֵצֵא לִי לְשִׁמְעַ עַל רַב רוֹק שְׁמַחֲזֵק נָשִׁים רוֹקוֹת  
 וּמְשׁוֹחֵחַ אֶתָּן בְּטִלְפוֹן גַּם בְּשָׁעוֹת הָעֶרֶב הַמֵּאֲחֵרוֹת. הוּא קוֹנֶה

להן סדורים, ספרים ותשמישי קדושה, והכל לצורך התחזקות.  
האם הדבר מתר? אם לא, מה הרב ממליץ לעשות בנדון?

### תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר משפטים, כ' שבט ה'תשע"ד.

שלום רב אל נעמה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

פלא בעיני שאת כותבת שיש רב רוק, זה פשוט מצחיק, איך יכול להיות דבר כזה רב ועדין יהיה רוק? אין זה אלא הכל שקר ודמיון אחד גדול, כי אם הוא רוק איך הוא יכול לפסק בשאלת נשים? לצערנו הרב יש כאלו רוקים פוחזים, או שזרקו אותם מהשיבה כי התעסקו עם בחורים וכו', או שלא הסתדרו עם ההורים וכו', אזי הכי טוב להיות רב באיזה מושבה נדחת ששמה לא מכירים את העבר שלו, שהוא בסך הכל בור ועם הארץ, שאף פעם לא קבל 'התר הוראה' להיות רב, ואפלו לא עבר שום בחינות, כי במושבה חלונית מי מסתכל על דברים כאלו? ומי יודע מדברים כאלו? רואים אדם עם זקן ועם חליפה של רב וכו', אזי כבר קוראים אותו 'כבוד הרב', ולצערנו הרב אין אף אחד שיכול לבדק אחרי זה וכו', ואין מי שבודק את זה וכו', כי על 'כבוד הרב' אסור לדבר, וביותר יכולים לעבד על עדות המזרח, שלהם הכניסו בראש אשר על 'כבוד הרב' אסור לדבר, בשעה שזה סתם בור ועם הארץ, יודע רק דבר אחד איך יכולים להוציא תקציבים על כל דבר שקשור ביהדות וכו', לא אכפת לו משבת שיהיה ערוב מתקן, לא אכפת לו מטהרת המשפחה שיהיה מקוה כשר לנשים, כי הרי הוא רוק, ומה הוא יודע מכל זה? ומה הוא יודע בעניני כשרות? מביא שוחט שאינו יודע בין ימינו לשמאלו וסתם חותך עם סכין פגום וכו', והכל תחת ההכשר שלו.

כמו כן, לצערנו הרב יש רוק שעשה את עצמו מנהיג והוא עובד על בני אדם על ימין ועל שמאל, בפרט שמחזק נשים ורוקות

ומשוחח אתן בטלפון גם בשעות הערב המאחרות וכו', האם את לא רואה שזה סתם מלכדת של איזה נואף? ולכן אשה חכמה צריכה לברח משרלטן שהוא אדם המשתמש בשקרים ובטכניקות שונות כדי להציג את עצמו בצבור כבעל מקצוע או בעל יכלת אחרת, וזאת על מנת להרויח כסף, כבוד או טובות הנאה שלא בישר, אשר מאלו האנשים צריכים מאד מאד לשמר לא לפל בפח שלהם, ובפרט בחורה ורקוה או נשים צעירות וכו', כי עם לשון חדה בקלות יכול להפיל אותן בפח שיהיה אחר כך מאחר מאד מאד.

ולכן כל אשה ורקוה ואפלו נשים צעירות נשואות צריכות לשמר משרלטן כזה שקורא את עצמו מנהיג כשהוא עדין רוק, וכן כל קהלה נורמלית צריכה לדעת שרוק שקורא את עצמו 'הרב', זו פשוט עבודה בעינים, והוא קבל את המשרה על ידי פרוטקציה, והוא עובד על אנשי הקהלה ואנשי המושבה, ובקלות מוליך אותם שולל, ומאלו סובלים אחר כך מאד מאד, ולכן צריכים מאד מאד לשמר מרוקים כאלו, בפרט אשה ורקוה או סתם אשה צעירה אפלו נשואה, צריכה מאד לשמר משרלטן כזה שהוא רוק ששם מלכדת לרגליה, וכבר אמר רבנו ז"ל (לקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ס"א) 'שיש מפרסמים ומנהיגים שאינם יכולים להנהיג את עצמם, ואיך ינהיגו את אחרים? ולכן צריכים מאד מאד לשמר מאנשים כאלו וכו'.

הקדוש ברוך הוא יעזר שתמיד תהיי שמורה מאלו הצבועים, ונשמע ונתבשר בשורות משמחות תמיד.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תרעת.

**יש אנשים הנוהגים לומר או לכתב על אחד מהוריהם  
שנפטרו "הריני כפרת משכבו". מה הענין בזה?**

**שאלה:**

**מאת לירן אליהו:** לכבוד מורי ורבי שליט"א, שלום וברכה.  
שמעתי שיש אנשים הנוהגים לומר או לכתב על אחד  
מהוריהם שנפטרו "הריני כפרת משכבו". מה הענין בזה?

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר משפטים, כ' שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל לירן אליהו גרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

חכמינו הקדושים אמרו לגבי כבוד אב ואם (קידושין ל"א): מכבוד  
בחייו ומכבודו במותו. בחייו כיצד? הנשמע בדבר אביו למקום, לא  
יאמר שלחוני בשביל עצמי, מהרוני בשביל עצמי, פטרוני בשביל  
עצמי, אלא כולוהו בשביל אבא. במותו כיצד? היה אומר דבר שמועה  
מפיו, לא יאמר כך אמר אבא, אלא כך אמר אבא מרי הריני כפרת  
משכבו. והני מילי תוך שנים עשר חדש, מכאן ואילך אומר זכרונו  
לברכה לחיי העולם הבא; ופרש רש"י: הריני כפרת משכבו - עלי  
יבוא כל רע הראוי לבוא על נפשו: מכאן ואילך - כבר קבל מה שקבל  
שאין משפט רשעי ישראל בגיהנם אלא י"ב חדש.

הרי שלף לפניה, כשאבא נפטר או אמא נפטרת, בתוך השנה  
צריכים להוסיף "הריני כפרת משכבם", זאת אומרת אם חס ושלום  
מגיע לו איזה ענש שם בשמים, אני מקבל את זה על עצמי, וזה בכלל  
כבוד אב ואם, ולכן נוהגים בשנה הראשונה כשמזכירים את האבא  
או את האמא, או כשכותבים מהם, מוסיפים "הריני כפרת משכבם".  
וכן נפסק בשלחן ערוך (יורה דעה סימן ר"מ סעיף ט') ח"ב לכבודו אפלו

אחר מותו. כיצד? היה אומר דבר שמועה מפיו, אומר כן אומר אבא מארי הריני כפרת משכבו, אם הוא תוך שנים עשר חדש, ואם הוא לאחר שנים עשר חדש, אומר זכרונו לברכה. הגה: ואין חלוק בין אם לאב בכל זה. יש אומרים דאם כותב תוך שנים עשר חדש דבר ומזכיר אביו אין צריך לכתב הריני כפרת משכבו אלא זכרונו לברכה, דהא כתיבתו מתקיימת לאחר שנים עשר חדש, ויש מחמירין אפלו בכתיבה, וכן נוהגין.

וכן תמצא בלקוטי הלכות, כל אלו ההלכות שחדש מוהרנ"ת ז"ל בשנה הראשונה אחר הסתלקות רבנו ז"ל, הוא כותב הכ"מ שהוא הריני כפרת משכבו.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תרעט.

**כל הצדיקים אמרו שאין ענג בעולם כמתיקות התורה.  
איך זוכים לכך?**

**שאלה:**

**מאת דניאל: שלום רב.**

קראתי שהחזון איש כתב ש"אין ענג בעולם כשקידת התורה", וכן כתב האור החיים הקדוש "אם היו בני אדם מרגישים במתיקות התורה, היו משתגעים אחריה ולא יחשב בעיניהם כסף כָּלל וכלל", וכן כתב רבי נחמן שיש נעימות בתורה והעקר להתיגע ולזכות אליה, ואף הגר"א כתב שאי אפשר להנצל מהיצר הרע אלא על ידי מתיקות התורה. והשאלה הנשאלת היא: איך זוכים למתיקות התורה? תודה.

## תשובה:

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר משפטים, כ' שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל דניאל נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל הוכיח את אחד על התמדת הלמוד, ואמר לו (שיחות הר"ן סימן י"ז): מדוע לא תלמד? מה תפסיד בזה הלא תקבל עולם הבא על הלמוד? ואין צריך לומר כשהתורה מראה אהבה לאחד, אז אין רוצה כלל עולם הבא, רק שרוצה את התורה בעצמה. והלא גם השם יתברך לומד, כמו שמבאר בדברי חכמינו הקדושים (עבודה זרה ג:) סדר היום שיש להקדוש ברוך הוא - שלש שעות עוסק בתורה וכו'. והתלונן רבנו ז"ל שפדורות הללו בעוונותינו הרבים נפל למוד התורה מאד.

והכל בא מפני שכאשר אדם רוצה ללמד תורה הוא תקף ומיד רוצה להיות למדן וגאון, רב רבנן וכו' וכו', וכשמתחיל ללמד ורואה שלא מבין, אזי מאבד את החשק ללמד, וזה מצוי מאד מאד אצל כל אחד ואחד שמתחיל ללמד, ותכף ומיד רוצה כבר להבין עד עמק הדבר וכו', ואם לא מבין אזי עוזב את הכל וכו', ומפסיק ללמד, ולבסוף נשאר בור ועם הארץ, ונסתבך בחיים שלו, כי בתורה הקדושה יש ענין של (עין ספרי עקב) אם תעזבני יום - יומים אעזבך, ועין (רש"י דברים י"א ג') משל לשני בני אדם שנפטרים זה מזה, זה הולך דרך יום לצד מזרח, וזה הולך דרך יום לצד מערב, נמצא שרחוקים זה מזה מהלך שני ימים, כן המשל בתורה; הינו אם אדם לא לומד יום אחד תורה, זה כבר כמו שלא למד שני ימים תורה, ואם לא למד יומים תורה, זה כמו שלא למד ארבע ימים תורה וכו', וכן הלאה וכו', אזי מאיפה ישיג את אהבת התורה?

ולכן לא בחנם שרבנו ז"ל נתן לנו סדר-דרך-הלמוד קל מאד מאד, ואמר (שיחות הר"ן סימן ע"ו): בענין הלמוד תורה שצריכים ללמד



הרבה מאד בכל יום, טוב ללמד במהירות ולכלי לדקדק הרבה בלמודו, רק ללמד בפשיטות בזריזות, ולכלי לבלבל דעתו הרבה בשעת למודו מענין לענין, רק יראה להבין הדבר בפשיטות במקומו. ואם לפעמים אינו יכול להבין דבר אחר, אל יעמד הרבה שם ויניח אותו הענין וילמד יותר להלן. ועל פי הרב ידע אחר כך ממילא מה שלא היה מבין בתחלה כשילמד כסדר בזריזות להלן יותר.

ואמר: שאין צריכין בלמוד רק האמירה לבד - לומר הדברים כסדר, וממילא יבין. ולא יבלבל דעתו בתחלת למודו שירצה להבין תכף, ומחמת זה יקשה לו הרבה תכף ולא יבין כלל, רק יכניס מחו בהלמוד ויאמר כסדר בזריזות וממילא יבין. ואם לא יבין תכף - יבין אחר כך. ואם ישארו איזה דברים שאף על פי כן לא יוכל לעמד על כונתו, מה בכך? כי מעלת רבוי הלמוד עולה על הכל, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (עבודה זרה י"ט) 'לעולם ליגרים איניש ואף על גב דלא ידע מאי קאמר' שנאמר (תהלים קי"ט כ') 'גזרסה נפשי לתאבה', כי על ידי רבוי הלמוד שילמד במהירות ויזכה ללמד הרבה, על ידי זה יזכה לעבר כמה פעמים אלו הספרים שלומד, לגמרם ולחזור להתחיל ולגמרם פעם אחר פעם. ועל ידי זה ממילא יבין בפעם השני והשלישי כל מה שלא היה מבין בתחלה, כל מה שאפשר להבין ולעמד על דבריהם.

ודבר רבנו ז"ל הרבה מאד בענין זה, ואי אפשר לבאר דברים אלו בכתב היטב. אבל באמת הוא דרך עצה טובה מאד בענין הלמוד, כי על ידי זה יכולים לזכות ללמד הרבה מאד לגמר כמה וכמה ספרים, וגם יזכה להבין הדברים יותר, מאשר היה לומד בדקדוק גדול כי זה מבלבל מאד מן הלמוד. וכמה בני אדם פסקו מלמודם לגמרי על ידי רבוי הדקדוקים שלהם, ומאומה לא נשאר בידם. אבל כשירגיל עצמו ללמד במהירות בלי דקדוקים הרבה, התורה תתקיים בידו, ויזכה ללמד הרבה מאד, גמרא ופוסקים כלם, ותנ"ך ומדרשים וספרי הזהר וקבלה ושאר ספרים כלם, וכבר אמר רבנו ז"ל (שיחות

ה"ן סימן כ"ח) שטוב לאדם שיעבר בחייו בכל הספרים של התורה הקדושה.

ולכן כל מי שמרגיל את עצמו ללמד בסדר-דרך-הלמוד הזה של רבנו ז"ל, אף שבהתחלה טועם טעם מרירות דמרירות וכו', כי הוא גורם משניות, גמרא, מדרשים וכו' וכו', ואינו מבין כלל, אבל הוא עקשן גדול מאד, לבסוף נפתח לו המוח והוא מבין את הכל, וצריכים לזכר שהתורה אינה נקנית ביום אחד ומכל שכן לא בשעה אחת, וזה יכול לקחת ימים ושנים, ובלבד שלא יעזב את סדר-הך-הלמוד הזה של רבנו ז"ל ואז דיקא יצליח, וחקמינו הקדושים אמרו (תנחומא פנחס י"א) למה נמשלה תורה לתאנה? שרב האילנות הזית והגפן והתמרה נלקטין באחד, והתאנה נלקטה מעט מעט. וכך התורה - היום לומד מעט ולמחר הרבה לפי שאינה מתלמדת לא בשנה ולא בשנים; וכן אמרו (דברים רבה פרשה ח' סימן ד') הטפש הזה תמה איך יכולים ללמד כל כך הרבה? אמר רבי ינאי: למה הדבר דומה? לכפר שהיה תלוי באויר. טפש אומר - מי יוכל להביאו? ופקח אומר - לא אחד תלה אותו? מביא סלם או קנה ומוריד אותו. כך כל מי שהוא טפש, אומר: אימתי אקרא כל התורה? ומי שהוא פקח, מהו עושה? שונה פרק אחד בכל יום ויום עד שמסיים כל התורה בלה.

ורואים בגשמיות, סוחר שרוצה להצליח במסחרו אינו מתיאש, מביא את הסחורה בשוק מדי יום ביומו, ואפלו שבין כך הוא לא מוכר או לא קונה וכו', עם כל זאת הוא עקשן ובא מדי יום ביומו עם סחורתו, ולבסוף מצליח בגדול, ולכן למה שהתורה לא תהיה בעיניו כך? וכמו שאמר החכם מכל אדם (משלי ד') "כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזבו", ודרשו על זה חכמינו הקדושים (תנחומא תרומה) בנהג שבעולם, אדם שהוא לונה מן אחרים ולקח סחורה, יוצא לדרך, פעמים שהוא מפסיד, אבל סחורה של תורה אינו כן - למד אדם מכאן פרק אחד ומכאן פרק אחד, מכאן מסכת אחת ומכאן מסכת אחת, והוא משתכר בהם. הוי כי לקח טוב נתתי לכם; ולכן אשרי ואשרי

מי שִׁמְכַנִּים בְּתוֹךְ לְבוֹ דְבָרִים אֵלּוּ שָׂאז יָקִים אֶצְלוֹ מַה שְּׂאֲמָרוּ חֲכָמֵינוּ  
הַקְדוּשִׁים (מְדַרְשׁ מִשְׁלֵי פָּרָק א' סִימָן ז') לְדַעַת חֲכָמָה וּמוֹסָר - אִם יֵשׁ בְּאָדָם  
חֲכָמָה - דְּבָרֵי תוֹרָה נִמְסָרִין בְּיָדוֹ, וְאִם אֵין בְּיָדוֹ חֲכָמָה - אֵין דְּבָרֵי  
תוֹרָה מְסוּרִין בְּיָדוֹ. לְהַבִּין אֲמָרֵי בִּינָה - שְׂצָרִיף אָדָם שְׂיִהְיֶה בְּיָדוֹ  
בִּינָה לְהַבִּין דְּבַר מִתּוֹךְ דְּבַר; וְאִז דִּיקָא יִפְנֵס בּוֹ חֲמִידָא דְאִוְרִיתָא.  
הַמְאָחַל לָךְ בְּרַכָּה וְהַצְלָחָה מִן הַשָּׁמַיִם...

## ג' תרפ.

**יש שיחה מרבנו בענין מאמר חז"ל 'כיצד מרקדין לפני  
הפלה'. האם תוכלו להסביר לי אותה?**

**שאלה:**

**מאת ירון:** לכבוד הרב שלום,  
מוצאת בספר 'חיי מוהר"ן' שיחה, שרבנו אמר לאחד סמוך  
לחתנתו "כיצד מרקדין לפני הפלה", ורמז לו כיצד מרקדין  
ומדלגין על מה שהיה לפני הפלה, הינו לפני החתנה. אשמח  
שתסבירו לי את השיחה הזאת. תודה!

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר משפטים, כ' שבט ה'תשע"ד.

שלום וברכה אל ירון נרו יאיר

לנכון קבלתי את מכתבך.

רבנו ז"ל אמר (חיי מוהר"ן סימן קפ"ו) לְחַתָּן אַחַד סָמוּךְ לְחַתְּנָתוֹ  
אֵת מְאָמְרָם ז"ל (כתובות ט"ז:) כִּיצַד מְרַקְדִין לְפָנֵי הַפֶּלֶה, וְרִמְזוּ לוֹ  
כִּיצַד מְרַקְדִין וּמְדַלְגִין מַה שְׂהִיָּה לְפָנֵי הַפֶּלֶה, הֵינּוּ לְפָנֵי הַחַתְּנָה;  
זֹאת אוֹמְרֵת אָדָם מְסַכֵּן שְׂמָלָא חֲטָאוֹת נְעוּרִים וְכוּ', וְלִכְלַף אֵת עֲצָמוֹ  
עִם כָּל מֵינֵי חֲטָאִים וְעוֹנוֹת שֶׁל פְּגָמֵי הַבְּרִית וְכוּ', וְעַכְשָׁו בָּא יוֹם

חתנתו שאז מוחלין לו על כל עוונותיו, כמאמרם ז"ל: חתן מוחלים לו את כל העוונות (הובא ברש"י בראשית ל"ו פסוק ג') מצינו באגדת מדרש ספר שמואל: ג' מוחלין להן עוונותיהם - גר שנתגיר והעולה לגדלה והנושא אשה, ולמד הטעם מכאן, לכך נקראת מחלת שנמחלו עוונותיו. רואים מזה שחתן מוחלים לו על כל העוונות.

והנה בא יום החפה, שאז יכולים לפעל הרבה דברים אצל הקדוש ברוך הוא, כי ביום הזה מכפרים לו על כל עוונותיו שהוא עשה עד עכשו וכו', והסמ"ך-מ"ם בא ושובר אותו כאלו אבד מנוס ותקוה ממנו, וכאלו הוא לא שוה לשום דבר, ומכניס בו יאוש ודכאון כדי שלא יעשה התחלה חדשה וכו', ולכן גלה לו רבנו ז"ל לחתן הזה עצה איך מרקדין ומדלגין מה שהיה לפני החתנה - הינו שישכח את כל העבר שלו. ואמר רבנו ז"ל (שיחות הר"ן סימן כ"ו) אצל העולם השכחה היא חסרון גדול בעיניהם, אבל בעיני יש בהשכחה מעלה גדולה, כי אם לא הייתה שכחה, לא היה אפשר לעשות שום דבר בעבודת השם יתברך, אם היה זוכר כל מה שעבר לא היה אפשר לו להרים את עצמו לעבודתו יתברך בשום אופן, גם היו מבלבלים את האדם מאד כל הדברים שעוברים עליו, אבל עכשו על ידי השכחה נשכח מה שעבר. ואצלו אמר רבנו ז"ל הוא הדרך שכל מה שעבר והלך נפסק והולך לחלוטין ואינו חוזר בדעתו עוד כלל, ואינו מבלבל כלל עצמו עוד במה שכבר עבר והלך וכו'.

וענין זה הוא דרך עצה טובה גדולה מאד בעבודת השם יתברך, כי על פי רב יש להאדם בלבולים רבים וערבוּב הדעת מאד ממה שחלף ועבר, בפרט בשעת התפלה, שאז באים עליו כל הבלבולים ומערבבים ומעקמים את דעתו ממה שכבר עבר. לפעמים יש לו בלבולים מענין המשא ומתן שלו ועסקי ביתו וכיוצא, באשר כי לא טוב עשה בענין זה וכיוצא וכך היה צריך לעשות וכיוצא בזה הדבר, ויש שמבלבלים אותו בעת עבודתו בתורה או בתפלה וכיוצא, בהפגמים שפגם מקדם באשר שבענין זה לא עשה כהגון נגדו יתברך

וכיוצא בזה הרבה מאד, כאשר ידוע לכל אדם בעצמו. על כן השכחה היא עצה טובה גדולה מאד לזה, שתתקף ומיד שחולף ועובר הדבר, יעביר ויסלק אותו מדעתו לגמרי, ויסיח דעתו מזה לגמרי, ולא יתחיל לחשב עוד במחשבתו בענין זה כלל.

הקדוש ברוך הוא יעזר שתזכה לקים את זה בתמימות ובפשיטות גמורה.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

## ג' תרפא.

**חז"ל אמרו 'טוב שברופאים לגיהנום'. מדוע הם התבטאו כך?**

**שאלה:**

**מאת פנינה:** לכבוד הרב שלום וברכה. חז"ל אמרו 'טוב שברופאים לגיהנום'. אני מבינה שיש רופאים שעושים הפלות וכו' וזה חמור מאד כי זה רצח, אך מצד שני רב הרופאים עוזרים לבני אדם ומסיעים להם להתרפא. אם כן, מדוע חז"ל התבטאו כך, ועוד באפן שכולל את כל הרופאים?

**תשובה:**

בעזרת השם יתברך, יום שלישי לסדר משפטים, כ' שבט ה'תשע"ד.

שלום רב אל פנינה תחיה

לנכון קבלתי את מכתבך.

חקמינו הקדושים אמרו (קידושין פ"ב). טוב שברופאים לגיהנום, ופרש הרב הקדוש רבי יצחק בונים מפרשיסחא זכותו יגן עלינו על פי

מה שִׁמְבָאָר בְּרַמְבַּ"ם (פֶּרֶק ב' מֵהַלְכוֹת דְּעוֹת הַלֵּכָה א') כִּשֵׁם שֵׁיִשׁ חָלִי הַגּוֹף שְׁצָרִיכִים לְלַקֵּת אֶל רוֹפֵא שְׁיִרְפֵּא אוֹתוֹ, כִּךְ יֵשׁ חָלִי הַנֶּפֶשׁ וְכוּ', וּמָה הִיא תַקְנַת חוֹלֵי הַנֶּפֶשׁוֹת? יִלְכוּ אֶצֶל הַחֲכָמִים שֶׁהֵן רוֹפְאֵי הַנֶּפֶשׁוֹת וְיִרְפְּאוּ חוֹלִים בְּדַעוֹת שְׁמַלְמְדִין אוֹתָם, עַד שְׁיִחְזִירוּם לְדַרְךְ הַטּוֹבָה. וְהַמְכִירִים בְּדַעוֹת הָרַעוֹת שֶׁלָּהֶם וְאֵינָם הוֹלְכִים אֶצֶל הַחֲכָמִים לְרַפֵּא אוֹתָם, עֲלֵיהֶם אָמַר שְׁלֵמָה (מִשְׁלֵי א' ד') "חֲכָמָה וּמוֹסֵר אֲוִילִים בְּזוּ"; הֵינּוּ כִשֵׁם שֵׁיִשׁ חָלִי הַגּוֹף, כִּן יֵשׁ חָלִי הַנֶּפֶשׁ נְפִי בְּכָל יוֹם יִצְרוּ שֶׁל אָדָם מִתְגַּבֵּר עָלָיו לְהִדְיָחוּ מִשְׁנֵי עוֹלָמוֹת, בְּפֶרֶט אִם תִּלְמִיד חָכֵם הוּא, כִּי כָל הַגְּדוֹל מִחֲבָרוֹ - יִצְרוּ גְדוֹל מִמֶּנּוּ, וְהוּא כְּדֵי שֶׁהִבְחִירָה יִשְׁאַר בְּיָדוֹ] וְכִשֵׁם שְׁחָלִי הַגּוֹף, צָרִיךְ לִילֵךְ לְרוֹפֵא לְהִתְרַפְּאוֹת וְנֹאֵם אֵין לוֹ רוֹפֵא בְּעִירוֹ, אוֹ אֶפְלוּ בְּמִדִּינַתוֹ צָרִיךְ לִילֵךְ לְמִדִּינָה אַחֲרַת לְמִצַּא מְזוֹר לְמַכְתּוֹ]. כִּךְ חָלִי הַנֶּפֶשׁ צָרִיךְ לִילֵךְ לְרוֹפֵא לְהִתְרַפֵּא. וּמִי הוּא הַרוֹפֵא? חָכֵם שְׁבִדוּר. וְשִׁמְעֵתִי בְּשֵׁם מֶרֶן אֲדַמּוּ"ר הַגָּאוֹן הַקְּדוֹשׁ מוֹרְנוּ רַבִּי יַעֲקֹב יִצְחָק מְלוֹבְבֵינן זְכוֹתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ עַל מַאֲמָרָם (קִידוּשֵׁין פ"ב). טוֹב שְׁבָרוּפָאִים לְגִיּהֵנוּם - יִרְצֶה לֹאמַר שֶׁזֶה חָכֵם הַדּוֹר, שְׁמַרְפֵּא אֶת הָאָדָם שֶׁלֹּא יֵרֵד לְגִיּהֵנוּם, הוּא סִימָן שֶׁהוּא טוֹב שְׁבָרוּפָאִים בְּאַמְת, עֵין שָׁם; וְזֶה פְרוּשׁ חֲסִידִי, מִי הוּא הַטּוֹב שְׁבָרוּפָאִים? מִי שֵׁיכוֹל לְחַזֵּק אוֹתִי וְלִרְפֵּא אוֹתִי שֶׁלֹּא אֶכְנֵס לְגִיּהֵנוּם.

אָבֵל הַפְּרוּשׁ הַפְּשוּט הוּא כְּמוֹ שְׁפָרֵשׁ רַש"י: טוֹב שְׁבָרוּפָאִים לְגִיּהֵנוּם - אֵינוּ יָרָא מִן הַחָלִי, וּמֵאֲכָלוּ מֵאֲכָל בְּרִיאִים, וְאֵינוּ מְשַׁבֵּר לְבוֹ לְמַקּוֹם, וּפְעָמִים שֶׁהוֹרֵג נֶפְשׁוֹת וַיֵּשׁ בְּיָדוֹ לְרַפְּאוֹת הַעֲנִי וְאֵינוּ מְרַפֵּא; הֵינּוּ שֵׁיִשׁ רוֹפֵא שְׁמֻזְלָזֵל מְאֹד מְאֹד בַּחוּלָה, וְלֹא מִתְעַסֵּק בְּרַפּוּאָתוֹ, וְכִן מִחֲזִיק אֶת עַצְמוֹ לְבַעַל גְּאוּנָה גְדוֹל מְאֹד, וְאִי אֶפְשָׁר אֶפְלוּ לְדַבֵּר מִמֶּנּוּ, וְלִפְעָמִים הוּא לוֹקַח אֶת הַכֹּל כֹּל כִּךְ בְּקָלוֹת עַד שֶׁלֹּא אֶכְפֵּת לוֹ מִהַחוּלָה, כְּמוֹכָא בְּאַרְיִכוֹת בְּדַבְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל (שִׁיחֹת הַר"ן סִימָן נ'), וְכִן מִי שֶׁלֹּא מְשַׁלֵּם לוֹ, אוֹ אֵין לוֹ בְּטוֹחַ הוּא מְזַלְזֵל בּוֹ וְכוּ' - רוֹפֵא כְּזֶה יוֹתֵר טוֹב שֵׁילֵךְ לְגִיּהֵנוּם מְשִׁיחָה רוֹפֵא, אָבֵל לֹא מְדַבְּרִים מִרוֹפֵא מְמַחָה, שֵׁיִשׁ לוֹ לֵב טוֹב, וּמוֹסֵר אֶת נֶפְשׁוֹ עֲבוּר הַחוֹלִים לְעַזֵּר לָהֶם, וְלִהְקַל

מהם את כאבם, ואינו מסתכל על כסף כלל, ומדבר אתם בעדינות ובענוה - רופא כזה אין מספיק גן עדן לתת לו.

ובספר 'תורת האדם' להרמב"ן מפרש את מאמרם ז"ל (קידושין פ"ב.) טוב שברופאים לגיהנום, לגנות דרכן של רופאים בפשיעות וזדונות שלהם נאמר; הינו שיש רופאים שלוקחים את מחלת החולה בקלות מאד, ועל ידי זה הם פושעים מזידים.

הקדוש ברוך הוא ישמר אותנו מכל מיני מחלות וחלאים רעים שלא נצטרך ללכת אל רופאים, ותהיה הרפואה שלנו בתוך המאכלים והמשקאות שאנחנו אוכלים ושותים, כמו שאמר רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר"ן חלק ב' סימן א') כשאדם זוכה להיות רגיל בתפלה - להתפלל להקדוש ברוך הוא לבקש ממנו יתברך כל מה שהוא צריך, אזי נמשך הרפואה שלו בתוך המאכלים, כמו שכתוב (שמות כ"ג) "ועבדתם את הוי"ה אלקיכם וברך את לחמך ואת מימך, והסרתי מחלה מקרבך". "ועבדתם את הוי"ה" - אמרו חכמינו הקדושים (בבא קמא צ"ב:) עבודה זו תפלה, אזי "וברך את לחמך ואת מימך והסרתי מחלה מקרבך" - הינו שתהיה לך רפואה על ידי לחם ומים, על ידי שיתברכו מדבר השם.

הקדוש ברוך הוא השומע תפלות ישראל ישמע בתפלתי שאני מבקש ומתפלל בעדך שתהיה לך הצלחה מרבה ובכל אשר תפני תשכילי ותצליחי.

המאחל לך ברכה והצלחה מן השמים...

**תם ונשלם, שבח לאל בורא עולם!**

הַסֵּפֶר הַזֶּה נִדְפָּס

לְכָבוֹד נְשֻׁמַּת

חֲסִידָא וּפְרִישָׁא, מְנוֹרָה הַטְּהוֹרָה,

אֲסִפְקֻלְרִיא הַמְּאִירָה

מֵאוֹר עֵינֵינוּ חַיִּית נַפְשֵׁנוּ, מְקָרֵב לְבָבוֹת

יִשְׂרָאֵל לְאֲבֵיהֶם שְׁבַשְׁמִים

מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ

הַרְבֵּה הַגָּאוֹן הַצַּדִּיק

מוֹהַר"ר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר שְׁלֹמֹה זִלְה"ה

בֶּן

הַגַּה"צ רַבִּי מְנַחֵם זָאב זִצ"ל

עָלָה בְּסַעֲרָה הַשְּׁמַיְמָה

י"ז שְׁבַט תשע"ה

תְּהֵא נְשֻׁמַּתוֹ צְרוּרָה בְּצִרוּר הַחַיִּים תַּחַת

בְּנַפֵּי הַצַּדִּיקִים בְּגֵן עֵדֶן, זְכוּתוֹ וְצַדִּיקוֹתוֹ תִּגְן

עֲלֵינוּ וְעַל כָּל הָעוֹלָם שְׁנֹזֶכֶה לְהַנּוֹת מֵאוֹרוֹ

הַבְּהִיר וְהַתְּגַלוֹת כְּבוֹד שְׁמִים

שְׁפַעַל וְעָשָׂה בְּעוֹלָם



הספר הקדוש הזה נדפס  
לעילוי נשמת  
הרבנית הצדקת  
מרת יחנא שפרה ע"ה  
בת הרה"צ רבי אשר ישעיה  
ראטענברג מקוסון זצ"ל  
בת מרת סאסיא ע"ה  
אשת עטרת ראשינו  
כ"ק אדמו"ר  
רבי אליעזר שלמה זצוק"ל  
נפטרה ט"ז תמוז ה'תשע"ה  
ת.נ.צ.ב.ה



הספר הקדוש הזה נדפס  
לעילוי נשמת  
הגאון הצדיק  
רבי מנחם זאב זי"ע  
בן הגאון הקדוש  
רבי אלכסנדר זי שא הי"ד  
נפטר ד' תשרי ה'תשס"ג  
ת.נ.צ.ב.ה

\*\*\*

ולעילוי נשמת  
הרבנית הצדקת  
מרת מלכה ע"ה  
בת הגאון הצדיק  
רבי חיים שלמה ז"ל  
נפטרה חי' חשוון תש"ן  
ת.נ.צ.ב.ה



הספר הקדוש הזה נדפס  
לעילוי נשמת  
הגאון הצדיק  
רבי אשר ישעיה הלוי  
ראטטענבערג זצ"ל  
נלב"ע ר"ח ניסן ה'תש"ע  
ת.נ.צ.ב.ה

\*\*\*

ולעילוי נשמת  
הרבנית הצדקת  
מרת סאסיא ע"ה  
נלב"ע ט' סיון ה'תשמ"א  
ת.נ.צ.ב.ה



הספר הקדוש הזה נדפס  
לרפואת  
יפה בת דינה מנטנה

למשפחת דדון  
שתזכה לרפואה שלמה  
ותחלים מהפעעים ברגליים

ולרפואת  
אדל בת מירב  
שלא יהיה לה קשיים בדיבור  
ותהיה ילדה טובה

\*\*\*

וכן לעילוי נשמת  
כבוד קדושת  
רבי אליעזר שלמה בן מלכה  
זצוק"ל

הספר הקדוש הזה הודפס  
 לזכותם והצלחתם של התורמים היקרים  
 שיזכו לשפע ברכה והצלחה בכל מעשי ידיהם

דרור יצחק בן דליה  
 דליה בת רוברט  
 טל כהן בן רות מסעודה  
 חנה אניטה בת שרה  
 ניסים רועי בן טובה  
 חיה מושקא בת רוחמה  
 רחמונא  
 שלום בן יעל  
 יעל בת ציביה  
 מרים בת רבקה  
 רחמים בן יאסי  
 יעקב בן רחל  
 שלומית בת אורה  
 רונן בן ריימונד  
 שולמית בת מנוחה  
 עוז אפרים בן בלומה  
 רבקה בת לאה  
 שושנה בת אסתר מלכה  
 אורה בת אסתר מלכה  
 אופיר רפאל בן גאולה  
 גאולה בת סיסה  
 אתי אסתר בת דליה  
 יצחק בן לאה  
 אסתר בת דונה דבורה  
 אורית בת חנה  
 ישראל בן ורדה  
 שילת בת אורית  
 לירן אליהו בן משה דוד  
 אורה בת אסנת  
 אלון אהרון בן גילה  
 נורית בת נעמי

ישראל בן פרידא פיגא  
 שרה בת שרה  
 גל נחשון בן לאה  
 מורן נחשון בת מזל  
 לרפוי ליאת שרה בת צילה  
 עמית נועה בת ציפורה  
 אביאל בן סגולה  
 מלכה בת גילה  
 בנימין בן אהרון  
 הדסה בת תמר (נאנאג"אן)  
 עמוס בן גילה  
 דבורה בת רבקה  
 ישראל בן אראלה  
 כרמית בת שרה  
 יוסף חי בן אורלית  
 בת אל שמחה בת אסנת  
 יעקב עמרם בן שרה  
 אורלית בת שרה  
 נחמן ישראל בן אורלית  
 סימא בת ברכה  
 שרגא בן חנה  
 ציפורה פייגא בת שרה  
 וב"ב  
 שפיקה בת מרים  
 תקוה בת שפיקה  
 יעל בת שרה  
 אברהם בן דזי  
 אריה בן רות  
 רונית שפרה בת מינה  
 מרים בת שרה  
 מיכאל דוד בן חנה

לרפואת הרבנית  
 יחנא שפרה בת סאסיא  
 לרפוי לירן בן סוזאן  
 אברהם בן פרידה  
 סוזאן בת רבקה  
 חנה בת יפה וב"ב  
 שמעון מאיר בן חנה  
 שחר הדסה בת חוה  
 צוף ישעי בן תמר  
 בת שבע בת רוחמה  
 אסתר בת רוחמה  
 דן בן אסתר  
 יעל טובה בת עירית  
 רחלי בת דורית  
 יוסף בן יפה  
 אסף בן כרמלה  
 רז בן יעל  
 משפחת אריאל  
 מיכל בת לאה  
 נאורה בת מיכל  
 יעקב בן לאה  
 מעיין אדל בת גילה  
 דוד בן רחל  
 כרמלה בת שרה  
 רינה בת זיזל  
 חובב בן מרים  
 אליעזר שלמה שמעון בן  
 מרים  
 מאיר אליהו בן דליה  
 גולן בן אסתר  
 כרמית בת מרים  
 לזרע בר קיימא

הספר הקדוש הזה הודפס  
לזכותם והצלחתם של התורמים היקרים  
שיזכו לשפע ברכה והצלחה בכל מעשי ידיהם

סהר שני שושנה בת ענת  
צבי בן חנה טובה  
רבקה בת חנה טובה  
מרדכי אליהו בן גילה  
אסתר בת יפה  
אליעזר שלמה בן אסתר  
יאיר בן עדינה  
מלכה בת שמחה  
עידו בן מיכל ליאור  
שושנה בת אורלי  
נחמן בן אדל  
שרה בת יפה  
מרים בת שירה יהודית  
תהילה בת שירה יהודית  
שלמה בן שרה  
אברהם בן מוזל  
אסתר בת רינה  
יעקב בן סילביה  
יפית בת אילנה  
דורית בת שושנה  
עומר רחמים בן סלימה  
ליאור יצחק בן רות  
סמדר בת ריזין  
מלכה בת סמדר  
אליעזר שלמה בן סמדר  
נתן בן רחל  
לודמילה בת סופיה  
דוד בן לודמילה  
משפחת תפוחי  
ודים בן גינדה  
גליה בת קולט

יהודה בן שרה  
רבקה בת לאה  
יוסף בן סומבול  
מנשה בן חנה  
שמואל ג'פרי בן נוגה  
לרפוי מלכה בת זהבה  
מנחם זאב בן מלכה  
מלכה בת דבורה דיל-ברא  
רונן בן מוזל  
אליעזר שלמה בן רות  
אביגיל  
יואב בן שושנה  
שמעון בן תרצה  
יצחק ישראל בן מרים  
מורן בת בריז'ט  
מאיר בן רחל ובי"ב  
נחמן נתן בן שמחה  
שרה בת מרים  
יעקב בן שרה קלוטילד  
יפה בת חנה  
יצחק בן בטחה  
דנסה בת בטחה  
נפתלי בן רחל  
רבקה בת מרים  
נתן בן רחל  
פנינה חנה בת יהודית  
אדי בן רונית לזיווג  
שאול בן עליזה  
אסף בן רונית  
ליאור בן עליזה  
אליעזר שלמה בן רינה

יונה בן שולמית  
ספיר הודיה בת גלית  
מאיר בן זיווה  
אלינור בת שמחה  
פרחיה בת רינה  
לרפוי תמר בת שמחה  
ויגה בת רחל  
אליהו אליעזר בן יעל  
לאה חפציבה בת דליה  
אברהם בן חדוה  
יסכה בת רויטל  
אליעזר שלמה בן יסכה  
רחל בת יסכה  
אסתר מלכה בת יסכה  
פייגא בת יסכה  
רפאל נועם מאיר בן חנה  
גליה בת יעל  
יניב בן תקוה  
אליעזר שלמה בן יניב  
מלכה בת יניב  
רמי חיים בן תקוה  
הרצל טוביה בן לאה  
דינה בת גרסיה  
ישי בן שרה סוטה  
חנה ברכה בת נחמה  
אופיר בן אילנה  
אבישג בת דינה שמחה  
משה בן ברוריה  
מיכל רונית בת שרה  
אברהם בן ורד  
הודיה רחל בת ורד

# הספר הקדוש הזה הודפס לזכותם והצלחתם של התורמים היקרים שיזכו לשפע ברכה והצלחה בכל מעשי ידיהם

מרים בת מסעודה  
רחל בת שרה  
תומר עמוס בן רבקה  
הלן בת דוד ואסתר  
יורי בן סופיה  
סופיה בת יודקה  
שרה ריבה בת אטה  
מרים טבנסקי בת יודקה  
איליה בן גינדה  
פרץ בן יחזקאל  
חנה בת רגינה  
ניסים עבדלחק בן ועישה  
מזל בת מסעוד ופרחה אמיתי  
אורלי בת עליזה  
ישעיהו ישראל בן לאה איטה  
ר' אליהו בן עיישה  
רחמים בן אהובה  
שרה בת יקוט  
יקוט בת חנה  
פליקס מסעוד אשר בן  
עליזה גיליה  
ליאור בת שרה  
שרה זהרה בת סעידה  
לואזה בת חסן  
משה בן לאה  
ליזט בת פרחה  
אשר בן סוליקה

נועה רבקה בת ירדנה שמחה  
אליעזר שלמה בן ירדנה שמחה  
יעקב בן נעימה נעמי  
מיכל בת נורית  
גל בת מיכל  
ליהי בת מיכל  
עומר יחזקאל בן מיכל  
אבי בן תמר ויצחק  
גמ' ח רבי נחמן מברסלב אשקלון  
אוסנת מזל בת שרה  
שרה בת יפה שולה  
חנה בת גילה  
שריה בן רחל  
לרפו רבקה בת פרידה שולמית  
ניר ואפרת יעקובסון  
בני בן תמרה  
אליהו בן תמרה  
ציפורה בת שרה  
רפאל אליעזר שלמה בן ציפורה  
מלכה בת ציפורה  
מנשה בן תמרה  
איילת בת חנה נינט  
ירמיהו אורי בן תמרה  
יצחק בן תמרה  
יוגב רונן בן ריימונד  
שולמית בת מנוחה

\*\*\*

לעילוי נשמת  
חיים בן מרים

דוד רועי בן שרה אורית  
שלמה בן קלודין שרה  
אביעד בן קלודין שרה  
מיכל בת קלודין שרה  
אסתר מלכה בת ליהי  
אדל בת ליהי  
גולן בן מרגלית  
רחל בת דונה דבורה  
רויטל בת רות  
משפחת שמחי  
אברהם בן ישי וב"ב  
אנדריי בן בלה  
משפחת טויטו  
משפחת טרייסמן  
שיראל בת אורית  
אביאל משה בן אורית  
יעל בת אורית  
אדל בת אורית  
סמדר בת ורדה לזרע בר קיימא  
משפחת עובד  
להצלחת משפ' מלכה והילדים  
אמנון ורוחמה בסל  
משה וגילה בשארי  
לרפו' שושנה זוהרה בת צביה  
שלמה חי בן דיאנה לזיווג הגון  
צדוק ושרית מלמד ומשפחתם  
לימור חיה בת נורית  
נעימה נעמי בת ויקטוריא  
עזרא בן נעימה נעמי  
ירדנה שמחה בת צ'חלה רחל  
רחל מלכה בת ירדנה שמחה

הסדרה  
המרתקת  
שכבשה  
רבבות קוראים  
**ברחי הארץ  
והעולם**

הירשם עכשיו  
והצטרף למעגל המנויים!

**49 ש"ח בלבד למנוי ומקבלים:**

כל כרך חדש שיוצא עד הבית  
2 הקדשות בכל כרך להצלחה או לעילוי נשמת



**התקשר עכשיו: 04-6650050**



סוד ה' לִירָאוּ וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעֵם  
זֶה שְׁמוֹ נֶאֱמָה לוֹ

# תִּקּוּן הַכֹּלֵל

תִּקּוּן נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד מְאֹד לְכָל־לִיּוֹת  
הַחֲטָאִים וְהוּא פָּגַם הַבְּרִית, רַחֲמֵנָא לִיעֲלֵן

\*

וּמִסְגָּל מְאֹד גַּם לְפִרְנִסָּה וּלְהַצְלָחָה  
בְּכָל הָעֲנִינִים בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת  
אֲשֶׁרֵי מִי שְׂיֵאמְרֵם בְּכָל יוֹם

\*

יְסֹדוֹ, תִּקְנוּ, גְּלוּ וְצִוְהָ לְפִרְסְמוֹ לְכָל  
יִשְׂרָאֵל, רַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא,  
אוֹר הַגְּנוּז וְהַצֶּפוּן, בּוֹצִינָא קְדִישָׁא עֲלֵאָה,  
אֲדוֹנֵנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ  
רַבֵּי נַחֲמָן מִבְּרֶסְלָב, זְכוּתוֹ יִגַן עָלֵינוּ

\*

הוֹבָא לְדָפוּס עַל-יְדֵי  
חֲסִידֵי בְּרֶסְלָב  
עִיה"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹכֵב"א

## תְּקוּן הַפְּלִילִי

טוב לומר לפני אמירת העשרה מזמורים:

הַרְיֵנִי מִקְשֶׁר עֲצָמֵי בְּאֲמִירַת הָעֶשְׂרָה מְזַמְּרִים אֵלַי לְכֹל הַצְּדִיקִים  
הָאֲמִתִּיִּים שְׁבֻדוֹרְנוּ, וְלְכֹל הַצְּדִיקִים הָאֲמִתִּיִּים שׁוֹכְנֵי עֶפְרַיִם, קְדוֹשִׁים  
אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ הַמָּהָ, וּבַפֶּרֶט לְרַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ, צְדִיק יְסוּד עוֹלָם, נַחַל  
נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, רַבְּנוּ נַחֲמֵן בֶּן פִּיגָא, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ, שְׁגִלָּה  
תְּקוּן זֶה.

לְכוּ נִרְנְנָה לִי נְרִיעָה לְצוֹר יִשְׁעֵנוּ: נִקְדְּמָה פָּנָיו בַּתּוֹדָה, בְּזִמְרוֹת  
נְרִיעָה לּוֹ: כִּי אֵל גָּדוֹל יְיָ, וּמִלְךָ גָּדוֹל עַל כָּל אֱלֹהִים:

קודם שיתחיל תהלים יאמר:

הַרְיֵנִי מְזַמֵּן אֶת פִּי לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל וּלְשַׁבַּח אֶת בּוֹרְאֵי, לְשֵׁם יְחִוּד  
קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא וְשׁוֹכְנֵתָה בְּדַחִילוֹ וּרְחִימוּ עַל יְדֵי הַהוּא טְמִיר  
וְנַעֲלֵם בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל:

**טז** \* מִכְּתָם לְדוֹד, שְׁמֵרְנֵי אֵל כִּי חֲסִיתִי בָךְ: ב אָמַרְתָּ  
לִי אֲדֹנָי אַתָּה, טוֹבָתִי בַל עָלִיךָ: ג לְקְדוֹשִׁים אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ  
הַמָּהָ, וְאֲדִירִי כָּל חֲפָצֵי-בָם: ד יָרְבוּ עֲצָבוֹתֶם אַחַר מְהָרוּ  
בַל אֲסִיף נִסְפִיהֶם מִדָּם, וּבַל אֲשָׂא אֶת שְׁמוֹתֶם עַל שְׁפָתַי: ה  
יְיָ מִנֵּת חֲלָקֵי וְכוֹסֵי, אַתָּה תוֹמִיךָ גּוֹרְלִי: ו חֲבָלִים נִפְלוּ-לִי  
בְּנַעֲמִים, אֶף נַחֲלַת שְׁפָרָה עָלַי: ז אֲבָרְךָ אֶת יְיָ אֲשֶׁר יַעֲצֵנִי,  
אֶף לִילוֹת יִסְרוּנֵי כְלִיּוֹתַי: ח שׁוֹיֵתִי יְיָ לְנִגְדֵי תְמִיד, כִּי  
מִימֵינִי בַל אֲמוֹט: ט לֶכֶן שָׁמַח לִבִּי וַיִּגַּל כְּבוֹדִי, אֶף בְּשָׂרֵי  
יִשְׁכֵּן לְבַטַח: י כִּי לֹא תַעֲזֹב נַפְשִׁי לְשָׂאוֹל, לֹא תַתֵּן חֲסִידְךָ  
לְרֵאוֹת שְׁחַת: יא תוֹדִיעֵנִי אֲרַח חַיִּים שְׁבַע שְׁמַחוֹת אֶת פָּנֶיךָ,  
נַעֲמוֹת בִּימִינְךָ נִצַּח:

**לב** \* לְדוֹד מִשְׁפִּיל אֲשֶׁרִי נִשְׁוִי פֶשַׁע כְּסוּי חֲטָאָה : ב אֲשֶׁרִי אָדָם לֹא יַחֲשֵׁב יִי לֹו עֹוֹן, וְאִיִן בְּרוּחוֹ רְמִיָה : ג כִּי הִחַרְשֵׁתִי בְּלוֹ עֲצָמַי, בְּשֵׂאֲגָתִי כָּל הַיּוֹם : ד כִּי יוֹמָם וּלְיָלָה תִּכְבַּד עָלַי יָדְךָ נְהַפֵּךְ לִשְׂדֵי, בְּחִרְבְּנֵי קִיץ סֵלָה : ה חֲטָאתִי אֹודִיעֶךָ וְעוֹנִי לֹא כִסִּיתִי, אֲמַרְתִּי אֹודה עָלַי פֶשַׁעִי לִי, וְאַתָּה נִשְׂאתָ עֹוֹן חֲטָאתִי סֵלָה : ו עַל זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל חֹסִיד אֵלֶיךָ לְעַת מִצּוּא רַק לְשִׁטָּף מִיָּם רַבִּים, אֵלֶיּוֹ לֹא יִגִּיעוּ : ז אַתָּה סֹתֵר לִי\* מִצַּר תִּצְרֵנִי רְנִי פֶלֶט תִּסּוּבְּנֵי סֵלָה : ח אֲשִׁכִּילֶךָ וְאוֹרֶךָ בְּדֶרֶךְ זֹו תִלְךָ, אִיעֲצָה עָלֶיךָ עֵינַי : ט אֵל תִּהְיוּ כְּסוּס כְּפָרָד אִיִן הָבִין בְּמַתַּג וְרִסֵּן עֲדִיו לְבָלוֹם, בַּל קָרַב אֵלֶיךָ : י רַבִּים מִכְּאוּבִים לְרַשָּׁע וְהַבּוֹטֵחַ בִּי, חֹסֵד יִסּוּבְּכֵנוּ : יא שְׂמַחוּ בִּי וְגִילוּ צְדִיקִים וְהִרְנִינוּ כָּל יִשְׂרָאֵל לֵב :

**מא** \* לְמַנְצַח מִזְמוֹר לְדוֹד : ב אֲשֶׁרִי מִשְׁפִּיל אֵל דֵּל, בְּיוֹם רָעָה יִמְלֹטְהוּ יִי : ג יִי יִשְׁמְרֵהוּ וַיַּחֲיֵהוּ וְאֲשֶׁר בְּאֶרֶץ, וְאֵל תִּתְּנֵהוּ בְּנַפְשׁ אִיבִיו : ד יִי יִסְעֲדֵנוּ עַל עֶרֶשׁ דְּוִי, כָּל מִשְׁכָּבוֹ הִפְכֵת בְּחֵלּוֹ : ה אֲנִי אֲמַרְתִּי יִי חֲנֻנִי, רַפָּאָה נַפְשִׁי כִּי חֲטָאתִי לָךְ : ו אוֹיְבֵי יֵאמְרוּ רַע לִי, מָתִי יָמוּת וְאֶבֶד שְׁמוֹ : ז וְאִם בָּא לְרָאוֹת שְׁוֹא יְדַבֵּר, לְבוֹ יִקְבֹּץ-אֹוֹן לוֹ יֵצֵא לַחוּץ יְדַבֵּר : ח יַחַד עָלַי יִתְלַחֲשׁוּ כָּל שֹׁנְאֵי, עָלַי יַחֲשִׁבוּ רָעָה לִי : ט דַּבֵּר בְּלִיעַל יִצּוּק בּוֹ, וְאֲשֶׁר שָׁכַב לֹא יוֹסִיף לְקוּם : י גַּם אִישׁ שְׁלוּמֵי אֲשֶׁר בְּטַחְתִּי בּוֹ אוֹכַל לַחֲמִי, הַגְּדִיל עָלַי עֶקֶב : יא וְאַתָּה יִי חֲנֻנִי וְהַקִּימֵנִי, וְאֲשַׁלְּמָה לָּהֶם : יב בְּזֹאת יִדְעֵתִי כִּי חֲפִצָּתָ בִּי, כִּי לֹא יִרִיעַ אִיבֵי עָלַי : יג וְאֲנִי בְּתַמִּי תִמְכֵת בִּי, וְתַצִּיבֵנִי לְפָנֶיךָ לְעוֹלָם : יד בְּרוּךְ יִי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִהָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן :

\* אחר אתה סתר לי - צריך להפסיק מעט (עיין בלקו"מ ח"א סי' ריג)

**מב** \* למנצח משכיל לבני קרח: ב כאיל תערג על אפיקי  
 מים, כן נפשי תערג אליך אלהים: ג צמאה נפשי לאלהים  
 לאל חי מתי אבוא, ואראה פני אלהים: ד היתה לי דמעתי  
 לחם יומם ולילה, באמר אלי כל היום איה אליך: ה  
 אלה אזכרה ואשפכה עלי נפשי פי אעבר בסף אדם עד  
 בית אלהים בקול רנה ותודה המון חוגג: ו מה תשתוחחי  
 נפשי ותהמי עלי הוחילי לאלהים פי עוד אודנו ישועות  
 פניו: ז אלהי עלי נפשי תשתוחח על כן אזכרך מארץ  
 ירדן, וחרמונים מהר מצער: ח תהום אל תהום קורא  
 לקול צנוריה כל משבריה וגליה עלי עברו: ט יומם יצוה יי  
 חסדו ובלילה שירה עמי, תפלה לאל חי: י אומרה לאל  
 סלעי למה שכחתי למה קדר אלך בלחץ אויב: יא ברצח  
 בעצמותי חרפוני צוררי, באמרם אלי כל היום איה אליך:  
 יב מה תשתוחחי נפשי ומה תהמי עלי הוחילי לאלהים פי  
 עוד אודנו ישועת פני ואלהי:

**נט** \* למנצח אל תשחת לדוד מכתם בשלח שאול וישמרו  
 את הבית להמיתו: ב הצילני מאיבי אלהי ממתקוממי  
 תשגבני: ג הצילני מפעלי און, ומאנשי דמים הושיעני: ד  
 פי הנה ארבו לנפשי יגורו עלי עזים, לא פשעי ולא חטאתי  
 יי: ה בלי עון ירצון ויכוננו עורה לקראתי וראה: ו ואתה  
 יי אלהים צבאות אלהי ישראל הקיצה לפקד כל הגוים אל  
 תחן כל בגדי און סלה: ז ישובו לערב יהמו ככלב ויסוכבו  
 עיר: ח הנה יביעון בפיהם חרבות בשפתותיהם, פי מי  
 שמע: ט ואתה יי תשחק למו תלעג לכל גוים: י עזו אליך  
 אשמרה פי אלהים משגבי: יא אלהי חסדי יקדמני, אלהים  
 יראני בשררי: יב אל תהרגם פן ישפחו עמי הניעמו בחילך

והורידמו, מגננו אדני: יג חטאת פִּימוֹ דְּבַר שְׁפָתֵימוֹ וְיִלְכְּדוּ  
 בְּגֹאוֹנָם וּמֵאֲלֹהִים וּמִכַּחַשׁ יִסְפְּרוּ: יד כִּלָּה בַּחֲמָה כִּלָּה וְאִינָמוֹ  
 וַיִּדְעוּ כִּי אֱלֹהִים מִשָּׁל בִּיעֶקֶב לְאַפְסֵי הָאָרֶץ סֵלָה: טו וַיִּשְׁבוּ  
 לְעָרֵב יֵהֱמוּ כִּכְלָב וַיִּסּוּבְכוּ עִיר: טז הִמָּה יִנְיַעוֹן לְאָכֹל, אִם  
 לֹא יִשְׁבְּעוּ וַיִּלְיֵנוּ: יז וְאֲנִי אֲשִׁיר עֲזָךְ וְאַרְנָן לְבַקֵּר חֲסֵדְךָ כִּי  
 הָיִיתָ מִשְׁגָּב לִי וּמְנוּס בְּיוֹם צָר לִי: יח עֲזִי אֱלֹהֶיךָ אֲזַמְרָה, כִּי  
 אֱלֹהִים מִשְׁגָּבֵי אֱלֹהֵי חֲסָדֵי:

**עז** א לְמִנְצַחַ עַל יְדוּתוֹן לְאַסְף מִזְמוֹר: ב קוֹלִי \*\*אֵל אֱלֹהִים  
 וְאַצְעָקָה, קוֹלִי אֵל אֱלֹהִים וְהֶאֱזִין אֵלַי: ג בְּיוֹם צָרָתִי אֲדַנִּי  
 דְרָשְׁתִּי יָדִי לִילָה נִגְרָה וְלֹא תִפּוּג, מֵאַנְהָה הִנָּחַם נַפְשִׁי: ד  
 אֲזַכְּרָה אֱלֹהִים וְאֶהְמִיָּה, אֲשִׁיחָה וְתִתְעַשֵּׂף רוּחִי סֵלָה: ה  
 אֲחֻזֵּת שְׁמֵרוֹת עֵינַי, נִפְעַמְתִּי וְלֹא אֲדַבֵּר: ו חֲשַׁבְתִּי יָמִים  
 מִקֶּדֶם, שָׁנוֹת עוֹלָמִים: ז אֲזַכְּרָה נְגִינָתִי בְּלִילָה עִם לִבִּי  
 אֲשִׁיחָה, וַיַּחֲפֹשׂ רוּחִי: ח הִלְעוֹלָמִים יִזְנַח אֲדַנִּי, וְלֹא יִסְיָף  
 לְרִצּוֹת עוֹד: ט הָאֶפֶס לְנֹצַח חֲסֵדוֹ, גָּמַר אֲמַר לְדָר וְדָר: י  
 הַשְּׁכַח חֲנוּת אֵל אִם קָפֶץ בְּאֶף רַחֲמָיו סֵלָה: יא וְאֲמַר חֲלוּתִי  
 הִיא שָׁנוֹת יָמִין עֲלִיוֹן: יב אֲזַכְּוֹר מַעֲלָלֵי יְהוָה כִּי אֲזַכְּרָה  
 מִקֶּדֶם פְּלֶאֶף: יג וְהִגִּיתִי בְּכָל פְּעֻלָּךְ, וּבַעֲלִילוֹתֶיךָ אֲשִׁיחָה:  
 יד אֱלֹהִים בְּקִדְשׁ דְּרָכֶךָ מִי אֵל גָּדוֹל בְּאֱלֹהִים: טו אַתָּה הָאֵל  
 עֹשֶׂה פֶלֶא, הוֹדַעְתָּ בְּעַמִּים עֲזָךְ: טז גֹּאֲלֵת בְּזֵרוּעַ עַמְךָ בְּנֵי  
 יַעֲקֹב וַיּוֹסֶף סֵלָה: יז רְאוּךָ מִיָּם אֱלֹהִים רְאוּךָ מִיָּם יַחֲלוּ,  
 אֶף יִרְגְּזוּ תַהֲמוֹת: יח זָרְמוּ מִיָּם עֲבוֹת קוֹל נִתְּנוּ שְׁחָקִים, אֶף  
 חֲצִצִּיף יִתְהַלְכוּ: יט קוֹל רַעֲמָךְ בְּגִלְגָּל הָאִירוּ בְּרִקִּים תִּבְלֵל,  
 רְגִזָּה וְתַרְעֵשׂ הָאָרֶץ: כ בֵּינָם דְּרָכֶךָ וּשְׁבִילְךָ בְּמִים רַבִּים  
 וְעַקְבוֹתֶיךָ לֹא נִדְּעוּ: כא נְחִית כְּצֹאן עַמְךָ בְּיַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן:

\*\* באמרוך אל אלהים תכוון המילוי כזה: אל"ף למ"ד אל"ף למ"ד ה"י יו"ד מ"ם

**צ** \* תפלה למשה איש האלהים אדני מעון אתה היית לנו בדר ודר: ב בטרם הרים ילדו ותחולל ארץ ותבל, ומעולם עד עולם אתה אל: ג תשב אנוש עד דפא, ותאמר שובו בני אדם: ד פי אלף שנים בעיניך פיום אתמול פי יעבר ואשמורה בלילה: ה זרמתם שנה יהיו, בבקר כחציר יחלף: ו בבקר יציץ וחלף, לערב ימולל ויבש: ז פי כלינו באפה, ובחמתך נבהלנו: ח שתה עונתינו לנגדה, עלמנו למאור פניך: ט פי כל ימינו פנו בעברתך, פלינו שנינו כמו הגה: י ימי שנותינו בהם שבעים שנה ואם בגבורת שמונים שנה ורהבם עמל ואון, פי גז חיש ונעפה: יא מי יודע עז אפה, וכיראתך עברתך: יב למנות ימינו פן הודע, ונבא לבב חכמה: יג שובה יי עד מתי, והנחם על עבדיך: יד שבענו בבקר חסדה, ונרננה ונשמחה בכל ימינו: טו שמתנו פימות עניתנו, שנות ראינו רעה: טז יראה אל עבדיך פעלה, והדרך על בניהם: יז ויהי נעם אדני אלהינו עלינו, ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו:

**קה** \* הודו ליי קראו בשמו, הודיעו בעמים עלילותיו: ב שירו לו זמרו לו, שיחו בכל נפלאותיו: ג התהללו בשם קדשו, ישמח לב מבקשי יי: ד דרשו יי ועזו, בקשו פניו תמיד: ה זכרו נפלאותיו אשר עשה, מפתיו ומשפטי פיו: ו זרע אברהם עבדו, בני יעקב בחיריו: ז הוא יי אלהינו בכל הארץ משפטי: ח זכר לעולם בריתו, דבר צוה לאלף דור: ט אשר פרת את אברהם, ושכועתו לישחק: י ויעמידה ליעקב לחק, לישראל ברית עולם: יא לאמר לה אתן את ארץ כנען, חבל נחלתכם: יב בהיותם מתי מספר, כמעט וגרים בה: יג ויתהלכו מגוי אל גוי, מממלכה אל

עם אחר: יד לא הניח אדם לעשקם, ויוכח עליהם מלכים: טו אל תגעו במשיחי, ולנביאי אל תרעו: טז ויקרא רעב על הארץ, כל מטה-לחם שבר: יז שלח לפניכם איש, לעבד נמפר יוסף: יח ענו בכבל רגלו, ברזל באה נפשו: יט עד עת בא דברו, אמרת יי צרפתהו: כ שלח מלך ויתירהו, משל עמים ויפתחהו: כא שמו אדון לביתו, ומשל בכל קנינו: כב לאסר שריו בנפשו, וזקניו יחכם: כג ויבא ישראל מצרים, ויעקב גר בארץ חם: כד ויפר את עמו מאד ויעצמהו מצריו: כה הפך לבם לשנא עמו, להתנכל בעבדיו: כו שלח משה עבדו, אהרן אשר בחר בו: כז שמו כם דברי אתותיו, ומפתים בארץ חם: כח שלח חשך ויחשך, ולא מרו את דברו: כט הפך את מימיהם לדם, וימת את דגתם: ל שרץ ארצם צפרדעים, בחדרי מלכיהם: לא אמר ויבא ערב, כנים בכל גבולם: לב נתן גשמיהם ברד, אש להכות בארצם: לג ויך גפנם ותאנתם, וישבר עץ גבולם: לד אמר ויבא ארבה, וילק ואין מספר: לה ויאכל כל עשב בארצם, ויאכל פרי אדמתם: לו ויך כל בכור בארצם, ראשית לכל אונם: לז ויוציאם בכסף וזהב, ואין בשבטיו כושל: לח שמח מצרים בצאתם, כי נפל פחדם עליהם: לט פרוש ענן למסך, ואש להאיר לילה: מ שאל ויבא שלו, ולחם שמים ושבועם: מא פתח צור ויזובו מים, הלכו בציות נהר: מב כי זכר את דבר קדשו, את אברהם עבדו: מג ויוצא עמו בששון ברנה את בחיריו: מד ויתן להם ארצות גוים, ועמל לאמים יירשו: מה בעבור ישמרו חקיו, ותורתיו ינצרו הללויה:

קלז א על נהרות בכל שם ישבנו גם בכינו, בזכרנו את ציון: ב על ערבים בתוכה תלינו כנרותינו: ג כי שם שאלונו שובינו דברי שיר ותוללינו שמחה, שירו לנו משיר ציון: ד

אִיךָ נָשִׁיר אֶת שִׁיר יְיָ עַל אֲדַמַּת נֹכַח : ה אִם אֲשַׁכַּח יְרוּשָׁלַם  
 תִּשְׁכַּח יְמִינִי : ו תִּדְבַּק לְשׁוֹנֵי לֶחְכֵי אִם לֹא אֲזַכְּרֵי אִם לֹא  
 אֲעֲלֶה אֶת יְרוּשָׁלַם עַל רֹאשׁ שְׂמֹחֲתִי : ז זְכֹר יְיָ לְבְנֵי אָדוּם  
 אֶת יוֹם יְרוּשָׁלַם הָאֲמָרִים עָרוּ עָרוּ, עַד הַיְסוּד בָּה : ח בַּת  
 בְּכַל הַשְׂדוּדָה אֲשֶׁרִי שִׁישַׁלֵם לָךְ, אֶת גְּמוּלָךְ שְׂגַמְלֵת לָנוּ : ט  
 אֲשֶׁרִי שִׁיאַחֲזוּ וְנַפֵּץ אֶת עַלְלִיךָ אֶל הַסֶּלַע :

**קב** \* הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֶל בְּקֹדְשׁוֹ, הַלְלוּהוּ בְּרִקִיעַ עֲזוֹ : ב  
 הַלְלוּהוּ בַּגְּבוּרָתִיו, הַלְלוּהוּ כְּרֹב גְּדָלוֹ : ג הַלְלוּהוּ בַּתְּקַע  
 שׁוֹפָר, הַלְלוּהוּ בַּנִּבֵּל וּכְנֹר : ד הַלְלוּהוּ בַּתֶּף וּמְחוּל,  
 הַלְלוּהוּ בַּמְנִים וְעַגְב : ה הַלְלוּהוּ בַּצִּלְצְלֵי שְׁמַע, הַלְלוּהוּ  
 בַּצִּלְצְלֵי תְרוּעָה : ו כָּל הַנְּשָׂמָה תִהְלֵל יְהִי הַלְלוּיָהּ :

אחר שסיים תהלים יאמר זה :

מִי יִתֵּן מִצִּיּוֹן יְשׁוּעַת יִשְׂרָאֵל בְּשׁוּב יְיָ שָׁבוֹת עִמּוֹ יִגַּל יַעֲקֹב יִשְׁמַח  
 יִשְׂרָאֵל : וְתִשׁוּעַת צְדִיקִים מִיּוֹם מַעֲוֹזָם בְּעַת צָרָה : וַיַּעְזְרֵם יְיָ וַיַּפְּלֵטֵם  
 יַפְּלֵטֵם מִרְשָׁעִים וַיּוֹשִׁיעֵם כִּי חָסוּ בוֹ :